

Теодора Янници.

**НЕТ-ОХИ ГРЕЧЕСКОГО НАРОДА. НАТИСК
ИТАЛО-ФАШИСТКОЙ АГРЕССИИ в 1940г.
СОВРЕМЕННЫЙ ГРЕЧЕСКИЙ ЭПОС.**

**Το «ΟΧΙ» του ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΛΑΟΥ. ΟΚΤΩΒΡΙΟΣ
1940. Το ΣΥΓΧΡΟΝΟ ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΕΠΟΣ.**

Θεοδώρα Γιαννίτση.

Москва, РОО «Греческий Культурный Центр», 2022

www.hecucenter.ru

Теодора Янници.

**НЕТ-ОХИ ГРЕЧЕСКОГО НАРОДА. НАТИСК
ИТАЛО-ФАШИСТКОЙ АГРЕССИИ в 1940г.
СОВРЕМЕННЫЙ ГРЕЧЕСКИЙ ЭПОС.**

**Το «ΟΧΙ» του ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΛΑΟΥ.
ΟΚΤΩΒΡΙΟΣ 1940. Το ΣΥΓΧΡΟΝΟ
ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΕΠΟΣ.**

Θεοδώρα Γιαννίτση

Москва, РОО «Греческий Культурный Центр», 2022г.

ISBN 978-5-6045800-5-9

«...потому что в отличие от варваров, никогда не считаемся с числом противника в бою...»

ЭСХИЛ

«...επειδή μόνο εμείς, αντίθετα προς τους βάρβαρους, ποτέ δεν μετρήσαμε τον εχθρό στη μάχη...»

АΙΣΧΥΛΟΣ

«...благородным мужьям - любая земля могила ...»

ФУКИДИД

«...Ἄνδρῶν ἐπιφανῶν πᾶσα γῆ τάφος...»

ΘΟУКУΘΙΛΗΣ

НЕТ-ОХИ ГРЕЧЕСКОГО НАРОДА. НАТИСК ИТАЛО-ФАШИСТКОЙ АГРЕССИИ в 1940г. СОВРЕМЕННЫЙ ГРЕЧЕСКИЙ ЭПОС.

Το «ΟΧΙ» του ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΛΑΟΥ. ΟΚΤΩΒΡΙΟΣ 1940. Το ΣΥΓΧΡΟΝΟ ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΕΠΟΣ.

Теодора Янници. Москва, 2022. 388 стр. Θεοδώρα Γιαννίτση, 2022, σελ. 388.

ISBN 978-5-6045800-5-9

Настоящая книга посвящена особому моменту в истории греческого народа, Национальному Дню Греков, Дню «ОХИ» = «НЕТ», - натиску итalo-фашисткой агрессии осенью и зимой 1940-41гг., особому примеру героизма, сплочения, единения греческого народа перед опасностью, перед захватчиком, особому примеру отклика целой нации и проявления самых лучших качеств **коллективной ответственности**.

В книге рассматривается, освещается и изучается конкретный период под различным ракурсом: в книге приводится обзор греко-итальянской войны и албанского эпоса, рассматривается война сквозь призму произведений художников, людей искусства и творчества, приводятся ценнейшие данные об операции греческих археологов, ученых, по спасению памятников античного культурного наследия, рассматривается период 4летней мучительной иноземной оккупации и героического сопротивления; отдельная глава посвящена героизму, самоотверженности героических гречанок – ставших символом героического и, одновременно, трагичного женского сопротивления захватчику.

Данный научной сборник рассчитан на широкий круг читателей, эллинов и филэллинов, интересующихся новейшей политической историей Греции и международными отношениями XX века. Книга специально издана билингвой, на 2-х языках, на русском и на греческом, что соответствует лингвистическим и педагогическим задачам Греческого Культурного Центра – ГКЦ в Москве.

ISBN 978-5-6045800-5-9

9 785604 580059

ISBN 978-5-6045800-5-9

Η παρούσα έκδοση είναι αφιερωμένη σε μία ιδιαίτερη στιγμή της ιστορίας του Ελληνικού λαού, στην Ημέρα του «ΟΧΙ», στη νικηφόρα προέλαση των Ελληνικών Στρατευμάτων στο Αλβανικό Μέτωπο, **ιδιαίτερο δείγμα ηρωισμού, σύμπνοιας, ομοψυχίας του ελληνικού λαού απέναντι στον κίνδυνο, απέναντι στον κατακτητή, χαρακτηριστικό παράδειγμα μέγιστης ανταπόκρισης ενός ολόκληρου λαού στα καλέσματα της συλλογικής ευθύνης.**

Στο βιβλίο εξετάζεται, μελετάται και αναδεικνύεται η συγκεκριμένη ιστορική περίοδος από διαφορετικές οπτικές γωνίες, από διαφορετική σκοπιά: το βιβλίο παρέχει μια επισκόπηση του ελληνοϊταλικού πολέμου και του αλβανικού έπους, εξετάζει τον πόλεμο μέσα από το πρίσμα των έργων ζωγράφων, καλλιτεχνών, ανθρώπων της τέχνης, της διανόησης, της δημιουργίας, παρέχει αξιομνημόνευτα, πολύτιμα στοιχεία για την επιχείρηση των Ελλήνων αρχαιολόγων, επιστημόνων, για τη διάσωση των μνημείων αρχαίας πολιτιστικής κληρονομιάς της Χώρας μας. Η παρούσα επιστημονική προσπάθεια εστιάζει στην επώδυνη, τραγική και ηρωική συνάμα περίοδο της 4τούς ξένης κατοχής, της Ήρωικής Αντίστασης των Ελλήνων. Ιδιαίτερο κεφάλαιο είναι αφιερωμένο στον ηρωισμό, την αυτοθυσία των ηρωικών Ελληνίδων - που έχουν ταυτισθεί με την Αντίσταση, έχουν αποβεί σε σύμβολο της ηρωικής και, ταυτόχρονα, τραγικής γυναικείας αντίστασης στον εισβολέα.

Η επιστημονική αυτή έκδοση προορίζεται για ένα ευρύ φάσμα αναγνωστών, Ελλήνων και Φιλελλήνων, οι οποίοι ενδιαφέρονται για τη νεότερη-νεότατη ιστορία της Ελλάδος και τις διεθνείς σχέσεις κατά τον 20^ο αι.

Η παρούσα έκδοση είναι σκόπιμα δίγλωσση, σε ελληνική και ρωσική γλώσσα, γεγονός που ανταποκρίνεται, μεταξύ άλλων, και στους γλωσσικούς-παιδαγωγικούς στόχους του **Κέντρου Ελληνικού Πολιτισμού – Κ.Ε.Π.**

ISBN 978-5-6045800-5-9

Уважаемые читатели, дорогие друзья!

Настоящая книга посвящена особому моменту в истории греческого народа, Национальному Дню Греков, Дню «ОХИ» = «НЕТ», - написанному итalo-фашистской агрессии осенью и зимой 1940-41гг., особому примеру героизма, сплочения, единения греческого народа перед опасностью, перед захватчиком, особому примеру отклика целой нации и проявления самых лучших качеств коллективной ответственности.

В книге рассматривается, освещается и изучается конкретный период под различным ракурсом: в книге приводится обзор греко-итальянской войны и албанского эпоса, рассматривается война сквозь призму произведений художников, людей искусства и творчества, приводятся ценнейшие данные об операции греческих археологов, ученых, по спасению памятников античного культурного наследия, рассматривается период 4-летней мучительной иноземной оккупации и героического сопротивления; отдельная глава посвящена героизму, самоотверженности героических гречанок – ставших символом героического и, одновременно, трагичного женского сопротивления захватчику.

По окончанию войны с фашистской Италией, Греции еще предстояло пройти через период четырехлетней нацистской оккупации и трехлетней гражданской войны, приведшей к расколу нации. Понадобилось не одно десятилетие, чтобы оправиться от этих ударов и испытаний. При этом, во время иноземной оккупации греческий народ проявляет уникальное мужество, геройизм, самоотверженность; национальное сопротивление оккупантам греческого народа навсегда вписывается золотыми буквами в страницы величественных подвигов Эллинизма.

День "ОХИ" символизирует и означает единство и сплочение греков перед лицом внешней угрозы, когда вся нация встала на защиту своей земли, своей истории, своей культуры, своей преемственности, когда греки достойно приняли вызов истории и с честью сумели отстоять понятие "эллинизм".

Сохранение исторической памяти, восстановление исторической справедливости, правды остается ключевым фактором жизнеспособности и жизнедеятельности как каждой нации по отдельности, так и всего человечества в целом; остается нерушимой необходимостью, обеспечивающей преемственность традиций и культурного наследия из поколения в поколение, а также взаимное уважение, гармоничное существование и сосуществование различных народов, в рамках правового международного порядка.

Сохранение и уважение исторической памяти - это наш долг перед нашими предками, участниками-героями событий тех тревожных и трагичных лет, это наш долг перед нашими современниками, это наш долг перед будущими поколениями.

Вечно актуальные общечеловеческие и вневременные посылы Албанского Эпоса Греческого Народа, посылы свободы, человеческого достоинства, национального самоопределения и территориальной целостности, особо своевременны сегодня, в свете всевозможных вызовов нашего времени на нашей планете.

Данный научной сборник рассчитан на широкий круг читателей, эллинов и филэллинов, интересующихся новой политической историей Греции и международными отношениями XX века. Книга специально издана билингвой, на 2-х языках, на русском и на греческом, что соответствует лингвистическим и педагогическим задачам Греческого Культурного Центра – ГКЦ в Москве. Книга обогащена обширным фотоматериалом, фотографиями с места действий, фотографиями военных реликвий, иллюстрациями, художественными произведениями, плакатами, афишами того периода, передающими дух эпохи.

Искренне надеемся, что читателю удастся почертнуть для себя много интересного, полезного и значимого материала.

Теодора Янници, кандидат исторических наук-к.и.н.,

директор Греческого Культурного Центра – ГКЦ (www.hecucenter.ru)

Αξιότιμοι αναγνώστες, αγαπητοί φίλοι,

Η παρούσα έκδοση είναι αφιερωμένη σε μία ιδιαίτερη στιγμή της ιστορίας του Ελληνικού λαού, στην Ημέρα του «ΟΧΙ», στη νικηφόρα προέλαση των Ελληνικών Στρατευμάτων στο Αλβανικό Μέτωπο, ιδιαίτερο δείγμα ηρωισμού, σύμπνοιας, ομοψυχίας του ελληνικού λαού απέναντι στον κίνδυνο, απέναντι στον κατακτητή, χαρακτηριστικό παράδειγμα μέγιστης ανταπόκρισης ενός ολόκληρου λαού στα καλέσματα της συλλογικής ευθύνης.

Στο βιβλίο εξετάζεται, μελετάται και αναδεικνύεται η συγκεκριμένη ιστορική περίοδος από διαφορετικές οπτικές γωνίες, από διαφορετική σκοπιά: το βιβλίο παρέχει μια επισκόπηση του ελληνοϊταλικού πολέμου και του αλβανικού έπους, εξετάζει τον πόλεμο μέσα από το πρίσμα των έργων ζωγράφων, καλλιτεχνών, ανθρώπων της τέχνης, της διανόησης, της δημιουργίας, παρέχει αξιομνημόνευτα, πολύτιμα στοιχεία για την επιχείρηση των Ελλήνων αρχαιολόγων, επιστημόνων, για τη διάσωση των μνημείων αρχαίας πολιτιστικής κληρονομιάς της Χώρας μας. Η παρούσα επιστημονική προσπάθεια εστιάζει στην επώδυνη, τραγική και ηρωική συνάμα περίοδο της 4τούς ξένης κατοχής, της Ήρωικής Αντίστασης των Ελλήνων. Ιδιαίτερο κεφάλαιο είναι αφιερωμένο στον ηρωισμό, την αυτοθυσία των ηρωικών Ελληνίδων - που έχουν ταυτισθεί με την Αντίσταση, έχουν αποβεί σε σύμβολο της ηρωικής και, ταυτόχρονα, τραγικής γυναικείας αντίστασης στον εισβολέα.

Με τη λήξη του ελληνοϊταλικού πολέμου ο Ελληνισμός δοκιμάζεται από μία 4ετία ναζιστικής κατοχής, καθώς και μετέπειτα από έναν εμφύλιο σπαραγμό. Το έθνος διχάζεται, θα χρειαστούν δεκαετίες για να επουλώσει τις πληγές του. Κατά τη διάρκεια της ξένης κατοχής ο ελληνικός λαός εκδηλώνει μοναδικό ηρωισμό, ανδρεία, μάχεται και θυσιάζεται για να διατηρήσει την ελευθερία, την ταυτότητα,

την αξιοπρέπεια του, η δε Εθνική Αντίσταση του Ελληνικού Λαού για πάντα γράφεται με χρυσά γράμματα στις σελίδες μεγαλείου του Ελληνισμού.

Η 28η Οκτωβρίου, το Έπος του '40, το Ηρωικό «ΟΧΙ», αποτελούν σύμβολο ανδραγαθίας και ηρωισμού, δείγμα συνοχής και ομοψυχίας του Ελληνισμού μπροστά στον εξωτερικό κίνδυνο, όταν σύσσωμος ο Ελληνικός Λαός συσπειρώνεται για να προστατέψει τα πάτρια εδάφη του, την εθνική του κυριαρχία, την ιστορία και τον πολιτισμό του, όταν το έθνος ανταποκρίνεται με τον βέλτιστο τρόπο στο κάλεσμα και στις δοκιμασίες που του επιφυλάσσει η ιστορία για περιφρούρηση του Ελληνισμού ως έννοιας-περιεχομένου και ως οντότητας στο χώρο και το χρόνο.

Η διατήρηση της ιστορικής μνήμης, η αποκατάσταση της ιστορικής δικαιοσύνης, της αλήθειας, παραμένει αναγκαίος, απαράβατος ακρογωνιαίος λίθος-αναγκαιότητα για κάθε λαό, για κάθε έθνος, για ολόκληρη την ανθρωπότητα, εφ' όσον εξασφαλίζουν τη συνέχεια της παράδοσης, της ταυτότητας, του πολιτισμικού κληροδοτήματος, αλλά και την αρμονική ύπαρξη και συνύπαρξη εθνών, στα πλαίσια πάντα κρατικών και διεθνών δομών, που διέπονται από το θεσμό του δικαίου.

Η διατήρηση και ο σεβασμός της ιστορικής μνήμης αποτελεί καθήκον μας απέναντι στους προγόνους μας, απέναντι στους συμμετέχοντες-πρωταγωνιστές-ήρωες των γεγονότων των ταραγμένων εκείνων και τραγικών χρόνων, αποτελεί καθήκον μας απέναντι στους συγχρόνους μας και απέναντι στις επόμενες γενεές.

Τα πάντα επίκαιρα, πανανθρώπινα, οικουμενικά και διαχρονικά μηνύματα του Αλβανικού Έπους του Ελληνικού Λαού, μηνύματα ελευθερίας, ανθρώπινης αξιοπρέπειας, εθνικής αυτοδιάθεσης, αυτοπροσδιορισμού, εδαφικής ακεραιότητας, αναδεικνύονται ιδιαίτερα επίκαιρα σήμερα, υπό το φως των πάσης φύσεως προκλήσεων της εποχής μας στον πλανήτη μας.

Η επιστημονική αυτή έκδοση προορίζεται για ένα ευρύ φάσμα αναγνωστών, Ελλήνων και Φιλελλήνων, οι οποίοι ενδιαφέρονται για τη νεότερη-νεότατη ιστορία της Ελλάδος και τις διεθνείς σχέσεις κατά τον 20^ο αι. Η παρούσα έκδοση είναι σκόπιμα δίγλωσση, σε ελληνική και ρωσική γλώσσα, γεγονός που ανταποκρίνεται, μεταξύ άλλων, και στους γλωσσικούς-παιδαγωγικούς στόχους του **Κέντρου Ελληνικού Πολιτισμού – Κ.Ε.Π.** Το βιβλίο είναι εμπλουτισμένο και επενδεδυμένο με εκτενές φωτογραφικό υλικό, φωτογραφίες από τα γεγονότα

της εν λόγω περιόδου, φωτογραφίες στρατιωτικών κειμηλίων, εικονογραφήσεις, έργα τέχνης, αφίσες, που μάς μεταδίδουν το πνεύμα της εποχής.

Ελπίζουμε ειλικρινά ότι ο αναγνώστης θα αντλήσει από την παρούσα προσπάθεια-εγχείρημα ενδιαφέρον, χρήσιμο, ωφέλιμο και ουσιαστικό υλικό.

Δρ. Θεοδώρα Γιαννίτση, διδάκτωρ ιστορικών επιστημών,

διευθύντρια Κέντρου Ελληνικού Πολιτισμού – Κ.Ε.Π. (www.hecucenter.ru)

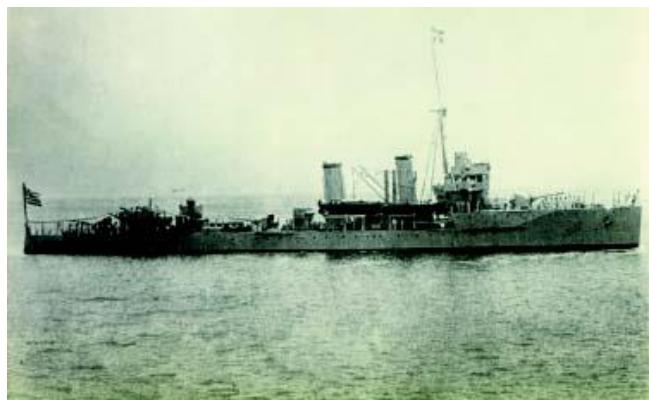

ДЕНЬ «ОХИ»-«НЕТ» ГРЕЧЕСКОГО НАРОД - ГРЕКО-ИТАЛЬЯНСКАЯ ВОЙНА 1940-1941гг. - АЛБАНСКИЙ ЭПОС. – ПЕРИОД ФАШИСТО-НАЦИСТСКОЙ ОККУПАЦИИ (1941-1944). – НАЦИОНАЛЬНОЕ СОПРОТИВЛЕНИЕ. – ЭПОС ГРЕЧЕСКОГО НАРОДА. / ΤΟ «ΟΧΙ» ΤΟΥ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΛΑΟΥ. ΕΛΛΗΝΟ-ΙΤΑΛΙΚΟΣ ΠΟΛΕΜΟΣ 1940-1941, ΝΙΚΗΦΟΡΟΣ ΠΡΟΕΛΑΣΗ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΣΤΡΑΤΟΥ στο ΑΛΒΑΝΙΚΟ ΜΕΤΩΠΟ. ΤΟ ΕΠΟΣ ΤΗΣ ΑΛΒΑΝΙΑΣ. ΠΕΡΙΟΔΟΣ ΝΑΖΙΣΤΙΚΗΣ ΚΑΤΟΧΗΣ (1941-1944). ΕΠΟΠΟΙΑ ΕΘΝΙΚΗΣ ΑΝΤΙΣΤΑΣΗΣ.

Захват Албании войсками Муссолини в 1939 г. наглядно свидетельствует о притязаниях фашистской Италии на Восточное Средиземноморье и на Балканы. После этого начинается кампания по запугиванию Греции, кульминацией которой стал подрыв греческого контриноносца "Элли" 15 августа 1940 г. в порту острова Тинос.

Η κατάληψη της Αλβανίας από τον Μουσολίνι το 1939 αποκαλύπτει τα επεκτατικά ιταλικά σχέδια στην Ανατολική Μεσόγειο και στα Βαλκάνια. Από τότε αρχίζει μια σειρά εκφοβισμών της Ιταλίας προς την Ελλάδα με αποκορύφωμα τον τορπιλισμό του ελληνικού αντιτορπιλικού «Έλλη» στις 15 Αυγούστου 1940 στο λιμάνι της Τήνου.

контриносец «Элли» - Το καταδρομικό "Έλλη"

28 октября 1940 г. Италия предъявляет греческому правительству ультиматум, в котором требует свободного передвижения по территории Греции итальянско-фашистских войск. Это приводит к патриотическому подъему в Греции: нация сплачивается в своей решимости дать отпор итальянскому фашизму. В этих условиях греческий премьер-министр, диктатор Иоаннис

Метаксас, несмотря на личную симпатию к режиму Муссолини, вынужден отвергнуть итальянский ультиматум, тем самым выразив желание нации. Το τελεσίγραφο της 28^{ης} Οκτωβρίου, με το οποίο η Ιταλία ζητά την ελεύθερη δίοδο των στρατευμάτων της από το ελληνικό έδαφος, απορρίπτεται από τον τότε πρωθυπουργό Ιωάννη Μεταξά.

Когда утром 28 октября 1940 г. во всем мире стало известно, что Греция гордо отвергла итальянский ультиматум, все прогрессивное человечество проникается чувством глубочайшего уважения к этой маленькой стране.

Όταν το πρωί της 28^{ης} Οκτωβρίου 1940 έγινε γνωστό ότι η Ελλάδα είχε απορρίψει, με τόσο υπερήφανο τρόπο, το ιταλικό ανακοινωθέν, ένας βαθύτατος σεβασμός για τη μικρή αυτή χώρα κατέκτησε όλους τους ελεύθερους ανθρώπους.

Το πρώτο πολεμικό ανακοινωθέν (28.10.1940)

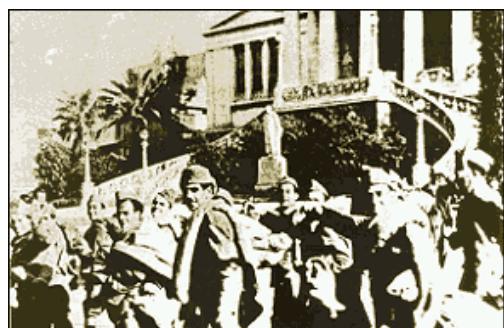
Αἱ παλικαὶ στρατιωτικαὶ δυνάμεις προσβάλλουν από τῆς 5.30 σήμερον τὰ ημέτερα τμῆματα προκαλύψεως τῆς ελληνοαλβανικῆς μεθορίου. Αἱ ημέτεραι δυνάμεις αμύνονται του πατρίου εδάφους.

Профсоюзная газета «Телеграф» 28-го октября 1940 г.

А когда станет известно о первых победах греческих войск, уважение дополнится восторгом и восхищением. Героизм греческой армии, единство греческой нации, единодушное убеждение всех греков в необходимости дать отпор фашизму позволяют им не только успешно отразить итальянское вторжение, но и перейти в контрнаступление.

Όταν δε γίνονται γνωστές οι πρώτες ελληνικές νίκες, ο σεβασμός μετατρέπεται σε θαυμασμό. Ο ενθουσιασμός, ο ηρωισμός του ελληνικού στρατού, ο ενότητα, η συσπείρωση του ελληνικού λαού, η ομόφωνη πεποίθησή του για αντίσταση στο φασισμό επιτρέπουν στους Έλληνες όχι μόνο να αντιμετωπίσουν την επίθεση με επιτυχία, αλλά και να περάσουν αμέσως στην αντεπίθεση.

Επιστράτευση – Всеобщая Мобилизация

Греческий народ смело и мужественно воспринимает сообщения о начале военных действий. Ни капли страха, ни капли волнения. Утром 28 октября 1940 г. народ выходит на улицы, сообщения о войне придают силы греческой нации, делают ее еще решительнее и сплоченнее.

*Η αναχώρηση για το μέτωπο –
Отправление на фронт*

*Το φυλαχτό της μάνας –
Талисман на удачу от
матери*

Είναι αξιοθαύμαστος ο τρόπος, με τον οποίο σύσσωμος ο ελληνικός λαός αντιδρά στην είδηση του πολέμου που ξεχύνεται στους δρόμους το πρωί της 28^{ης} Οκτωβρίου. Δεν διακρίνεται ούτε φόβος ούτε απόγνωση στα πρόσωπα του κόσμου, μονάχα αποφασιστικότητα και θάρρος.

*Από τους μεγάλους πανηγυρισμούς της Αθήνας,
για τις νίκες του ελληνικού στρατού εις βάρος
των Ιταλών εισβολέων – Большой праздник в Афинах. Люди отмечают
победы греческой армии над итальянскими войсками*

Греко-итальянская война длится 216 дней – с 28 октября 1940 г. по 31 мая 1941 г. Первые 160 дней отмечены победами греческой армии над итальянскими войсками. Затем 5 апреля 1941 г. в войну вступает Германия, и в течение 25 дней греческие войска при поддержке ограниченного контингента английских войск оказывают героическое сопротивление превосходящим силам итalo-германских агрессоров. К 30 апреля 1941 г. сопротивление было сломлено на большей части территории Греции, за исключением Крита, который еще 31 день остается последним оплотом сопротивления на греческой территории.

Η ελληνοϊταλικός πόλεμος διαρκεί 216 ημέρες, από τις 28 Οκτωβρίου 1940 έως τις 31 Μαΐου 1941. Οι πρώτες 160 ημέρες καλύπτουν το νικηφόρο πόλεμο του ελληνικού στρατού εναντίον του ιταλικού. Στη συνέχεια, και συγκεκριμένα στις 5 Απριλίου 1941, στον πόλεμο εισχωρεί η Γερμανία. 25 ημέρες καλύπτουν την ηρωική άμυνα των Ελλήνων στρατιωτών, με τη συμμετοχή και μερικών αγγλικών μονάδων, απέναντι στις συνδυασμένες επιθέσεις της Ιταλίας και της Γερμανίας (μέχρι τις 30 Απριλίου 1941). Οι επόμενες 31 ημέρες καλύπτουν την ύστατη τακτική αντίσταση των Ελλήνων, μαζί με αγγλικές μονάδες, κατά των γερμανικών δυνάμεων στην Κρήτη.

Aéra !!!

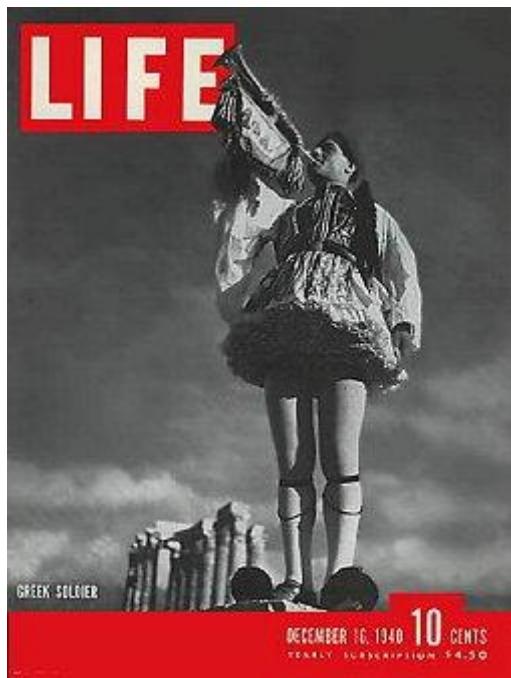
УРА!!!!

Военные действия против итальянцев распадаются на три основных этапа. **Первый** длился с 28 октября по 13 ноября 1940 г. греческие войска отражают итальянское вторжение; военные действия происходят на территории Греции. **Второй** этап начинается 14 ноября и продолжается по 28 декабря 1940 г. Греческая армия переходит в контрнаступление, продвигается вглубь Северного Эпира и занимает ряд стратегически важных городов. На севере греческая армия занимает город Корица (21 ноября), Мосхополи (29 ноября), Поградец (30 ноября). **Центральным эпизодом контрнаступления** становится обезоруживание греческими войсками дивизии альпинистов и освобождение города Аргирокастро 9 декабря. Хотя в начале военной кампании итальянцы захватили большую часть греческого побережья, впоследствии они вынуждены были отступить. 9 декабря 1940 г. греческая армия входит в город Άγιοι Σαράντα. К концу 1940 г. итальянцы были вынуждены отступить на 60 километров от греко-албанской границы.

Ο Ελληνοϊταλικός πόλεμος διακρίνεται σε τρεις περιόδους. **Κατά την πρώτη** (28 Οκτωβρίου-13 Νοεμβρίου 1940) τα ελληνικά στρατεύματα αντιμετωπίζουν την επίθεση του ιταλού εισβολέα «αμυνόμεναι του πατρίου εδάφους». **Κατά τη δεύτερη** (14 Νοεμβρίου-28 Δεκεμβρίου 1940) ο ελληνικός στρατός εξαπολύει μεγάλη επίθεση κατά των Ιταλών, με αποτέλεσμα να διεισδύσει βαθιά στο έδαφος της Βορείου Ήπειρου και να καταλάβει μει σειρά από σημαντικές πόλεις [την Κορυτσά στις 21 Νοεμβρίου, τη Μοσχόπολη στις 29 Νοεμβρίου, το Πόγραδετς στις 30 Νοεμβρίου]. Αξιοσημείωτο πολεμικό επεισόδιο είναι η εξουδετέρωση από τις ελληνικές δυνάμεις μιας ιταλικής μεραρχίας αλπινιστών και η κατάληψη, στις 9 Δεκεμβρίου, του Αργυροκάστρου. Στον παραλιακό τομέα, όπου οι Ιταλοί είχαν αρχικά κατορθώσει να διεισδύσουν σε μεγάλο βάθος στο ελληνικό έδαφος, υποχρεώνονται να εκκενώσουν την κοιλάδα του Καλαμά και στις 6 Δεκεμβρίου ο ελληνικός στρατός εισέρχεται στους Άγιους Σαράντα. Στα τέλη του έτους 1940 οι ιταλικές συνάμεις βρίσκονται απωθημένες 60 χιλιόμετρα πέρα από τα αλβανικά σύνορα.

Во время третьего этапа, который длится с 29 декабря 1940 г. до 5 апреля 1941 г., греки продолжают свое наступление вглубь албанской территории и отражают воздушное наступление итальянских войск, за которым наблюдает сам Муссолини. После шести месяцев военных действий итальянская армия терпит сокрушительное поражение. 16 греческих дивизий обезоружили 27 итальянских, которые были гораздо лучше вооружены. Помимо сухопутных войск достойно свой долг выполняют греческая авиация (хотя в начале войны она состояла всего из 115 самолетов) и греческий флот. Кульминацией морских сражений становится потопление двух итальянских транспортных судов 25 декабря 1940 г. греческой подводной лодкой "Папаниколής", а также еще одного судна под Принтези 29 января 1941 г. той же легендарной подлодкой, которой командовал капитан Милтон Иатридис (Μίλτων Ιατρίδης). Κατά την τρίτη περίοδο (29 Δεκεμβρίου 1940 – 5 Απριλίου 1941) οι Έλληνες συνεχίζουν την προέλασή τους βαθιά στο αλβανικό έδαφος και συντρίβουν τη σφοδρή «εαρινή επίθεση» των Ιταλών, την οποία παρακολουθεί ο ίδιος ο Μουσολίνι. Σε διάστημα έξι μηνών οι Ιταλοί υφίστανται βαριές ήττες. Δεκαέξι ελληνικές μεραρχίες ακινητοποιούν στην Αλβανία εικοσιεπτά ιταλικές, με εξοπλισμό πολύ ανώτερο από τον ελληνικό. Παράλληλα με το στρατό ξηράς, τόσο η ελληνική αεροπορία όσο και το ναυτικό εξετέλεσαν απαράμιλλα το καθήκον τους. Η ελληνική αεροπορία, αδικημένη και ως προς το υλικό (στην αρχή του πολέμου διέθετε μόλις 115 οχήματα/αεροπλάνα) και ως προς την εκπαίδευση των στελεχών της, έκανε από την πρώτη στιγμή έντονη την παρουσία της στον αγώνα. Όσον αφορά τις ελληνικές ναυτικές δυνάμεις, αξιοσημείωτα είναι τα κατορθώματα του υποβρυχίου «Παπανικολής», το οποίο με κυβερνήτη τον πλωτάρχη Μίλτωνα Ιατρίδη κατορθώνει να βυθίσει δύι ιταλικά μεταγωγικά έξω από την Αυλώνα (25 Δεκεμβρίου 1940) και στην περιοχή του Πρίντεζι ένα άλλο ιταλικό μεταγωγικό (29 Ιανουαρίου 1941), που αποτελούν και κορυφώσεις της συμβολής του ναυτικού στον Αγώνα.

Военные действия в горах Северного Эпира и Албании проходят в сложных погодных условиях. При транспортировке людей и оружия греческая армия сталкивается с множеством инфраструктурных проблем.

Το εξώφυλλο του περιοδικού LIFE, τεύχος της 16ης Δεκεμβρίου 1940.

Обложка журнала LIFE, номер 16ого декабря 1940г.

Во время военных действий деятели культуры и искусства всеми силами пытаются поддержать моральный дух греческой нации. В своих выступлениях, спектаклях они высмеивают диктаторский режим Мусолини. Имя легендарной исполнительницы песен о войне Софии Вебо отожествляется с борьбой греческого народа с фашистской агрессией. Με την έναρξη του ελληνοϊταλικού πολέμου όλα τα μουσικά θέατρα της Αθήνας και αργότερα πολλά από τα θέατρα πρόζας ανεβάζουν πολεμικές επιθεωρήσεις. Το θέατρο επιστρατεύτηκε στην υπηρεσία της Μαχόμενης πατρίδας. Οι πρώτες σατιρικές παρωδίες πάνω σε γνωστές επιτυχίες της εποχής βγαίνουν αμέσως. Στο θέατρο "Μοντιάλ" που παίζει την "Πολεμική επιθεώρηση" η Σοφία Βέμπο τραγουδά "Στον πόλεμο βγαίν' ο Ιταλός" και "Βάζει ο Ντούτσε τη στολή του". Η γεμάτη παλμό και ειρωνία φωνή της συγκλονίζει το πανελλήνιο και ξευτελίζει τον "φοβερό" Μουσοδολίνι. Ο τρανός "douche" της φασιστικής Ιταλίας, με τα δώδεκα εκατομμύρια λόγχες, γίνεται με το τραγούδι της Βέμπο ένα γελοίο ανδρείκελο στα μάτια των Ελλήνων. Και εδώ έγκειται η προσφορά της στον ελληνοϊταλικό πόλεμο. Η Σάτιρα στάθηκε το πρώτο μεγάλο όπλο του Έλληνα κατά της φασιστικής Ιταλίας. Τα τραγούδια γραμμοφωνούνται αμέσως και φτάνουν σε κάθε γωνιά της Ελλάδος. Οι ραδιοφωνικοί σταθμοί τα μεταδίδουν συνεχώς. Στέλνονται επίσης σε όλες τις στρατιωτικές μονάδες. Οι Έλληνες μάχονται τραγουδώντας.

Η θρυλική αφίσα, έργο της Βάσως Κατράκη, που προτρέπει τις ελληνοπόύλες να πλέξουν "για τους στρατιώτες" - Легендарная афиша извесной художницы Вако Катраки, приглашает все гречанок вязать «для солдат».

Η τραγουδίστρια του Αγώνα, Σοφία Βέμπο. "Παιδία, της Ελλάδος Παιδιά" τραγουδούσε σε μουσική Μιχάλη Σουγιούλ και στίχους Μίμη Τσιφόρου. - Певица Греческой Борьбы София Веббо, пела « Ребята, Ребята Греции». Музыка Михаила Суюла, а стихи Мимиса Тсифороса.

6 апреля 1941 г. в войну против Греции вступают германские войска, которые накануне подавили югославское сопротивление. Греческая армия, защищавшая греко-болгарскую границу, оказывается окружена и после героического сопротивления отступает. Правительство и король покидают страну, а военное руководство Греции (Цолакоглу) 24 апреля 1941 г. капитулирует. Греческое сопротивление продолжается на Крите до конца мая 1941 г., что сдерживает реализацию планов гитлеровской Германии по нападению на Советский Союз.

Στις 6 Απριλίου 1941 η Γερμανία, συντρίβοντας ταυτόχρονα τη γιουγκοσλαβική αντίσταση, κτυπά την Ελλάδα. Ο ελληνικός στρατός, που υπερασπίζοταν τα μακεδονικά οχυρά στα ελληνοβουλγαρικά σύνορα, περικυκλώνεται και μετά από ηρωική αντίσταση αναγκάζεται να υποκύψει. Μπροστά στην προέλαση των γερμανικών στρατιών η κυβέρνηση και ο βασιλιάς εγκαταλείπουν τη χώρα, ενώ η στρατιωτική ηγεσία (Τσολάκογλου) συνθηκολογεί στις 24 Απριλίου 1941. Η αντίσταση των Ελλήνων κρατά ακόμη στην Κρήτη ως το Μάιο του 1941. Η αντίσταση στην Κρήτη προκαλεί την καταστροφή εκλεκτών γερμανικών δυνάμεων

και ο Χίτλερ αναγκάζεται να αναβάλει για ζωτικό χρονικό διάστημα την επίθεση κατά της Σοβιετικής Ένωσης.

В борьбе с фашистской агрессией со всей очевидностью проявляется героизм греческого народа. Греческие победы на албанских горах стали первыми победами союзников над, как казалось тогда, непобедимой Осью. Они придают мужество и другим народам, разрушив образ могущественного и непобедимого диктатора Муссолини. В своих мемуарах Черчилль отзывается об успехах греческой армии как о первой победе союзнических войск. Героическое греческое сопротивление вынуждает Гитлера направить дополнительные силы в Грецию, что осложняет захват Кипра, Сирии, Ирака и заставляет отложить нападение на СССР. Последнее оказывает заметное влияние на весь дальнейший ход военных действий.

Η συμβολή στη συμμαχική νίκη της ελληνικής αντίστασης κατά της ιταλογερμανικής εισβολής αναγνωρίζεται γενικά. Οι ελληνικές επιτυχίες στην Αλβανία συνιστούν την πρώτη νίκη των συμμάχων τη στιγμή που ο Άξονας φαινόταν πανίσχυρος, ενθαρρύνοντας τους άλλους διστακτικούς λαούς, καταστρέφοντας το γόητρο του Μουσολίνι. Η ηρωική αντίσταση των Ελλήνων αναγκάζει τον Χίτλερ να ενισχύσει με επιπρόσθετες δυνάμεις το ελληνικό μέτωπο, γεγονός που δυσχεραίνει την κατάληψη της Κύπρου, της Συρίας, του Ιράκ, καθώς και αναβάλλει, ως προαναφέρμα, την επίθεση κατά της Σοβιετικής Ένωσης, γεγονός που έχει καταλυτικές συνέπειες στην όλη πορεία των πολεμικών επιχειρήσεων.

ИНОЗЕМНАЯ ОККУПАЦИЯ – ΞΕΝΗ ΚΑΤΟΧΗ

Немцы, как только вторглись в Афины (27 апреля 1941 года), распорядились назначить подконтрольное правительство с премьер-министром, генералом **Георгиосом Цолакоглу**. После оккупации Крита (май 1941 г.) немецкими войсками вся территория Греции оказалась под тройной оккупацией Оси, Германии, Италии и Болгарии.

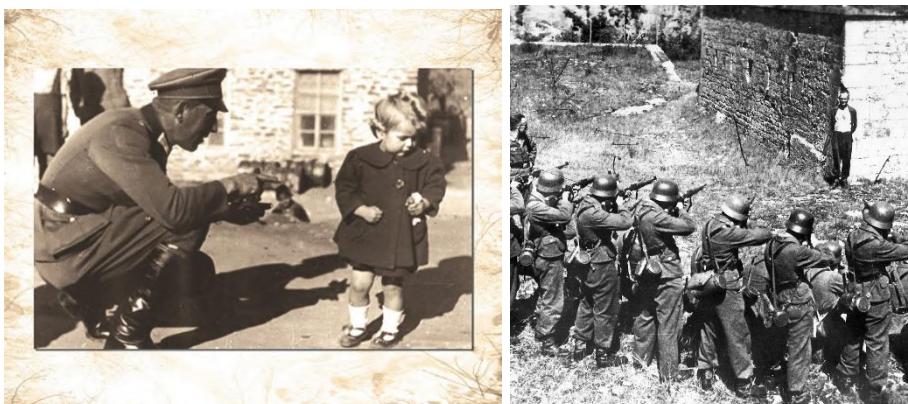
Οι Γερμανοί μόλις εισήλθαν στην Αθήνα (27 Απριλίου 1941) φρόντισαν να ορκίσουν ελεγχόμενη κυβέρνηση «κουϊσλιγκς» με πρωθυπουργό τον στρατηγό Γεώργιο Τσολάκογλου. Μετά την κατάληψη και τη Κρήτης (Μάιος 1941) από τα γερμανικά στρατεύματα, ολόκληρη η ελληνική επικράτεια βρίσκεται κάτω από την τριπλή κατοχή των δυνάμεων του Άξονα, της Γερμανίας, της Ιταλίας και της Βουλγαρίας.

Сразу же начинаются применяются планы по разделу Греции. Италия официально аннексирует Ионические острова, в то время как Болгарии изначально отдается зона между равниной *Сатрионас* и *Нестос* вместе с островами *Тасос* и *Самотраки*. Эта зона позже была расширена почти до города *Александруполис* на севере Греции. Итальянцы на Ионических островах и болгары в Восточной Македонии и Фракии пытаются проводить политику де-эллинизации. Остальная часть страны разделена на две оккупационные зоны, одну немецкую и одну итальянскую. Немецкая зона включала 2/3 префектуры Эврос, Центральной и Восточной Македонии, все острова Северного Эгейского моря, кроме Тасоса и Самотраки, Атики, Крит, и остров Милоса. В итальянскую зону/сферу влияния вошла вся остальная часть Греции.

Αμέσως τίθενται σε εφαρμογή σχέδια διαμελισμού της Ελλάδας. Η Ιταλία προσαρτά επίσημα τα Επτάνησα, ενώ στη Βουλγαρία παραχωρείται αρχικά η ζώνη ανάμεσα στο Σατρυμόνα και στο Νέστο και τα νησιά Θάσος και Σαμοθράκη. Το τμήμα αυτό επεκτάθηκε αργότερα σχεδόν ως την Αλεξανδρούπολη. Τόσο οι Ιταλοί στα Επτάνησα όσο και οι Βούλγαροι στην Ανατολική μακεδονία και θράλκη, επιχειρούν να εφαρμόσουν πολιτική αφελληνισμού. Η υπόλοιπη χώρα διαιρείται σε δύο ζώνες κατοχής, μία γερμανική και μία ιταλική. Η γερμανική ζώνη περιλάμβανε τα 2/3 του νομού Έβρου, την Κεντρική και Ανατολική Μακεδονία, όλα τα νησιά του Βορειού Αιγαίου, εκτός από τη Θάσο και τη Σαμοθράκη, την Ατική, την Κρήτη και από τις Κυκλαδες, τη Μήλο. Η ιταλική ζώνη περιλάμβανε όλη την υπόλοιπη Ελλάδα.

Αποψη της παραλίας Θεσσαλονίκης - Набережная города Салоники

Немецкие оккупационные силы составляли 100 000-120 000 человек, а итальянские - 140 000 человек. Болгарских солдат было около 40 000.

Οι γερμανικές δυνάμεις κατοχής ανέρχονταν σε 100.000-120.000 άνδρες και οι ιταλικές σε 140.000. Οι Βούλγαροι στρατιώτες ήταν περίπου 40.000

Оккупанты, в частности немцы и болгары, тратили ресурсы страны на содержание и поддержание своих военных нужд. В то же время Греция была вынуждена платить крупные суммы денег оккупационным силам за расходы на содержание вражеской армии. Немцы арестовали все ресурсы страны, все товары, природные богатства и производственные мощи. Склады, таможенные посты, склады для сбора продукции, коммерческие и

промышленные запасы Греции были разграблены для нужд оккупационных войск, а частично направлялись в Германию и Италию. Даже овощи были арестованы оккупационными войсками, и с самого первого момента снабжение продовольствием стало проблематичным для греческого населения.

Οι κατακτητές και ιδίως οι Γερμανοί και οι Βούλγαροι δαπανούσαν για τη συντήρησή τους τούς πόρους της χώρας. Συγχρόνως, η Ελλάδα αναγκάστηκε να καταβάλει στις δυνάμεις κατοχής μεγάλη χρηματικά ποσά για τα έξοδα συντήρησής τους. Οι Γερμανοί δέσμευσαν όλα τα αγαθά, το φυσικό πλούτο και την παραγωγή. Οι ελεύθερες ζώνες, οι γενικές αποθήκες, τα τελωνεία, οι αποθήκες συγκέντρωσης προϊόντων, τα εμπορικά και βιομηχανικά αποθέματα λεηλατήθηκαν για τις ανάγκες των στρατευμάτων κατοχής ή για να σταλούν πολύτιμα φορτία στη Γερμανία και στην Ιταλία. Ακόμη και τα λαχανικά δεσμεύονταν για λογαριασμό των στρατευμάτων κατοχής και έτσι από την πρώτη στιγμή η προμήθεια τροφίμων έγινε προβληματική για τον ελληνικό πληθυσμό.

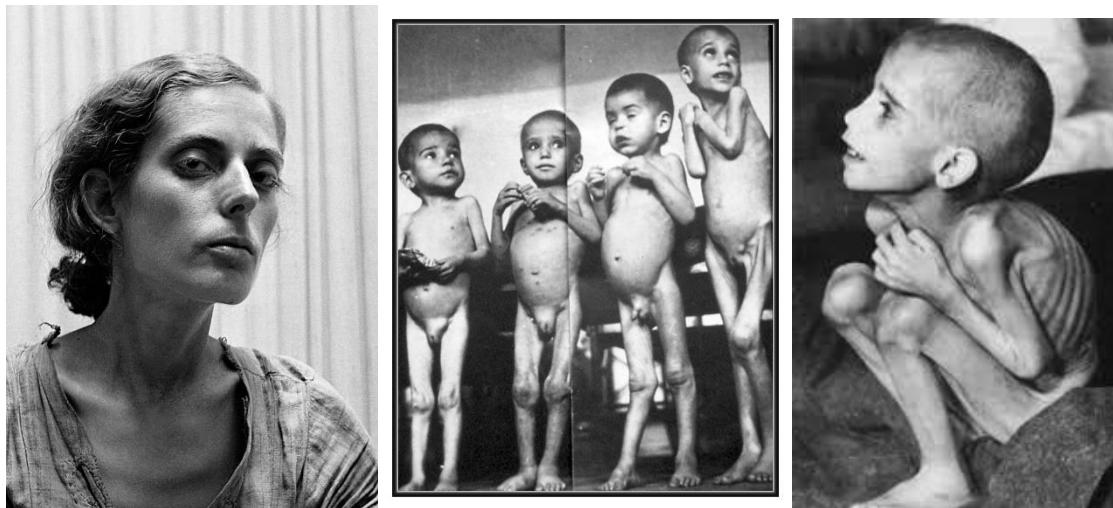
В то же время доходы населения, заработная плата и денежное вознаграждение быстро обесцениваются под натиском увеличивающейся инфляции, а исчезновение продуктов питания с прилавок магазинов приводит к появлению черного рынка. Вся эта ситуация уже летом 1941 года привела к недоеданию населения, а затем к голоду. Тысячи людей умирают в мрачную зиму 1941-1942 годов. Точное количество жертв не установлено, но оно оценивается в 300 000 человек в крупных городах страны.

Συγχρόνως τα εισοδήματα, οι μισθοί και τα ημερομίσθια εκμηδενίζονται με ραγδαίο ρυθμό κάτω από από την πίεση ενός καλπάζοντος πληθωρισμού, ενώ η εξαφάνιση των τροφίμων έχει ως επακόλουθο την εμφάνιση της μαύρης αγοράς. Η όλη αυτή κατάσταση ήδη από το καλοκαίρι του 1941 είχε ως συνέπεια τον υποσιτισμό του λαού και αργότερα ο λιμός, η πείνα αρχίζει να μαστίζει την Ελλάδα. Χιλιάδες άνθρωποι πεθαίνουν τον ζοφερό χειμώνα 1941-1942. Ο πραγματικός αριθμός των θυμάτων της πείνας δεν είναι εξακριβωμένος, υπολογίζεται, όμως, ότι ανέρχεται στις 300.000 για τα μεγάλα αστικά κέντρα.

Греческий народ сталкивается с этой мрачной ситуацией проявляя мужество и боевой настрой. Потребность в выживании, как в личном, так и в национальном масштабе, проявляется с самого начала оккупации и приобретает форму всеобщего дела народа, форму боевой мобилизации, сплочения, единения и борьбы. Организация внутреннего сопротивления захватчикам становится настоятельной необходимостью.

Ο ελληνικός λαός αντιμετωπίζει αυτή τη ζοφερή κατάσταση με θάρρος και αγωνιστική διάθεση. Η ανάγκη επιβίωσης, προσωπικής και εθνικής, προβάλλει από την αρχή της κατοχής ως υπόθεση του ίδιου του λαού, υπόθεση αγωνιστικής κινητοποίησης, συσπείρωσης και πάλης. Η οργάνωση της εσωτερικής αντίστασης κατά των κατακτητών καθίσταται πλέον αδήριτη και επιβεβλημένη ανάγκη.

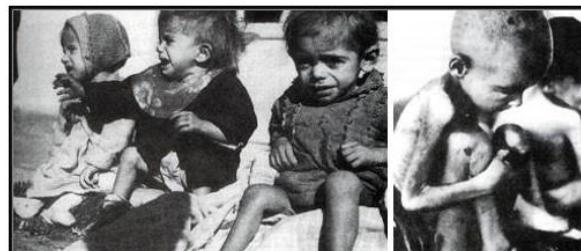
РОЖДЕНИЕ НАЦИОНАЛЬНОГО СОПРОТИВЛЕНИЯ - ΓΕΝΝΗΣΗ της ΕΘΝΙΚΗΣ ΑΝΤΙΣΤΑΣΗΣ

В то время как греческое королевское правительство, находящее в Каире, было полностью отрезано от страны, захваченные и оккупированные греки начали искать пути сопротивления завоевателю. Борьба за выживание людей стала первой стихийной акцией сопротивления. Организованное кормление нуждающихся, которые начали действовать по инициативе самых активных все различных профессиональных организаций, отраслевых союзов и рабочих ассоциаций, является первой победой, которую греческий народ одержал над захватчиком.

Ενώ η ελληνική βασιλική κυβέρνηση του Καΐρου ήταν εντελώς αποκομμένη από τη χώρα, οι υπόδουλοι Έλληνες άρχισαν να αναζητούν τρόπους αντίστασης στον κατακτητή. Η πάλη για την επιβίωση του λαού ήταν ήδη μια πρώτη αυθόρμητη αντιστασιακή πράξη. Τα λαϊκά συσσίτια, που άρχισαν να λειτουργούν με την πρωτοβουλία των πιο δραστήριων στοιχείων των διαφόρων επαγγελματικών

οργανώσεων και συλλόγων των εργαζομένων, αποτελούν την πρώτη νίκη, που απέσπασε ο ελληνικός λαός από τους κατακτητές.

Первый впечатляющий и значительный удар по оккупационным войскам был дан сбросом гитлеровского флага из Акрополя в ночь на 30 мая 1941 года двумя молодыми студентами, **Манолисом Глезосом** (студент Высшей школы экономики и коммерческих наук) и **Апостолисом Сантасом** (студент юридического ф-та). Выражая настроение всего греческого народа они

поползли на вершину Акрополя с северо-западной части холма и, незаметными нацисткой гвардией, снимают немецкий флаг.

Αποστόλης Σάντας και Μανώλης Γλέζος – Apostolis Santas и Manolis Glazos

Το πρώτο εντυπωσιακό και ουσιαστικό ράπισμα στα στρατεύματα κατοχής δίνεται με το κατέβασμα της χιτλερικής σημαίας από την Ακρόπολη τη νύχτα της 30^{ης} Μαΐου 1941 από δύο νέους φοιτητές, τον Μανώλη Γλέζο της Ανωτάτης Σχολής Οικονομικών κασι Εμπορικών Επιστημών και τον Αποστόλη Σάντα της Νομικής. Εκφραστές της ψυχικής διάθεσης σύσσωμου του ελληνικού λαού, σκαρφαλώνουν στον ιερό βράχο από τη Β.Δ. πλευρά, πλησιάζουν τον ιστό χωρίς να γίνουν αντιληπτοί από τη γερμανική φρουρά, και κατεβάζουν τη γερμανική σημαία.

Сопротивление греческого народа завоевателям постепенно получает все более широкий размах и все более четкую, организованную форму. 11 сентября 1941 года было объявлено о создании «Национальной демократической греческой лиги (ЭДЕС)», политическое руководство которой берет на себя генерал **Николаос Пластирас**, а за военные операции отвечает генерал **Наполеон Зервас**.

Вскоре создается «Национальное и Социальное Освобождение» (ЭККА), которым возглавляют полковник **Эврипиidis Bakirdzis**, полковник

Димитриос Псаррос и, в качестве политического лидера организации, **Георгиос Карталис**.

Σιγά σιγά η αντίσταση του ελληνικού λαού κατά των κατακτητών αρχίζει να απλώνεται και να οργανώνεται. Στις 11 Σεπτεμβρίου 1941 αναγγέλεται η ίδρυση του «Εθνικού Δημοκρατικού Ελληνικού Συνδέσμου (ΕΔΕΣ)», την πολιτική ηγεσία του οποίου διευθύνει ο στρατηγός Νικόλαος Πλαστήρας, τη δε στρατιωτική – ο στρατηγός Ναπολέων Ζέρβας.

Λίγο αργότερα ιδρύεται η «Εθνική και Κοινωνική Απελευθέρωση (ΕΚΚΑ)» με αρχηγούς το συνταγματάρχη Ευριπίδη Μπακιρτζή, το συνταγματάρχη Δημήτριο Ψαρρό και τον Γεώργιο Καρτάλη, ως πολιτικό εκφραστή.

Наконец, 28 сентября 1941 года греческому народу было официально уведомлено о создании **Греческого освободительного фронта (ЭАМ)**. Его учредительные документы подписывают представители четырех (4) партий, Коммунистической Партии Греции - ККЭ. (Лефтерис Апостолу), Социалистической Партии Греции - СКЭ (Христос Хоменидис), Греческой Народной Демократии - ЭЛД (Элиас Циримокос) и Аграрной Партии Греции - АКК (Апостолос Богиатзис). ЭАМу удается стать самой массовой из национальных организаций сопротивления. Вскоре борьба с захватчиками на горах, в селах и в городах становится регулярной, системной, активной и эффективной.

Τέλος, στις 28 Σεπτεμβρίου 1941 γνωστοποιείται με διάγγελμα στον ελληνικό λαό η ίδρυση του Εθνικού Απελευθερωτικού Μετώπου (Ε.Α.Μ.). Την υδριτικύ του οπράξη υπόγραφαν οι αντιπρόσωπον τεσσάρων (4) κομμάτων, του **Κομμουνιστικού Κόμματος Ελλάδος - Κ.Κ.Ε. (Λευτέρης Αποστόλου)**, του **Σοσιαλιστικού Κόμματος Ελλάδας - Σ.Κ.Ε. (Χρήστος Χωμενίδης)**, της **Ελληνικής Λαϊκής Δημοκρατίας - Ε.Λ.Δ. (Ηλίας Τσιριμώκος)** και του **Αγροτικού Κόμματος Ελλάδας - Α.Κ.Ε. (Απόστολος Βογιατζής)**. Η τελευταία αυτή οργάνωση κατορθώνει να γίνει η περισσότερο μαζική. Σύντομα ο αγώνας κατά των κατακτητών στα βουνά και στις πόλεις ξεκινά συστηματικός, δραστήριος και αποτελεσματικός.

Нестабильность и колебания государственного устройства в межвоенное время, приведшие к установлению 4 августа 1936 диктаторского, тоталитарного режима Иоанниса Метаксаса, что оставило свой отрицательный след в сознании греческого населения, впитали в народ стремление к коренным социально-политическим изменениям после освобождения. Этот общее народное требование, это общее видение на будущее страны, это общее стремление к переменам, отчетливо отражается в учредительных документах всех трех (3) основных организаций сопротивления, в соответствии с которым все три (3) организации исходят из общих основополагающих принципов и придерживаются общих непосредственных, но и долгосрочных целей. Непосредственной целью является борьба против захватчиков и освобождение Греции. Конечная цель состоит в том, чтобы изменить социальную, экономическую, политическую и культурную жизнь и устои страны и создать условия для построения стабильного демократического государственного устройства.

Η αστάθεια των πολιτειακών θεσμών κατά τη διάρκεια του μεσοπολέμου και οι αρνητικές εμπειρίες από το ολοκληρωτικό καθεστώς της 4^{ης} Αυγούστου, δημιούργησαν στον ελληνικό λαό τον πόθο για μια ουσιαστική αλλαγή μετά την απελευθέρωση. Το γενικό αυτό λαϊκό αίτημα αντικατοπτρίζεται στα ιδρυτικά καταστατικά και των τριών κυριότερων αντιστασιακών οργανώσεων, σύμφωνα με τα οποία και οι 3 οργανώσεις ξεκινούν από κοινές αφετηρίες και θέτουν έναν άμεσο και απότερο στόχο. Άμεσο στόχο αποτελεί ο αγώνας κατά των κατακτητών και η απελευθέρωση της Ελλάδας. Απότερο στόχο αποτελεί η αλλαγή/τροποποίηση στην κοινωνική, οικονομική, πολιτική και πολιτιστική ζωή της χώρας και η δημιουργία των προϋποθέσεων για την οικοδόμηση ενός σταθερού δημοκρατικού πολιτεύματος.

Первое массовое восстание греческого народа, имеющего чисто воинственный и революционный характер, произошло в районе **Драмы**, где болгарская оккупация пыталась методично *болгализировать* население (были отстранены греческие священники из церквей и служба велась на болгарском языке, в школах тоже греческий язык был заменен на болгарский и пр.). Ночью с 28-го на 29-е сентября 1941 года жители Драмы восстали и заняли здание болгарской администрации. Это стихийное восстание было затоплено в крови болгарскими фашистами, которые направляют на расстрел 3000 греческих патриотов в городе **Драма** и в деревне **Доксато**. Драматические события имели шокирующий резонанс и влияние на весь греческий народ. Отныне и регулярно захватчики приступают в образцовым казням мирных жителей в качестве возмездия за стихийные действия сопротивления.

Η πρώτη μαζική εξέγερση του ελληνικού λαού με καθαρά μαχητικό και επαναστατικό χαρακτήρα, συνέβη στην περιοχή της Δράμας, όπους η βουλγαρική κατοχή επιχειρούσε με μεθοδικότητα τον εκβούλγαρισμό των κατοίκων. Στις 28 προς 29 Σεπτεμβρίου 1941 ο λαός της Δράμας εξεγείρεται και καταλύει τις βουλγαρικές αρχές. Η αυθόρμητη αυτή εξέγερση καταπνίγεται από τους Βουλγάρους φασίστες, που εκτελούν ομαδικά 3000 πατριώτες στην πόλη της Δράμας και στο χωριό Δοξάτο. Τα γεγονότα της Δράμας είχαν συγκλονιστική απήχηση και επίδραση σε ολόκληρο τον υπόδουλο ελληνικό λαό. Σε αυτά καθημερινά πλέον προστίθενται οι εκτελέσεις Ελλήνων από τα στρατεύματα κατοχής ως αντίποινα για σποραδικές αντιστασιακές ενέργειες.

С начала 1942 года сопротивление греческого народа против завоевателей принимает массовый характер.

В феврале 1942 года Центральный комитет ЭАМ принимает решение о создании вооруженных партизанских отрядов, которые были названы «Национально-освободительная армия (ЭЛАС)». Их руководителем назначается ЭАМом агроном из района Ламиа, **Танасис Кларас**, известный под псевдонимом *Арис Велухиотис*.

Ελληνικός Λαϊκός Απελευθερωτικός
Στρατός

22 мая 1942 г. партизанский отряд вступает в село *Домница* греческого округа *Эвритания* и объявляет крестьянам о начале вооруженной борьбы против завоевателей. Национально-освободительный эпос сопротивления начался.

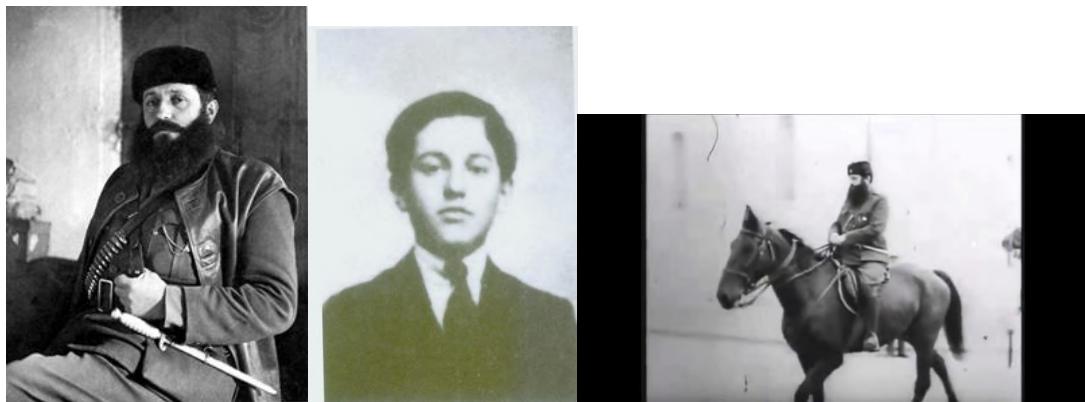
Από τις αρχές του 1942 η αντίσταση του ελληνικού λαού κατά των κατακτητών αρχίζει να παίρνει μαζική μορφή.

Το Φεβρουάριο του 1942 η κεντρική επιτροπή του ΕΑΜ αποφασίζει την ίδρυση ένοπλων ανταρτικών σωμάτων, στα οποία δίνεται η ονομασία «Εθνικός Λαϊκός Απελευθερωτικός Στρατός (Ε.Λ.Α.Σ.)». Επικεφαλής τους ορίζεται από το ΕΑΜ ο γεωπόνος από τη Λαμία **Θανάσης Κλάρας**, γνωστός με το ψευδώνυμο **Άρης Βελουχιώτης**.

Στις 22 Μαΐου 1942 ένα αντάρτικο απόσπασμα μπαίνει στο χωριό Δομνίτσα της Ευρυτανίας και αναγγέλλει τους χωρικούς την έναρξη του ενόπλου αγώνα κατά των κατακτητών. Η εθνική αντιστασιακή εποποιία έχει αρχίσει.

9 сентября 1942 года в местечке Рика у подножья горы Парнасос происходит первое сражение между повстанцами *Ариса Велухиотиса* и итальянскими войсками, в результате чего итальянские войска были уничтожены. После этой первой победы повстанцы разоружают жандармерию на территориях горной Средней Материковой Греции и организовывают власть ЭАМ. В каждой деревне назначаются «ответственные» в различных отраслях деятельности. Таким образом, в горных районах Греции создается свободное государство, основанное на взаимодействии сельских жителей и повстанцев/партизан. В деревнях появляются новые институты, которые пытаются модернизировать экономические и социальные структуры, и они основаны на принципе участия

и взаимодействия населения по всем вопросам, касающимся общины. Традиционно местное самоуправление приобретает существенное значение благодаря возрождению роли и традиций греческой общины периода османского владычества/ига. В то же время духовное и культурное развитие, даже в зачаточном состоянии, в форме чтения, печатания книг, театра и музыки, работы кружков, все различных мероприятий впервые вторгается в греческую сельскую местность и покоряет сельское население.

Άρης Βελουχιώτης – Aris Aelouxiotis

Στις 9 Σεπεμβρίου 1942 στα Ρυκά της Παρνασσίδας δίνεται η πρώτη μάχη ανάμεσα στους αντάρτες του Άρη Βελουχιώτη και στα ιταλικά στρατεύματα, με αποτέλεσμα την εξόντωση των ιταλικών δυνάμεων. Μετά την πρώτη αυτή νίκη, σε μεγάλες περιοχές της ορεινής Στερεάς Ελλάδας οι αντάρτες αφοπλίζουν την Χωροφυλακή και απόλυτοι κύριοι στα χωριά αρχίζουν να οργανώνουν την εξουσία του Ε.Α.Μ. Σε κάθε χωριό ορίζονται οι «υπεύθυνοι» στις διάφορες δραστηριότητες. Κατ' αυτόν τον τρόπο στις ορεινές περιοχές αρχίζει να δημιουργείται ένα ελεύθερο κράτος με τη συνεργασία αφροτών και ανταρτών. Στα χωριά αρχίζουν να λειτουργούν νέοι θεσμοί, που προσπαθούν να εκσυγχρονίσουν τις οικονομικές και κοινωνικές δομές, ενώ βασίζονται στην αρχή της λαϊκής συμμετοχής για όλα τα θέματα, που αφορούν την κοινότητα. Τρόπον τινά, η τοπική αυτοδιοίκηση αποκτά ουσιαστικό περιεχόμενο με την αναβίωση των κοινοτικών παραδόσεων της Τουρκοκρατίας. Συγχρόνως, η πνευματική και πολιτιστική ανάπτυξη, έστω και κατά υποτυπώδη τρόπο στην αρχή, με τη μορφή του βιβλιου, του θεάτρου και της μουσικής, εισβάλλει για πρώτη φορά στην ελληνική ύπαιθρο και προσπαθεί να κατακτήσει τον αγροτικό πληθυσμό.

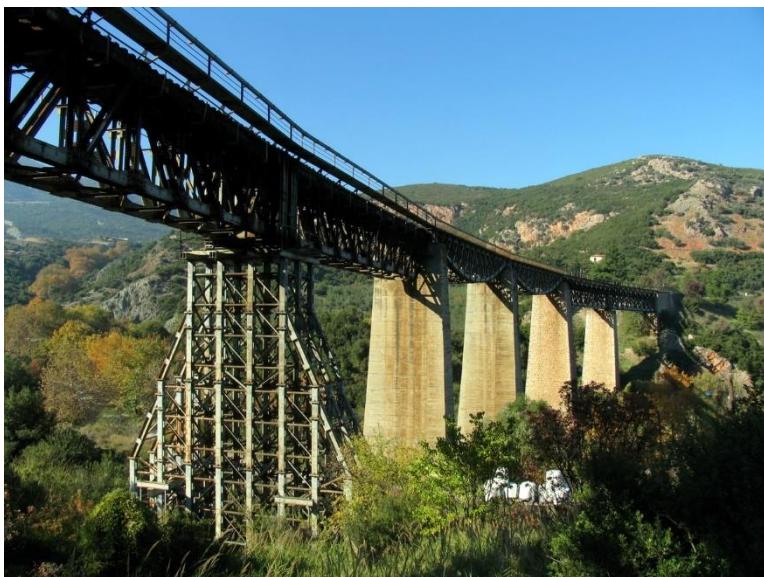
В то же время 28 июня 1942 года генерал **Наполеон Зервас** объявляет о создании «Национальной группы греческих повстанцев» (ОАЕА) в качестве вооруженной части «Национальной демократической греческой лиги (ЭДЕС)», действовавшей в районе *Вальтос* округа Этолоакарнании.

И третья организация сопротивления, ЕККА, также создает свое военно-партизанское подразделение во главе с **Димитриосом Псарросом**, который действовал в основном в регионе Гиона.

Παράλληλα, με την ίδρυση του Ε.Λ.Α.Σ., στις 28 Ιουνίου 1942 ο στρατηγός **Ναπολέων Ζέρβας** αναγγέλλει την ίδρυση των «Εθνικών Ομάδων Ελλήνων Ανταρτών» (Ε.Ο.Ε.Α.) ως ένοπλο τμήμα του Ε.Δ.Ε.Σ., οι οποίες έδρασαν στην περιοχή του Βάλτου, στην Αιτωλοακαρνανία.

Και η τρίτη αντιστασιακή οργάνωση, η Ε.Κ.Κ.Α., ιδρύει και αυτή το αντάρτικο σώμα της με αρχηγό τον **Δημήτριο Ψαρρό**, το οποίο έδρασε κυρίως στην περιοχή της Γκιώνας.

Кульминационным моментом Национального Сопротивления является взрыв 25 ноября 1942 года моста *Горгопотамос* под личным руководством *Ариса Велухиотиса* и *Наполеона Зерваса*, с участием 120 солдат ЭЛАС, 65 из ЕОЕ и 12 британцев, которые тайно высадились в Грецию в сентябре 1942 года вместе с полковником Майерсом. Это стратегический успех Национального Сопротивления, поскольку взрыв моста задерживает снабжение немцев в Африке на несколько недель, поднимает моральный дух греков и взвинчивает престиж и значимость греческого национального сопротивления и вооруженной борьбы перед глазами союзников.

Горгопотамос сегодня – Ο Γοργοπόταμος σήμερα

Κορυφαία στιγμή της Εθικής Αντίστασης η ανατίναξη στις 25 Νοεμβρίου 1942 της γέφυρας του Γοργοποτάμου, στην οποία λαμβάνουν μέρος υπό την προσωπική καθοδήγηση του Άρη Βελουχιώτη και του Ναπολέοντα Ζέρβα 120 άνδρες του Ε.Λ.Α.Σ., 65 των Ε.Ο.Ε.Α. και 12 Άγγλοι, που είχαν αποβιβασθεί κρυφά στην Ελλάδα το Σεπτέμβριο του 1942 με αρχηγό το συνταγματάρχη **Μάγερς**. Πρόκειται για στρατηγική επιτυχία της Εθνικής Αντίστασης, δεδομένου ότι η ανατίναξη της γέφυρας καθυστερεί για αρκετές εβδομάδες τον εφοδιασμό των Γερμανών που μάζονται στην Αφρική, ανυψώνει το ηθικό των Ελλήνων και καταξιώνει τον ένοπλο αγώνα στη συνείδηση των συμμάχων.

Ανατίναξη γέφυρας Γοργοπόταμου – взрыв моста Горгопотамос

Пока партизане в горах воюют с захватчиками, в городах борьба принимает иную форму. В ней, принимают участие, вместе с локомотивом, коим является греческая молодежь, граждане всех социальных сословий и любых политических убеждений. Рядом с неизвестными бойцами сплачивается духовная элита страны, академики, преподаватели, учителя, писатели, художники - все встают на борьбу с захватчиком и отзываются вызову истории, вызову Сопротивления.

Τη στιγμή που οι αντάρτες στα βουνά χτυπούν τους κατακτητές, στα αστικά κέντρα ο αγώνας παίρνει άλλη μορφή. Σε αυτόν, με πρωτοπόρα τη νεολαία, μετέχουν πολίτες κάθε κοινωνικής τάξης και κάθε πολιτικής απόχρωσης. Δίπλα στους ανώνυνους αγωνιστές η πνευματική ηγεσία του τόπου, ακαδημαϊκοί δάσκαλοι, συγγραφείς, καλλιτέχνες, όλοι συσπειρωμένοι δίνουν το παρόν στις αντιστασιακό προσκλητήριο.

25 марта 1942 года Афины были потрясены беспрецедентной студенческой демонстрацией, а 22 апреля 1942 года первая всеобщая забастовка государственных служащих приводит в шоковое состояние правительство Цолакоглу и оккупационные власти.

Στις 25 Μαρτίου 1942 η Αθήνα συγκλονίζεται με μία πρωτοφανή σε παλμό φοιτητική διαδήλωση, ενώ στις 22 Απριλίου 1942 η πρώτη καθολική απεργία των δημοσίων υπαλλήλων αιφνιδιάζει της κυβέρνηση Τσολάκογλου και τις αρχές κατοχής.

22 сентября 1942 года в столице Греции произошла весьма значимая акция Сопротивления. Членам небольшой группы сопротивления ПЭАН (Всегреческий Союз Борющейся Молодежи), сотрудничающей с британцами, удается взорвать офис вероломной фашистской организации ЭСПО (Национал-социалистическая патриотическая организация) в центре Афин.

Στις 22 Σεπτεμβρίου 1942 στην πρωτεύουσα της Ελλάδας πραγματοποιείται μια σημαντική ανταστασιακή πράξη. Τα μέλη της μικρής αντιστασιακής οργάνωσης ΠΕΑΝ (Πανελλήνιος Ένωσις Αγωνιζομένων Νέων), που συνεργάζονταν με τους Άγγλους, κατορθώνουν να ανατινάξουν στο κέντρο της Αθήνας τα γραφεία της

продотикής фасистикής организации ЕСПО (Εθνική Σοσιαλιστική Πατριωτική Οργάνωση).

В феврале 1943 г. ЭАМ основал свою молодежную организацию «Национальная общегреческая молодежная организация» (ЭПОН), принимающую на себя роль координатора молодежного движения и которой предстоит вписать свою страницу в историю современной Греции.

Τον Φεβρουάριο του 1943 το Ε.Α.Μ. ιδρύει τη νεολαιίστικη οργάνωσή του «Εθνική Πανελλαδική Οργάνωση Νεολαίας» (ΕΠΟΝ), με την οποία οι αγώνες της νεολαίας συντονίζονται και η οποία επίσης γράφει ιστορία στη νεότερη Ελλάδα.

28 февраля 1943 года похороны поэта Костиса Паламаса превращаются в стихийную народную демонстрацию жителей Афин против захватчиков. 5 марта 1943 года всеобщая забастовка в столице отменяет набор греческих рабочих, которых немцы намеревались отправить в Германию, чтобы работать там на промышленных предприятиях.

Στις 28 Φεβρουαρίου 1943 η κηδεία του ποιητή Κωστή Παλαμά μεταβάλλεται σε αυθόρμητη λαϊκή διαδήλωση του λαού της Αθήνας κατά των κατακτητών' στις 5 Μαρτίου 1943 μια γενική απεργία στην πρωτεύουσα ματαιώνει την επιστράτευση

των Ελλήνων εργατών, τους οποίους οι Γερμανοί σκόπευαν να στείλουν στη Γερμανία για να δουλέψουν εκεί σε βιομηχανικές μονάδες.

22 июня 1943 года демонстрация в Афинах против намерений болгар вторгнуться в Салоники была затоплена в крови немецкими танками.

Στις 22 Ιουνίου 1943 μια παναθηναϊκή διαδήλωση διαμαρτυρίας εναντίον της σχεδιαζόμενης εισόδου των Βουλγάρων στη Θεσσαλονίκη, πνίγεται στο αίμα από τα γερμανικά τανκς.

В феврале 1943 г. ЭАМ основал свою молодежную организацию «Национальная общегреческая молодежная организация» (ЭПОН), принимающую на себя роль координатора молодежного движения.

Τον Φεβρουάριο του 1943 το Ε.Α.Μ. ιδρύει τη νεολαίστικη οργάνωσή του «Εθνική Πανελλαδική Οργάνωση Νεολαίας» (ΕΠΟΝ).

23 февраля 1943 года в маленьком доме на улице Дукиссис Плакентиас № 3 в районе Афин Ампелокипи была основана Объединенная всегреческая молодежная организация, легендарная ЭПОН, крупнейшая молодежная организация страны.

Она была основана представителями политических и молодежных организаций сопротивления того времени (Сельскохозяйственная молодежь Греции, Объединенная национально-освободительная рабочая молодежь, Объединенная студенческая молодежь, Союз молодых борцов Румели, Фессалийское священный батальон, Народно-революционная молодежь, Свободный юноша, Федерация Коммунистической молодежи Греции, Авангард социалистов-революционеров Греции, Дружественное общество молодежи, Национально-освободительный фронт молодежи-ЭАМН, ЭАМН Македонии и Пелопоннеса и Национальный совет друзей нового поколения), которые решили распустить все вышеперечисленные организации и

объединить их в ЭПОН, который находился под руководством Политического Комитета Национального Освобождения-ПЕЭА и ЭАМ. Членов ЭПОН называли ЭПОНитами. *Кула Элефтериаду* и знаменитые в будущем греческие писательницы и тогда юные *Жорж Сари* и *Алки Зей* были активными членами ЭПОН

Στις 23 Φλεβάρη 1943, σε ένα μικρό σπίτι, στην οδό Δουκίσσης Πλακεντίας 3 στους Αμπελόκηπους, ιδρύεται η Ενιαία Πανελλαδική Οργάνωση Νέων, η θρυλική ΕΠΟΝ, η μεγαλύτερη νεολαίστικη οργάνωση της χώρας. Ιδρύθηκε από αντιπροσώπους πολιτικών και αντιστασιακών οργανώσεων νέων της εποχής (Αγροτική Νεολαία Ελλάδος, Ενιαία Εθνικοαπελευθερωτική Εργατοϋπαλληλική Νεολαία, Ενιαία Μαθητική Νεολαία, Ένωση Νέων Αγωνιστών Ρούμελης, Θεσσαλικός Ιερός Λόχος, Λαϊκή Επαναστατική Νεολαία, Λεύτερη Νέα, Ομοσπονδία Κομμουνιστικών Νεολαίων Ελλάδος, Σοσιαλιστική Επαναστατική Πρωτοπορία Ελλάδος, Φιλική Εταιρεία Νέων, Εθνικό Απελευθερωτικό Μέτωπο Νέων, ΕΑΜΝ Μακεδονίας και Πελοποννήσου και Εθνικό Συμβούλιο των φίλων της νέας γενιάς), οι οποίοι αποφάσισαν τη διάλυση όλων των παραπάνω οργανώσεων και τη συγχώνευσή τους στην ΕΠΟΝ που τέθηκε υπό την καθοδήγηση της ΠΕΕΑ «Πολιτική Επιτροπή Εθνικής Απελευθέρωσης» (Π.Ε.Ε.Α.) - γνωστή και ως «Κυβέρνηση του βουνού» - και του ΕΑΜ. Τα μέλη της ΕΠΟΝ καλούνταν ΕΠΟΝίτες και ΕΠΟΝίτισσες. Η Κούλα Ελευθεριάδου, η Ζωρζ Σαρή και η Άλκη Ζέη ήταν ενεργά μέλη της ΕΠΟΝ.

Στόχοι - Цели-задачи:

Фυλλάδιо με το καταστατικό της ΕΠΟΝ, 1943 / Брошюра с Уставом ЭПОН.

Цели ЭПОН были упомянуты в его учредительном документе Организации:

- Национальное освобождение на основе целостности Греции.

- Истребление фашизма и восстановление народного суверенитета.
- Борьба против империалистических войн и защита мира на основе принципа самоопределения народов.
- Защита экономических, политических, культурных и образовательных прав и чаяний нового поколения.

Οι σκοποί της ΕΠΟΝ αναφέρονταν στο ιδρυτικό κείμενό της:

- Η εθνική απελευθέρωση με βάση την ακεραιότητα της Ελλάδας.
- Η εξόντωση του φασισμού και η αποκατάσταση της λαϊκής κυριαρχίας.
- Η καταπολέμηση των υπεριαλιστικών πολέμων και η υπεράσπιση της ειρήνης με βάση την αρχή της αυτοδιάθεσης των λαών.
- Η υπεράσπιση των οικονομικών, πολιτικών, εκπολιτιστικών και μορφωτικών δικαιωμάτων και επιδιώξεων της νέας γενιάς.

Действия ЭПОН, ее борьба, кровь, пролитая ее юными героями, написаны неизгладимыми буквами на страницах Истории. В его недрах выросли тысячи бойцов Национального Сопротивления. Они были взращены идеалами свободной родины, против любого иноземного завоевателя. Они с оружием в руках сражались на передовой против гитлеровских и фашистских оккупантов. Они самоотверженно стояли перед британскими танками в декабре 44-го. Они боролись — в условиях жесткой нелегальности — за распространение прогрессивных идей, за жизнеутверждающие ценности, развивая, параллельно беспрецедентную по масштабу издательскую деятельность и беспрецедентное, уникальное культурное развитие.

Η δράση της, οι αγώνες της, το αίμα που έχυσαν οι νεολαίοι ήρωές της έχουν γραφτεί με ανεξίτηλα γράμματα στις σελίδες της Ιστορίας. Στα σπλάχνα της ανδρώθηκαν χιλιάδες αγωνιστές της Εθνικής Αντίστασης. Γαλουχήθηκαν με τα ιδανικά μιας ελεύθερης πατρίδας, ενάντια σε κάθε ξένο κατακτητή. Πολέμησαν, με το όπλο στο χέρι, στην πρώτη γραμμή κατά των χιτλερικών και φασιστών κατακτητών. Στάθηκαν με αυτοθυσία, μπροστά στα τανκς των Εγγλέζων το Δεκέμβρη του '44. Αγωνίστηκαν - κάτω από βαριά παρανομία - για την εξάπλωση των προοδευτικών ιδεών, των αγωνιστικών αξιών για τη ζωή, με έναν πρωτοφανή εκδοτικό οργασμό και μια πρωτόγνωρη πολιτιστική ανάπτυξη.

Вклад ЭПОН в образование нового поколения был уникальным. ЭПОН, насчитывающая 630 000 организованных членов, в значительной степени преуспела в обеспечении правильной направленности потенциала молодежи, его успешной реализации, учитывая нужды и потребности самой молодежи. Ее борьба была, есть и будет огромным наследием для молодежи. Наследие, которое местная реакция не может стереть из коллективной памяти молодежи, хотя с тех пор прошло столько лет.

Η συνεισφορά της ΕΠΟΝ, στη διαπαιδαγώγηση της νέας γενιάς ήταν μοναδική. Η ΕΠΟΝ, με οργανωμένα 630.000 μέλη, είχε πετύχει σε μεγάλο βαθμό να δώσει τη σωστή, αγωνιστική, διέξοδο στις ανάγκες που είχαν οι νέοι. Οι αγώνες της αποτέλεσαν, αποτελούν και θα αποτελούν μια τεράστια παρακαταθήκη για τη νεολαία. Παρακαταθήκη, που αδυνατεί να σβήσει η ντόπια αντίδραση απ' τη συλλογική μνήμη της νεολαίας κι ας έχουν περάσει τόσα χρόνια από τότε.

С момента своего создания ЭПОН вела одну из самых больших и важных битв. Битва, вошедшая в историю. Именно срыв политической мобилизации, которую гитлеровцы пытались осуществить со своими местными сторонниками и коллаборационистами и которая началась согласованной забастовкой и демонстрацией 24 февраля. Тысячи людей вышли на улицы в центре Афин, чтобы провести демонстрацию перед политическим кабинетом оккупационного премьер-министра К. Логофетопулоса, перед Домом профсоюзов и труда и Министерством труда. Передовики в бою, тысячи юношей и девушек под знаменами только что основанной ЭПОН.

Με την ίδρυσή της, η ΕΠΟΝ έδωσε μια απ' τις μεγαλύτερες και σημαντικότερες μάχες. Μάχη που έμεινε στην Ιστορία. Ήταν η ματαίωση της πολιτικής επιστράτευσης που επιχείρησαν να υλοποιήσουν οι χιτλερικοί με τους ντόπιους δοσίλογους και συνεργάτες τους και που άρχισε με τη συντονισμένη απεργία και διαδήλωση στις 24 Φλεβάρη. Χιλιάδες λαού κατέβηκαν στο δρόμο, στο κέντρο της Αθήνας, για να διαδηλώσουν μπροστά στο πολιτικό γραφείο του κατοχικού πρωθυπουργού Κ. Λογοθετόπουλου, στο Εργατικό Κέντρο και στο υπουργείο Εργασίας. Μπροστάρηδες στη μάχη, χιλιάδες νεολαίοι και νεολαίες, κάτω από τα λάβαρα της νεοϊδρυμένης ΕΠΟΝ.

Однако, несмотря на массовую и динамичную реакцию народа, предательское правительство коллаборационистов приступит к осуществлению плана политической мобилизации греческого народа, чтобы греческий народ служил планам Оси. Следует отметить, что потребность гитлеровцев в политической

мобилизации была непосредственно связана с великими победами Красной Армии, завершившимися великой победой под Сталинградом в феврале '43 года.

Παρά όμως τη μαζική και δυναμική αντίδραση του λαού, η κυβέρνηση των δοσίλογων θα προχωρούσε στο σχέδιο πολιτικής επιστράτευσης του ελληνικού λαού, ώστε ο ελληνικός λαός να υπηρετήσει τα σχέδια του Αξονα. Να σημειωθεί πως η ανάγκη των χιτλερικών για πολιτική επιστράτευση είχε άμεση σχέση με τις μεγάλες νίκες του Κόκκινου Στρατού, με κορύφωση τη μεγάλη νίκη στο Στάλινγκραντ το Φλεβάρη του '43.

Через несколько дней после великой борьбы против политической воинской повинности, 24 марта 1943 года, накануне национального праздника-Дня Национального Возрождения – 25 марта, Греческой Революции 1821г., и через месяц после основания ЭПОН, 5000 мужчин и женщин ЭПОН, «бросая вызов залпам», увенчали венками бюсты героев Великой Греческой Национально-Освободительной Революции 1821 года и на следующий день десятки тысяч демонстрантов выходят на улицы с лозунгами ЭАМ и ЭПОН, приветствуя национальную годовщину», — говорится в отчете ЦК ЭПОН.

Λίγες μέρες μετά το μεγαλειώδη αγώνα κατά της πολιτικής επιστράτευσης, στις 24 Μαρτίου 1943, παραμονή της εθνικής γιορτής και ένα μήνα μετά την ίδρυση της ΕΠΟΝ , 5.000 ΕΠΟΝίτες και ΕΠΟΝίτισσες «αψηφώντας τα βόλια στεφανώνουν τις προτομές των ηρώων του '21 και την άλλη μέρα δεκάδες χιλιάδες διαδηλώνουν στους δρόμους με τα συνθήματα του ΕΑΜ και της ΕΠΟΝ χαιρετώντας την εθνική επέτειο», όπως αναφέρεται στην έκθεση του ΚΣ της ΕΠΟΝ.

Тем не мене, одним из самых важных сражений ЭПОН была кульмиационная демонстрация народа, жителей, молодежи Афин против экспансии болгарских фашистов в Греческую Македонию в июле 1943 года. Стоит упомянуть немного больше об этом конкретном историческом событии, с учитывая особый вклад и участие ЭПОН в этой борьбе.

Μια απ' τις σημαντικότερες, όμως, μάχες που έδωσε η ΕΠΟΝ ήταν η κορυφαία διαδήλωση του λαού και της νεολαίας της Αθήνας ενάντια στην επέκταση των Βούλγαρων φασιστών στην ελληνική Μακεδονία τον Ιούλη του 1943. Για το συγκεκριμένο ιστορικό γεγονός αξίζει να αναφέρουμε λίγα παραπάνω, με δεδομένη την ξεχωριστή συμβολή και συμμετοχή της ΕΠΟΝ σε αυτές τις μάχες.

В июле 1943 г. гитлеровская администрация, столкнувшись с острыми проблемами войны, приняла решение о передаче всей Македонии и Фракии болгарским фашистам. Борьба начнется 7 июля 1943 года в Салониках. Тысячи молодых людей и местных жителей выходят на демонстрацию, начинающуюся на улице Апостолу Павлу/Апостола Павла. Той же ночью в Неаполе представители ЭАМ и ЭПОН выступают на собрании перед жителями, молодежью, взбудоражив город. В последующие дни мобилизовано 50 000 человек в районах Салоники Эпталофос, Неаполи, Тумба, Каламарья. 10 июля объявляется всеобщая забастовка. В тот же день район Килкис восстает. 17-го июля восстали районы Эдесса, Янница. Вся Македония во главе с ЭАМ и ЭПОН борется против раздробления страны, отстаивает единство Греции

.

Τον Ιούλη του 1943, η χιτλερική διοίκηση, αντιμέτωπη με τα κρίσιμα προβλήματα του πολέμου, πήρε την απόφαση να παραχωρήσει ολόκληρη τη Μακεδονία και τη Θράκη στους Βούλγαρους φασίστες. Η μάχη ξεκίνησε στις 7 Ιούλη απ' τη Θεσσαλονίκη. Χιλιάδες νέοι και πλήθη λαού ξεκίνησαν με διαδήλωση από την Αποστόλου Παύλου. Το ίδιο βράδυ στη Νεάπολη μιλούν, σε συγκέντρωση λαού και νεολαίας, στελέχη του ΕΑΜ και της ΕΠΟΝ, ξεσηκώνοντας την πόλη. Τις επόμενες μέρες, σε Επτάλοφο, Νεάπολη, Τούμπα, Καλαμαριά κινητοποιούνται 50.000 λαού. Στις 10 Ιούλη κηρύσσεται παλλαϊκή απεργία. Την ίδια μέρα ξεσηκώνεται το Κιλκίς. Στις 17 η Έδεσσα, τα Γιαννιτσά. Όλη η Μακεδονία, με πρωτοπόρους το ΕΑΜ και την ΕΠΟΝ, δίνει τη μάχη ενάντια στο διαμελισμό της χώρας.

Еще одна битва, несравненная по массовости и воинственности, стала демонстрация афинян 22 июля 1943 года. В этой невиданной ранее грандиозной демонстрации тысячи людей заполонили центр столицы. В этой демонстрации завоеватели были полны решимости нанести удар. В тот момент, когда демонстранты с флагами подходят к улице Гомера/Омиру перед Центральным Банком Греции, приближаются танки. Одна светловолосая девушка подбегает с флагом и машет им перед танком. Пулемет сбивает ее замертво. И лианы ползают по ее безжизненному телу. Это была Панайота Статопулу. Другая эпонитка бросается к танку, вылезает и бьет танкиста по лицу. Пуля тоже роняет ее замертво. Это была Кула Лили.

Τη μάχη αυτή, όμως, την έκρινε η ασύγκριτη σε μαζικότητα και μαχητικότητα διαδήλωση του λαού της Αθήνας, στις 22 Ιούλη 1943. Σε αυτή την πρωτοφανέρωτη μεγαλειώδη διαδήλωση, χιλιάδες λαού πλημμύρισαν το κέντρο της πρωτεύουσας.

Σε αυτή τη μάχη, οι κατακτητές ήταν αποφασισμένοι να χτυπήσουν. Τη στιγμή που οι σημαίες έχουν φτάσει στην οδό Ομήρου, μπροστά στην Τράπεζα της Ελλάδας, τα τανκς έρχονται. Μια ξανθιά κοπέλα ορμά με τη σημαία και την ανεμίζει μπροστά απ' το τανκ. Μια ριπή τη ρίχνει κάτω νεκρή. Και οι ερπύστριες περνούνε πάνω απ' το άψυχο κορμί της. Ήταν η Παναγιώτα Σταθοπούλου. Μια άλλη ΕΠΟΝίτισσα ορμά στο τανκ, σκαρφαλώνει και χτυπά τον τανκίστα στο πρόσωπο. Μια σφαίρα, τη ρίχνει κι αυτή νεκρή. Ήταν η Κούλα Λίλη.

В то же время в сельской местности сопротивление усиливается. В 1943 году армия ЭЛАС контролирует три (3) города, *Кардица*, *Трикала* и *Карпениси*, общей площадью 30 000 квадратных километров, с населением 750 000 человек.

Παράλληλα, στο ύπαιθρο η αντίσταση δυναμώνει. Το 1943 οι αντάρτες του Ε.Λ.Α.Σ. ελέγχουν τρεις (3) πόλεις, την Καρδίτσα, τα Τρίκαλα και το Καρπενήσι, συνολικής έκτασης 30.000 τετραγωνικών χιλιομέτρων, με πληθυσμό 750.000 κατοίκους.

С возрастанием моци и масштаба сопротивления греческого народа усиливается и реакция оккупационных войск; проводятся казни, оккупанты, взаимодействуют с постоянно сменяющими друг друга оккупационными правительствами и их исполнительным органом "батальонами безопасности", в ряды которых стояли греки – доносчики, сотрудничающие с немцами.

Όσο η αντίσταση του ελληνικού λαού κορυφώνεται, τόσο η αντίδραση των στρατευμάτων κατοχής σκληραίνει και αρχίζουν οι εκατόμβες των εκτελέσεων, σε συνεργασία με τις κατοχικές κυβερνήσεις, που διαδέχονται η μία την άλλη, και το εκτελεστικό τους όργανο, τα «τάγματα ασφαλείας», τα οποία επανδρώνονταν από Έλληνες καταδότες, συνεργάτες των Γερμανών.

Лагеря политзаключенных в местечке Хайдари в Афинах и Павлос Мелас в Салониках стали временным местом содержания людей, где палачи отбирали свои жертвы и направляли на казнь на стрелковый полигон *Кесариани* в Афинах и *Эпидаврио* в Салониках в ответ на действия сил Сопротивления против оккупационной армии. В регионах и в сельской местности целые деревни и города были истреблены, а их население расстреляно. 9-13 декабря 1943 года немцы сжигают город Калаврита и истребляют его население. Всего погибло 1101 человек, в том числе младенцы и дети в возрасте до 14 лет.

Τα στρατόπεδα πολιτικών κρατουμένων του Χαϊδαρίου στην Αθήνα και του Παύλου Μελά στη Θεσσαλονίκη υπήρξαν οι έμψυχες αποθήκες δεσμωτών, από τις

οποίες ο κατακτητής αλίευε τα θύματά του και τα εκτελούσε στο σκοπευτήριο της Καισαριανής ή στο Επταπύργιο, σε αντίοινα για δολιοφθορές εις βάρος του στρατού κατοχής. Στην ύπαθρο ολόκληρα χωριά και κωμοπόλεις καίγονται και ο πληθυσμός τους εξοντώνεται, εκτελείται. Στις 9-13 Δεκεμβρίου 1943 οι Γερμανοί πυρπολούν τα Καλάβρυτα και εξοντώνουν τον πληθυσμό τους. Συνολικά φονεύονται 1101 άτομα, μεταξύ των οποίων βρέφη και παιδιά κάτω των 14 ετών.

10 июня 1944 года сжигается город *Дистомо* и полностью истребляется его население. Согласно данным организации, «Национальная солидарность» [организация ЭАМА, исполняющая во время борьбы функции *Красного Креста*], цифры приводят нас в ужас: 49 188 греков были казнены немцами, итальянцами и болгарами.

Στις 10 Ιουνίου 1944 πυρπολείται το Δίστομο και εξοντώνεται ολόκληρος ο πληθυσμός του. Σύμφωνα με στοιχεία της «Εθνικής Αλληλεγγύης», της εαμικής αντιστασιακής οργάνωσης, που διαδραμάτιζε κατά τη διάρκεια του Αγώνα το ρόλο του Ερυθρού Σταυρού, ο απολογισμός των θυμάτων είναι τρομακτικός. 49.188 Έλληνες εκτελέστηκαν από τους Γερμανούς, τους Ιταλούς και τους Βούλγαρους.

Хотя первоначально три основные организации сопротивления взаимодействовали, с середины 1943 года начали появляться первые признаки трений между ними и конкуренции. ЭДЕС и ЭККА проявляют недовольство тем, что ЭАМ, в рядах которого Коммунистическая Партия Греции играет самую важную роль, обрел бесспорное политическое лидерство в сознании греческого населения и стал самым массовым и популярным среди греческого населения рычагом сопротивления оккупационному режиму. Таким образом, разногласия и трения между Организациями Сопротивления, возникшие в самом начале борьбы по общему и естественному стремлению каждой из них усилить свою мощь и свое влияние, в итоге приобретают сильный политический оттенок, в частности в связи с тем, что анти-ЭАМовские организации в своей открытой оппозиции ему добиваются поддержки королевского правительства, единственного к тому времени законного представителя греческого государства.

ЭЛАС-ЭАМ _ Да здравствует НАЦИОНАЛЬНОЕ ЕДИНСТВО !!!.

Ενώ αρχικά οι τρεις βασικές αντιστασιακές οργανώσεις συνεργάζονταν, από τα μέσα του 1943 αρχισαν να εμφανίζονται τα πρώτα σημεία ανταγωνισμού μεταξύ τους. Οι οργανώσεις Ε.Δ.Ε.Σ. και Ε.Κ.Κ.Α δυσανασχετούσαν επειδή το Ε.Α.Μ., στους κόλπους του οποίου το Κ.Κ.Ε. – Κομμουνιστικό Κόμμα διαδραμάτιζε τον βασικότερο ρόλο, είχε εξασφαλίσει μια αναμφισβήτητη πολιτική κυριαρχία, είχε αποβεί ο μαζικότερος και δημοφιλέστερος στον ελληνικό πληθυσμό μοχλός αντιστασης στην κατοχή. Έτσι, μία αντίθεση που ξεκίνησε στην αρχή από την κοινή επιθυμία όλων των οργανώσεων να ενισχύσουν τις δυνάμεις τους, τελικά αποκτά έντονη πολιτική απόχρωση, δεδομένου ότι οι αντιεαμικές οργανώσεις στην απροκάλυπτη αντίθεσή τους με το Ε.Α.Μ. αναζητούν στηρίγματα στη βασιλική κυβέρνηση, μόνη μέχρι τότε νόμιμη εκπρόσωπο του ελληνικού κράτους.

В этом векторе развитии событий британцы играют отрицательную роль, поскольку, если в начале сопротивления снабжали все организации сопротивления боеприпасами и деньгами, то со временем перестали оказывать помощь и поддержку ЭАМ и всеми средствами поддерживали ЭДЕС и ЭККА.

Στην εξέλιξη αυτή βασικό και ανασταλτικό ρόλο διαδραματίζουν οι Βρεταννοί, οι οποίοι, ενώ στην αρχή εφοδίαζαν με όπλα και χρήματα όλες τις αντιστασιακές οργανώσεις, στη συνέχεια ενίσχυαν με κάθε μέσο μόνο τον Ε.Δ.Ε.Σ. και την Ε.Κ.Κ.Α.

10 марта 1944 г. ЭАМ создает «*Политический комитет национального освобождения» (ПЕЕА)*, своего рода правительство свободной Греции. ПЕЕА определяет свои функции, свои цели и задачи в следующем: (а) организовать и направить национальную борьбу за освобождение, (б) управлять уже освободившимися территориями и (в) обеспечить народный суверенитет по всей стране. ПЕЕА в свои ряды включало значительное число некоммунистов, а его председателем, с 18 апреля 1944 года, стал выдающийся профессор конституционного права Афинского университета **Александрос Сволос**.

*Στις 10 Μαρτίου 1944 το Ε.Α.Μ. δημιουργεί την «Πολιτική Επιτροπή Εθνικής Απελευθέρωσης» (Π.Ε.Ε.Α.), ένα είδος κυβέρνησης της ελεύθερης Ελλάδας. Η Π.Ε.Ε.Α. καθορίζει ως αποστολή της α) να οργανώσει και να κατευθύνει τον τον εθνικό αγώνα για την Απελευθέρωση, β) να διοικήσει τις μέχρι τότε ελεύθερες περιοχές και γ) να εξασφαλίσει τη λαϊκή κυριαρχία σε ολόκληρη τη χώρα. Η Π.Ε.Ε.Α. περιλαμβανε στους κόλπους της σημαντικό αριθμό μη κομμουνιστών και πρόεδρός της, από τις 18 Απριλίου 1944, ήταν ο διακεκριμένο καθηγητής του Πανεπιστημίου της Αθήνας, διαπρεπής συνταγματολόγος, **Αλέξανδρος Σβώλος**.*

В конце апреля 1944г. по инициативе ПЕЕА. происходит беспрецедентное для оккупированной страны событие. Проводятся тайные выборы как в свободной от оккупантов Греции, так и в оккупированных регионах, таких, как Афины и другие крупные города. Впервые в истории Греции голосуют женщины. Более миллиона греков голосуют и отправляют своих представителей на съезд под названием «Национальный Совет», который впервые собирается в деревне *Корисхадес* в регионе *Эвритания*. Совещание с 14 по 27 мая 1944 г. подтверждает полномочия ПЕЕА в качестве правительства, представляющего интересы народа и базирующегося в Греции. Таким образом, создается вторая греческая власть параллельно с законным правительством, находящемся в Каире.

Στο τέλος Απριλίου 1944 με πρωτοβουλία της Π.Ε.Ε.Α. πραγματοποιείται μια πρωτοφανής για κατεχόμενη χώρα ενέργεια. Διοργανώνονται μυστικές εκλογές στην ελεύθερη Ελλάδα, όπως και στην κατεχόμενη, και ιδιαίτερα στην Αθήνα και στις άλλες μεγάλες πόλεις. Για πρώτη φορά στην ιστορία της Ελλάδας το εκλογικό τους δικαίωμα ασκούν οι γυναίκες. Πάνω από ένα εκατομμύριο Έλληνες ψηφίζουν

και στέλνουν αντιπροσώπους σε μία εθνοσυνέλευση, που παίρνει το όνομα «Εθνικό Συμβούλιο», το οποίο συνέρχεται για πρώτη φορά στο χωριό Κορυσχάδες της Ευρυτανίας. Συνεδριάζοντας από τις 14 έως τις 27 Μαΐου 1944 επικυρώνει την εξουσία της Π.Ε.Ε.Α. ως αντιπροσωπευτικής κυβέρνησης με έδρα την Ελλάδα. Έτσι, δημιουργείται μία δεύτερη ελληνική αρχή, παράλληλη με τη νόμιμη κυβέρνηση του Καΐρου.

ПЕЕА с самого первого момента своего создания своей основной целью ставит замену находящегося в Египте правительства премьера *Цудероса*, правительством национального единства, в котором он сам будет участвовать. В то же время греческие военные силы, сражающиеся вместе с союзниками на Ближнем Востоке, приветствуют и поддерживают намерения ПЕЕА сформировать правительство национального единства, и 30 марта 1944 года координационный комитет из двух вооруженных сил, сухопутных и морских, просят аудиенции у премьер-министра Эммануила Цудероса, на котором ему вручают меморандум, подписанный большинством солдат, моряков и офицеров, с требованием об отставке правительства Цудероса и непосредственным формированием правительства национального единства. Эммануил Цудерос, под давлением англичан, которые опасались, что потеряют возможность прямого и эффективного контроля нового правительства национального единства, отказывается уйти в отставку. Произошедший вслед за этим бунт в греческих военных силах, был подавлен англичанами. Греческий экспедиционный корпус почти расформировывается и около 20000 человек, т.е. половина численности греческой армии, направляется в концлагеря в Ливии и Эритрии. Чрезвычайно напряженная атмосфера, созданная после восстания греческих военных сил, ни в коем случае не в состоянии помочь преодолению кризиса и преобладанию умеренных и разумных решений.

Η Π.Ε.Ε.Α. από την πρώτη στιγμή της ίδρυσής της θέτει ως πρωταρχικό στόχο την αντικατάσταση της εγκατεστημένης στην Αίγυπτο κυβέρνησης Τσουδερού με κυβέρνηση εθνικής ενότητας, στην οποία θα μετείχε και η ίδια. Παράλληλα, τα ελληνικά στρατιωτικά σώματα, που μάχονταν στο πλευρό των συμμάχων στη Μέση Ανατολή, δέχονταν ευμενώς τις σκέψεις της Π.Ε.Ε.Α. για σχηματισμό κυβέρνησης εθνικής ενότητας και στις 30 Μαρτίου 1944 μία συντονιστική επιτροπή των δύο όπλων ζητά ακρόαση από τον πρωθυπουργό Εμμανουήλ Τσουδερό και του υποβάλλει ένα υπόμνημα υπογεγραμμένο από την πλειοψηφία των στρατιωτών, ναυτών και αξιωματικών, με το οποίο ζητείται η παραίτηση της κυβέρνησης Τσουδερού και η άμεση συγκρότηση κυβέρνησης εθνικής ενότητας. Ο Εμ. Τσουδερός, κάτω από την πίεση των Άγγλων που ανησυχούσαν ότι θα απώλυναν τη

δυνατότητα άμεσου και αποτελεσματικού ελέγχου μίας νέας κυβέρνησης εθνικής ενότητας, αρνείται να παραιτηθεί. Τότε εκδηλώνεται στα ελληνικά στρατιωτικά σώματα ανταρσία, η οποία καταπνίγεται από τους Αγγλους. Το ελληνικό εκστρατευτικό σώμα σχεδόν διαλύεται και περίπου 20.000 άνδρες, το μισό του δυναμικού του, στέλνεται σε στρατόπεδα συγκέντρωσης στη Λιβύη και την Ερυθραία. Η εξαιρετικά τεταμένη ατμόσφαιρα που δημιουργείται μετά την ανταρσία του ελληνικού στρατιωτικού σώματος σε τίποτα σε ευνοεί την επικράτηση μετριοπαθών και λογικών λύσεων.

Политический и идеологический разрыв, который разделяет фракции, не может быть преодолен, что в сочетании с вопиющим внешним вмешательством (Великобритания) подрывает политическое равновесие и ведет страну и нацию к национальному расколу, к гражданской войне. Первый этап раскола ознаменован Подписанием 12.02.1945г. в городе **Варкиза** Соглашения о прекращение огня и сдаче оружия ЭЛАС, а датой завершения гражданской войны считается 16 октября 1949 года, когда Коммунистическая партия Греции объявляет о прекращении огня.

Гражданская война закончилась поражением партизан, т.е. тех военных сил, тех людей, которые в недавнем прошлом сражались с оккупантами и освободили от них страну.

Υπογραφή Συμφωνίας Βάρκιζας, 12 Φεβρουαρίου 1945 – Подписание Соглашения в городе Варкиза, прекращение огня, разоружение отрядов ЭЛАС, 12 февраля 1945г.

Υπογραφή Συμφωνίας Βάρκιζας, 12 Φεβρουαρίου 1945 – Подписание Соглашения в городе Варкиза, прекращение огня, разоружение отрядов ЭЛАС, 12 февраля 1945г.

Το χάσμα που πολιτικά, ιδεολογικά διαχωρίζει τις παρατάξεις, δεν δύναται να γεφυρωθεί, γεγονός που, σε συνδυασμό με την απροκάλυπτη ξένη επέμβαση (Μ. Βρετανία), εκτροχιάζει και ανατρέπει τις πολιτικές ισορροπίες και οδηγεί τη χώρα και το έθνος στον εθνικό διχασμό, στον εμφύλιο σπαραγμό, η πρώτη φάση του οποίου ολοκληρώνεται με τη Συμφωνία της Βάρκιζας (12.02.1945 – κατάπαυση πυρός, παράδοση όπλων του Ε.Λ.Α.Σ.), ενώ ως καταληκτική ημερομηνία του εμφυλίου σπαραγμού θεωρείται η 16^η Οκτωβρίου 1949, όταν το Κομμουνιστικό Κόμμα Ελλάδα ανακοινώνει την κατάπαυση του πυρός.

Ο εμφύλιος πόλεμος είχε λήξει με την ήττα των ανταρτών, αυτών που είχαν απελευθερώσει τη χώρα από τους κατακτητές.

Дорогие друзья!

Мы увидели, как по окончанию войны с фашистской Италией, Греции еще предстоит пройти через период четырехлетней нацистской оккупации и трехлетней гражданской войны, приведшей к расколу нации. Понадобится не одно десятилетие, чтобы оправиться от этих ударов и испытаний. Вместе с тем, во время иноземной оккупации греческий народ проявляет уникальное мужество, героизм, самоотверженность; национальное сопротивление оккупантам греческого народа навсегда вписывается золотыми буквами в страницы величественных подвигов Эллинизма.

День "ОХИ" символизирует и означает единство и сплочение греков перед лицом внешней угрозы, когда вся нация встала на защиту своей земли, своей истории, своей культуры, своей преемственности когда греки достойно приняли вызов истории и с честью сумели отстоять понятие "ЭЛЛИНИЗМ".

Когда народ находится под угрозой тирании, он выберет или свои цепи или оружие — ЭАМ. Демонстрация в Афинах, перед зданием Парламента, декабрь 1944г.

Υπογραφή Συμφωνίας Βάρκιζας, 12 Φεβρουαρίου 1945 — Подписание Соглашения в городе Варкиза, прекращение огня, разоружение отрядов ЭЛАС, 12 февраля 1945г.

Αγαπητοί φίλοι,

Είδαμε ανωτέρω πως μετά τη λήξη του ελληνοϊταλικού πολέμου ο ελληνισμός δοκιμάζεται από μία 4ετία ναζιστικής κατοχής, καθώς και μετέπειτα από έναν εμφύλιο σπαραγμό. Το έθνος διχάζεται θα χρειαστούν δεκαετίες για να επουλώσει τις πληγές του. Κατά τη διάρκεια της ξένης κατοχής ο ελληνικός λαός εκδηλώνει μοναδικό ηρωισμό, ανδρεία, μάχεται και θυσιάζεται για να διατηρήσει την ελευθερία, την ταυτότητα, την αξιοπρέπεια του, η δε Εθνική Αντίσταση του ελληνικού λαού για πάντα γράφεται με χρυσά γράμματα στις σελίδες μεγαλείου του Ελληνισμού.

Σήμερα, όμως, εορτάζουμε την 28η Οκτωβρίου, το έπος του '40, δείγμα συνοχής και ομοψυχίας του ελληνισμού μπροστά στον εξωτερικό κίνδυνο όταν σύσσωμος ο ελληνικός λαός συσπειρώνεται για να προστατέψει τα πάτρια εδάφη του, την εθνική του κυριαρχία, την ιστορία και τον πολιτισμό του, όταν το έθνος ανταποκρίνεται με τον βέλτιστο τρόπο στο κάλεσμα και στις δοκιμασίες που του επιφυλάσσει η ιστορία για περιφρούρηση του ελληνισμού ως έννοιας-περιεχομένου και ως οντότητας στο χώρο και το χρόνο.

Κείμενο, σύνταξη, επιμέλεια: Δόρα Γιαννίτση

Автор текста, подбор материала: Теодора Яннизи, к.и.н.

ОБЗОР АЛБАНСКОГО И СОВЕТСКОГО ФРОНТОВ. – АЛВАНИКО & ΣΟΒΙΕΤΙΚΟ ΜΕΤΩΠΟ. ΕΠΙΣΚΟΠΗΣΗ.

Сохранение исторической памяти – крайне важная задача каждого народа, обеспечивающая его жизнедеятельность, жизнеспособность, сохранение национальной идентичности, самосознания, национальных традиций, передачи будущему поколению эстафеты преемственности.

Η διατήρηση της ιστορικής μνήμης αποτελεί θεμελιώδη προϋπόθεση για τη βιωσιμότητα και ανάπτυξη εθνών και κοινωνιών, για τη διατήρηση της εθνικής ταυτότητας και την κληροδότηση της παράδοσης στις επόμενες γενεές.

Исконно связанны историко-духовно-культурными многовековыми узами, единоверные российский и греческий народы всегда находились на одной стороне баррикад. Нас объединяет общая вера, общая ментальность, общее мировоззрение, миропонимание, общий подход к жизни, в основе которого лежат такие понятия, как альтруизм, любовь, добродетель, гуманизм. Так и во Второй Мировой Войне наши народы воевали вместе против фашизма, против тоталитаризма, за свою свободу, за самоопределение, за самодостаточность, за сохранение человеческого достоинства.

Οι δύο ομόδοξοι λαοί, Έλληνες και Ρώσοι, τους οποίους συνδέουν κοινές σελίδες ιστορίας, κοινή ιστορική, πνευματική, πολιτιστική συγγένεια-εγγύτητα, κοινή κοσμοθεωρία, αντιμετώπιση του κόσμου, νοοτροπία, που βασίζεται στις αρχές του ανθρωπισμού, της αρετής, της προόδου, της αγάπης, της αρετής, πάντα πορεύονταν μαζί. Ήτσι και στο Β' Παγκόσμιο Πόλεμο βρέθηκαν, ως σύμμαχοι, στην ίδια πλευρά των οδοφραγμάτων, πολέμησαν από κοινό τον κοινό εχθρό, το φασισμό, τον απολυταρχισμό.

Тучи войны и насилия давно тлеются над Европой, а уже многие европейские народы стонут, находясь во власти тоталитарных режимов. Захват Албании войсками Муссолини в 1939 г. наглядно свидетельствовал о притязаниях фашистской Италии на Восточное Средиземноморье и на Балканы. После

этого начинается кампания по запугиванию Греции, кульминацией которой стал подрыв греческого контрминоносца "Элли" 15 августа 1940 г. в порту острова Тинос.

Τα βαριά σύννεφα του πολέμου έχουν από καιρό τυλίξει την Ευρώπη. Πολλοί ευρωπαϊκοί λαοί στενάζουν κιόλας κάτω από τη μπότα του φασιστικού άξονα. Η κατάληψη της Αλβανίας από τον Μουσολίνι το 1939 αποκαλύπτει τα επεκτατικά ιταλικά σχέδια στην Ανατολική Μεσόγειο και στα Βαλκάνια. Από τότε αρχίζει μια σειρά εκφοβισμών της Ιταλίας προς την Ελλάδα με αποκορύφωμα τον τορπιλισμό του ελληνικού αντιτορπιλικού «Ελλη» στις 15 Αυγούστου 1940 στο λιμάνι της Τήγουν.

28 октября 1940 г. Италия предъявляет греческому правительству ультиматум, в котором требует свободного передвижения по территории Греции итальянско-фашистских войск. Это приводит к патриотическому подъему в Греции: нация сплочается в своей решимости дать отпор итальянскому фашизму. В этих условиях греческий премьер-министр, диктатор Иоаннис Метаксас, несмотря на личную симпатию к режиму Муссолини, вынужден отвергнуть итальянский ультиматум, тем самым выразив желание нации. Своим героическим «нет» греческий премьер Метаксас, установившийся в 1936 году военную диктатуру, препятствующую любым демократическим изменениям в стране, за считанные часы стал олицетворяться с отказом свободолюбивого рода эллинов

Το τελεσίγραφο της 28^{ης} Οκτωβρίου, με το οποίο η Ιταλία ζητά την ελεύθερη δίοδο των στρατευμάτων της από το ελληνικό έδαφος, απορίπτεται από τον τότε πρωθυπουργό Ιωάννη Μεταξά. Με το ηρωικό του όχι ο Έλληνας πρωθυπουργός, δικτάτορας Ιωάννης Μεταξάς, που είχε συνδέχει το όνομά του με ένα κατάπτυστο «όχι» προς κάθε τι το δημοκρατικό, ξαφνικά γινόταν ο άνθρωπος, που είχε πει το ένδοξο «Όχι» στους Ιταλούς φασίστες.

Греческий народ смело и мужественно воспринимает сообщения о начале военных действий. Ни капли страха, ни капли волнения. Утром 28 октября 1940 г. народ выходит на улицы, сообщения о войне придают силы греческой нации, делают ее еще решительнее и сплоченнее. Вступив во Вторую Мировую Войну 28 октября 1940 года, греческий народ проявил неожиданно для всех необычайный героизм, мужество, упор фашистскому натиску.

Είναι αξιοθαύμαστος ο τρόπος, με τον οποίο σύσσωμος ο ελληνικός λαός αντιδρά στην είδηση του πολέμου που ξεχύνεται στους δρόμους το πρωί της 28^{ης} Οκτωβρίου. Δεν διακρίνεται ούτε φόβος ούτε απόγνωση στα πρόσωπα του κόσμου, μονάχα αποφασιστικότητα και θάρρος

Греко-итальянская война длится 216 дней – с 28 октября 1940 г. по 31 мая 1941 г. Первые 160 дней отмечены победами греческой армии над итальянскими войсками. Затем 5 апреля 1941 г. в войну вступает Германия, и в течение 25 дней греческие войска при поддержке ограниченного контингента английских войск оказываются героическое сопротивление превосходящим силам итало-германских агрессоров. К 30 апреля 1941 г. сопротивление было сломлено на большей части территории Греции, за исключением Крита, который еще 31 день остается последним оплотом сопротивления на греческой территории.

Η ελληνοϊταλικός πόλεμος διαρκεί 216 ημέρες, από τις 28 οκτωβρίου 1940 έως τις 31 Μαΐου 1941. Οι πρώτες 160 ημέρες καλύπτουν το νικηφόρο πόλεμο του ελληνικού στρατού εναντίον του ιταλικού. Στη συνέχεια, και συγκεκριμένα στις 5 Απριλίου 1941, στον πόλεμο εισχωρεί η Γερμανία. 25 ημέρες καλύπτουν την ηρωική άμυνα των Ελλήνων στρατιωτών, με τη συμμετοχή και μερικών αγγλικών μονάδων, απέναντι στις συνδυασμένες επιθέσεις της Ιταλίας και της Γερμανίας (μέχρι τις 30 Απριλίου 1941). Οι επόμενες 31 ημέρες καλύπτουν την ύστατη τακτική αντίσταση των Ελλήνων, μαζί με αγγλικές μονάδες, κατά των γερμανικών δυνάμεων στην Κρήτη.

6 апреля 1941 г. в войну против Греции вступают германские войска, которые накануне подавили югославское сопротивление. Греческая армия, защищавшая греко-болгарскую границу, оказывается окружена и после героического сопротивления отступает. Правительство и король покидают страну, а военное руководство Греции (Цолакоглу) 24 апреля 1941 г. капитулирует. Греческое сопротивление продолжается на Крите до конца мая 1941 г., что сдерживает реализацию планов гитлеровской Германии по нападению на Советский Союз.

Στις 6 Απριλίου 1941 η Γερμανία, συντρίβοντας ταυτόχρονα τη γιουγκοσλαβική αντίσταση, κτυπά την Ελλάδα. Ο ελληνικός στρατός, που υπερασπίζόταν τα μακεδονικά οχυρά στα ελληνοβουλγαρικά σύνορα, περικυκλώνεται και μετά από ηρωική αντίσταση αναγκάζεται να υποκύψει. Μπροστά στην προέλαση των γερμανικών στρατιών η κυβέρνηση και ο βασιλιάς εγκαταλείπουν τη χώρα, ενώ η στρατιωτική ηγεσία (Τσολάκογλου) συνθηκολογεί στις 24 Απριλίου 1941. Η αντίσταση των Ελλήνων κρατά ακόμη στην Κρήτη ως το Μάιο του 1941. Η αντίσταση στην Κρήτη προκαλεί την καταστροφή εκλεκτών γερμανικών δυνάμεων και ο Χίτλερ αναγκάζεται να αναβάλει για ζωτικό χρονικό διάστημα την επίθεση κατά της Σοβιετικής Ένωσης.

Ниже прилагаем несколько статистических данных о сопротивлении европейских стран фашисткой агрессии:

Греция была единственной страной, во время Второй Мировой Войны, которая была вынуждена воевать одновременно с армиями четырех государств:

Албании

Италии

Германии

Болгарии

ДЛИТЕЛЬНОСТЬ СОПРОТИВЛЕНИЯ (в днях)

Греция 219

Норвегия 61

Франция 43 (сверхдержава эпохи)

Польша 30

Бельгия 18

Голландия 4

Югославия 3

Чехословакия 0

Люксембург 0

Дания 0 (датчане сдались мотоциклиstu Гитлера, который привез послание Датскому королю о проходе нацистской армии. Датский король, чтобы показать своё подчинение, передал свою корону мотоциклиstu, чтобы тот отвез ее в Берлин к Гитлеру ...)

ОБЩИЕ ПОТЕРИ СРЕДИ СИЛ ОККУПАНТОВ, ВЫЗВАННЫЕ ГРЕКАМИ

Албанцы 1.165

Итальянцы 8.000

Болгары 25.000

Немцы 50.000

ОБЩИЕ ПОТЕРИ ПОЧИСЛУ ЖЕРТВ В ПРОЦЕНТАХ ОТ ОБЩЕГО НАСЕЛЕНИЯ СТРАНЫ

Греция 10%

Советский Союз 10 %

Голландия 2,2 %

Франция 2 %

Польша 12 %

Югославия 1,7 %

Бельгия 1,5 %

Οι Έλληνες στο Β' Παγκόσμιο Πόλεμο: Κατωτέρω παρατίθενται ορισμένα στατιστικά στοιχεία για την ηρωική αντίσταση του Ελληνικού Λαού κατά του φασισμού στο Β' παγκόσμιο πόλεμο:

Η Ελλάδα, κατά τη διάρκεια του Β' ΠΠ, ήταν η μόνη χώρα που αναγκάστηκε να αντιμετωπίσει τους στρατούς τεσσάρων χωρών ταυτόχρονα:

Αλβανία

Ιταλία

Γερμανία

Βουλγαρία

ΔΙΑΡΚΕΙΑ ΑΝΤΙΣΤΑΣΗΣ (σε ημέρες)

Ελλάδα 219

Νορβηγία 61

Γαλλία 43 (η υπερδύναμη της εποχής)

Πολωνία 30

Βέλγιο 18

Ολλανδία 4

Γιουγκοσλαβία 3

Τσεχοσλοβακία 0

Λουξεμβούργο 0

Δανία 0 (οι Δανοί παραδόθηκαν σ' ένα μοτοσικλετιστή του Hitler που μετέφερε αίτημα του Hitler στο Δανό βασιλιά για διέλευση του Ναζιστικού στρατού. Ο Δανός βασιλιάς για να δείξει την υποταγή του, παράδωσε το Στέμμα του στο μοτοσικλετιστή για να το πάει στο Βερολίνο και στο Hitler)

ΣΥΝΟΛΙΚΕΣ ΑΠΩΛΕΙΕΣ ΠΡΟΚΛΗΘΕΙΣΕΣ ΑΠΟ ΤΟΥΣ ΕΛΛΗΝΕΣ ΣΤΙΣ ΔΥΝΑΜΕΙΣ ΚΑΤΟΧΗΣ

- Αλβανοί 1165
 - Ιταλοί 8000
 - Βούλγαροι 25.000
 - Γερμανοί 50.000
-

ΣΥΝΟΛΙΚΕΣ ΑΠΩΛΕΙΕΣ ΣΕ ΠΟΣΟΣΤΟ ΠΛΗΘΥΣΜΟΥ

- Ελλάδα 10%
- Σοβιετική Ένωση 10%
- Ολλανδία 2,2%
- Γαλλία 2%
- Πολωνία 12%
- Γιουγκοσλαβία 1,7%
- Βέλγιο 1,5%

Ниже прилагаются выдержки из отзывов о героическом сопротивлении греческого народа, принадлежащих ведущим политическим и военным деятелям того рассматриваемого исторического периода:

«Ради исторической правды я должен признать, что только греки, из всех противников, повстречавшихся на нашем пути, сражались с исключительным мужеством и нарочитым пренебрежением к смерти».

Адольф Гитлер

(Из его речи в Рейхстаге 4 мая 1941 года)

«Боюсь, что слово геройство несколько не передаёт всю смелость и самопожертвования греков, которые явились определяющим фактором для победного исхода общих усилий народов, во время Второй мировой войны, во имя человеческой свободы и достоинства. Если бы не мужество греков и их смелость, исход Второй мировой войны был бы непредсказуемым».

Уинстон Черчилль

(Перефразированные высказывания из его речи в Британском Парламенте 24 апреля 1941 года)

«До сегодняшнего дня мы привыкли говорить, что греки воюют как герои. Теперь мы будем говорить: Герои воюют как греки.»

Уинстон Черчилль

(Из его речи на ББС в первые дни греко – итальянской войны)

«Я сожалею, что я стар и не проживу столь долго, чтобы поблагодарить греков, сопротивление которых было решающим во Второй мировой войнею»

Иосиф Сталин

(Из его речи на радиостанции Москвы 31 января 1943 года, после победы под Сталинградом и капитуляции 6 немецкой армии под командованием Фон Паулуса)

«Если русским и удалось переломить сопротивление на подходах к Москве, чтобы остановить и развернуть немецкое наступление, этим они обязаны грекам, которые задержали немецкие подразделения, в тот момент, когда они могли поставить нас на колени.»

Георгий Константинович Жуков

(Маршал советской армии: отрывки из его воспоминаний о Второй мировой войне).

«Независимо от того, что скажут будущие историки, сейчас мы можем сказать, что Греция преподнесла незабываемый урок Муссолини, что явилось толчком к революции в Югославии, что задержала немцев на континенте и на Крите на шесть недель, что перевернуло хронологический порядок всех планов Высшего Немецкого Командования и таким образом спровоцировало общий поворот всего хода войны и мы победили.»

Сэр Роберт Энтони Иден

Министр Иностранных дел Великобритании 1940-1945 гг.,
Премьер-министр Британии 1955-1957 гг.

(Перефразированные высказывания из его речи в Британском Парламенте 24/09/1942)

«Это не будет преувеличением, если я скажу, что Греция сорвала все планы Германии и вынудила ее отсрочить нападение на Россию на 6 недель. Я не могу себе представить, каково было бы положение Советского Союза без Греции.»

Сэр Харольд Леофрик Джордж Александр

(Генерал Британской армии во время Второй мировой войны - Перефразированные высказывания из его речи в Британском Парламенте 28 октября 1941 г.)

«Я не в состоянии передать всю глубину благодарности, которую я испытываю к героическому сопротивлению народа и руководства Греции».

Шарль де Голь

(Из его речи во французском Парламенте после окончания Второй мировой войны)

«Греция – это символ измученной, истекающей кровью, но живой Европы. Никогда еще поражение не было так бесценно для тех, кто его потерпел.»

Морис Шуман

Министр Иностранных дел Франции 1969-1973гг., член Французской академии 1974 г.

(Из сообщения, переданного ББС Лондона, поработенным народам Европы 28 апреля 1941 г., в день, когда Гитлер захватил Афины, после шести месяцев войны с Муссолини, и шести недель против Гитлера)

«Вы воевали практически безоружные и победили их, маленькие - против больших. Мы вам благодарны, потому что Вы нам дали время, чтобы отстоять свое отчество. Как россияне и как люди - мы благодарны Вам».
(Радиостанция Москвы в день нападения Германии на СССР.)

«Война с Грецией показала, что ничего не может быть предсказуемым в войне и что нас всегда предостерегают неожиданности.»

Бенито Муссолини

(Из его выступления 10/5/1941г.).

«28 октября 1940 года Греции было дано три часа, чтобы решить, война или мир, но даже если бы им было дано три дня, или три недели, или три года ответ был бы тот же. Греки на протяжении веков учили нас достоинству. Когда весь мир потерял всякую надежду, греки осмелились усомниться в непобедимости немецкого чудовища, противопоставив ему гордый дух свободы.»

Франклин Д. Рузвельт, Президент США 1933-1945гг.

«Героические усилия греков ... против нападения Германии, после оглушительной победы над итальянцами, в их попытке войти на греческую землю, переполнили сердца американцев восторгом и восхищением.»

Франклин Д. Рузвельт

Президент США 1933-1945гг.

10 апреля 1941 года, после подписания капитуляции Греции перед Германией, сдаются северные форты Греции.

Немцы, выражая свое восхищение греческим солдатам, заявили, что они имеют честь и гордятся тем, что имеют своим противником такую армию, и попросили, чтобы греческий офицер сделал боевой осмотр немецкой армии в знак признания и уважения.

Греческий флаг был спущен только после отхода греческой армии

Один немецкий офицер военно-воздушных войск заявил командующему подразделения Восточной Македонии, майору Деде, что греческая армия была единственной армией, которую не страшили ракеты врага, т.н. *стукасы*, не вызывали у нее паники.

«Ваши солдаты» - сказал он, - «не бежали в панике, как это случалось во Франции и Польше, но они стреляли нам в ответ».

**«ПОТОМУ ЧТО МЫ, В ОТЛИЧИЕ ОТ ВАРВАРОВ,
НИКОГДА НЕ СЧИТАЕМСЯ ЧИСЛОМ ПРОТИВНИКА В БОЮ»**

- ЭСХИЛ

(отец трагедии)

Παρατίθενται αποσπάσματα για τους Έλληνες

*- "Χάριν της ιστορικής αλήθειας πρέπει να επιβεβαιώσω
ότι μόνο οι Έλληνες, απ' όλους τους αντιπάλους που μας
αντιμετώπισαν, πολέμησαν με το μεγαλύτερο θάρρος και
περισσότερο αυγήφισαν το θάνατο.."*

Adolph- Hitler

(Από ομιλία του στο Reichstag στις 4 Μαΐου 1941)

*- «Η λέξη ηρωϊσμός φοβάμαι οτι δεν αποδίδει στο ελάχιστο
τις πράξεις αυτοθυσίας των Ελλήνων, οι οποίες ήταν ο
καθοριστικός παράγοντας
για τη νικηφόρα έκβαση της κοινής προσπάθειας των
εθνών, κατά τη διάρκεια του Β' ΠΠ, για την ανθρώπινη
ελευθερία και την αξιοπρέπεια. Εάν δεν ήταν η ανδρεία
των Ελλήνων και το θάρρος τους, η έκβαση του Β' ΠΠ θα*

ήταν ακαθόριστη."

Winston Churchill – Σερ Ουίνστον Τσώρτσιλ

(Παραφρασμένο από μια από τις ομιλίες του στο βρετανικό Κοινοβούλιο στις 24 Απριλίου 1941)

-«*Μέχρι τώρα συνηθίζαμε να λέμε ότι οι Έλληνες πολεμούν σαν ήρωες.*

Τώρα θα λέμε: Οι ήρωες πολεμούν σαν Έλληνες.»

Winston Churchill – Σερ Ουίνστον Τσώρτσιλ

(Από μια ομιλία στο BBC στις πρώτες ημέρες του ελληνο-ιταλικού πολέμου)

*"Λυπάμαι επειδή γερνώ και δεν θα ζήσω πολό
για να ευχαριστήσω τους Έλληνες, των οποίων
η αντίσταση ήταν αποφασιστική για το Β' ΠΠ."*

Joseph Stalin – Ιωσήφ Στάλιν

(Από μια ομιλία στο ραδιοσταθμό της Μόσχας στις 31 Ιανουαρίου 1943 μετά από τη νίκη του Stalingrad και τη συνθηκολόγηση της δημοκρατικής στρατιάς υπό τον στρατηγό Von Paulus).

*"Εάν οι Ρώσοι κατόρθωσαν να προβάλουν αντίσταση στην
είσοδο της Μόσχας για να σταματήσουν και να αποτρέψουν το
γερμανικό χείμαρρο, το οφείλουν στους Έλληνες, οι οποίοι
καθυστέρησαν τις γερμανικές μεραρχίες, την ώρα που θα
μπορούσαν να μας κάνουν να γονατίσουμε."*

Georgy Constantinovich Zhukov – Σοβιετικός Στρατάρχης Κονσταντίν Ζούκοβ.

(Στρατηγός του σοβιετικού στρατού: Απόσπασμα τα απομνημονεύματά του για το Β' ΠΠ)

"Ανεξάρτητα από αυτό που οι μελλοντικοί ιστορικοί θα πουν, αυτό που μπορούμε να πούμε τώρα, είναι ότι η Ελλάδα έδωσε στο Mussolini ένα αξέχαστο μάθημα, ότι ήταν το κίνητρο για την επανάσταση στη Γιουγκοσλαβία, ότι κράτησε τους Γερμανούς στην ηπειρωτική χώρα και στην Κρήτη για έξι εβδομάδες, ότι ανέτρεψε τη χρονολογική σειρά όλων των σχεδίων της Γερμανικής Ανώτατης Διοίκησης και έφερε έτσι μια γενική αντιστροφή ολόκληρης της πορείας του πολέμου και νικήσαμε."

Sir Robert Antony Eden

Υπουργός Πολέμου και Εξωτερικού της Μεγάλης Βρετανίας 1940-1945,
Πρωθυπουργός της Μεγάλης Βρετανίας 1955-1957 –
παράφραση από μια ομιλία του στο βρετανικό Κοινοβούλιο 24/09/1942)

"Δεν θα ήταν υπερβολή να πω ότι η Ελλάδα ανέτρεψε τα σχέδια της Γερμανίας στην ολότητά τους και την ανάγκασε να αναβάλει την επίθεση στη Ρωσία για έξι εβδομάδες. Αναρωτιόμαστε ποιά θα ήταν θέση της Σοβιετικής Ένωσης χωρίς την Ελλάδα."

Sir Harold Leofric George Alexander

(Βρετανός στρατηγός κατά τη διάρκεια του Β' ΠΠ –
παράφραση από μια ομιλία του στο βρετανικό Κοινοβούλιο στις 28

Οκτωβρίου 1941)

"Είμαι ανίκανος να δώσω το κατάλληλο εύρος της ευγνωμοσύνης που αισθάνομαι για την ηρωϊκή αντίσταση του λαού και των ηγετών της Ελλάδας."

Charles de Gaul

(Από μια ομιλία του στο γαλλικό Κοινοβούλιο μετά από το τέλος του Β' ΠΠ).

"Η Ελλάδα είναι το σύμβολο της βασανισμένης, ματωμένης αλλά ζωντανής Ευρώπης. Δεν ήταν ποτέ μια ήττα τόσο αξιότιμη για εκείνους που την υπέστησαν."

Maurice Schumann, Υπουργός Εξωτερικών της

Γαλλίας 1969-1973, μέλος της γαλλικής ακαδημίας 1974

(Από ένα μήνυμα που απηύθυνε από το BBC του Λονδίνου στους υποδουλωμένους λαούς της Ευρώπης στις 28 Απριλίου 1941, η ημέρα που ο Hitler κατέλαβε την Αθήνα μετά από έξι μηνών πόλεμο ενάντια στο Mussolini και έξι εβδομάδες ενάντια στο Hitler).

"Πολεμήσατε όπλοι και νικήσατε, μικροί ενάντια σε μεγάλους. Σας οφείλουμε ευγνωμοσύνη, επειδή μας δώσατε το χρόνο να υπερασπιστούμε την πατρίδα μας. Ως Ρώσοι και ως άνθρωποι σας ευχαριστούμε."

Μόσχα, ραδιοσταθμός όταν επιτέθηκε ο Hitler στην ΕΣΣΔ.

"Ο πόλεμος με την Ελλάδα απέδειξε ότι τίποτα δεν

είναι σίγουρο στα στρατιωτικά και ότι πάντα μας
περιμένουν εκπλήξεις."

Benito Mussolini

(Από ομιλία της 10/5/1941)

"Στην 28η Οκτωβρίου 1940 στην Ελλάδα δόθηκε μια
προθεσμία τριών ωρών για να αποφασίσει σχετικά με
τον πόλεμο ή την ειρήνη, αλλά ακόμα κι αν δίνονταν
τρεις ημέρες ή τρεις εβδομάδες ή τρία έτη, η απάντηση
θα ήταν η ίδια. Οι Έλληνες δίδαξαν την αξιοπρέπεια
στο πέρασμα των αιώνων. Όταν όλος ο κόσμος έχασε
την ελπίδα του, οι Έλληνες τόλμησαν να
αμφισβητήσουν το αήττητο του γερμανικού τέρατος,
υψώνοντας απέναντι του το υπερήφανο πνεύμα της
ελευθερίας."

Franklin D Roosevelt,

Πρόεδρος ΗΠΑ 1933 – 1945

"Η ηρωική προσπάθεια των Ελλήνων... Ενάντια στην
επίθεση της Γερμανίας, αφού νίκησαν τόσο βροντερά
τους Ιταλούς στην προσπάθειά τους να εισβάλουν
στο ελληνικό χώμα, γέμισε τις καρδιές των
αμερικανών με ενθουσιασμό και κίνησε την συμπάθεια
τους."

Franklin D Roosevelt,

Πρόεδρος ΗΠΑ 1933 – 1945

Στις 10 Απριλίου 1941, μετά από την ελληνική

συνθηκολόγηση με τη Γερμανία, τα βόρεια
οχυρά της Ελλάδας παραδίνονται.

Οι Γερμανοί εκφράζοντας το θαυμασμό τους
στους Έλληνες στρατιώτες, δήλωσαν ότι είναι
τιμημένοι και υπερήφανοι έχοντας ως
αντίπαλό τους έναν τέτοιο στρατό και ζήτησαν
να επιθεωρήσει ο Έλληνας διοικητής το
γερμανικό στρατό σε μια ένδειξη τιμής και
αναγνώρισης!

Η γερμανική σημαία αναρτήθηκε μόνο μετά την
πλήρη απόσυρση του ελληνικού στρατού

Ένας γερμανός αξιωματικός της Πολεμικής
Αεροπορίας δήλωσε στο διοικητή της ομάδας
μεραρχιών ανατολικής Μακεδονίας,
υποστράτηγο Δέδε, ότι ο Ελληνικός Στρατός
ήταν ο πρώτος στρατός στον οποίο τα
μαχητικά αεροπλάνα Stuka δεν προκάλεσαν
τον πανικό.

*"Οι στρατιώτες σας" είπε, "αντί της μανιώδους
φυγής, όπως έκαναν στη Γαλλία και στην
Πολωνία, μας πυροβολούσαν από τις θέσεις
τους."*

"ΕΠΕΙΔΗ ΜΟΝΟ ΕΜΕΙΣ,

ΑΝΤΙΘΕΤΑ ΠΡΟΣ ΤΟΥΣ

ΒΑΡΒΑΡΟΥΣ,

**ΠΟΤΕ ΔΕΝ ΜΕΤΡΗΣΑΜΕ ΤΟΝ
ΕΧΘΡΟ ΣΤΗ ΜΑΧΗ "
- ΑΙΣΧΥΛΟΣ
(πατέρας της τραγωδίας)**

В 1943 году Иосиф Сталин, как указано и выше, отозвался о греческом народе следующим образом: «Я, наверное, не доживу до окончания войны, чтобы публично поблагодарить греческий народ за то, что он сделал, за его подвиг.».

Το 1943 ο Ιωσήφ Στάλιν, όπως αναφέρεται και ανωτέρω, εκφράσθηκε χαρακτηριστικά για την αυτοθυσία του ελληνικού λαού: «Προφανώς δε θα ζήσω μέχρι τη λήξη του πολέμου για να ευχαριστήσω δημοσίως τον ελληνικό λαό για τον άθλο του.».

Трудно переоценить великий подвиг всего советского народа, спасшего Европу от фашизма.

22 июня 1941 года началось вторжение Германии в СССР. В 4:00 имперский министр иностранных дел Риббентроп вручил советскому послу в Берлине Деканозову ноту об объявлении войны и три приложения к ней: «Доклад министра внутренних дел Германии, рейхсфюрера СС и шефа германской полиции Германскому правительству о диверсионной работе СССР, направленной против Германии и национал-социализма», «Доклад министерства иностранных дел Германии о пропаганде и политической агитации советского правительства», «Доклад Верховного командования германской армии Германскому правительству о сосредоточении советских войск против Германии».

Είναι δύσκολο να υπερεκτιμηθεί ο τιτανίων διαστάσεων άθλος του Σοβιετικού Λαού, ο οποίος έσωσε ολόκληρη την Ευρώπη από τον φασισμό. 22 Ιουνίου 1941 ξεκίνησε η γερμανική εισβολή στην ΕΣΣΔ. Στις 4:00, ο αυτοκρατορικός υπουργός Εξωτερικών Ρίμπεντροπ παρέδωσε στον Σοβιετικό πρέσβη στο Βερολίνο

Ντεκονόζοβ ρηματική διακοίνωση για την κήρυξη πολέμου μαζί με τρία σε αυτή παραρτήματα: «Έκθεση του Γερμανού Υπουργού Εσωτερικών, Ράιχσφυρερ SS, και του επικεφαλής γερμανικού αρχηγού της αστυνομίας προς στη γερμανική κυβέρνηση σχετικά με σαμποτάζ της ΕΣΣΔ εναντίον της Γερμανίας και του εθνοσοσιαλισμού», «Έκθεση του Γερμανικού Υπουργείου Εξωτερικών σχετικά με την προπαγάνδα και την πολιτική κατήχηση της Σοβιετικής Κυβέρνησης», «Έκθεση της Ύπατης Αρχής του Γερμανικού Στρατού στη Γερμανική Κυβέρνηση σχετικά με τη συγκέντρωση σοβιετικών στρατευμάτων εναντίον της Γερμανίας.»

Ранним утром 22 июня 1941 года после артиллерийской и авиационной подготовки немецкие войска перешли границу СССР. Уже после этого, в 5:30 утра посол Германии в СССР В. Шуленбург явился к Народному комиссару иностранных дел СССР В. М. Молотову и сделал заявление, содержание которого сводилось к тому, что советское правительство проводило подрывную политику в Германии и в оккупированных ею странах, проводило внешнюю политику, направленную против Германии, и «сосредоточило на германской границе все свои войска в полной боевой готовности». Заявление заканчивалось следующими словами: «Фюрер поэтому приказал германским вооружённым силам противостоять этой угрозе всеми имеющимися в их распоряжении средствами». Вместе с нотой он вручил комплект документов, идентичный тем, которые Риббентроп вручил Деканозову В тот же день войну СССР объявили Италия и Румыния; Словакия — 23 июня.

Νωρίς το πρωί της 22ας Ιουνίου 1941, μετά από ειδική προετοιμασία και εκπαίδευση πυροβολικού και αεροπορίας, τα γερμανικά στρατεύματα διέσχισαν τα σύνορα της ΕΣΣΔ. Ήδη μετά από αυτό, στις 5:30 π.μ., ο Γερμανός Πρέσβης στην ΕΣΣΔ Β. Σούλεμπουργκ εμφανίστηκε στον Λαϊκό Επίτροπο της ΕΣΣΔ (Υπουργό Εξωτερικών) V.Molotov και προέβη σε δήλωση, το περιεχόμενο της οποίας συνοψίζεται στο ότι η σοβιετική κυβέρνηση ακολούθησε μια ανατρεπτική πολιτική στη Γερμανία και στις χώρες, τος οποίες κατέλαβε, καθώς και δρομολόγησε, ακολούθησε μια εξωτερική πολιτική κατά της Γερμανίας, καθώς και στο ότι «συγκέντρωσε στα γερμανικά σύνορα όλα τα στρατεύματά της σε πλήρη ετοιμότητα μάχης». Η δήλωση τελείωνε με τα ακόλουθα λόγια: "Ως εκ τούτου, ο Führer διέταξε

τις γερμανικές ένοπλες δυνάμεις να αντιμετωπίσουν αυτήν την απειλή με όλα τα μέσα που έχουν στη διάθεσή τους." Μαζί με το σημείωμα, παρέδωσε ένα σύνολο εγγράφων πανομοιότυπων με εκείνα που έδωσε ο Ribbentrop στον Dekanozov, ενώ την ίδια ημέρα, η Ιταλία και η Ρουμανία κήρυξαν πόλεμο στην ΕΣΣΔ. Η Σλοβακία στις 23 Ιουνίου.

Гитлер, обезопасив Западный фронт и Балканы, 22 июня 1941 года вторгся в Советский Союз, что поначалу было застигнуто врасплох, считая, что пушечную войну в его случае применить нельзя. Хотя у Советов было превосходное вооружение в танках и самолетах, это были старые технологии с недостаточной броней и вооружением, неспособные сравниться с их немецкими аналогами. Они попытались перейти в контрнаступление, однако, во многом из-за отсутствия способных военачальников, контратака провалилась, и Советская Армия была вынуждена отступить.

Ο Χίτλερ, έχοντας εξασφαλίσει το δυτικό μέτωπο και τα Βαλκάνια, στις 22 Ιουνίου 1941, εισέβαλε στη Σοβιετική Ένωση, η οποία αιφνιδιάστηκε αρχικά, πιστεύοντας ότι οκεραυνοβόλος πόλεμος, δεν μπορούσε να εφαρμοστεί στην περίπτωσή της. Ενώ οι Σοβιετικοί διέθεταν υπεροπλία σε άρματα μάχης και αεροπλάνα, αυτά ήταν παλαιάς τεχνολογίας, με ανεπαρκή θωράκιση και οπλισμό, ανίκανα να αντιμετωπίσουν τα αντίστοιχα γερμανικά. Προσπάθησαν να εξαπολύσουν αντεπίθεση, ωστόσο, κυρίως λόγω της έλλειψης ικανών στρατιωτικών ηγετών, η αντεπίθεση συνετρίβη και ο Σοβιετικός Στρατός εξαναγκάσθηκε σε οπισθοχώρηση.

С самого первого момента войны, советские греки, наряду со всем советским народом, вступили в борьбу со злом, проявили необычайное мужество, и многие из них были присвоены к званию Героя Советского Союза.

Από την πρώτη στιγμή σύσσωμοι οι Έλληνες της Σοβιετικής Ένωσης, μαζί με ολόκληρο το σοβιετικό λαό, υπερασπίζονται την πατρίδα τους, υπερασπίζονται την ελευθερία, την ανθρώπινη αξιοπρέπεια, την αρετή, τον ανθρωπισμό.

Вторая мировая война-ВОВ в очередной раз проявила нашу общность, как всегда наши народы воевали на одной стороне баррикад, а советские греки

отличились своим мужеством и бесстрашием; среди них и много героеv Советского Союза, а именно:

Κατά τον Β' Παγκόσμιο Πόλεμο οι δύο λαοί για άλλη μία φορά βρέθηκαν στην ίδια πλευρά του οδοφράγματος, πολέμησαν μαζί, ως σύμμαχοι, για την ελευθερία, την ανθρώπινη αξιοπρέπεια. Οι Έλληνες της Σοβιετικής Ένωσης, με ολόκληρο το σοβιετικό λαό, διακρίθησαν για την ηρωισμό και την τόλμη τους και στη συνέχεια έτυχαν του ύψιστου τιμητικού αξιώματος, αυτού του *Ηρωα της Σοβιετικής Ένωσης*. Κατωτέρω παρατίθενται τα ονόματά τους:

Летчик Григорий Бахчиванджи / Γρηγόριος Μπαχτζίβαντζής – прώτος πιλότος αεριωθούμενου αεροσκάφους

Одной из наиболее ярких «врезок» в нашей памяти

о нашем великом соотечественнике стали слова первого космонавта планеты Земля Юрия

Гагарина: «Без полета Бахчиванджи ...не было бы 12 апреля 1961 года» - первого полета человека в космос.

...Первый испытатель реактивных самолетов Григорий Бахчиванджи проторил дорогу в космос первому космонавту в мире Юрию Гагарину!

Феофилакт Зубалов, / Θεοφύλακτος Ζουμπάλοβ

Владимир Колпакчи, / Βλαδίμηρος Κολπακτσής

Федор (Фотис Команов), Φιόντορ (Φότης) Κοτάνοβ

Илья Мурза – Ηλίας Μουρζάς

Степан Мурза – Στέφανος Μουρζάς

Константин Талах – Κωνσταντίνος Ταλάχ

Илья Тахтаров / Ιλιάς Ταχτάροβ

Василий Фисатидис / Βασίλης Φυσατίδης

Константин Хаджиев / Κωνσταντίνος Χαντζήγιεφ

Георгий Целио / Γκεόργκι Τσέλιος

Наш современник, всеми нами любимый, родной генерал Андрей Федорович Вураки (присвоен к званию) / ο σύγχρονός μας και αγαπητός από όλους μας στρατηγός Ανδρέας Βουράκης (προτάθηκε για αυτόν τον τιμητικό τίτλο).

Ανδρέας Βουράκης (13.12.1922-10.12.2008)

Вураки Андрей Федорович (13.12.1922-10.12.2008).

Основные этапы войны и советского фронта.

- 1941 год 22 июня Премьер-министр Великобритании У. Черчилль заявил о поддержке СССР.
- 30 июня – Создание Государственного Комитета Обороны (ГКО). Начало формирования народного ополчения в Ленинграде.
- 2 июля – Начало формирования народного ополчения в Москве.

- 3 июля Обращение председателя СНК и ГКО СССР И.В. Сталина к советскому народу: «Все для фронта, все для победы».

30 сентября 1941 года – 20 апреля 1942 года – Битва под Москвой.

Σε αυτό το σημείο, αγαπητοί φίλοι επιθυμούμε να αναφερθούμε στα κυριότερα σημεία και γεγονότα του Β' Παγκοσμίου Πολέμου από τη σκοπιά του Σοβιετικού Μετώπου.

1941 __ 22 Ιουνίου, ο πρωθυπουργός της Μεγάλης Βρετανίας W. Churchill ανακοίνωσε την υποστήριξή του στην ΕΣΣΔ.

- 30 Ιουνίου - Δημιουργία της Επιτροπής Κρατικής Άμυνας (ΓΚΟ). Η αρχή του σχηματισμού της λαϊκής πολιτοφυλακής στο Λένινγκραντ.
- 2 Ιουλίου - Η αρχή του σχηματισμού της πολιτοφυλακής στη Μόσχα.
- 3 Ιουλίου Ο Ιωσήφ Στάλιν απευθύνεται στον σοβιετικό λαό: "Τα πάντα για το μέτωπο, τα πάντα για τη νίκη."

30 Σεπτεμβρίου 1941 - 20 Απριλίου 1942 - Μάχη της Μόσχας.

1942 год - второй год Великой Отечественной войны... 1 января 26 государств, в том числе США, СССР, Великобритания и Китай, подписали в Вашингтоне декларацию Объединенных Наций. 2 января – Войска Западного фронта освободили Малоярославец.

20 мая – Учреждение ордена Отечественной войны I и II степеней.

Έτος 1942:

Το 1942 είναι το δεύτερο έτος του Β' Παγκοσμίου Πολέμου ... Την 1η Ιανουαρίου, 26 κράτη, συμπεριλαμβανομένων των ΗΠΑ, της ΕΣΣΔ, της Μεγάλης Βρετανίας και της Κίνας, υπέγραψαν την καταστατική δήλωση των Ηνωμένων Εθνών στην Ουάσινγκτον.

□ 2 Ιανουαρίου - Τα στρατεύματα του Δυτικού Μετώπου απελευθερώνουν την πόλη Μαλογιαροσλάβετς.

20 Μαΐου - Θέσπιση των Μεταλλίων του Τάγματος του Πατριωτικού Πολέμου Ι και ΙΙ βαθμού.

1943 год

10 января – 2 февраля – Наступление войск Донского фронта с целью ликвидации окруженных под Сталинградом немецких войск (операция «Кольцо»).

14-24 января Конференция глав правительств США и Великобритании в городе Касабланка (Марокко).

- 18 января Прорыв блокады Ленинграда.

- .
- 31 января – Капитуляция южной группировки немецких войск во главе с генерал-фельдмаршалом Паулюсом в Сталинграде.
- 2 февраля – Капитуляция немецких войск в северной части Сталинграда.

- Теодора_8 сентября – Войска Южного фронта освободили Сталино (Донецк). Капитуляция Италии. Оккупация немецкими войсками Северной и Центральной Италии.
- .

Έτος 1943:

10 Ιανουαρίου - 2 Φεβρουαρίου – Επιχείρηση Δακτύλιος ή Δακτυλίδι - Η επίθεση των στρατευμάτων του Μετώπου του Don με στόχο την αναχαίτιδη και εξολόθρευση των γερμανικών στρατευμάτων που περικυκλώθηκαν κοντά στο Στάλινγκραντ.

14-24 Ιανουαρίου, Διάσκεψη των αρχηγών κυβερνήσεων των ΗΠΑ και της Μεγάλης Βρετανίας στην πόλη της Καζαμπλάνκα (Μαρόκο).

- 18 Ιανουαρίου Αναχαίτιση της πολιορκίας του Λένινγκραντ.
- 31 Ιανουαρίου - Παράδοση της νότιας μεραρχίας των γερμανικών στρατευμάτων με επικεφαλής τον στρατόρχη Paulus στο Στάλινγκραντ.
- 2 Φεβρουαρίου - Παράδοση των γερμανικών στρατευμάτων στο βόρειο τμήμα του Στάλινγκραντ.
- 8 Σεπτεμβρίου - Τα στρατεύματα του Νότιου Μετώπου απελευθερώνουν την πόλη Στάλιν (Ντονέτσκ). Παράδοση της Ιταλίας και κατοχή της Βόρειας και Κεντρικής Ιταλίας από τα γερμανικά στρατεύματα.

1944 год - четвёртый год Великой Отечественной войны... 5 января началась Кировоградская наступательная операция войск 2-го Украинского фронта, цель операции – разгромить кировоградскую группировку противника.

24 января - 12 мая Освобождение Правобережной Украины и Крыма.

- 6 июня Англо-американские экспедиционные силы высадились на побережье Нормандии. Началась Нормандская десантная операция союзников – крупнейшая морская операция второй мировой войны, означавшая открытие второго фронта в Европе. Цель операции – создать стратегический плацдарм на европейском континенте для дальнейшего наступления к границам Германии. В операции участвовали также канадские, французские, чехословакские и польские войска.
-
- 4 октября Высадка английских войск в Греции.
- 3-4 декабря Боевые действия английских войск против Отрядов ЭАМ и ЭЛАС в Греции.

1945 год - последний год Великой Отечественной войны...

- 17 января Советские войска совместно с 1-й армией Войска Польского освободили Варшаву.
-
- В 1945 с 4 по 11 февраля состоялась Крымская (Ялтинская) конференция руководителей СССР, Великобритании и США. Обсуждены вопросы о reparations с Германией, об освобождённой Европе, о Польше, о Югославии, о создании международной организации по поддержанию мира – ООН и постоянного органа при ней – Совета Безопасности.

Отдельным соглашением предусматривалось вступление СССР в войну против Японии через 2 – 3 месяца после окончания военных действий в Европе.

- 11 апреля Американские войска достигли р. Эльбы в центре Германии.
-
- В апреле начались первая и вторая Берлинские стратегические наступательные операции советских войск, продолжавшиеся до 8-го мая. Их целью было разгромить оборонявшуюся на берлинском направлении группировку противника.
- 13 апреля Советские войска овладели столицей Австрии — Веной.
- 16 апреля Начало наступления советских войск на Берлин.
- 17 апреля Капитуляция немецких войск в Руре.
- 23 апреля войска 1-го Украинского фронта ворвались в Берлин с юга и вышли на реку Эльба, где встретились с подходившими с запада частями 1-й американской армии.
- 25-26 апреля Конференция Объединенных Наций в Сан-Франциско (США). Принятие Устава ООН.
- 27 апреля Провозглашение независимости Австрии.
- 28 апреля Казнь Б. Муссолини.
- 29 апреля Капитуляция немецких войск в Северной Италии.
- 30 апреля Самоубийство А. Гитлера.

- **1945 – Τελευταίο έτος του Πολέμου:**

Στις 17 Ιανουαρίου, τα σοβιετικά στρατεύματα, μαζί με την 1^η Πολωνική Μεραρχία απελευθερώνου τη Βαρσοβία.

□ Το 1945, από τις 4 έως τις 11 Φεβρουαρίου, πραγματοποιήθηκε η διάσκεψη της Κριμαίας (Γιάλτα) των ηγετών της ΕΣΣΔ, της Μεγάλης Βρετανίας και των ΗΠΑ. Συζητήθηκαν ζητήματα αποζημίωσης από τη Γερμανία, της απελευθερωμένης Ευρώπης [Πολωνία, Γιουγκοσλαβία], καθώς και η δημιουργία ενός διεθνούς ειρηνευτικού οργανισμού - του ΟΗΕ και ενός μόνιμου οργάνου υπό αυτό - του Συμβουλίου Ασφαλείας. Μια ξεχωριστή συμφωνία προέβλεπε την είσοδο της ΕΣΣΔ στον πόλεμο εναντίον της Ιαπωνίας 2-3 μήνες μετά το τέλος των εχθροπραξιών στην Ευρώπη.

11 Απριλίου, τα αμερικανικά στρατεύματα έφτασαν στο ποταμό Έλβα στο κέντρο της Γερμανίας.

- Τον Απρίλιο, ξεκίνησαν οι πρώτες και δεύτερες στρατηγικές επιθετικές επιχειρήσεις του Βερολίνου των σοβιετικών στρατευμάτων, οι οποίες συνεχίστηκαν μέχρι τις 8 Μαΐου. Ο στόχος τους ήταν να νικήσουν τις δυνάμεις του εχθορύζονταν γερμανική πρωτεύουσα, το Βερολίνο.
- 13 Απριλίου, τα σοβιετικά στρατεύματα κατέλαβαν την πρωτεύουσα της Αυστρίας - τη Βιέννη.
- 16 Απριλίου - Ξεκινά η σοβιετική επίθεση στο Βερολίνο.
- 17 Απριλίου - Παράδοση των γερμανικών στρατευμάτων στο Ρουρ.
- 23 Απριλίου, στρατεύματα του 1ου Ουκρανικού Μετώπου εισέβαλαν στο Βερολίνο από τα νότια και έφτασαν στον ποταμό Έλβα, όπου συναντήθηκαν με μονάδες από τον 1ο Αμερικανικό Στρατό, που προέρχονταν από τα δυτικά.
- 25-26 Απριλίου, Διάσκεψη των Ηνωμένων Εθνών στο Σαν Φρανσίσκο (ΗΠΑ). Έγκριση του Χάρτη των Ηνωμένων Εθνών.
- 27 Απριλίου - Δήλωση ανεξαρτησίας της Αυστρίας.
- 28 Απριλίου - Εκτέλεση του B. Mussolini.
- 29 Απριλίου - Παράδοση των γερμανικών στρατευμάτων στη βόρεια Ιταλία.
- 30 Απριλίου αυτοκτονία του A. Χίτλερ.

- 30 апреля советские разведчики М.А. Егоров и М.В. Контария водрузили Знамя Победы над рейхстагом. Бои за рейхстаг продолжались до утра 1 мая, отдельные группы капитулировали в ночь на 2 мая.
- 2 мая завершился разгром берлинской группировки немецких войск, советские войска полностью овладели столицей фашистской Германии.
- 2 мая Капитуляция гарнизона Берлина.
- 7 мая Подписание Акта о безоговорочной капитуляции Германии в штаб-квартире англо-американских войск в г. Реймсе (Франция).

- 8(9) мая 1945 года русские войска пробили оборону, и вошли в Берлин.
- 9 мая в Карлсхорсте в 00ч. 43мин. состоялось подписание Акта о безоговорочной капитуляции германских вооружённых сил. Президиум Верховного Совета СССР принял Указ об объявлении 9 мая днём всенародных торжеств – Праздником Победы.

- 30 Απριλίου οι 2 σοβιετικοί M.A. Egorov και M.V. O Κοντάρια αναρτούν το πανό της νίκης, τη σοβιετική σημαία, πάνω στο Ράιχσταγκ. Οι μάχες για το Ράιχσταγκ συνεχίστηκαν μέχρι το πρωί της 1ης Μαΐου, μεμονωμένες ομάδες συνθηκολόγησαν το βράδυ της 2ης Μαΐου
- Στις 30 Απριλίου 1945 και ενώ οι Σοβιετικοί έχουν φτάσει σε απόσταση αναπνοής από την Καγκελαρία, ως αποτέλεσμα της Μάχης του Βερολίνου, ο Χίτλερ αυτοκτονεί και οι επιζώντες διάδοχοί του υπογράφουν την άνευ όρων συνθηκολόγηση, η οποία εκμηδενίζει τη νομική υπόσταση της Γερμανίας ως χώρας. Η υπογραφή της άνευ όρων συνθηκολόγησης έγινε στις 9 Μαΐου 1945, ώρα 0.43 π.μ., στην αίθουσα της στρατιωτικής σχολής μηχανικού, στο προάστιο Κάρλσχορστ του Βερολίνου. Την ανώτατη γερμανική στρατιωτική διοίκηση εκπροσώπησαν ο στρατάρχης Κάιτελ, ο ναύαρχος Φρίντερμπουργκ και ο στρατηγός της αεροπορίας Στουμπφ. Την αντιπροσωπεία της αντιχιτλερικής συμμαχίας αποτέλεσαν: από μέρους της ΕΣΣΔ ο στρατάρχης Γ. Κ. Ζούκοφ, από μέρους της Αγγλίας ο στρατάρχης της αεροπορίας Α. Τέντερ, από μέρους των ΗΠΑ ο στρατηγός Κ. Σπάατς και από τη Γαλλία, ο στρατηγός Ντε Λατρ ντε Τασινύ. Ο πόλεμος στην Ευρώπη τερματίζεται.
- 9 августа по Ялтинской договорённости Советское правительство объявили войну с Японией.
- 6 и 9 августа американские самолёты сбросили атомные бомбы на японские города Хиросиму и Нагасаки.
- 9 августа — 2 сентября Наступление советских войск в Маньчжурии.
- **Στις 6 Αυγούστου (Χιροσίμα) και 9 Αυγούστου (Ναγκασάκι) 1945** η Ιαπωνία δέχεται δύο ατομικές βόμβες, που προκαλούν 240.000 νεκρούς και πολύ μεγαλύτερο αριθμό τραυματιών και θυμάτων της ραδιενεργής

активοβολίας, ενώ οι πόλεις που χτυπήθηκαν σχεδόν εξαφανίζονται από τον χάρτη. Αυτό δίνει την ευκαιρία στον Χιροχίτο να προβεί σε άμεσες συνεννοήσεις για παράδοση της Ιαπωνίας, παρακάμπτοντας τους άναυδους στρατιωτικούς και, τελικά, ο πόλεμος τερματίζεται επίσημα στις 2 Σεπτεμβρίου 1945 με την επίσημη υπογραφή της άνευ όρων παράδοσης της Ιαπωνίας, επάνω στο θωρηκτό "Μιζούρι".

- 2 сентября - подписание на борту американского линкора "Миссури" акт о безоговорочной капитуляции Японии. Окончание Второй мировой войны
- Η στιγμή της λήξης του Β' Παγκοσμίου Πολέμου, στις 2 Σεπτεμβρίου 1945. Ο Ιάπωνας υπουργός εξωτερικών Mamoru Shigemitsu υπογράφει την άνευ όρων παράδοση της Ιαπωνίας, επάνω στοθωρηκτό "Μιζούρι", με τον Στρατηγό Richard K. Sutherland να παρακολουθεί.

ИТОГИ – ПОТЕРИ:

Почти 27 млн. советских людей погибли, из них свыше 10 млн. – на полях сражений. за годы Великой Отечественной войны 1710 городов и около 70 тысяч сел и деревень были полностью разрушены. Свыше 25 млн. человек потеряли крышу над головой и ютились в землянках, сараях и подвалах. Такие крупные советские города, как Ленинград, Киев, Харьков, Днепропетровск, Смоленск, Курск и многие другие, подверглись значительному разрушению, а некоторые из них, например Минск, Сталинград, Ростов-на-Дону, полностью лежали в руинах. Более 60 крупных электростанций западной части страны были уничтожены. Тысячи километров железных и шоссейных дорог подверглись разрушению, многие железнодорожные узлы и мосты оказались взорваны, десятки тысяч километров линий связи не действовали. Подлинно

трагическая ситуация сложилась в послевоенной деревне. Около 100 тысяч колхозов и совхозов были разрушены захватчиками. Посевные площади сократились на 36,8 млн га, то есть почти на одну четверть.

Περίπου 27 εκατομμύρια σοβιετικοί άνθρωποι πέθαναν, εκ των οποίων πάνω από 10 εκατομμύρια βρίσκονταν στα πεδία της μάχης. Κατά τη διάρκεια του Β' Παγκοσμίου Πολέμου, 1710 πόλεις και περίπου 70 χιλιάδες χωριά καταστράφηκαν εντελώς. Πάνω από 25 εκατομμύρια άνθρωποι έχουν χάσει την οροφή τους πάνω από το κεφάλι τους και συσσωρεύονται σε πιρόγες, αχυρώνες και υπόγεια. Τέτοιες μεγάλες σοβιετικές πόλεις όπως το Λένινγκραντ, το Κίεβο, το Χάρκοβο, το Ντνεπροπετρόφσκ, το Σμόλενσκ, το Κούρσκ και πολλές άλλες υπέστησαν σημαντική καταστροφή, και μερικές από αυτές, όπως το Μινσκ, το Στάλινγκραντ, το Ροστόφ Ον Ντον, ήταν εντελώς ερείπια. Καταστράφηκαν περισσότερες από 60 μεγάλες μονάδες παραγωγής ενέργειας στο δυτικό τμήμα της χώρας. Χιλιάδες χιλιόμετρα σιδηροδρόμων και αυτοκινητοδρόμων καταστράφηκαν, πολλές σιδηροδρομικές διασταυρώσεις και γέφυρες ανατίναξαν, δεκάδες χιλιάδες χιλιόμετρα γραμμών επικοινωνίας δεν λειτουργούσαν. Μια πραγματικά τραγική κατάσταση έχει αναπτυχθεί στο μεταπολεμικό χωριό. Περίπου 100 χιλιάδες συλλογικά και κρατικά αγροκτήματα καταστράφηκαν από τους εισβολείς. Οι σπαρμένες περιοχές μειώθηκαν κατά 36,8 εκατομμύρια εκτάρια, δηλαδή κατά σχεδόν ένα τέταρτο.

Вторая мировая война, иностранная оккупация, внутренний раскол, приведший к гражданской войне 1946-1949 гг. привели к разорению и обнищанию Греции. Людские потери составили 7-8% населения страны, сельскохозяйственное производство упало на 70%, судоходство – на 73%, инфраструктура страны была полностью разрушена, более тысячи деревень исчезли с лица земли. Все возможные военные компенсации, которые получила Греция, были ничтожными по сравнению с реальными разрушениями и потерями, в результате чего воссоздание инфраструктуры и восстановление страны были невозможными без привлечения иностранного частного капитала с вытекающей из этого финансовой и политической зависимостью. Объем иностранной финансовой помощи в период с 1944 года по 1946 год составил 4.6 мил. дол. США, из которых 4 млн. были предоставлены США. При этом лишь 21% этих средств было вложено в производство. Львиная доля финансовой помощи направлялась на укрепление военной мощи страны. Благодаря принятому в 1953 году законодательству,

предусматривавшему большие льготы для иностранных инвесторов, резко усилился приток в Грецию частного иностранного капитала, в результате чего его роль в экономике страны сильно возросла.

Ο δεύτερος παγκόσμιος πόλεμος, η ξένη κατοχή, οι εσωτερικές ταραχές που κατέληξαν στον εμφύλιο πόλεμο των ετών 1946-1949, είχαν κατερειπώσει τη χώρα. Οι ανθρώπινες απώλειες ανήλθαν στα 7-8% του πληθυσμού, η αγροτική παραγωγή μειώθηκε περισσότερο από 70%, η ναυτιλία έχασε πάνω από 73% της χωρητικότητάς της, η υποδομή της χώρας καταστράφηκε σχεδόν ολοκληρωτικά. Περισσότερο από χίλια χωριά καταστράφηκαν, το νόμισμα εκμηδενίσθηκε. Καθώς, ωστόσο, τα ποσά που εισέπραξε η Ελλάδα ως πολεμικές αποζημιώσεις ήταν ελάχιστα σε σχέση με την πραγματική αξία των απωλειών, η ανασυγκρότηση της χώρας δεν μπορούσε να ξεκινήσει παρά με την άμεση βοήθεια και τη μαζική είσοδο ξένων ιδιωτικών κεφαλαίων, με όλες τις υποχρεώσεις οικονομικού και πολιτικού χαρακτήρα τις οποίες συνεπάγονται. Κατά την περίοδο 1944-1946 η "ξένη βοήθεια στην Ελλάδα" υπολογίζεται σε 4,6 εκ. δολ. ΗΠΑ περίπου, από τα οποία τα 4 εκ. προέρχονταν από τις Ηνωμένες Πολιτείες Αμερικής. Ωστόσο ένα ελάχιστο μέρος του ποσού αυτού (21%) χρησιμοποιήθηκε σε παραγωγικές επενδύσεις, το μέγιστο μέρος (54%) αφιερώθηκε στους στρατιωτικούς εξοπλισμούς και τις στρατιωτικές δαπάνες. Η είσοδος των ξένων κεφαλαίων ιδιωτικής προέλευσης στην Ελλάδα από το 1953, χάρη στους νόμους που τους παραχωρούσαν υπερβολικά προνόμια, κατέστησε τη χώρα οικονομικά εξαρτημένη από το ξένο κεφάλαιο.

После окончания войны с фашистской Италией, Греции еще предстоит пройти через период четырехлетней нацистской оккупации и трехлетней гражданской войны, приведшей к расколу нации. Понадобилось не одно десятилетие, чтобы оправиться от этих ударов и испытаний. Но сегодня мы отмечаем день "ОХИ" – день, который символизирует и означает единство и сплочение греков перед лицом внешней угрозы, когда вся нация встала на защиту своей земли, своей истории, своей культуры, своей преемственности когда греки достойно приняли вызов истории и с честью сумели отстоять понятие "эллинизм".

Μετά τη λήξη του ελληνοϊταλικού πολέμου ο ελληνισμός δοκιμάζεται από μία 4ετία ναζιστικής κατοχής, καθώς και μετέπειτα από έναν εμφύλιο σπαραγμό. Το

έθνος διχάζεται θα χρειαστούν δεκαετίες για να επουλώσει τις πληγές του. Σήμερα, όμως, γιορτάζουμε την 28^η Οκτωβρίου, το έπος του '40, δείγμα συνοχής και ομοψυχίας του ελληνισμού μπροστά στον εξωτερικό κίνδυνο όταν σύσσωμος ο ελληνικός λαός συσπειρώνεται για να προστατέψει τα πάτρια εδάφη του, την εθνική του κυριαρχία, την ιστορία και τον πολιτισμό του, όταν το έθνος ανταποκρίνεται με τον βέλτιστο τρόπο στο κάλεσμα και στις δοκιμασίες που του επιφυλάσσει η ιστορία για περιφρούρηση του ελληνισμού ως έννοιας-περιεχομένου και ως οντότητας στο χώρο και το χρόνο.

Сегодня, с учетом эскалации локальных военных конфликтов, внешнего вмешательства в право народов на самоопределение и суверенитет, как никогда ранее, послы Победы своевременны и актуальны.

Вечная память героям Победы !!!

Σήμερα, όταν είμαστε θεατές πρωτοφανών φαινομένων βίας, μίσους, συγκρούσεων, εξωτερικών παρεμβάσεων στο δικαίωμα των λαών για ελευθερία, αυτοπροσδιορισμό, ανεξαρτησία, κυριαρχία και αυτάρκεια, τα μηνύματα της Επετείου της Νίκης καθίστανται όσο ποτέ άλλοτε επιβεβλημένα και επίκαιρα.

Αιωνία η Μνήμη των Ηρώων της Μεγάλης Νίκης !

Автор, подбор материала: Теодора Янници, к.и.н.,

Σύνταξη κειμένου, επιλογή υλικού, επιμέλεια – Λόρα Γιαννίτση

ΕΛΛΗΝΙΔΕΣ ΗΡΩΙΔΕΣ – ΟΙ ΓΥΝΑΙΚΕΣ ΣΤΗΝ ΑΝΤΙΣΤΑΣΗ ГРЕЧАНКИ – ГЕРОИНЫ СОПРОТИВЛЕНИЯ ФАШИЗМУ

Λέλα Καραγιάννη / Лела Карайанни

Στη σκέψη μας πάντα λάμπει ως φωτεινό μετέωρο κι ερχόμαστε να αποτίσουμε φόρο τιμής στην γενναία, πολύτεκνη ηρωίδα της Αντιστάσεως κατά της Γερμανικής Κατοχής, Λέλα Καραγιάννη.

Η ηρωίδα της Εθνικής Αντιστάσεως Λέλα Καραγιάνη

Героиня Сопротивления
Лелла Карайанни.

Γεννήθηκε στην Λίμνη Ευβοίας το 1898. Γονείς της ο Αθανάσιος Μηνόπουλος και η Σοφία Μπούμπουλη, της ιστορικής οικογενείας Μπούμπουλη εκ Σπετσών. Στο αίμα της κυλούσε το ηρωικό αίμα της Λασκαρίνας Μπουμπουλίνας. Γενιά-γενιά το αίμα αυτό μεταγγιζόταν και φιλτραριζόταν για να δώσει έναν πολύτιμο καρπό στο δένδρο της Λευτεριάς, την Λέλα Καραγιάννη! Δίπλα της ο Μικρασιάτης σύζυγός της Νικόλαος Καραγιάννης, φαρμακέμπορος. Ένα ζευγάρι ταιριαστό, με πίστη, όραμα, φλόγα, ανησυχίες, ιδανικά. Απόδειξη η πολύτεκνη οικογένειά τους με τα επτά βλαστάρια τους: Ιωάννα, Γιώργο, Ηλέκτρα, Βύρωνα, Νέλσωνα, Νεφέλη, και Ελένη.

В эти дни она первая сияет, как яркий метеорит, и мы приходим воздать должное храброй, многодетной героине Сопротивления против немецкой оккупации Леле Карайанни.

Родилась она в районе Лимни, на острове Эвбея, в 1898 году. Ее родители - Афанасий Минопулос и София Бубули, родом из исторической, легендарной семьи Бубули из о. Спецес. В ее крови текла кровь героини за освобождение Греции Ласкарины Бубулины. Из поколения в поколение эта кровь переливалась и фильтровалась для того, чтобы создать драгоценный плод на дереве Свободы- Лелу Карайанни! Рядом с ней находился всегда ее муж,

уроженец из Малой Азии, Николаос Карайаннис, по профессии - торговец лекарственных препаратов. Их союз был крепким, их объединяло верность идеалам, твердость духа, видение, пламя души, общие переживания и идеалы. Доказательство тому - их большая семья с семью детьми: Йоанна, Йоргос, Электра, Виронас, Нельсон, Нефели и Елени.

Αυτή η οικογένεια με το μπουρλότο του '21 στην ψυχή, με το ανήσυχο πνεύμα και αίμα της Μπουμπουλίνας να βράζει στις φλέβες, έγινε ο πυρήνας –από τις πρώτες κιόλας ημέρες της Κατοχής– της αντιστασιακής οργανώσεως «Μπουμπουλίνα». Τεράστιο έργο σε πολλούς τομείς που συνεχώς μεγάλωνε και μεγαλουργούσε. Αρχικά ασχολήθηκε με την περισυλλογή, απόκρυψη, υγειονομική περίθαλψη, τροφοδοσία και φυγάδευση Βρετανών, Αυστραλών, Καναδών και Νεοζηλανδών αξιωματικών και στρατιωτών, στην Μέση Ανατολή ή στις ομάδες Ζέρβα και Ψαρρού. Ας σημειωθεί ότι τα έξοδα και η χρηματοδότηση βάρυνε ουσιαστικά την ίδια. Στην συνέχεια υπήρξαν πολλοί που την βοήθησαν και πύκνωναν τις τάξεις της Οργανώσεως.

Эта семья, окрылённая пламенем Освободительной Революции 1821 года, свободолюбивым духом, непокоренной кровью легендарной Бубулины, текшая в ее жилах, с первых дней оккупации стала основателем Организации сопротивления «Бубулина». Эта организация вела огромную работу во многих сферах, которая быстро получила широчайший масштаб. Изначально, она занималась сбором, сокрытием, оказанием медицинской помощи, снабжением и эвакуацией британских, австралийских, канадских и новозеландских офицеров и солдат, находящихся на тот момент в Греции. Нужно обратить внимание на то, что затраты и финансирование на всю эту деятельность обеспечивала семья Капайанни. В последствии появилось много соратников, которые помогали ей и пополнили ряды Организации.

Το καταπληκτικό ήταν το πως η διαισθητική της κεραία εντόπιζε άτομα τα οποία ανήκαν στο εχθρικό στρατόπεδο και τα έπειθε να συνεργαστούν μαζί της. Ιταλοί και Γερμανοί προσέφεραν ανεκτίμητες υπηρεσίες στην Πατρίδα μας κάτω από την εμπνευσμένη καθοδήγηση της Λέλας Καραγιάννη. Μέσα από αυτή την αγαστή συνεργασία έρχονταν οι επιτυχίες σε φυγαδεύσεις, δολιοφθορές, αποδράσεις, πληροφορίες στο Συμμαχικό Στρατηγείο, σωτηρία κρατουμένων, εξάρθρωση προδοτών κ.λπ. Επικεφαλής από την σύλληψη ενός σχεδίου, την οργάνωση, επίβλεψη και εκτέλεση μέχρι την τελευταία λεπτομέρεια η Λέλα. Τακτικά τα ραδιοφωνικά κύματα του Καΐρου εκφωνούσαν την φράση: «Ευχαριστούμε το άρωμα!» Ήταν το σύνθημα ότι η αποστολή είχε διασωθεί. Άρωμα Ελπίδας, άρωμα Λευτεριάς η αδάμαστη Λέλα Καραγιάννη! Άοκνη μυρμηγκοφωλιά η οργάνωση «Μπουμπουλίνα».

Удивительно было то, что интуиция Лелы замечала людей, которые принадлежали к вражескому лагерю, и убеждала их сотрудничать с ней. У нее был редкий дар. Итальянцы и немцы оказали бесценные услуги нашей Родине под вдохновляющим руководством Лелы Карайанни. Таким образом, организация «Бубулина» добилась больших успехов в деле эвакуации, диверсий, побегов, информационного обеспечения со Штабом Союзников, спасения заключенных, дислокации предателей и т.д. Руководителем и идейным вдохновителем каждой операции, от начала проекта, организации, контроля и исполнения вплоть до мельчайших деталей, была Лела. Регулярно, радиоволны Кайра, где находилось в изгнании греческое правительство, возглашали фразу «Мы благодарим аромат!». Это было лозунгом того, что миссия организации «Бубулина» была увенчана успехом. Ароматом надежды, ароматом свободы была неукротимая Лела Карайанни. Неутомимый муравейник – Организация «Бубулина».

Εργάστηκαν έτσι μέχρι τις 11 Ιουλίου 1944, όταν από απροσεξία και αμέλεια μελών της οργανώσεως «Απόλλων», απεκαλύφθη έγγραφο που αφορούσε στην δράση της Καραγιάννη. Οι Γερμανοί την συνέλαβαν την ίδια ημέρα στο νοσοκομείο του Ερυθρού Σταυρού όπου νοσηλευόταν για υπερκόπωση. Την ίδια νύκτα συνέλαβαν πέντε από τα παιδιά της. Ο σύζυγός της, η Ελένη και ο Γιώργος διέφυγαν. Στα μπουντρούμια της Μέρλιν, τα βασανιστήρια φρικτά. Η Ήλεκτρα που ήταν έγκυος απέβαλε και βασανιζόταν έναν ολόκληρο μήνα με ακατάσχετη αιμορραγία, χωρίς να την δει ένας γιατρός! Δεν μίλησε κανείς. Σειρά της μάνας. Την κρέμασαν, της εξάρθρωσαν τα χέρια, της έκαψαν τα άκρα, της τρύπησαν τα πλευρά. Χωρίς νερό την βασάνιζαν τρεις ημέρες...

Они работали в таком ритме до 11 июля 1944 года, когда от беспечности и халатности членов организации «Аполлон» был раскрыт документ, который относился к деятельности Карайанни. Немцы арестовали ее в тот же день в больнице Красного Креста, где она была госпитализирована с переутомлением. В ту же ночь арестовали пятерых ее детей. Ее муж, Елена и Йоргос сумели сбежать. В застенках тюрьмы Гестапо на улице *Мерлин* они подверглись ужасающим пыткам. У Электры, которая на тот момент была беременной, случился выкидыш и ее пытали в течение месяца с обильным кровотечением, без присмотра врача! Все молчали, никто не сдавал своих соратников, своих товарищней. Наступила очередь самой Лелы. Ее повесили, разбили ее руки, сожгли конечности тела, прокололи ребра. Пытали ее три дня, без воды...

Τέλος της παρουσίασαν τον νιό της Νέλσωνα και της δήλωσαν ότι θα τον εκτελέσουν επί τόπου αν δεν ομολογήσει. Μέσα από το ράκος που την είχαν

καταντήσει, η ψυχή έδωσε φθόγγους στην ηρωίδα για να απαντήσει σαν αληθινή Μπουμπουλίνα: «Ζητείτε από μία Ελληνίδα μάνα να προδώσει τους συνεργάτες της και την πατρίδα της, με την απειλή του τυφεκισμού των παιδιών της. Ε, λοιπόν μάθετε ότι τα παιδιά μου ανήκουν εις την Ελλάδα!» Στην φυλακή στο Χαϊδάρι την μαχαίρωσαν και τα μαρτύρια της συνεχίστηκαν. Όμως την περιποιήθηκαν οι συγκρατούμενές της. Κι εκείνη στάθηκε για όλους -όπως πάντα- μάνα και ψυχή...

В конце концов, когда палачи осознали, что им не удастся выбить показаний, Леле привели ее сына Нельсона и заявили о том, что будут его казнить, если она не признается. После всех перенесенных ею бед, героическая мощь духа придала силу Леле произнести слова и ответить как настоящая Бубулина: «Вы просите от греческой матери предать своих партнеров и Родину угрожая ей, что расстреляете ее детей. Узнайте, теперь, что мои дети принадлежат Элладе!»

В тюрьме в районе Афин Хайдари продолжили ее пытать, ранили ее кинжалом. Остальные заключенные заботились о ее здоровье. А она оставалась всегда, для своих со-заключенных, матерью и душевной силой...

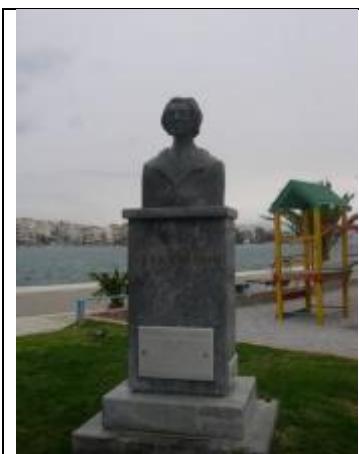
Εκτελέσθηκε την αυγή της 8ης Σεπτεμβρίου 1944, ψάλλοντας τον Εθνικό Ύμνο και χορεύοντας τον χορό του Ζαλόγγου, εμψυχώνοντας μέχρι την τελευταία στιγμή τους υπόλοιπους μελλοθανάτους πατριώτες. Διάτρητο από σφαίρες το κορμί της, ετάφη κρυφά από φίλους στο Β' Νεκροταφείο στα Πατήσια, λίγες μόνο ημέρες πριν να χαράξει η Λευτεριά. Με απέλπιδες ενέργειες ο δραματικός Νικόλαος Καραγιάννης κατόρθωσε ώστε να σωθούν: από την εκτέλεση ο Βύρων και ο Νέλσων.

Ее казнили на рассвете 8 сентября 1944 года. В последние минуты своей жизни она пела Национальный Гимн и танцевала героический танец Залонго бойцов за освобождение 1821 года, до последних мгновений своей жизни придавая силу духа остальным осужденным на смерть патриотам. Ее тело, переколотое огнестрельными поражениями, было втайне похоронено ее друзьями во Втором Кладбище района Афин *Патисья*. Спустя несколько дней, на греческой земле наступила долгожданная Свобода. Отчаянными действиями мужу мученицы Лелы Карайанни, Николаосу Карайаннису удалось спасти от казни своих детей, Байрона и Нельсона.

Στην Λέλα Καραγιάννη απενεμήθησαν πολλές τιμητικές διακρίσεις. Μα εκείνη δεν αγωνίσθηκε γι' αυτό! Αγωνιζόταν με ένα πάθος για την λευτεριά, λες κι η απελευθέρωση εξαρτάτο προσωπικά από αυτήν! Τελικά ήταν το γονίδιο της Μπουμπούλινας, που μετέτρεψε την απλή νοικοκυρά της Κυψέλης σε ηρωίδα, σύμβολο και παράδειγμα για τις επερχόμενες γενιές.

Лела Карайанни посмертно была награждена многими почестями. Но она не за это боролась! Она боролась за Свободу, как будто освобождение зависело исключительно от нее одной! В ней сказывались героические гены ее пра-прабабушки Бубулины, превратившие обыкновенную домохозяйку из района Кипсели в Афинах в героиню, которая стала символом и примером для будущих поколений.

Ταπεινό δαφνόκλαδο το δικό μας αφιέρωμα στην πολύτεκνη Ελληνίδα μάννα, στην ηρωίδα μας Λέλα Καραγιάννη, που άναψε στην Παναγία 46 λαμπάδες, τα χρόνια της, ανεβαίνοντας βήμα-βήμα με την θυσία και με το μαρτύριό της το μονοπάτι της λευτεριάς!

Наше напоминание – скромный венок перед многодетной героине Леле Карайанни, которая прожила 46 лет, двигаясь шаг за шагом на путь к Свободе, достойно неся груз самоотверженности и мученичества.

Ηρώ Κωνσταντοπούλου / Иро Константопулу

Η Ηρώ Κωνσταντοπούλου, η οποία γεννήθηκε στις 16 Ιουλίου 1927 και εκτελέστηκε στις 5 Σεπτεμβρίου 1944 σε ηλικία **17 χρονών**, ήταν αγωνίστρια της εθνικής αντίστασης.

Οι γονείς της ήταν από τη Σπάρτη. Η ίδια γεννήθηκε κι έζησε στην Αθήνα. Ήταν μαθήτρια Γυμνασίου και οργανωμένη στην ΕΠΟΝ, όπου είχε αναπτύξει έντονη απελευθερωτική δράση, παρά το νεαρό της ηλικίας της. Μιλούσε τέσσερις γλώσσες και όταν τη βασάνιζαν οι χιτλερικοί στην οδό Μέρλιν, όπου βρισκόταν το αρχηγείο της Κομαντατούρ, αναφέρεται ότι τους "μαστίγωνε" στη γλώσσα τους.

Όταν συλλαμβάνεται για πρώτη φορά, ο εύπορος πατέρας της καταφέρνει να την ελευθερώσει. Λίγο πριν την αποχώρηση των Γερμανών, συμμετέχει στην ανατίναξη ενός τρένου που μετέφερε πυρομαχικά και ξανά συλλαμβάνεται στις 31 Ιουλίου 1944. Εκείνη τη μέρα είχε τελειώσει τις απολυτήριες εξετάσεις του Γυμνασίου. Επί τρεις εβδομάδες τη βασάνιζαν να μαρτυρήσει τους συνεργάτες της. Άλλα ούτε τα βασανιστήρια ούτε οι δελεαστικές προτάσεις που τις έκαναν απέδωσαν.

Иро Константопулу, родившаяся 16 июля 1927 году и расстрелянная 5 сентября 1944 года в возрасте 17 лет, являлась бойцом национального сопротивления.

Ее родители были из города Спарты. Сама она родилась и жила в Афинах. Будущей школьницей, она вступила в ряды Национально-патриотического фронта ЭПОН (EPON), где развila активную деятельность, несмотря на свой столь юный возраст. Она говорила на четырех языках и во время гитлеровских пыток в штабе оккупантов на улице *Мерлин* в Афинах, утверждается, что она отвечала им в острой манере на их родном немецком языке.

При ее первом аресте, ее обеспеченному отцу удается освободить ее. Незадолго до ухода немцев, она участвует во взрыве поезда, перевозившего

боеприпасы и снова была арестована 31 июля 1944 г. В этот день она закончила среднюю школу и выпускные экзамены. В течение трех недель ее пытали, чтобы она выдала своих товарищей. Но ни пытки, ни заманчивые предложения со стороны карателей, не дали никаких результатов.

Памятник Иро Константопулу в Пирее / Αγαλμα της Ήρως Κωνσταντοπούλου στον Πειραιά

Στις 5 Σεπτεμβρίου του 1944, μαζί με άλλους 49 κρατούμενους, οδηγήθηκε στο Σκοπευτήριο της Καισαριανής. Η ζωή της έγινε ταινία το 1981 με τίτλο "17 σφαίρες για έναν άγγελο, η αληθινή ιστορία της Ήρως Κωνσταντοπούλου".

5 сентября 1944 года, вместе с 49 другими заключенными, ее привели на территорию тира в районе Кесариани, где проходили расстрелы. На основе ее жизни в 1981 году был снят художественный фильм под названием «17 пуль для одного ангела, истинная история про Иро Константопулу».

Ηλέκτρα Αποστόλου / Илекстра (Электра) Апостолу

Η Ηλέκτρα Αποστόλου με την κόρη της
Αγνή
Электра Апостолу со своей дочерью
Агни

Η Ηλέκτρα Αποστόλου (1912 - 26 Ιουλίου 1944) ήταν στέλεχος της OKNE, της ΕΠΟΝ και του KKE, αγωνίστρια της Εθνικής Αντίστασης και υπέρμαχος των δικαιωμάτων των γυναικών. Δολοφονήθηκε από την Ειδική Ασφάλεια το 1944 στην Αθήνα για την αντιστασιακή της δράση.

Η Ηλέκτρα Αποστόλου γεννήθηκε το 1912 στην Αθήνα από ευκατάστατη οικογένεια και ήταν αδελφή του στελέχους του KKE Λευτέρη Αποστόλου.

Σε μικρή ηλικία έγινε μέλος της OKNE και αργότερα μέλος του KKE. Συμμετείχε στο Παγκόσμιο Αντιφασιστικό και Αντιπολεμικό Συνέδριο Γυναικών το οποίο έγινε το 1934 στο Παρίσι, ως επικεφαλής της ελληνικής αντιπροσωπείας.

Илекстра (Электра) Апостолу (годы жизни 1912 - 26 июля 1944г.) была членом Коммунистической молодежи (OKNE), Национально-патриотического фронта ЭПОН (EPON) и Коммунистической партии Греции, выдающийся борец национального сопротивления и защитник прав женщин. В связи со своей политической деятельностью и активным сопротивлением, она была убита Спец. Отрядом ГЕСТАПО в 1944г. в Афинах.

Электра Апостолу родилась в 1912 году в Афинах в зажиточной семье,] и была сестрой члена, активного деятеля Коммунистической Партии Греции (КПГ) Лефтериса Апостолу.

В раннем возрасте она стала членом OKNE и позже членом Коммунистической партии (КПГ). Участвовала в Международной антифашистской и антивоенной женской конференции, которая состоялась в Париже в 1934 году, в качестве главы греческой делегации.

То 1935 πήρε μέρος στο 6ο Συνέδριο της Κομμουνιστικής Διεθνούς Νέων (ΚΔΝ), εκπροσωπώντας μαζί με άλλους Έλληνες νεολαίους την OKNE. Όταν επέστρεψε στην Ελλάδα, η Ηλέκτρα Αποστόλου έγινε μέλος του Γραφείου της ΚΕ της OKNE. Για την επαναστατική της δράση, φυλακίστηκε και εξορίστηκε πολλές φορές.

В 1935 году она приняла участие в 6-м съезде Коммунистической интернационала молодежи (RSV), представляя, вместе с другими участниками, греческую коммунистическую молодежную организацию (OKNE). По возвращению Электра Апостолу вступила в ряды Центрального комитета OKNE. Из за своей революционной деятельности, она неоднократно была посажена в тюрьму и выслана на ссылку.

Η δικτατορία της 4ης Αυγούστου 1936 την συνέλαβε και την έκλεισε στις γυναικείες φυλακές Αβέρωφ όπου βασανίστηκε και όταν αποφυλακίστηκε πέρασε στην παρανομία και στάλθηκε στη Θεσσαλονίκη, όπου ανέλαβε γραμματέας του Γραφείου της OKNE Μακεδονίας - Θράκης.

Το 1939, η Ήλέκτρα Αποστόλου, συλλαμβάνεται εκ νέου και στέλνεται εξορία με άλλους κομμουνιστές στην Ανάφη. Λίγο πριν εξοριστεί στην Ανάφη, και κατά την διάρκεια της μεταγωγής της, γέννησε σε σκληρές και επικίνδυνες συνθήκες την κόρη της Αγνή. Η Κατοχή την βρήκε εξόριστη μαζί με την κόρη της στην Ανάφη.

Диктаторский режим Иоанниса Метаксаса, установленный в Греции 4 августа 1936 года, арестовывает Электру и сажает ее в знаменитой женской тюрьме «Аверов», где ее пытали, а когда ее выпустили, она ушла в подполье и была направлена в Салоники, где заняла должность секретаря OKNE по округу Македонии - Фракии.

В 1939 году Электра Апостолу была снова арестована и отправлена, вместе с другими коммунистами, на остров Анафи. Незадолго до отправления на ссылку на Анафи и во время своего заточения, она родила, при чрезвычайно суровых и опасных условиях, свою дочь Агни. Оккупация встретила ее в ссылке, на Анафи, вместе с Агни.

*Дочь Электри Апостолу – Агни Сидериуду
Н кόρη της Ηλέκτρας Αποστόλου, Αγνή Σιδερίδου*

Ήταν παντρεμένη με τον γιατρό **Γιάννη Σιδερίδη**, στέλεχος του **KKE**, που πέθανε από πείνα στο Στρατόπεδο Συγκέντρωσης στην Κατούνα στα τέλη Δεκέμβρη του 1942, δύο μέρες αφότου είχε μεταφερθεί από την Ακροναυπλία μαζί με εκατό άλλους κρατούμενους κομμουνιστές.

Το Σεπτέμβρη του 1942, ενώ είχε παραδοθεί στις κατοχικές δυνάμεις από το μεταξικό καθεστώς, κατάφερε να δραπετεύσει από το Τμήμα Μεταγωγών Αθηνών μαζί με την τρίχρονη κόρη της, αφού πρώτα είχε μεταχθεί σε νοσοκομείο. Θα γίνει σταδιακά υπεύθυνη της εθνικοαπελευθερωτικής αλλά και φεμινιστικής οργάνωσης *Λεύτερη Νέα*, ενώ αργότερα έγινε μέλος του Κεντρικού Συμβουλίου της **ΕΠΟΝ** και επικεφαλής της προπαγάνδας της Κομματικής Οργάνωσης Αθήνας (ΚΟΑ) του KKE. Ήταν η επικεφαλής της ομάδας που έφτιαχνε το έντυπο προπαγανδιστικό υλικό στην Αθήνα, βοηθώντας τις μεγάλες λαϊκές κινητοποιήσεις κατά των κατακτητών.

Она была замужем за врача **Янниса Сидериудиса**, который был членом Коммунистической партии, и умер от голода в концентрационном лагере в

Катуна в конце декабря 1942 года, через два дня после того, как он был перевезен из тюрьмы *Акронавплиа* (город Навплион), вместе с сотней других заключенных коммунистов.

В сентябре 1942 года, после того как она, диктаторским режимом, была передана оккупационным силам, ей удается сбежать, вместе со своей трехлетней дочерью, из больницы, где она временно находилась. Постепенно она становится ответственным за национально-освободительное и феминистское движение «*Λεύτερη Νέα*» (Лэвтери Нэа = свободная молодая девушка); позже стала членом Центрального совета (комитета) ЭПОН и возглавила отдел пропаганды Афинского райисполкома Коммунистической Партии Греции (КПГ). Она возглавляла штаб, изготавливающий печатную пропагандистскую продукцию в Афинах, при этом оказывая содействие в подготовке и мобилизации массовых демонстраций против захватчиков.

Λεύτερη Νέα-Свободная молодая девушка

Στην Αντιστασιακή οργάνωση **Λεύτερη Νέα**, η **Ηλέκτρα Αποστόλου** προσπαθούσε να περάσει την νοοτροπία ότι η γυναίκα θα απελευθερωθεί με την ενεργή συμμετοχή της στους κοινωνικούς αγώνες. Προσπαθούσε να πείθει τις γυναίκες μέλη της οργάνωσης να παίρνουν το λόγο, γενικά να πράττουν. Οργανώθηκαν συνεργεία αποκλειστικά από γυναίκες που έγραφαν συνθήματα στους τοίχους. Τον Φλεβάρη του 1943 η *Λεύτερη Νέα* αυτοδιαλύεται και ενσωματώνεται στην ΕΠΟΝ.¹

В организации сопротивления *Λεύτερη Νέα* (*Лэвтери Нэа* = свободная молодая девушка) Электра Апостолу пытается зарядить своих соратников идеей о том, что женщина сможет по настоящему освободиться только путем активного участия в социальной борьбе. В феврале 1943 года в организация *Лэвтери Нэа* сливаются с *ЭПОН*.

Σύλληψη και Εκτέλεση

Στις 25 Ιουλίου του 1944 στις 7:30 το πρωί συνελήφθη στην οδό 3ης Σεπτεμβρίου & Ιθάκης από την ομάδα Παρθενίου της Ειδικής Ασφάλειας. Μεταφέρθηκε στο ξενοδοχείο Κρυστάλ στην οδό Ελπίδας 3, που ήταν το ανακριτήριο της Ειδικής

Ασφάλειας Αθηνών, δίπλα από την έδρα της Ειδικής Ασφάλειας, Ελπίδας 5. Εκεί για την αντιστασιακή της δράση, βασανίστηκε απάνθρωπα και δολοφονήθηκε.

25 июля 1944, в 7:30 утра, она была арестована на пересечении улиц 3 сентября и Итаки в самом центре греческой столицы. Ее привезли в Отдел спец. безопасности (ул. Элпида 3, находящийся на тот момент в гостинице Кристалл). Ее жестоко пытали и впоследствии убили, выбросив ее с верхнего этажа здания.

Η γνωστή στιχομυθία κατά την ανάκριση της στην Ασφάλεια έχει καταγραφεί, και δεν είναι εξιδανικευμένη αφήγηση. Το πτώμα της πετάχτηκε φριχτά βασανισμένο στις 26 Ιουλίου 1944 έξω από το ξενοδοχείο Κρυστάλ και μεταφέρθηκε στο νεκροτομείο Αθηνών, όπου ο ιατροδικαστής έκανε τη νεκροψία. Την επόμενη 27 Ιουλίου το πτώμα της πετάχτηκε στους δρόμους της Αθήνας. Το ΕΑΜ από τις εφημερίδες του υποσχέθηκε εκδίκηση. Βασανιστές και δολοφόνοι της **Ηλέκτρας Αποστόλου** ήταν ο διοικητής της Ειδικής Ασφάλειας υποστράτηγος Αλέξανδρος Λάμπου, ο ανθυπασπιστής Ευσέβιος Παρθενίου και ο Μηνάς Καθρέπτης. Μετά την απελευθέρωση στη δίκη των δοσιλόγων, το φθινόπωρο του 1945, οι τρεις εκτελεστές της **Ηλέκτρας Αποστόλου** και δεκάδων άλλων **πατριωτών καταδικάστηκαν σε ισόβια, αλλά μετά από λίγα χρόνια αφέθηκαν ελεύθεροι στα πλαίσια του εμφυλιακού κλίματος!!**

Известен ее непоколебимый дух и ответы своим палачам во время допроса:

- Από πού είσαι; - **Ты откуда?**
- **Από την Ελλάδα! – Из Греции!**
- Πού κατοικείς; - **Где проживаешь?**
- **Στην Ελλάδα! – В Греции!**
- Πώς σε λένε; - **Как тебя зовут?**
- **Είμαι Ελληνίδα! – Гречанка!**
- Ποιοι είναι οι συνεργάτες σου; -**Кто твои сообщники?**
- **Όλοι οι Έλληνες! – Все греки!**
- Τι δουλειά κάνεις; -**Чем ты занимаешься?**
- **Υπηρετώ τον Ελληνικό Λαό! – Служу греческому народу!**
- Από ποιόν παίρνεις εντολές; - **От кого принимаешь инструктаж?**
- **Μόνο από την Πατρίδα μου! – Только от своей Родины!**

Αμέσως μετά την εύρεση του πτώματος της έγιναν εκτελέσεις ατόμων που συνεργάζονταν με τις Κατοχικές δυνάμεις και στα πτώματα τους αφηνόταν σημείωμα με το όνομα της και έναν αριθμό που αυξανόταν **Ηλέκτρα 1,2,3,....** Το ΕΑΜ και το ΚΚΕ έκαναν πολλές εκδηλώσεις στη μνήμη της, εκδηλώσεις που

συνεχίζονται ως και σήμερα από αριστερά κόμματα και παρατάξεις. Ο Δημοκρατικός Στρατός Ελλάδας είχε θεσπίσει το μετάλλιο ηρωισμού "Ηλέκτρα Αποστόλου", ενώ πολλά ποιήματα γράφτηκαν για την Ηλέκτρα Αποστόλου.

Сразу после обнаружения трупа Электры, произошли убийства сотрудничающих с оккупантами, на трупах которых можно было обнаружить записку с именем Электры и номером, который постоянно увеличивался , т.е. за Электру 1, за Электру 2 и т.д.....

Демократическая Армия Греции учредила медаль мужества им. «Электры Апостолу», при этом ей посвящены много стихотворений, поэм, литературных произведений.

Приведем лишь несколько строчек стихотворения великого греческого поэта 20-го столетия, лауреата Ленинской премии, Янниса Рицоса:

«Ηλέκτρα μας. - Наша Электра.

Η ώρα της λευτεριάς έφτασε, μα συ δε λείπεις. – Наступило время Свободы, и ты с нами.

Είναι τ' όνομά σου γραμμένο πλάι – πλάι – Твое имя написано рядом
στ' όνομα της λευτεριάς – с именем Свободы
το αίμα σου μέσα στις φλέβες μας – твоя кровь в наших жилах
η καρδιά σου, στην καρδιά μας – твоё сердце в наших сердцах.»

Γιάννης Ρίτσος – Яннис Рицос

Ελένη Βαλλιάνου / Элени Валлиану

Ελληνικής καταγωγής ηρωίδα της Γαλλικής Αντίστασης, κατά τη διάρκεια του Β' Παγκοσμίου Πολέμου.

Η Ελένη Βαλλιάνου (Hélène Vagliano) γεννήθηκε το 1909 στο Παρίσι. Ήταν κόρη του κεφαλλονίτη πλοιοκτήτη Μαρίνου Βαλλιάνου και της Δανάης Βαλλιάνου. Η οικογένειά της ζούσε σε ένα πολυτελέστατο σπίτι στο Άσκοτ της Αγγλίας, όπου η μικρή Ελένη πέρασε τα παιδικά της χρόνια.

Героиня, греческого происхождения, французского Сопротивления, во время Второй мировой Войны.

Элени Валлиану (Hélène Vagliano) родилась в 1909 году в Париже. Она была дочерью судовладельца Марино Валлиану и Данай Валлиану, родом из о. Кефалония. Ее семья жила в роскошном доме в Аскоте, в Англии, где Элени провела свое детство.

Το 1924 οι γονείς της, λάτρεις του γκολφ, μετακόμισαν στις Κάννες της γαλλικής Ριβιέρας για να μπορούν να επιδίονται και τον χειμώνα στο αγαπημένο τους άθλημα. Η 15χρονη Ελένη παρέμεινε στο Άσκοτ, όπου συνέχισε τις σπουδές της, εσώκλειστη στο τοπικό σχολείο St. George's School. Ήταν ιδιαίτερα αγαπητή μεταξύ των συμμαθητών της. Έπαιζε υπέροχο πιάνο, μιλούσε με ευχέρεια γαλλικά και αγγλικά και συμμετείχε στα αθλητικά δρώμενα του σχολείου της με την ομάδα του λακρός.

В 1924 году ее родители, любители гольфа, переехали в Канны Французской Ривьера, чтобы иметь возможность заниматься и в зимний период любимым видом спорта. 15-летняя Элени осталась в Аскоте, где продолжила свою учебу, в местной школе - пансион Святого Георгия. Она пользовалась большой популярностью среди одноклассников. Она прекрасно играла в пианино, говорила свободно по-французски и по-английски и участвовала в спортивных мероприятиях школы с командой лакросс.

Το 1927, η 18χρονη πλέον Ελένη ολοκλήρωσε τις σπουδές της στο Άσκοτ και μετακόμισε στο σπίτι των γονιών της στις Κάννες. Ήταν ένα αρχοντικό στην περιοχή Καλιφορνί, με την ονομασία Βίλα Σανφλερί (Villa Champfleuri). Ξεχώριζαν η μεγάλη πισίνα, οι λιμνούλες με τα φλαμίνγκος και ο εντυπωσιακός κήπος, ο οποίος αργότερα κηρύχτηκε διατηρητέος. Ένας αληθινός επίγειος παράδεισος για την οικογένεια Βαλιάνου. Ο πατέρας της ήταν ήδη πρωταθλητής του γκολφ και πρόεδρος του τοπικού συλλόγου και η μητέρας της επικεφαλής της τοπικής γυναικείας ομάδας του γκολφ.

В 1927 году, 18-летняя Элени закончила учебу в Аскоте и переехала в родительский дом в Каннах. Это был особняк в районе Калифорни, с названием Вила Санфлэри (Villa Champfleuri). В этом доме выделялись большой бассейн, пруды с фламинго и впечатляющий сад, который позднее был объявлен усадьбой. Настоящий рай для семьи Валлиану. Ее отец был уже чемпионом по гольфу и президентом местного клуба, а мама была руководителем местной женской команды по гольфу.

Η νεαρή Ελένη έζησε μια ανέμελη ζωή τα χρόνια του Μεσοπολέμου. Τρελαινόταν για θαλάσσιες βόλτες με το ταχύπλοο που της χάρισε ο πατέρας της και αγαπούσε με πάθος την ορειβασία. Συχνά έγραφε άρθρα για την εφημερίδα των αποφοίτων του σχολείου της και μετέφραζε άρθρα στη γραφή Μπράιγ για τις εφημερίδες των τυφλών. Αναμίχθηκε στο κίνημα του προσκοπισμού, αλλά και στα κοινά της αγγλικής κοινότητας των Καννών.

Молодая Элени жила беззаботной жизнью в межвоенный период. Она обожала морские прогулки на катере, подаренном отцом, а также любила альпинизм. Часто писала статьи для газеты выпускников школы и переводила статьи на язык Брайля для газет для слепых. Стала участвовать в движение скаутов, но и в общественных делах сообщества британцев в Каннах.

Η ζωή της έλαβε διαφορετική τροπή με την κήρυξη του Β' Παγκοσμίου Πολέμου, τον Σεπτέμβριο του 1939. Μαζί με τη μητέρα της βοηθούσε εθελοντικά τους γάλλους στρατιώτες που στέλνονταν στο μέτωπο της Ιταλίας. Από το καλοκαίρι του 1940, όταν η Γαλλία βρέθηκε κάτω από τη γερμανική κατοχή, ο γαλλικός λαός άρχισε να οργανώνει την αντίστασή του στη δωσιλογική κυβέρνηση του Βισύ. Η Ελένη, με νεανική ορμή, πνεύμα αγωνιστικό και θάρρος αξιοζήλευτο, συμμετέχει στο αντιστασιακό κίνημα των «Μακί» της περιοχής της και σύντομα αναδείχνεται ηγετικό στέλεχος, παρά τη νεαρή της ηλικία.

Ее жизнь распорядилась иначе в связи с началом Второй мировой войны в сентябре 1939 года. Вместе с матерью они добровольно помогали французским солдатам, которые были отправлены на фронт в Италию. С лета 1940 года, когда Франция была оккупирована Германией, французский народ начал организовывать сопротивление против коллаборационистского правительства. Элени, с юным импульсом, боевым духом и завидным мужеством, участвует в движении Сопротивления «Маки», в том районе, где она проживает, и вскоре становится ведущим членом Сопротивления, несмотря на свой юный возраст.

Η παράτολμη, όμως, δράση της κινητοποίησε τις γερμανικές κατοχικές δυνάμεις στις Κάννες. Στις 28 Ιουλίου 1944 συνελήφθη από άνδρες της οργάνωσης Λεγεώνα των Γάλλων Εθελοντών κατά του Μπολσεβικισμού του πρώην κομμουνιστή βουλευτή Ζακ Ντοριό, που συνεργάζονταν με τις κατοχικές δυνάμεις. Την ίδια ημέρα συνελήφθησαν και οι γονείς της, σε μια προσπάθεια να της ασκηθεί πίεση και να καταδώσει τους συντρόφους της.

Однако, ее самоотверженная деятельность привлекла внимание немецких оккупационных сил в Каннах. 28 июля 1944 года она была арестована членами организации «Легион французских добровольцев против большевизма», возглавленная бывшим депутатом-коммунистом Жаком Дорио, который

сотрудничал с оккупантами. В тот же день арестовали и ее родителей, в попытке оказаться на нее давление, чтобы она предала своих товарищей.

Έως τις 15 Αυγούστου την υπέβαλλαν σε φρικτά βασανιστήρια στο τοπικό αρχηγείο της Γκεστάπο, χωρίς να μπορέσουν να κάμψουν το ηθικό της ή να της αποσπάσουν οποιαδήποτε μαρτυρία για τους συντρόφους της. Ανήμερα της Κοιμήσεως της Θεοτόκου και λίγες μόνο ώρες προτού εισέλθουν τα συμμαχικά στρατεύματα στις Κάννες, την εκτέλεσαν έξω από την πόλη, μαζί με 23 άλλους συγκρατούμενούς της.

До 15 августа 1944г. ее ужасно пытали в местном штабе Гестапо; ее палачам не удалось сломить боевой дух Элени и получить каких-либо показаний против ее товарищей. В день Успения Богородицы, и буквально за несколько часов до вступления войск союзников в Канны, она была расстреляна за пределами города, вместе с 23 другими заключенными.

Η πάνδημη κηδεία της έγινε έξι εβδομάδες μετά την εκτέλεσή της, στον Ρωσικό Ορθόδοξο Ναό του Αρχαγγέλου Μιχαήλ στις απελευθερωμένες Κάννες. Το φέρετρό της ήταν τυλιγμένο με την τρίχρωμη γαλλική σημαία, ενώ οι σύντροφοί της στην αντίσταση απέδιδαν τιμές. Μια χορωδία τραγούδησε το Ave Maria και το αγαπημένο της κομμάτι Viens Douce Mort, σύνθεση του Γιόχαν Σεμπάστιαν Μπαχ. Βρίσκεται θαμμένη σε κρύπτη του Ναού του Αρχαγγέλου Μιχαήλ, όπου κάθε χρόνο τον Δεκαπενταύγουστο γίνεται επιμνημόσυνη δέηση στη μνήμη της.

Ее похороны произошли шесть недель после ее расстрела, в Русской Православной Церкви Архангела Михаила, в уже освобожденных Каннах. Гроб был обернут флагом Франции, в то время как ее товарищи по Сопротивлению оказывали ей почести. Хор спел Ave Maria и ее любимую песню Viens Douce Mort, композицию Иоганна Себастьяна Баха. Она похоронена в крипте церкви Архангела Михаила, где каждый год, 15 августа осуществляется поминальная служба в ее память.

Οι εφημερίδες της εποχής χαρακτήρισαν την Ελένη Βαλλιάνου ως νέα Ζαν ντ' Αρκ. Η Γαλλική κυβέρνηση της απένειμε μετά θάνατον το Παράσημο της Λεγεώνας της Τιμής και τον Πολεμικό Σταυρό του Φοίνικα. Στις Κάννες ένας δρόμος φέρει το όνομά της (rue Hélène Vagliano). Τον Αύγουστο του 2002 έγιναν αποκαλυπτήρια τιμητικής πλάκας στον αύλειο χώρο του Δημαρχείου Λειβαθούς στις Κεραμιές Κεφαλληνίας, πατρίδα του εθνικού ευεργέτη Παναγή Βαλλιάνου (Εθνική Βιβλιοθήκη στην Αθήνα), πρόγονου της Ελένης Βαλλιάνου.

Газеты того времени охарактеризовали Элени Валлиану как новую Жан д' Арк. Французское Правительство присудило ей посмертно Орден Легионы Чести и Феникса. В Каннах, улица названа в честь ее имени (rue Hélène Vagliano). В августе 2002 года была представлена мемориальная доска во дворе муниципалитета *Ливафус*, в городе *Керамиес* острова *Кефалония*, на родине мецената, национального благотворителя *Панаги Валлиану* (с его

помощи была построена Национальная Библиотека в Афинах), предка Элени Валлиану.

Автор, подбор материала: Теодора Янници, к.и.н.,

Σύνταξη κειμένου, επιλογή υλικού, επιμέλεια – Λόρα Γιαννίτση

ΕΙΚΑΣΤΙΚΑ ΚΑΙ ΕΠΟΣ ΤΟΥ '40. Η ΤΕΧΝΗ, ΣΤΡΑΤΕΥΜΕΝΗ ΣΤΟΝ ΑΓΩΝΑ. / ИСКУССТВО И ЭПОС 1940г. СЛУЖЕНИЕ ОБЩЕЙ БОРЬБЕ.

«Από της 6^{ης} πρωινής τα ιταλικά στρατεύματα θα κινηθούν εναντίον της Ελλάδος. Τελεσίγραφο στον Έλληνα πρωθυπουργό από τον Ιταλό πρέσβυ Εμμανουέλ Γκράτσι».

«“С 6 утра итальянские войска будут двигаться по направлению к Греции”, - заявил посол Италии Эммануэль Грацци в своем ultimatum премьер-министру Греции”».

Με σχετική παραλλαγή αυτός ήταν και ο πρωτοσέλιδος τίτλος στις εφημερίδες της Δευτέρας, 28 Οκτωβρίου 1940. Μάλιστα, τα φύλλα των εφημερίδων εκείνης της ημέρας, για να προλάβουν τη μεγάλη είδηση, κυκλοφόρησαν σε δεύτερη έκδοση, αφού η επίδοση του τελεσιγράφου έγινε στις 3 τα ξημερώματα.

Подобными заголовками пестрели первые страницы газет, вышедшие в свет 28 октября 1940. В действительности, эти газеты вышли вторым выпуском, так как заявление посла Италии поступило в 3 утра, а о глобальных новостях требовалось незамедлительно сообщить.

Αυτός ο πόλεμος δεν κερδήθηκε τυχαία ή από σύμπτωση, ούτε έγινε κανένα θαύμα. Η κήρυξή του, με το τελεσίγραφο του Γκράτσι, στάθηκε για την Ελλάδα ένα έλασμα πρωτοφανούς ομοψυχίας.

Эта война не была выиграна ни случайно, ни по стечению обстоятельств, и это не было чудом. Ультиматум Грацци объединил Грецию единым духом патриотизма.

	
<p>«Κατάληψη εχθρικών θέσεων» ή «Αέρα» . Αλ. Αλεξανδράκης «Атака врага» или «Ура». Ал. Александракис</p>	<p>Αλ./Αλεξανδράκης, «Πυροβολικό στο ποτάμι» Ал. Александракис «Артиллерия на реке»</p>

Η ελληνική τέχνη, επιστρατευμένη και αυτή, στο μέτωπο ή στα μετόπισθεν, εξεικόνισε με χρώματα και παρέδωσε στο διηνεκές την εξάμηνη αυτή σύγκρουση, που κατέληξε σε θρίαμβο και εποποιία του ελληνικού λαού. Με κάθε πρόσφορο εικαστικό μέσο, από την πρώτη στιγμή θα αποτυπώσει παραστατικά τη γενική έξαρση και τον παράλογο ενθουσιασμό των Ελλήνων, την πολεμική ορμή και το μεγαλείο της νίκης, αλλά και τις δοκιμασίες, την κακουχία, ακόμη και αυτόν τον ίδιο το θάνατο – όλο το φάσμα του πολέμου.

Греческое искусство, вовлеченное в борьбу, как на фронте так и в тылу врага, буйством красок сохранила на века противоборство, длившееся шесть месяцев, и завершившееся триумфальной эпической победой греческого народа. При любой попытке описания событий с помощью изобразительных средств, с самого первого момента противостояния ярко показаны общее приподнятое настроение и непостижимый, порой непонятный, неразумный, энтузиазм греков, боевой порыв, величие победы, а также испытания, трудности и невзгоды, даже смерть - весь спектр войны.

Ζωγράφοι θα βρεθούν στο μέτωπο, υπηρετώντας ως μάχιμοι, όπως ο Αλέξανδρος Αλεξανδράκης, ή με την επίσημη ιδιότητα του πολεμικού ζωγράφου, όπως ο Ουμβέρτος Αργυρός και ο Γιώργος Προκοπίου, που άφησε την τελευταία του πνοή ζωγραφίζοντας στο Αργυρόκαστρο. Άλλοι εικαστικοί, εμπνευσμένοι από το έπος του '40-41, θα φιλοτεχνήσουν μεμονωμένα έργα: Γ. Γουναρόπουλος, Χρ. Καπράλος, Περ. Βυζάντιος, Φρ. Αριστεύς, Νικ. Νείρος, Σπ. Βασιλείου, κ. Κ. Παρθένης κ.α. Επίσης, το εργαστήρι χαρακτικής του Γιάννη Κεφαλληνού, στη Σχολή Καλών Τεχνών, θα συμβάλει με τις αφίσες των σπουδαστών (Α. Τάσσος, Β. Κατράκη, Κ. Γραμματόπουλος) στην ηθική ενίσχυση του άμαχου πληθυσμού και στην καλλιέργεια αλληλεγγύης στις οικογένειες των στρατευμένων.

Художники на фронте выступят в качестве комбатантов, подобно Александросу Александракису, или имея официальный статус военного художника, подобно Умвертосу Аргиросу и Георгиосу Прокопиу, который испустил свой последний вздох, работая над своими картинами в городе Аргирокастро. Другие баталисты, которые черпали вдохновение в эпосе 1940-1941 гг., представлены отдельными произведениями. Назовем несколько из них: Г. Гунаропулос, Хр. Капралос, Пер. Визандиос, Фр. Аристевс, Ник. Нирос, Сп. Василиу и К. Парфениса и т.д. Помимо этого, гравировальная мастерская Янниса Кефаллиносса при Высшей Школе Изящных Искусств города Афин, на которой тогдашние студенты (А. Тассос, В. Катраки, Г. Грамматопулос) и будущие великие мастера готовят афиши и плакаты о войне, способствует подъему морального духа гражданского населения и культивации чувства солидарности семьям солдат.

Επιστρατευμένοι στον πόλεμο κατά των Ιταλών θα βρεθούν και οι σκιτσογράφοι στις εφημερίδες της εποχής. Από την έναρξη του πολέμου και μέχρι την είσοδο των Γερμανών στην Ελλάδα, η ελληνική γελοιογραφία θα φτάσει στην ύψιστη ακμή της. Θα καταεξευτελίσει την κωμική οίηση του Μουσολίνι και τις συνεχείς πανωλεθρίες του ιταλικού στρατού τόσο εύστοχα, ώστε να σχηματίζεται η εντύπωση, ιδίως στους μεταγενέστερους, πως ο πόλεμος κατά των Ιταλών υπήρξε μια ακολουθία από εύκολες νίκες.

Свое призвание в войне против итальянцев найдут и карикатуристы, которые выражаются с помощью своего творчества и сотрудничают с газетами того времени. От начала войны и до момента наступления немцев на Грецию, греческая карикатура достигнет наивысшего пика развития. Комически представлят тщеславного Муссолини и покажут фиаско итальянской армии так мастерски точно, чтобы сложилось впечатление, что война против итальянцев была весьма легкой победой.

Το «Αργυρόκαστρο» του Γιώργου Προκοπίου – «Αργιροκαστρό» Γεωργιος Προκοπιου.

Γιώργος Προκοπίου - Γεωργιος Προκοπιου

Γιώργος Προκοπίου

Από τα έργα, που ζωγράφισε ο Γιώργος Προκοπίου στο μέτωπο της Αλβανίας, σώθηκε μόνο ένα, το «Αργυρόκαστρο». Καθώς δεν είχε ολοκληρωθεί όταν ο καλλιτέχνης αρρώστησε, στερέωσε το τελάρο με την «καλή» πλευρά του μέσα στο καπάκι της μεγάλης κασετίνας του και με τρόπο, που φαινόταν μόνο η πλάτη του έργου, ένας σκούρος μουσαμάς. Έτσι δεν έγινε αντιληπτό από τους άγνωστους εκείνους, που λεηλάτησαν τις αποσκευές του από το στρατιωτικό αυτοκίνητο, που τον έφερνε νεκρό πια στο σπίτι του, στις 21 Δεκεμβρίου 1940. Τραγική ειρωνεία! Τα εικαστικά ντοκουμέντα του αλβανικού μετώπου, για τα οποία θυσίασε τη ζωή του, χάθηκαν για τους οικείους του, για τους φιλότεχνους, για την ιστορία και για την πατρίδα μας.

Йоргос (Георгиосм) Прокопиу

Среди произведений, написанных Йоргосом Прокопиу на фронте, сохранена одна лишь картина - «Аргирокастро». Поскольку картина не была завершена к моменту заболевания художника на фронте, он упаковал картину таким образом, что она была заметна с обратной, темно-серой стороны, в результате чего она была спасена во время грабежа автоколонки, которая перевозила труп умершего художника в Афины 21 декабря 1940 года. Трагическая ирония! Изобразительные документы с Албанского фронта, за которые художник отдал свою жизнь, были потеряны навсегда для его семьи, для любителей искусства, для истории и для нашей страны.

Πρόκειται για παλαίμαχο ζωγράφο, με μεγάλη δράση στο Μικρασιατικό μέτωπο. Όταν ξέσπασε ο πόλεμος στην Αλβανία, ο Γιώργος Προκοπίου ήταν περασμένης ηλικίας και δε νοείτο να μετακινηθεί προς το μέτωπο. Όσοι τον είδαν τις αλησμόνητες εκείνες ημέρες, δεν θα τον λησμονήσουν ποτέ. Έκανε τα αδύνατα δυνατά για να του επιτραπεί η μετάβαση στο μέτωπο. Όργωνε τα υπουργεία Μέχρι και στον ίδιο τον πρωθυπουργό έγραψε:

Этот художник - ветеран с большим стажем на Малазийском фронте (1919-1922гг.). Когда началась греко-итальянская война, он уже был весьма преклонного возраста, что исключало его приезд на передовую линию фронта. Его знакомые никогда не забывали его реакцию после начала войны. Он делал все возможное, дабы ему разрешили уехать на фронт, ходил по кабинетам министров, дошел до самого премьера, которому писал:

«Αθήναι τη 18 Νοεμβρίου 1940. Σεβαστέ μου κύριε πρόεδρε, Τα δύο παιδιά μου είναι στρατιώτες εις τον ιερό αγώνα της Πατρίδας μας, τον πιο ιερόν από όλους όσους διεξήγαγεν έως τώρα εις την ένδοξη και πολυκύμαντη ιστορία της. Εγώ αισθάνομαι ντροπή να μένω εδώ, τη στιγμή που τα παιδιά της Ελλάδος γράφουν με το αίμα των τέτοιες αφθάστου ηρωισμού εποποιίες. Αισθάνομαι να κοχλάζει μέσα μου νεανικό αίμα. Την 28^η Οκτωβρίου εκάματε κι αυτό τοπ θάνατα. Μας ξαναδώσατε

τα 25 μας χρόνια με όλον τον ενθουσιασμό και την ελληνική παλληκαριά τους. Γί' αυτό, λοιπόν, παρακαλώ να διατάξητε και μου επιτραπεί και πάω κι εγώ στο μέτωπο για να αποθανατίσω με τον χρωστήρα μου και τον ενθουσιασμό μου κάτι από την ηρωική εποποιία, που γράφεται εκεί ψηλά στα δοξασμένα και αιματόβρεκτα βουνά της Ηπείρου και της Μακεδονίας. Είχα την ευτυχία να παρακολουθήσω από το 1912 τους εθνικούς μας αγώνας ως πολεμικός ζωγράφος και να βάλω με την τέχνη μου και το χρωστήρα μου και εγώ μια πετρίτσα στο προαιώνιο οικοδόμημα της Ελλάδος. Μη μου αρνηθείτε, κύριε Πρόεδρε, αυτή την ευτυχία και τώρα. Γ. Προκοπίου. Στρατιωτικός ζωγράφος. Μετάλλιον Στρατιωτικής αξίας. Πολεμικός Σταυρός ».

'Афины, 18 ноября 1940 . Мой уважаемый господин Президент. Двою моих детей являются солдатами в священной борьбе нашей родины, самый священный из всех, которые вели по сей день на протяжении нашей славной и небезоблачной истории . Мне стыдно оставаться здесь, когда дети Эллады своей кровью пишут страницы столь несравненного эпического героизма. Чувствую, как в моих жилах кипит юная кровь . 28 октября Вам удалось совершить такое чудо. Вы меня вернули с своему 25-летию , при всем своем мужестве и греческом бессстрашии, свойственными такому возрасту. Поэтому, прошу Вас, распорядиться, чтобы мне разрешили приехать на фронт, чтобы увековечить своей кистью и волнением тот героический эпос, который пишется там высоко, на славных кровью пропитанных горах Эпира и Македонии. Я имел счастье принимать участие начиная с 1912 года, на всех наших национальных войнах в качестве военного художника и со своей стороны наложил, с помощью своего искусства и красочной палитры, свою маленькую лепту в вековое образование под названием «Эллада». Не отказывайте мне, господин Президент, это счастье сейчас. Йоргос Прокопиу. Военный живописец . Удостоен медали Военной доблести и Военного креста.».

Φωτογραφία του Γ. Προκοπίου.
– Фотография Г. Прокопиу

5.12.40. Πέπελη. Ιταλοί στρατιώτες τη στιγμή που παραδίδονται αιχμάλωτοι.
Φωτογραφία του Γ. Προκοπίου.
5 декабря 1940г. Пэпэли.
Итальянские солдаты во

	время плена. Фотография Г. Прокопиу.
--	---

Εννέα ημέρες αργότερα ήρθε θετική απάντηση στην αίτησή του για μετάβαση στο μέτωπο.

«ΓΕΝΙΚΟΝ ΣΤΡΑΤΗΓΕΙΟΝ. ΑΡΧΙΣΤΡΑΤΗΓΟΣ. Προς τους Διοικητάς Μεγάλων Μονάδων, Παρακαλούμενούς όπως διευκολύνωσι εις το έργον του τον ζωγράφο Κύριον Γεώργιον Προκοπίου, ον συνιστώ ενθέρμως. Εν Αθήναις, τη 27.11.1940. Ο ΑΡΧΙΣΤΡΑΤΗΓΟΣ. ΑΚ. ΠΑΠΑΓΟΣ».

Девять дней спустя пришел положительный ответ на его просьбу отправиться на фронт.

"ШТАБ-КВАРТИРА. ГЛАВОКОМАНДУЮЩИЙ. Командирам крупных формирований, убедительная просьба оказать содействие в своей работе художнику Йоргосу Прокопиу. Афины, 27 ноября 1940г.
ГЛАВОКОМАНДУЮЩИЙ АК. ПАПАГОС.

Ουμβέρτος Αργυρός, «Εμπρός για τα σύνορα»
Умвертос Аргирос- « Вперед на границу»

Ουμβέρτος Αργυρός

Εξετάζοντας κανείς το συνολικό έργο του Ουμβέρτου Αργυρού (Καβάλα, 1882 – Αθήνα, 1963) βρίσκεται προ εκπλήξεως μπροστά στη σειρά των 32 ελαιογραφιών του με θέματα από τον ελληνοϊταλικό πόλεμο του 1940-1941. Και αυτό γιατί κάθε άλλο παρά ειδικευμένος ήταν έως τότε ο ζωγράφος στην απεικόνιση πολεμικών σκηνών. Οι περισσότεροι πίνακές του καταυγάζονται από φως. Στα θέματά του – πορείες, επιθεωρήσεις, μεταφορές αρμάτων και τραυματιών, βομβαρδισμένοι οικισμοί – αποδίδει, βέβαια, τις κακουχίες, τι δύσκολες καιρικές συνθήκες, το αφιλόξενο τοπίο, τις υπεράνθρωπες προσπάθειες των αγωνιστών να υποτάξουν το

χιόνι και να σκαρφαλώσουν στα βουνά. Κατά κύριο λόγο, ωστόσο, στα έργα του δεν απεικονίζονται οι συγκρούσεις, αλλά τα πριν και τα μετά τη σύγκρουσης, ιδιαίτερα δε ενδιαφέρεται για τις νικηφόρες στιγμές (π.χ. *Είσοδος του ελληνικού στρατού εις την Κορυτσάν*).

Умвертос Аргирос

Глядя на все творчество Умбертоса Аргироса (Кавала, 1882 - Афины, 1963) удивляемся перед серией 32 картин, написанных маслом, с темами из греко-итальянской войны 1940-1941 гг. И это потому, что к этому времени творчество художника не имело ничего общего с изображением военных сцен. Большинство из его картин освещаются светом. В его рисунках мы встречаем марши, инспекции, транспортные конвои, раненых, деревни после бомбёжки, что безусловно передает трудности, сложные погодные условия, негостеприимную, недружественную окружающую среду, сверхчеловеческие усилия бойцов покорить снег и подняться в горы. Но в первую очередь его работы не изображают сцены конфликта и военных действий, а изображается время до и после конфликта, до и после столкновения (например, картина «Вступление греческой армии в город Корица»).

Έκδηλη είναι η σημασία και η φροντίδα, που ο Αργυρός προσδίδει στην απόδοση του φυσικού τοπίου, σε τέτοιο βαθμό, μάλιστα, που κάποτε οι ανθρώπινες μορφές να εξαφανίζονται και άλλοτε ο πίνακας να μην είναι τίποτε άλλο από μια καθαρή τοπογραφία (π.χ. Επίθεση εχθρικών αεροσκαφών, Είσοδος Ελληνικού στρατού εις το Αργυρόκαστρον), επεξεργασμένη σε ιμπρεσιονιστικό ύφος και με λυρική διάθεση.

Очевидна важность и внимание, которые придает Аргирос, написанию пейзажа, порой до такой степени, что человеческие формы и фигуры исчезают, а иногда картина превращается в чистую топографию (например, картины «Атаки вражеских самолетов», «Вступление греческой армии в город Аргирокастро»), написанные в стиле импрессионизма с ощутимым лирическим настроем.

<p>Ουμβέρτος Αργυρός, «Προώθηση βαρέος πυροβολικού –Β. Ήπειρος» .</p> <p>– Υμвертос Аргирос «Отправление тяжелой артиллерии Умвертос Аргирос»</p>	<p>Ουμβέρτος Αργυρός, «Αναγνώριση Ελληνικού Ιππικού – Β. Ήπειρος». Умвертос Аргирос «Разведка конной армии –Северный Ипирис».</p>
---	---

Αλέξανδρος Αλεξανδράκης

22.12.1940, παραμονές Χριστουγέννων στο αλβανικό μέτωπο.

Ο ζωγράφος Αλέξανδρος Αλεξανδράκης, αριστερά, με τον αδελφό του Μενέλαο, δεξιά. - 22.12.1940 Ημέρα Ναού Χριστουγέννων στο αλβανικό μέτωπο. Χριστούγεννα στην Αλβανία. Ο Αλέξανδρος Αλεξανδράκης (1913-1968) είναι Έλληνας ζωγράφος και γλύπτης, γνωστός για τα έργα του στην Αλβανία κατά τη διάρκεια του Β' Παγκοσμίου Πολέμου.

Αναμφίβολα ζωγράφος του Έπους του '40 δύναται να θεωρηθεί μόνο ο Αλέξανδρος Αλεξανδράκης (1913-1968), μαθητής του Ουμβέρτου Αργυρού στη ζωγραφική και του Γιάννη Κεφαλληνού στη χαρακτική. Και αυτό όχι μόνο γιατί ζωγράφισε και σχεδίασε σκηνές από τον πόλεμο του '40, αλλά γιατί τον έζησε και μας καταθέτει τα ίδια τα προσωπικά του βιώματα. Ενώ, λοιπόν, στις άλλες περιπτώσεις τόσο για τον πόλεμο του '40 όσο και για άλλους πολέμους και συγκρούσεις, οι καλλιτέχνες αντιμετωπίζουν περισσότερο εξωτερικά τον πόλεμο με λίγες εξαιρέσεις - ο Αλέξανδράκης στρατεύεται και βρίσκεται στο μέτωπο, ζει τις σκηνές που εικονίζει, μεταφέρει σε σχέδια, και αργότερα σε ζωγραφική, καθαρά βιωματικές του εμπειρίες.

Αλέξανδρος Αλεξανδράκης

Александрос Александракис (1913-1968гг.) несомненно считается самым характерным и представительным художником Эпоса 40-го года. Александрос Александракис ученик Умвертоса Аргироса в живописи и Янниса Кефиллиоса в гравировке. И это не только потому, что он писал и рисовал сцены из войны и албанского фронта, но и потому, что он прожил в этой войне, пережил ее и передает нам свои личные опыты. Таким образом, в то время как в других случаях с военными конфликтами, художники сталкиваются и знакомятся с

более внешней и поверхностной сторонами войны, с некоторыми исключениями, Александракис мобилизуется, едет на фронт и лично переживает те сцены и темы, которые позже изображает на своих полотнах, в которых отражаются его личные, эмпирические опыты.

Με το Λεύκωμα, που εξέδωσε το 1968 με το χαρακτηριστικό τίτλο «Έτοι πολεμούσαμε το 1940-41», με 80 σχέδια και 22 ζωγραφικούς πίνακες, μάς επιτρέπει να προσεγγίσουμε κοντύτερα το χαρακτήρα του πολέμου, τα δε έργα του ξεχωρίζουν για την εκφραστική δύναμη της εικαστικής του γλώσσας. Στα σχέδια και τη ζωγραφική του μας δίνει κάθε κατηγορίας σκηνές από τις επιθέσεις και τις προελάσεις, τις συλλογικές προσπάθειες και τις ατομικές αντιδράσεις, τη δράση των διαφόρων σχηματισμών, τον ηρωισμό και τους νεκρούς, τα κρυοπαγήματα και τους τραυματίες. Σε ένα μορφοπλαστικό ιδίωμα, στο οποίο συνδυάζεται η οξύτητα και ποιότητα του σχεδίου του και η δύναμη υποβολής του χρώματος, εξπρεσιονιστικοί τύποι και χαρακτηριστικά του μπαρόκ, ρομαντική διάθεση και απόδοση του ουσιαστικού.

В своем *Альбоме*, выпущенном в 1968г. с характерным названием «*Так мы воевали с 1940 по 1941 год*», в котором содержатся 80 рисунков и 22 картины, он нам предоставляет возможность окунуться в характер войны, а его работы отличаются выразительной силой в своем изобразительном языке. Его графика и картины изображают сцены нападений и походов, коллективных усилий и индивидуальных реакций и подвигов, действия различных военных образований, героизм и мертвых, обморожения и раненых. В своей творческой палитре сочетается четкость и высокое качество графики, мощность цветовой гаммы, экспрессионистские мотивы и барокко, романтическое настроение и подача важного.

«Έρποντας» Αλ. Αλεξανδράκης

«Ползти»

Ал.

Александракис

 <p>Ο ΕΛΛΗΝΟΙΤΑΛΙΚΟΣ ΠΟΛΕΜΟΣ ΘΡΙΑΜΒΕΥΤΙΚΗ ΕΠΕΛΑΣΙΣ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΙΠΠΙΚΟΥ ΠΡΟ ΤΗΣ ΚΟΡΥΤΣΑΣ</p>	 <p>Ο ΜΑΡΑΘΩΝΑΣ ΜΑΧΗ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΑΡΓΥΡΟΚΑΣΤΡΟΥ</p>
<p>Фрίξου Аристέως, «Ο Ελληνοϊταλικός Πόλεμος: Θριαμβευτική επέλασις ελληνικού ιππικού προ της Κορυτσάς», Φρίκσυ Αριστεος. «Греко-ιτальянская война: Триумфальная Атака конной армии перед Корицаса»</p>	<p>Νίκου Καστανάκη, «Ο νέος Μαραθών και η ελληνική εποποία: Η μεγάλη μάχη προ του Αργύροκαστρου. Νίκος Καστανακίς «Новый Марафон и Эпопея: Великая атака перед Аргирокастра»</p>

Αφίσες, ζωγραφικά και γλυπτά έργα για τον Αλβανικό Πόλεμο

Πέραν των προαναφερομένων καλλιτεχνών, μία πλειάδα άλλων ζωγράφων και γλυπτών εικονογράφησε διάφορες φάσεις του πολέμου. Ανάμεσά τους οι ζωγράφοι Γιώργος Γουναρόπουλος (1889-1977), Περικλής Βυζαντίος (1893-1972), Βάσος Γερμενής (1896-1966), Αλέκος Κοντόπουλος (1905-1979), Κώστας Κουτσουρής (1913-1991), και οι γλύπτες Γιάννης Κανακάκης (1903-1978), Χρήστος Καπράλος (1909-1993), Αθανάσιος Λημναίος (1908-1977), Φίλιππος Μάκοτσης (1910) και Νικόλας [Παυλόπουλος] (1909-1990).

Постеры, афиши, картины и скульптуры на Албанской войне

В дополнение к вышеупомянутым художникам, множество других художников и скульпторов проиллюстрировали различные этапы войны. Среди художников-живописцев следует упомянуть Георгиоса Гунаропулоса (1889-1977), Периклиса Византиоса (1893-1972), Васоса Гермениса (1896-1966), Алекоса Контопулоса (1905-1979), Костаса Куцуриса (1913-1991), а среди скульпторов Янниса Канакакиса (1903-1978), Христоса Капралоса (1909-1993), Афанасия Лимнеоса (1908-1977), Филиппа Макоциса (1910) и Николая Павлопулоса (1909-1990).

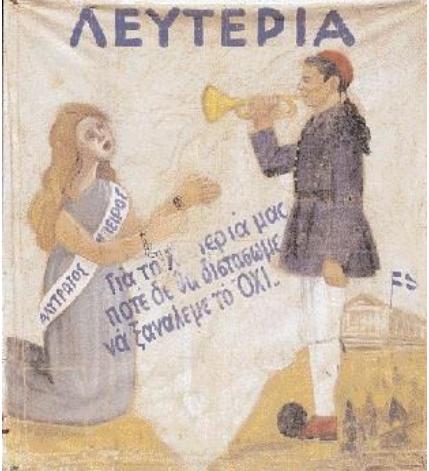
	
<p>Νικολάου Νείρου, «Ο Ελληνοϊταλικός Πόλεμος: Η καταβύθισης της ιταλικής νηοπομπής από τον θρυλικόν ΠΑΠΑΝΙΚΟΛΗΝ», 1940 Николаос Нирос «Греческая- итальянская война. Потопление итальянских судов легендарной лодкой ПАПАНИКОЛИС», 1940г.</p>	<p>Ανδρέα Βουρλούμη, «Ιππέας - Ελάτης» Андреас Вурлумис « Всадник-Елатис»</p>

Στη γλυπτική, μάλιστα, ο πόλεμος του '40 πέρασε πολλές φορές μέσα από κενά καλλιτεχνικού αισθήματος, φιλολογικά ηρώα πεσόντων, που έστησαν κατά καιρούς τα υπουργεία Εθνικής Αμύνης, Εσωτερικών και Πολιτισμού.

Παράλληλα, μια σειρά άλλων ζωγράφων, όπως οι Φρίξος Αριστεύς (1879-1951), Έκτωρ Δούκας (1885-1969), Νίκος Καστανάκης (1896-1961), Νικόλαος Νείρος (1905-1979), Νικόλαος Πασχαλίδης (1906), επιδόθηκαν σε συνθέσεις με πολεμική θεματογραφία, οι οποίες σχεδιάζονταν προκειμένου να τυπωθούν λιθογραφικά στο σχήμα της αφίσας για συγκεκριμένους εκδοτικούς οίκους σε χιλιάδες αντίτυπα.

В скульптуре, в частности, война 1940-1941 гг. воплотилась, часто лишенная мощного чувственного порыва, в композициях, заказанных такими ведомствами, как Министерства Обороны, Внутренних Дел и Культуры.

Одновременно ряд других художников, такие как Фриксос Аристефс (1879-1951), Гектор Дукас (1885-1969), Николаос Кастанакис (1896-1961), Николаос Нирос (1905-1979), Николаос Пасхалидис (1906) сосредоточились на композициях с военной тематикой, которые были предназначены для печати в формате литографии для афиш, тиражом в тысячах экземпляров .

	
<p>Σχεδιασμένο από το ζωγράφο Ε. Παπαδημητρίου (1895–1958) εξώφυλλο του βιβλίου «Δαβάκης–Πίνδος». Έскиζ χαρογκού Ε. Παπαδημητρίου (1895–1958), οβλογκα «Δαβακης – Πινδος»</p>	<p>Αφίσα, φιλοτεχνημένη από άγνωστο καλλιτέχνη. Αφίσα, неизвестный художник</p>

Αλβανία 1941. Ο Γιάννης Τσαρούχης με την Παναγία Βρεφοκρατούσα
Албания 1941. Яннис Царухис с иконой
«Богоматерь с младенцем»

Επτά (7) επίχρυσα μετάλλια για τα 50 χρόνια από τον ελληνοϊταλικό πόλεμο φιλοτέχνησε ο γλύπτης **Βάσος Καπάνταης** το 1990. Ο αριθμός τους έχει συμβολικό νόημα, δεδομένου ότι αναλογεί στους μήνες που διήρκεσε ο πόλεμος. Τα μετάλλια βρίσκονται στο Εθνικό Ιστορικό Μουσείο.

Η ζωγράφος **Σόφη Κεφάλα**, μαθήτρια του Κ. Παρθένη στην Ανωτάτη Σχολή Καλών Τεχνών, κράτησε ένα είδος εικονογραφημένου ημερολογίου κατά τις περιόδους του Πολέμου και της Κατοχής (1940-1944), που έχει καμβά την αγάπη της ζωγράφου προς την αριστουργηματική επιτύμβια στήλη του Αριστίωνος, η οποία επανέρχεται διαρκώς στην αφήγησή της ως leit Motiv. Η **στήλη του Αριστίωνος** είναι αρχαίο αττικό επιτάφιο ανάγλυφο. Βρέθηκε το 1838 περίπου στις ανασκαφές στην Βελανιδέζα της Αττικής και φυλάγεται στο Εθνικό Αρχαιολογικό Μουσείο με αριθμό καταλόγου 29. Είναι ένα από τα τελευταία έργα της χρονικής περιόδου που χαρακτηρίζεται ως αρχαϊκή εποχή^[1]. Η στήλη είναι εξαίρετο δείγμα γλυπτικής. Παριστάνει γενειοφόρο οπλίτη, τον πάνοπλο Αριστίων, εσφαλμένα ονομαζόμενο *Μαραθωνομάχο* από την δεξιά του άποψη. Η στάση του είναι σοβαρή την στιγμή που βηματίζει με πόδια στιβαρά, κολλημένα στο έδαφος, βλέμμα βλοσυρό, σβέρκο σφιχτό και κούτελο κάθετο.

Το 1981 ο ζωγράφος **Γιώργος Ιωάννου** εξέδωσε το μεγάλου σχήματος «**Λεύκωμα 1940-1974**», που περιλαμβάνει μονοτυπίες με σκηνές και από τον ελληνοϊταλικό πόλεμο.

В годовщину 50-летия греко-итальянской войны (1990 год) скульптор **Βασος Καπανταις** создал семь (7) позолоченных медалей. Их число имеет символическое значение, так как оно соответствует 7месячной войне. Медали находятся в Национальном историческом музее .

Художник **Софи Кефала**, ученица К. Партениса в Высшей Школе Изящных Искусств (Афины), составляла своего рода живописный дневник во время войны и оккупации (1940-1944гг.), лейтмотивом которого становится надгробная плита античного воина Аристиона (хранится в Национальном Археологическом музее).

В 1981 году художник **Георгиос Иоанну** выпустил объемный «Альбом 1940 – 1974гг.», который включает монотипии со сценами из греко- итальянской войны .

Νικόλα, «Γυναίκες της Πίνδου. 28η Οκτωβρίου 1940», ξύλο – Никола «Женщины Пиндоса. 28 Октября 1940», дерево.

Χρηστικά και διακοσμητικά αντικείμενα του '40

Είναι γνωστό το φαινόμενο των διαφόρων αναμνηστικών μικροαντικειμένων, που σχετίζονται με πρόσωπα και καταστάσεις και τα οποία βρίσκουν καθημερινή εφαρμογή στη ζωή μας. Τέτοια δημιουργήματα προσφέρουν πτυχές μελέτης σε ποικίλες ειδικότητες επιστημόνων, κατ' εξοχήν σε λαογράφους, κοινωνιολόγους και ιστορικούς της τέχνης.

Утилитарные-прикладные декоративные элементы 1940 года

Известное явление создание различных памятных мелких предметов, связанных с людьми и ситуациями, которые находят применение в повседневной жизни. Такие предметы предлагают аспекты изучения учеными в различных дисциплинах, преимущественно фольклористов, социологов, искусствоведов.

	
Ξύλινος τσολιάς – Деревянный Солдатик	Πήλινο κανάτι με τη λέξη NIKH και τις σημαίες

	<p>Αγγλίας και Ελλάδος.- Глиняный кувшин, со словом «Победа» и со флагами Англии и Греции.</p>
--	---

Με το ξέσπασμα του Αλβανικού Μετώπου εμφανίστηκαν χειροτεχνημένα τα πρώτα χρηστικά αντικείμενα, που αναφέρονταν σε αυτό: τσολιάδες, που κινούν τα δεμένα με σπάγκο χέρια τους, κουτάκια και ξύλινες κοσμηματοθήκες με την ελληνική σημαία, πίνακες ζωγραφικής, που απεικονίζουν σκηνές μαχών, κεντήματα, καθρέπτες, ηλεκτρικοί λαμπτήρες, κανάτια, σπιρτόκουτα, ξυλόγλυπτα με στρατιώτες, μεταλλικά γλυπτά με γυναίκες που κουβαλούν πυρομαχικά και άλλα παρόμοια. Αργότερα τα αντικείμενα αυτά κάνουν την εμφάνισή τους μαζικότερα σε βιοτεχνικό (ή και βιομηχανικό) επίπεδο, απολύοντας αυτόμata την αφελή και ερασιτεχνική «φρεσκάδα» και «αγνότητά» τους. Πρωταρχικός σκοπός τους η έξαψη του πατριωτισμού των Ελλήνων, η ενδυνάμωση του ηθικού εκείνων, που έμειναν στα μετόπισθεν, η διατήρηση της ιστορικής μνήμης, η διαφύλαξη των συμβάντων από τους επιγενόμενους, η παγίωση εθνικών ιδεωδών.

С началом албанского фронта появляются первые утилитарные предметы, связанные с военными событиями: солдатики (перевязанные веревками и нитками), коробки и деревянные сундучки с греческим флагом, картины, изображающие батальные сцены, вышивка, зеркала, электрические лампы, кувшины, спичечные коробки, деревянные солдатики, металлические скульптуры женщин, которые несут боеприпасы и тому подобное. Позже эти объекты обретают более массовый характер, теряя автоматически свою «свежесть», «наивность», «невинность». Их главная цель состоит в зажигании патриотизма греков, в подъеме боевого духа тех, кто остался в тылу, в сохранении исторической памяти, в укреплении национальных идеалов .

Για τον ιστορικό της τέχνης είναι έκδηλη η θέληση του ανώνυμου, τις περισσότερες φορές, καλλιτέχνη να αποτυπώσει ενθουσιωδώς τις παραστάσεις του, να τις πλάσει και να τις αφηγηθεί. Ο ανώνυμος δημιουργός, κατά κύριο λόγο αυτοδίδακτος, παραγνωρίζει τις συνηθισμένες μορφικές αναλογίες (π.χ. μεγάλα ως προς το λοιπό σώμα χέρια), επιτείνει τις χρωματικές αντιθέσεις, αλλοιώνει τα προσωπογραφικά χαρακτηριστικά, τυποποιώντας τις μορφές. Πάντα, ωστόσο, κατορθώνει να εξωτερικεύει ό,τι αισθάνεται: την ελληνική περηφάνια, των φλόγα των ενδόμυχων πόθων του Έλληνα για ελευθερία.

Из искусствоведу, изучающему данные предметы, очевидно желание создателя этих предметов, чаще всего анонимного художника, запечатлеть события и дух эпохи и воплотить их в своем творчестве, повествуя, таким образом, потомкам о них. Анонимный создатель, чаще всего самоучка, игнорирует обычные фигурные аналогии, размеры и формы (например, чрезмерно большие, по сравнению с другими частями тела, рука), подчеркивает

контрасты цвета, искажает лица, стандартизирует формы. Всегда, однако, удается ему воплощать свои чувства греческую гордость, пламя самых сокровенных желаний греческого народа за свободу.

**Ξύλινη κασετίνα. Στο κέντρο η ελληνική σημαία -
Деревянная коробка. В центре греческий флаг**

Χλευάζοντας τον φασισμό:

Το πενάκι των σκιτσογράφων εξ' ίσου αιχμηρό με τη λόγχη των Ευζώνων στο μέτωπο.

Σκίτσο – επιθεώρηση – χρονογράφημα – θέατρο σκιών/Καραγκιόζης – και οι τέσσερις πόλοι της διασκεδαστικής αγωγής των Νεοελλήνων στη διάρκεια του 20^{ου} αιώνα «επιστρατεύτηκαν» την αυγή της 28^{ης} Οκτωβρίου 1940. Υπήρξαν τα οχήματα εκείνα, που κοινώνησαν τη διασκέδαση με την ηθικοπατριωτική ενδυνάμωση και νουθεσία, από την πρώτη στιγμή της ιταλικής επίθεσης στα βουνά της Πίνδου έως τον Απρίλιο του 1941, όταν δίπλα στις λόγχες του ιταλικού φασισμού στοιχήθηκαν και οι μηχανοκίνητες ορδές του γερμανικού ναζισμού.

Высмеивая фашизм:

Перо карикатуристов одинаково резко с копьем солдат.

Карикатуры – театральные постановки - виньетка - Театр теней / Karagiozis - вот все четыре полюса развлекательного досуга греческого населения на протяжении 20го столетия, они же мобилизуются на заре 28 октября 1940 года. Они явились тем инструментом, тем сосудом, который связал досуг и развлечение с морально-патриотическим воспитанием и укреплением духа с самого начала итальянской атаки в горах Пинда и до апреля 1941 года, когда рядом с копьями итальянского фашизма встали и механизированные полчища германского нацизма .

Αναφερόμενοι στη μάχη των καλλιτεχνικών μέσων στον πόλεμο του Σαράντα, οφείλουμε εξ αρχής να υπογραμμίσουμε τον απόλυτο αντιφασιστικό χαρακτήρα τους, από τον Φώκο Δημητριάδη ως το Μιχάλη Αργυρόπουλο και τον Κώστα Βάρναλη έως τον Αντώνη Μόλλα ή τον Σωτήρη Σπαθάρη, όπου είναι έκδηλο το αντιφασιστικό περιεχόμενο κάθε δημιουργίας. Ελάχιστα υπονοούνταν κάποια διαμάχη ανάμεσα στον ελληνικό και τον ιταλικό λαό. Πουθενά δεν υπάρχει αναφορά σε Ιταλό πολίτη. Η αναφορά εστιάζεται πάντοτε στον υπερφίαλο Ντούτσε, το σκιώδη βασιλέα Βιτόριο Εμμανουήλ, τους ηττημένους στρατηγούς και τους απόλεμους βερσαλιέρους και καραμπινιέρους. Άλλωστε, η ελληνοϊταλική πολεμική

σύγκρουση υπήρξε μία εξαιρετική ευκαιρά, γελοιογραφώντας τον ιταλικό φασισμό, να γελοιοποιεί, κατ' επέκτασιν, τα ελληνικά ανδρείκελα-ομοϊδεάτες του.

Ссылаясь на вовлечение в борьбу художественных средств, изначально стоит подчеркнуть абсолютный антифашистский характер (упоминаются такие художники, поэты, литераторы, как Фокос Димитриадис, Михалис Аргиропулос, Льстас Варналис, Антонис Моллас, Сотирис Спатарис). Минимально подразумевалось некоторое противоречие между греческим и итальянским народом. Нигде нет ссылки, нигде не идет речь о гражданах Италии, об итальянском народе. Везде высмеивается алчный Муссолини, теневой король Виктор-Эммануил, побежденные генералы и карабинеры. Кроме того, греко-итальянская война предоставила отличную возможность, высмеивая итальянский фашизм, высмеивать, таким образом, и его греческих единомышленников.

Από την πρώτη ώρα της κήρυξης του πολέμου οι σκιτσογράφοι βρίσκονται «επί το έργον». Με γελοιογραφίες περισσότερο, αλλά και με αφίσες, τρυκάκια και κάποια κόμικς, κάνουν έντονη την παρουσία τους. Όσα έντυπα διατηρούσαν τακτικούς σκιτσογράφους, τους χρησιμοποιούν κατάλληλα. Εκτός από τις εφημερίδες τοίχου των μονάδων στο μέτωπο, δημιουργούνται νέα έντυπα με αποκλειστικό σχεδόν περιεχόμενο τη γελοιοποίηση του φασιστικού ιμπέριου της Ρώμης, ενώ και τα αποκαλούμενα οικογενειακά έντυπα προσθέτουν ειδικές σελίδες χιούμορ για την περίσταση. Παράδειγμα νέου εντύπου, προσανατολισμένου στο σχολιασμό του πολέμου και με το σκίτσο ή το κόμικ είναι το περιοδικό «Αέρα», που κυκλοφορεί το πρώτο τεύχος του το Σάββατο 07 Μαρτίου 1941 και προλαβαίνει να εκδώσει άλλα τρία. Από τα «οικογενειακά» περιοδικά σημειώνεται ο «Θησαυρός», που πρόσθεσε τη σελίδα γελοιογραφιών «Επί ποδός πολέμου», ενώ αξίζει να μνημονευθεί και το περιοδικό της EON η «Εξόρμησις», που αναγκάζεται να φιλοξενήσει αντιμουσουλμανικά σκίτσα και ανέκδοτα, με όση προσοχή και διπλωματικότητα γίνεται, από το φύλλο της 19^{ης} Δεκεμβρίου 1940.

С самого начала объявления войны карикатуристы находятся на передовой линии идейного фронта, большей частью карикатурами, но и афишами, мультфильмами, плакатами и комиксами. Те печатные издания, которые на регулярной основе сотрудничали с карикатуристами, используют их творческий потенциал по соответствующему назначению. Помимо фронтовых газет стенки, создается новая печатная продукция с почти эксклюзивным контентом и целью – высмеивать фашистскую империю Рима, в то время как и так называемые семейные журналы добавляют специальные страницы юмора в этом направлении. Пример новой формы, ориентированной на комментарии о войне и эскизы или комиксы – это журнал «Αέρα» (=«воздух»), первый номер которого вышел в субботу 07 марта 1941 года и успел выпустить еще три номера. Среди семейных журналов следует еще отметить журнал

«Θησαυρός» (= "Сокровище"), который добавил страницу карикатур под названием «Επί ποδός πολέμου» ("Пешком на войне") и т.д.

Από τους σκιτσογράφους της εποχής, θα επιχειρήσουμε να μνημονεύσουμε μερικούς, χωρίς να αποτιμούμε το έργο και των συναδέλφων τους, που δεν κατορθώσαμε να φιλοξενήσουμε σε αυτό το αφιέρωμα:

Среди карикатуристов того времени, мы постараемся упомянуть некоторых из них, ни в коем случае приижая значимость работ их коллег, о которых в рамках данной презентации речь не пойдет.

Γεώργιος Γκεϊβέλης, υπήρξε σκιτσογράφος, συνεργάτης πολλών εντύπων. Ανάμεσα σε αυτά και η «Καθημερινή», όπου δημοσίευσε σατιρικά σκιτσιγραφικά στιγμιότυπα. Η συνεργασία της εφημερίδας με το «Συνδικάτο των ενωμένων ρεπόρτερ» ήταν αφορμή κάποια από αυτά να αναδημοσιευθούν στο εξωτερικό. Ο Γκεϊβέλης αναπαριστά το Μουσολίνι ως ένα χαμερπή ανθρωπάκο, έναν σχεδόν Αφρικανό πυγμαίο, φιγούρα που επιτείνει την ταύτιση αυτή το παχύ χείλος, κάποτε διπλόχειλο, που προσάπτει στον Ντούτσε.

Георгиос Гейвелис, был карикатуристом , сотрудником различных изданий, в том числе ведущей газеты «Καθημερινή» (= «Ежедневная»), в которой он публиковал сатирические снимки и комиксы. Сотрудничество газеты с «Союзом объединенных репортёров» стало причиной переиздания его комиксов заграницей. Гейвелис изображает Муссолини гнусным, маленьkim человеком ,почти африканским карликом, подчеркивая при этом толстую губу и подбородок «Дуче».

Φωκίωνας Δημητριάδης. Το πρώτο πολεμικό σκίτσο του Δημητριάδη δημοσιεύεται στο «Ελεύθερον Βήμα» στις 2 Νοεμβρίου 1940 με τίτλο «Προστάτης των μικρών». Παρουσιάζει ένα παιδί σε μικρή ηλικία, ντυμένο τσολιά, να προτάσσει τη λογχη του στο Μουσολίνι, ενώ παρακολουθούν τη σκηνή τέσσερις (4) γυναικείες φιγούρες, που ο δημιουργός της τις ονομάζει: Λιβύη, Αιθιοπία, Αλβανία, Δωδεκάνησα. Ακολουθούν εκάδες σκίτσα τόσο στο «Ελεύθερον Βήμα» όσο και στα «Αθηναϊκά Νέα». Μένοντας στον αντιφασιστικό χαρακτήρα των σκίτσων του, σημειώνουμε το δίδυμο **Φράνκο-Ντούτσε** («Αθηναϊκά Νέα», 6 Μαρτίου 1941), το «Τώρα που άλθε η άνοιξη», με το Μουσολίνι να χτυπά την πόρτα του ναζισμού, λέγοντας «Ελεήστε το σακάτη» («Ελεύθερον Βήμα», 9 Μαρτίου 1941) και ακόμη το δίπτυχο Ντούτσε-Φίρερ την ημέρα της γερμανικής εισβολής («Αθηναϊκά Νέα», 6 Απριλίου 1941).

Фокионас Димитриадис. Первый военный эскиз Димитриадиса публикуется в газете "Свободная трибуна" 02 ноября 1940г. под названием "Зашитник малых/маленьких". В нем изображен маленький ребенок в национальной одежде, преподнося Муссолини свое копье, в то время, как четыре (4) женские фигуры наблюдают, чей создатель называет их: Ливия, Эфиопия, Албания, Додеканезские острова. Последуют десятки карикатур в «Свободной трибуне»

и в «Афинских новостях». Преимущественно антифашистского характера его эскизо, следует упомянуть дуэт *Франко-Дуче* («Афинские Новости», 6 марта 1941г.) , "Теперь, когда наступила весна" изображая Муссолини у двери нацизма, прося помохи словами «благословите калеку» («Свободная трибуна» , 9 марта 1941г.), а также диптих *дуче-фюрер* в день немецкого вторжения на территорию Греции («Афинские Новости», 06 апреля 1941г.).

Σταμάτης Πολενάκης. Η περίπτωση του Σταμάτη Πολενάκη είναι ιδιόμορφη. Τα καλύτερα σκίτσα του για τον πόλεμο του 1940 δημιουργήθηκαν μεταγένεστερα και εκδόθηκαν ύστερα από 40 ολόκληρα χρόνια μετά τον πόλεμο, σε μια υποδειγματική έκδοση του Πολεμικού Μουσείου, όπου δωρήθηκαν. Πραγματοποιήθηκαν στη Σίφνο το 1942 στη διάρκεια της Κατοχής και εκδόθηκαν τον Οκτώβριο του 1981. Το σχέδιο του Πολενάκη, αλλά και το υλικό του, διαφέρει εδώ ριζικά από τις λιτές γραμμές, που μας έχει συνηθίσει η ολότητα του υπόλοιπου έργου του. Χρώματα έντονα και συστηματική προσοχή στη λεπτομέρεια διατρέχουν τα 42 έργα, που υπάρχουν στο Λεύκωμα. Όπως σημειώνεται εύστοχα στην εισαγωγή του «είναι ένα έργο βγαλμένο μές από την ελληνική του ψυχή. Είναι η εκτόνωσή του από το βάρος της φρικτής Κατοχής, Είναι η εσωτερική του αντίσταση».

Σημαντική υπήρξε την ίδια χρονική περίοδο η συνεισφορά ενός άλλου συστηματικού σκιτσογράφου, του **Νίκου Καστανάκη**. Πίσω από μια φαινομενική ευγένεια, μία ήρεμη επιφάνεια λεπτών τόνων και εκφράσεων, υποκρύπτεται ένα ιοβόλο και σαρκαστικό πνεύμα, με έμφαση στην καταδίκη του φασιστικού προσώπου της ιταλικής εισβολής.

Стаматис Поленакис. Случай С. Поленакиса особый. Лучшие эскизы о войне 1940-41 гг. он создал после войны, а спустя 40 лет после нее он их опубликовал в великолепном альбоме Военного музея Греции, куда он и подарил свою коллекцию. Его работы были созданы на протяжении 1942 года (время оккупации) на его родном острове Сифнос, а изданы были лишь в 1981 году. Военные эскизы Поленакиса, а также применяемые им материалы, в корне отличаются от простых линий, которые характерны для остального его творчества. Смелые цвета и систематическое внимание к деталям отличают его 42 произведения, которые вошли в альбом. Как метко отмечено в предисловии к альбому "...эти произведения выплены из его греческой души. Они являются его реакцией на бремя страшной оккупации, это его внутреннее сопротивление на происходящее".

Γελοιογραφία του Φ. Δημητριάδη. –
Καρικατύρα, Φ. Δημιτριαδίς

Σατιρικό έντυπο «Ο
Φανός των Συντακτών»
Сатирический журнал «
Фонарь Редакторов»

Αξιομνημόνευτος, επίσης, είαί ο Λευκαδίτης πεζογράφος Γεράσιμος Γρηγόρης, ο οποίος από νωρίς έχει δείξει έφεση προς τη ζωγραφική και το σκίτσο, ενώ στα «λαϊκά» επονομαζόμενα περιοδικά, όπως ο «Θησαυρός», συνεργάζονται δεκάδες ταλαντούχοι σκιτσογράφοι, όπως οι Μιχάλης Γάλλιας, Παύλος Παυλίδης, Ευάγγελος Τερζόπουλος και Νίκος Νομικός.

Не менее важным было то же время вклад другого карикатуриста, Никоса Кастанакиса, прозаика по основной профессии, имеющего, при этом, тягу к живописи и к эскизу. Следует, также, упомянуть тот факт, что десятки популярных изданий того времени, такие как «Θησαυρός» (=«Сокровище») публикуют работы многих талантливых карикатуристов, таких как Михалис Галиас, Павлос Павлидис, Эвангелос Терзопулос и Никос Номикос.

Γελοιογραφία Πολενάκης
Καρικατύρα, Πολενακίς

Γελοιογραφία, Νίκος
Καστανάκης
Καρικατύρα, Никос
Кастанакис

Η Χαρακτική στον Πόλεμο του '40

Ένα κεφάλαιο ξεχωριστό και σημαντικό τόσο στην ιστορία της ελληνικής χαρακτικής όσο και στη μετέπειτα εξελικτική πορεία της, είναι τα χαρακτικά έργα που έγιναν κατά τη διάρκεια του πολέμου του '40, στην κατοχή και την αντίσταση (1940-1945), δεδομένου ότι διαφορετικοί ήταν οι παράγοντες και οι συνθήκες που τα υπαγόρευσαν, καθώς και τα κίνητρα και οι στόχοι, για τα οποία φιλοτεχνήθηκαν.

Гравировка в войне '40

Специальную и важную главу в истории греческой гравировки и последующего ее развития составляют произведения, сделанные в ходе войны 1940 года, во время оккупации и сопротивления (1940-1945гг.). На формирование жанра безусловное влияние оказalo историческая среда, определившая мотивацию, цели и задачи произведений.

Πριν προχωρήσουμε σε αναφορές στους δημιουργούς του είδους, αξίζει να αναφέρουμε ότι η ελληνική χαρακτική τα χρόνια αυτά αρχίζει να αποκτά το δικό της πρόσωπο, γεγονός, στο οποίο καθοριστικό παράγοντα διαδραματίζει η επανασύσταση, το 1932, της Έδρας Χαρακτικής στην Ανωτάτη Σχολή Καλών Τεχνών (ΑΣΚΤ) με δάσκαλο το Γιάννη Κεφαλληνό. Ένα δάσκαλο, που όχι μόνο ενέπνευσε με τη διδασκαλία του, αλλά παρέσυρε και πολλούς καλλιτέχνες να μαθητεύσουν στο εργαστήριό του, με αποτέλεσμα στα τέλη της δεκαετίας του '40 να έχουμε την πρώτη φουρνιά χαρακτών-μαθητών του Κεφαλληνού, όπως οι Γ. Βελισσαρίδης, Γ. Βαρλάμος, Κ. Γραμματόπουλος, Βάσω Κατράκη, Γ. Μόσχος, Τάσσος Α., Λουίζα Μοντεσάντου, Κάνθος Τηλέμαχος κ.α. Η φήμη του Κεφαλληνού παρακινεί και πολλούς ζωγράφους να ασχοληθούν με τη χαρακτική, όπως οι Γ. Μόραλης, Γ. Μανουσάκης, Φ. Καχριμάνη, Ελένη Κωνσταντινίδη κ.α. Επιστέγασμα της παραγωγικότητας των Ελλήνων χαρακτών φαίνεται να είναι η Πρώτη Πανελλήνια Έκθεση Πρωτούπου Χαρακτικής στο Ζάππειο το 1938. Πρόκειται για μία πράξη, που καθιερώνει και τυπικά την ανεξαρτητοποίηση και αυτονομία της χαρακτικής ως κλάδου της εικαστικής πλατφόρμας.

Прежде, чем перейти к конкретным авторам, следует упомянуть, что жанр гравировки к моменту начала войны приобретает особую значимость в творческой жизни Греции, чему способствовало восстановление в 1932 году профессором Яннисом Кефалиносом Кафедры Графика в Высшей Школе Изящных Искусств (Афины). Кефалинос не только вдохновлял своим преподаванием, но и сумел заманить многих художников стать учениками в своей студии, в результате чего в конце 40-х годов формируется первая плеяда – состоявшихся художников-учеников Кефалиноса, таких, как: Г. Велиссаридис, Г . Варламос, К. Грамматопулос, Васо Катраки, Г. Мосхос , Тассос А., Луиза Монтесатну, Кантос Тилемахос и др. Репутация Кефалиноса мотивирует многих художников иметь дело с гравировкой , таких как Яннис

Моралис, Г. Манусакис, Ф. Кахримани, Элена Константиниди и др. Кульминацией производительности жанра становится первая национальная выставка «Оригинальной гравировки» в выставочном центре «*Zappeio*» в 1938 году. Этим выставочным мероприятием устанавливается и формально независимость и самостоятельность гравировки в качестве автономной отрасли, автономного жанра в изобразительном искусстве.

Τη στιγμή, λοιπόν, αυτή, την τόσο σημαντική για την ανάπτυξη και την αυτονομία της ελληνικής χαρακτικής, ξεσπά ο πόλεμος του '40, που ανακόπτει, προσωρινά, κάθε καλλιτεχνική παραγωγή στον τόπο. Σε αυτή την ιστορική και χρονική συγκυρία, η χαρακτική παίρνει τα ηνία και γίνεται η ηγετική εικαστική έκφραση έναντι της ζωγραφικής και της γλυπτικής, αναλαμβάνοντας να διαδραματίσει σημαντικό ρόλο. Με την πολλαπλότητα των εφαρμογών της προτάσσει τον κοινωνικό της χαρακτήρα, που δεν είναι άλλος από τη διακίνηση των ιδεών, και αποκτά σπουδαία προτεραιότητα στη διάδοση συνθημάτων, στην αναγγελία γεγονότων.

Важным моментом в развитии и автономии греческого гравёрного искусства была война 1940, которая временно приостановила развитие всякого искусства вообще. На данном историческом этапе гравировка держит бразды правления и становится ведущим видом искусства по сравнению со скульптурой, и занимает главное место. Гравёрное искусство отражает социальный характер, это не что иное, как движение идей, первоочередная цель которого – это распространение лозунгов и анонсов событий.

Με την έναρξη του πολέμου, η ξυλογραφία και το λινόλεουμ ήσαν εκείνες οι καλλιτεχνικές μορφές και μέσα έκφρασης της χαρακτικής, που επιστρατεύθηκαν άμεσα στον Αγώνα. Ευθύς αμέσως η ΑΣΚΤ, με πρωτοβουλία του δάσκαλου Γιάννη Κεφαλληνού, προσφέρεται να φιλοτεχνήσει τις πολεμικές αφίσες για τον Αγώνα ενάντια στον κατακτητή, τις οποίες οι μαθητές του φιλοτεχνούν μέσα στο εργαστήριο χαρακτικής της Σχολής, ενώ πρόκειται για έγχρωμες λιθογραφίες.

С началом войны, ксилография и гравюра по линолеуму представляли те же самые основные художественные формы гравёрного искусства, которые были направлены непосредственно на работу для военных нужд. Незамедлительно Высшая Школа Изящных Искусств, по инициативе учителя Янниса Кефаллиноса, предлагает изготавливать плакаты для борьбы с оккупантами, которые студенты отпечатывали литографным способом в мастерской школы гравюры.

Αξιομνημόνευτες είναι οι εξής αφίσες:

- «Οι Ήρωίδες του 1940» του **Κ. Γραμματόπουλου**, που βρίσκεται στη Συλλογή του Βασιλικού Μουσείου και της Στρατιωτικής Ιστορίας των Βρυξελλών στο Βέλγιο. Επίσης, είναι η μοναδική ελληνική αφίσα, που περιλαμβάνεται στο βιβλίο «The Poster in History» του Max. Gallo (Edition Hamlyn, 1974, London), και ο «Τσολιάς με τουφέκι», που γράφει «Έλα να τα πάρεις»
- της **Βάσως Κατράκη**: «Γυναίκα που πλέκει», που παριστάνει μια χωριατοπούλα να πλέκει για τους στρατιώτες της Πίνδου
- του **Τάσσου** «Ο Τσολιάς», που παριστάνει ένα φουστανελά να δείχνει με το δάχτυλο του τον περαστικό διαβάτη και να το ρωτά: «Εσύ έδωσες?»

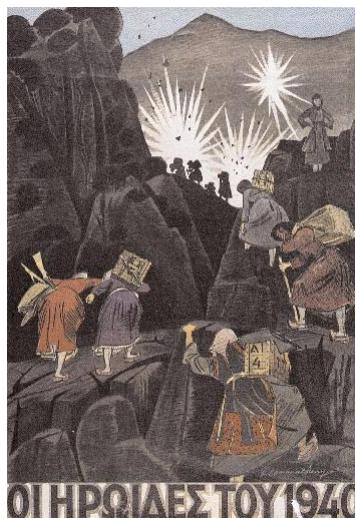
Заслуживают внимания следующие плакаты :

- «Героини 1940 года» Константина Грамматопулоса, пополнивший коллекцию Королевского музея и Военной истории Брюсселя в Бельгии. Он также является единственным греческим плакатом, единственной афишой, включенной в книгу «The Poster in History» (=«Плакат в истории») Макса . Галло (Издание Хэмлин , 1974, Лондон), и « Цоляс (т.е. греческий военный в национальной одежде) с винтовкой », с надписью "Иди и возьми".
- Васо Катраки: "Женщина за вязанием", которая представляет сельскую девушку за вязанием для солдат фронта.
- Тассос: 'Tsolias"(т.е. греческий военный в национальной одежде), который представляет собой солдата, указывающего пальцем на прохожего и задающего вопрос: «Ты участвуешь в борьбе?»

Στο εργαστήριο του Κεφαλληνού έπνεε ένας αέρας δημοκρατικής ελευθερίας. Οι άγνωστοι τότε σπουδαστές, μετέπειτα γνωστοί καλλιτέχνες, αναλαμβάνουν να

φιλοτεχνήσουν τις προπαγανδιστικές αφίσες για τον αγώνα ενάντια στους Ιταλούς. Η συμβολή του εργαστηρίου του Κεφαλληνού στάθηκε πατριωτική και στα χρόνια της Κατοχής. Εκεί τυπώθηκαν μερικές αντιστασιακές αφίσες παράνομα, καθώς και άλλο παρόμοιο υλικό.

В мастерской Кефаллиноса царил дух демократической свободы. Тогдашние неизвестные студенты , впоследствии известные художники, берут на себя обязательство украсить агитационные плакаты в борьбе против итальянского фашизма. Патриотический вклад лаборатории Кефаллиноса продолжается и в годы оккупации. В ней были напечатаны некоторые «незаконные» партизанские плакаты и другие подобные материалы.

Κώστα Γραμματόπουλου «Οι ηρωίδες του 1940»
Костас Грамматопулос «Героини 1940 года»

Λίγες ημέρες μετά την ιταλική επίθεση, και συγκεκριμένα στις 26.11.1940, ο Τάσσος δημοσιεύει στα «Νεοελληνικά Γράμματα» του έργο του «Το στιλέτο» (σχέδιο με σινική μελάνη). Από το σχέδιο αυτό, με μικρές προσθήκες, είναι η κάτωθι ομώνυμη ξυλογραφία.

Через несколько дней после нападения итальянцев на Грецию, а именно 26.11.1940, художник **Тассос** опубликовал в журнале «Νεοελληνικά Γράμματα» (=«Современные греческая летопись») свой "Стилет" (рисунок тушью). Из этого эскиза, с незначительными дополнениями, следующая одноименная гравюра на дереве:

Στη μικρή αυτή αναφορά θα μνημονεύσουμε ακόμη:

- το ζωγράφο **Σπύρο Βασιλείου**, που επιστρατεύτηκε για τρεις μήνες στο μέτωπο, σχεδίασε αρκετές σκηνές από τον πόλεμο, σχέδια των οποίων, στη συνέχεια, πέρασε σε ξυλογραφία, ενδεικτικά δε αναφέρουμε το «Λυράρη» και τον «Ανάπτηρο του αλβανικού πολέμου»

- το σχέδιο του Αγήνορα Αστεριάδη «VINCEREMO», που παριστάνει μία κολόνα, στη βάση της οποίας είναι γραμμένο ένα «M» (το αρχικό γράμμα του Μουσολίνι) και από κάτω η λέξη VINCEREMO, δηλαδή «θα νικήσουμε», ενώ δίπλα ένας σκύλος σηκώνει το πόδι του και κατουράει την υπερφίαλη αυτή δήλωση, γελοιοποιώντας, με αυτόν τον τρόπο, τον Ιταλό δικτάτορα. Ένα πρωί που ξύπνησαν οι κάτοικοι της Αθήνας, είδαν αφισοκολλημένο στους τοίχους το έξυπνο αυτό σχέδιο του Αστεριάδη.

В этом небольшом отчету целесообразно упомянуть еще:

• художника Спироса Василиу, который работал в течение трех месяцев на фронте; он разработал несколько сцен с войны, эскизы которых позже перенес на гравюру. Здесь мы назовем произведения "Лирарис" (т.е. музыкант, играющий на лире), а также "Инвалида албанской войны".

• Эскиз Агинораса Астериадиса «VINCEREMO» (=«победим»), который представляет собой столбец, на основе которого написано "M" (первая буква имени Муссолини), а под словом VINCEREMO собака поднимает ногу и пишет на метафорическое высказывание, высмеивая , таким образом , итальянского диктатора . Однажды утром проснувшись жители Афин увидели массовым тиражом на уличных стенах этот гениальный плакат Астериадиса.

Στις 27 Απριλίου 1941 τα γερμανικά στρατεύματα εισέρχονται στην Αθήνα. Ο ελεύθερος αττικός ουρανός σκιάζεται από τη σημαία του καγκελωτού σταυρού. Η πάλη για την πολυάκριβη και πολυπόθητη ελευθερία έχει αρχίσει.

27 апреля 1941 года немецкая армия вступает в афинскую землю. Безоблачное афинское небо затемняется флагом нацистского креста. Борьба за драгоценную и желанную свободу уже началась.

		
Проσχέδιο του Γιάννη Κεφαλληγού για την εικονογράφηση του «Υμνου εις την Ελευθερία» - Έσκιζ Ιάννης Κεφαλλινος	Όψη αθηναϊκού δρόμου, φωτογράφος Βούλα Παπαϊωάννου. – Вид афинской улицы. Фотограф- Вула Папайоанну.	Ένα από τα ζαχαροπλαστεία ΦΛΩΚΑ της Αθήνας, φωτογράφος Βούλα Παπαϊωάννου. – Кофейня «Флок» в

для иллюстрации « Гимн Свободе»		Афинах. Фотограф- Вула Папайоанну.
------------------------------------	--	---------------------------------------

Κείμενο, επιμέλεια υλικού, μετάφραση: Δώρα Γιαννίτση.

Πηγή: <http://wwk.kathimerini.gr/kath/7days/1997/10/26101997.pdf>

Подбор материалов, текст, перевод – Теодора Янници, к.и.н.

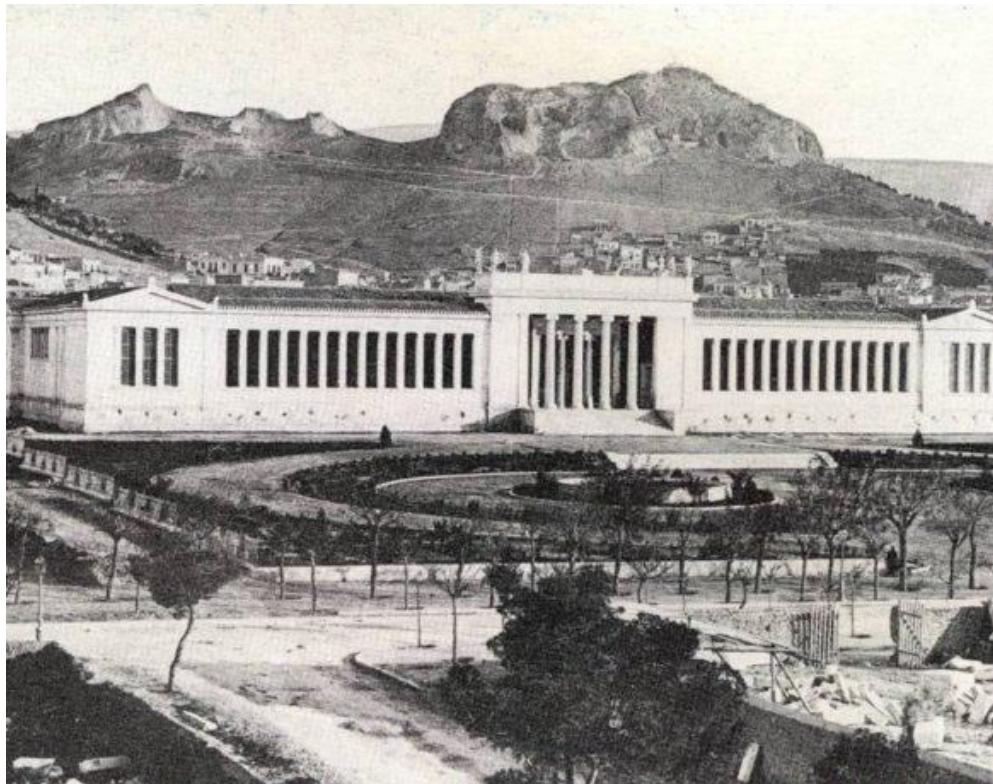
Источник: <http://wwk.kathimerini.gr/kath/7days/1997/10/26101997.pdf>

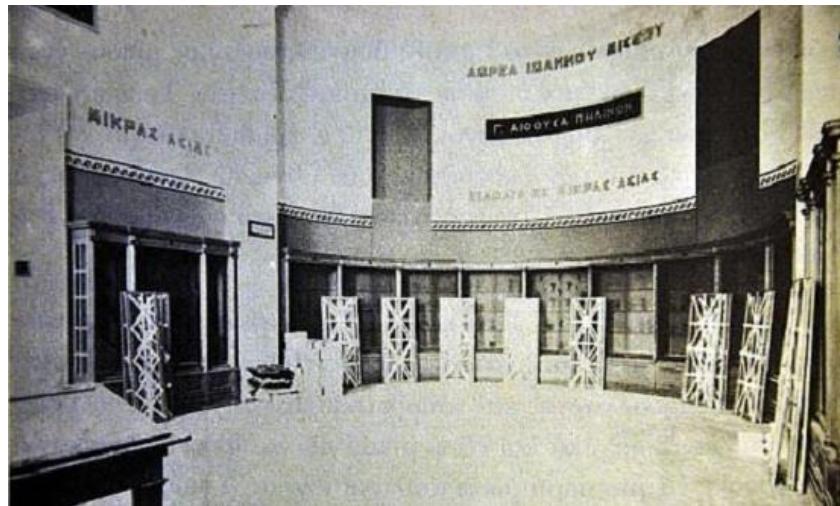

НАЦИОНАЛЬНЫЙ ДЕНЬ "ОХИ" – НАТИСК ФАШИСТКОЙ АГРЕССИИ в ОКТЯБРЕ 1940г. ГРЕКО-ИТАЛЬЯНСКАЯ ВОЙНА 1940-41 гг., АЛБАНСКИЙ ЭПОС ОПЕРАЦИЯ по СПАСЕНИЮ ПАМЯТНИКОВ АНТИЧНОСТИ, МУЗЕЙНЫХ АРТЕФАКТОВ, КУЛЬТУРНОГО НАСЛЕДИЯ ЭЛЛАДЫ !!!

ΕΘΝΙΚΗ ΕΠΕΤΕΙΟΣ ΤΟΥ "ΟΧΙ" ΣΤΟΝ ΙΤΑΛΙΚΟ ΦΑΣΙΣΜΟ – ΕΛΛΗΝΟ-ΙΤΑΛΙΚΟΣ ΠΟΛΕΜΟΣ, ΝΙΚΗΦΟΡΟΣ ΠΡΟΕΛΑΣΗ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΣΤΡΑΤΟΥ στο ΑΛΒΑΝΙΚΟ ΜΕΤΩΠΟ – Η ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗ ΔΙΑΣΩΣΗΣ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ ΑΡΧΑΙΟΤΗΤΩΝ, ΤΗΣ ΠΟΛΙΤΙΣΜΙΚΗΣ ΚΛΗΡΟΝΟΜΙΑΣ της ΕΛΛΑΣ !!!

Национальный Археологический Музей Афин. / Εθνικό Αρχαιολογικό Μουσείο της Αθήνας.

Пустой зал музея, понедельник 28 апреля 1949 года. Фотоархив Национального Археологического Музея. /Η άδεια αίθουσα του Μουσείου την Δευτέρα 28 Απρίλη 1949. Φωτογραφικό Αρχείο Εθνικού Αρχαιολογικού Μουσείου

В воскресенье, 27 апреля 1941 года, в 8.10 первые немецкие моторизованные части вторгаются в пустую столицу Греции, в Афины. Люди заперты в своих домах. Единственные, кто приветствует их на въезде в город - на пересечении проспектов Александра и Кифисия, в районе Ампелокипи - это генерал **Кавракос**, мэр Афин **Амбросиос Плитас**, мэр Пирея **Манусос** и префект Аттики **Пезопулос**.

Уже на следующий день, в понедельник, 28 апреля, немецкие офицеры посещают Национальный археологический музей и видят пустые комнаты ...

Κυριακή του Θωμά, 27 Απρίλη 1941, στις 8.10 το πρωί, εισβάλουν οι πρώτες μηχανοκίνητες μονάδες των Γερμανών σε μια άδεια από κόσμο πρωτεύουσα. Ο λαός είναι κλεισμένος στα σπίτια του. Οι μόνοι που τους υποδέχονται στην είσοδο της πόλης – στη διασταύρωση Λεωφόρου Αλεξάνδρας και Κηφισίας, στους Αμπελόκηπους — είναι: Ο **Στρατηγός Καβράκος**, ο Δήμαρχος της Αθήνας **Αμβρόσιος Πλυντάς**, ο Δήμαρχος Πειραιά **Μανούσος** και ο Νομάρχης Αττικής **Πεζόπουλος**.

Την άλλη κιόλας μέρα, Δευτέρα 28 Απρίλη, Γερμανοί αξιωματικοί επισκέπτονται το Εθνικό Αρχαιολογικό Μουσείο και αντικρίζουν άδειες αίθουσες...

Вторая мировая война, помимо неисчислимых человеческих жизней, привела к потере и уничтожению бесчисленных произведений искусства и памятников. Бомбардировки, уличные бои, грабежи нанесли огромный удар по культурному наследию Европы.

Яркими исключениями в этом мрачном фоне были отдельные лица, общественные организации, группы людей и должностные лица, которые во время Войны поставили своей целью спасение и дальнейшую *репатриацию* и защиту произведений искусства и других ценных предметов культурного наследия, а также сохранение исторических зданий и памятников от нацистов и катастрофических последствий Войны. В самый мрачный и трагический исторический период 20-го века официальные органы **власти и отельные** люди совместными усилиями вели героическую кампанию по спасению культурного наследия Европы.

Итоги этой эпопеи: Достаточно учесть, что сегодня на витринах Национального Археологического Музея Греции в Афинах находится 11 000 экспонатов, а в его складах ~~более 200 000 артефактов~~
[Facebook](#) [Messenger](#) [Twitter](#) [Email](#) [WhatsApp](#)

Ο Δεύτερος Παγκόσμιος Πόλεμος, πέρα από το ανυπολόγιστο κόστος σε ανθρώπινες ζωές, επέφερε την απώλεια και την καταστροφή αναρίθμητων έργων τέχνης και μνημείων. Βομβαρδισμοί, οδομαχίες, λεηλασίες και πλιάτσικο προκάλεσαν ένα τεράστιο πλήγμα στην πολιτιστική κληρονομία της Ευρώπης.

Φωτεινές εξαιρέσεις, σε αυτό το ζοφερό πολιτιστικό τοπίο, υπήρξαν μεμονωμένα άτομα, ομάδες, αλλά και επίσημοι φορείς, οι οποία κατά τη διάρκεια του πολέμου έθεσαν ως στόχο να επαναπατρίσουν και να προστατέψουν έργα τέχνης, και άλλα πολύτιμα αντικείμενα, καθώς και να διαφυλάξουν ιστορικά κτίρια και μνημεία από τους Ναζί και τις καταστροφικές συνέπειες του πολέμου. Κατά τη διάρκεια της σκοτεινότερης και τραγικότερης ιστορικής περιόδου του 20ου αιώνα, επίσημοι φορείς και ομάδες ατόμων διεξήγαγαν μια παράπλευρη εκστρατεία διάσωσης της ευρωπαϊκής πολιτιστικής κληρονομιάς.

Τι μένει από αυτή την εποποίια; Αρκεί να αναλογιστεί κανείς ότι σήμερα υπάρχουν 11.000 εκθέματα και πάνω από 200.000 αντικείμενα βρίσκονται στις αποθήκες του Εθνικού Αρχαιολογικού Μουσείου στην Αθήνα.

Скрытие мраморной статуи Посейдона Фото: Национальный археологический музей./ Απόκρυψη του μαρμάρινου αγάλματος Ποσειδώνα / Φότο: Εθνικό Αρχαιολογικό Μουσείο

Еще в 1937 году высказывались опасения по поводу сохранности древностей в случае авианалётов. Спустя месяц после начала греко-итальянской войны, 11 ноября 1940 года, до всех музеев доносится письмо, озаглавленное «*Общие Технические Инструкции по защите древностей различных музеев от воздушных опасностей*».

В инструкциях предлагалось два способа: один заключался в том, чтобы накрыть статуи мешками с песком после того, как они были закрыты в деревянные рамы, а второй, который в конечном итоге был предпочтен, заключался в закреплении статуй и закапывании их на полу зала или в помещении во дворе музея или во дворах и подвалах государственных учреждений.

Статуи должны были быть помещены в траншею, укрепленную бетоном, в горизонтальном положении, покрытую безопасными материалами, и траншея должна была быть заделана цементной плитой. Статуи из меди и глины нужно было завернуть в тарную или вощеную бумагу, чтобы избежать повреждений, вызванных влагой, и поместить в безопасные коробки.

Τότε από το 1937 είχαν αναπτυχθεί προβληματισμοί για την διάσωση των αρχαιοτήτων σε περίπτωση αεροπορικών επιδρομών.

Ένα μήνα μετά την έναρξη του ελληνοϊταλικού πολέμου, στις 11 Νοέμβρη 1940, φτάνει σε όλα τα μουσεία επιστολή με τίτλο «Γενικαί τεχνικαί οδηγίαι για την προστασία των αρχαίων των διαφόρων μουσείων από τους εναερίους κινδύνους».

Οι οδηγίες πρότειναν δυο τρόπους: Ο ένας να καλυφτούν τα αγάλματα με σάκους γεμάτους με άμμο, αφού κλειστούν σε ξύλινα πλαίσια, και ο δεύτερος που τελικά προτιμήθηκε, ήταν να ασφαλιστούν τα αγάλματα και να θαφτούν στο πάτωμα της αίθουσας ή στην αυλή του μουσείου ή σε αυλές και υπόγεια δημόσιων ιδρυμάτων.

Τα αγάλματα έπρεπε να αποτεθούν σε επενδυμένο με οπλισμένο σκυρόδεμα όρυγμα, σε οριζόντια θέση, να καλυφτούν με αδρανή υλικά και να σφραγιστεί το όρυγμα με πλάκα τσιμέντου. Τα χάλκινα και τα πήλινα έπρεπε να τυλιχτούν με πισσόχαρτο ή κερόχαρτο, για να αντιμετωπιστεί η πιθανή φθορά από υγρασία και να μπουν σε ασφαλή κιβώτια.

Η απόκρυψη του Κούρου του Σουνίου στο όρυγμα που είχε διανοιχθεί μπροστά από το βάθρο του. (Φωτογραφικό Αρχείο Εθνικού Αρχαιολογικού Μουσείου).

Укрытие Курса из Суниона в траншее, которое было открыто перед его пьедесталом. (Фотоархив Национального археологического музея).

Сразу же началась интенсивная, напряженная работа в музеях страны. Во всех музеях страны судьями и археологами были сформированы **Комитеты по сокрытию и охране древностей**, которые вместе с охраной музеев и археологических памятников, мастерами музеев, рабочими, некоторыми студентами-добровольцами и несколькими иностранными археологами, бросились самоотверженно спасать наше культурное наследие.

Αμέσως σήμανε συναγερμός στα μουσεία της χώρας. Σε όλα τα Μουσεία σχηματίστηκαν **Επιτροπές Απόκρυψης και Ασφάλισης Αρχαιοτήτων** από δικαστικούς και αρχαιολόγους, που με τους φύλακες των μουσείων και των αρχαιολογικών τόπων, τους τεχνίτες των μουσείων, τους εργάτες μερικούς εθελοντές φοιτητές και λίγους ξένους αρχαιολόγους ρίχτηκαν με αυταπάρνηση στον αγώνα για τη διάσωση του πολιτιστικού μας πλούτου.

Από την έκθεση για την ξενάγηση: ο Δίας ή Ποσειδώνας του Αρτεμισίου τυλιγμένος με πισσόχαρτο για να ενταφιαστεί το 1940-41 | Φωτογραφικό Αρχείο Εθνικού Αρχαιολογικού Μουσείου

Бронзовая статуя Посейдона Артемизио, завернутая в тарную бумагу для защиты, незадолго до его захоронения. Фотоархив Национального археологического музея.

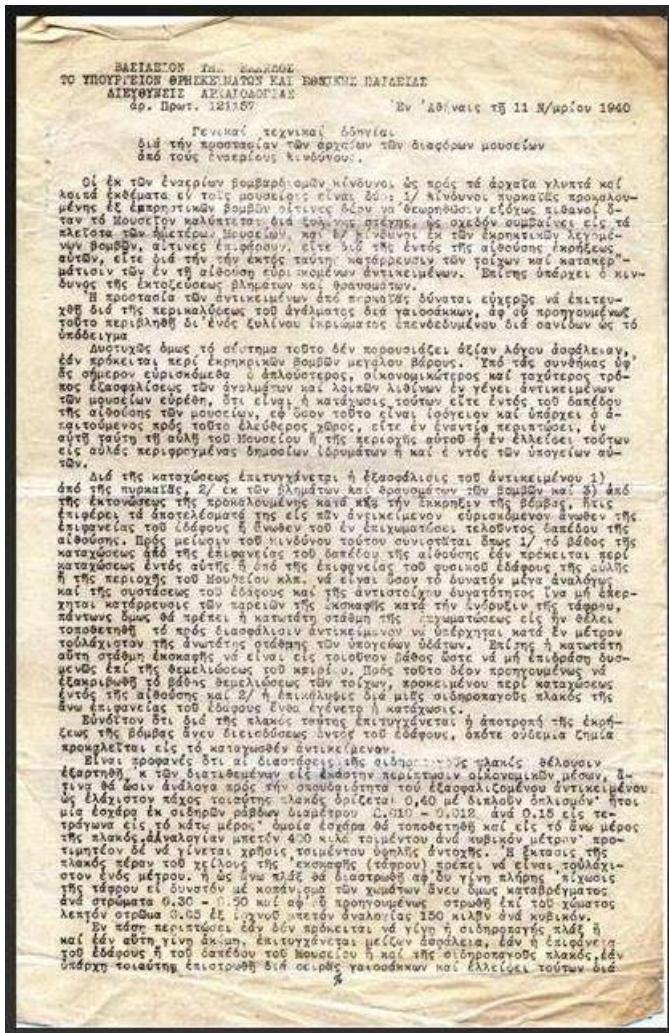
Το χάλκινο άγαλμα του Ποσειδώνα του Αρτεμισίου τυλιγμένο με πισσόχαρτα προκειμένου να προστατευτεί, λίγο πριν το θάψιμό του. Φωτογραφικό Αρχείο Εθνικού Αρχαιολογικού Μουσείου.

Через два дня после вступления Греции во Вторую мировую войну был реализован план по сохранению и защите древних сокровищ Национального археологического музея от возможности авианалетов и уличных боев. В работе, продолжавшейся шесть месяцев, участвовали археологи, исследователи, технический персонал, кураторы и другие официальные лица, а также волонтеры.

В соответствии с инструкциями Департамента археологии по защите и сохранению древних предметов, хранящихся в музеях по всей Греции, мраморные скульптуры, керамика, статуэтки и бронзовые предметы (последние три в деревянных ящиках) были захоронены на нижних, подвальных этажах (в цокольных этажах) здания Археологического Музея Афин; в частности под залами старого здания Музея и в подвалах нового флигеля, где они были засыпаны песком высотой 3-4 метра.

Δύο μέρες μετά την είσοδο της Ελλάδας στον Β' Παγκόσμιο Πόλεμο τέθηκε σε εφαρμογή το σχέδιο για τη φύλαξη και την προστασία των αρχαίων θησαυρών του Εθνικού Αρχαιολογικού Μουσείου από το ενδεχόμενο αεροπορικών επιδρομών και οδομαχιών. Στις εργασίες, οι οποίες διήρκησαν έξι μήνες, συμμετείχαν αρχαιολόγοι, ερευνητές, εργατοτεχνικό προσωπικό, έφοροι και διάφοροι άλλοι αρμόδιοι, καθώς και εθελοντές.

Σύμφωνα με τις οδηγίες για την προστασία και φύλαξη των αρχαίων αντικειμένων που στεγάζονταν σε μουσεία ανά την ελληνική επικράτεια, η οποία εκδόθηκε από το Τμήμα Αρχαιολογίας, μαρμάρινα γλυπτά, κεραμικά, αγαλματίδια και αντικείμενα από χαλκό (τα τρία τελευταία μέσα σε ξύλινα κιβώτια) θάφτηκαν κάτω από τα δάπεδα των αιθουσών του παλιού κτιρίου και στα υπόγεια της νέας πτέρυγας, όπου και σκεπάστηκαν με άμμο ύψους 3 – 4 μέτρων.

11 ноября 1940 года. Центральные Технические Инструкции по защите памятников старины и древностей, хранящихся в музеях, от воздушных опасностей. Из Исторического архива Археологической службы - Костаса Пашалидиса «Основание, история и приключения Национального археологического музея, 130 лет работы и функционирования, изложенные в одной лекции», 2013 г.

11 Νοέμβρη 1940. Γενικαί τεχνικαί οδηγίαι για την προστασία των αρχαίων των διαφόρων μουσείων από τους εναερίους κινδύνους. Από το Ιστορικό Αρχείο της Αρχαιολογικής Υπηρεσίας – Κώστα Πασχαλίδη «Η Ιδρυση, η Ιστορία και οι Περιπέτειες του Εθνικού Αρχαιολογικού Μουσείου, 130 χρόνια λειτουργίας σε μία διάλεξη», 2013.

В музее Акрополя скульптуры хранились в различных криптах. Большая яма была вырыта внутри Парфенона и была разделена на три отсека. В конце

января 1941 года яма была заполнена скульптурами и было установлено покрытие плитой из железобетона. Те памятники античности, которые не поместились в яме внутри Парфенона, были спрятаны «в склепе девяти ручеек-эннеакурон», в тюрьмах Сократа «в склепе из ворот музея» и «в склепе двора». Также были применены и скалы Акрополя вдоль северной стороны Парфенона, высечены четыре скважины, где хоронили памятники античности, а также спрятали в канализационной системе».

Στο Μουσείο της Ακρόπολης τα γλυπτά φυλάχτηκαν σε διάφορες κρύπτες. Ανοίχτηκε μεγάλος λάκκος μέσα στην αίθουσα του Παρθενώνα και χωρίστηκε σε τρία διαμερίσματα. Στο τέλος του Γενάρη του 1941 ο λάκκος είχε γεμίσει από τα γλυπτά και κατασκευάστηκε μια καλυπτήρια πλάκα από οπλισμένο σκυρόδεμα. Οσα αρχαία δεν χώρεσαν στο λάκκο φυλάχτηκαν «εις την κρύπτην της Εννεακρούνου», στις φυλακές του Σωκράτη, «εις την κρύπτην της πύλης του Μουσείου» και «εις την κρύπτην της αυλής». Χρησιμοποιήθηκαν επίσης πάνω στο Βράχο της Ακρόπολης, κατά μήκος της βόρειας πλευράς του Παρθενώνα, τέσσερα λαξευτά φρέατα, όπου τάφηκαν σε στρώσεις αρχαία, όπως επίσης τάφηκαν και «εις την λεγόμενην υπόνομον».

Археолог Яннис Милиадис осматривает богиню Афину , предмет № 140 музея Акрополя, после ее извлечения из склепа в 1947 г. - (Из книги В. Петракоса «Памятники античности Греции в войне 1940-1944 гг.»). /

Ο Γιάννης Μηλιάδης εξετάζει την Αθηνά αρ. 140 του Μουσείου Ακροπόλεως, μετά την εξαγωγή της από την κρύπτη της το 1947 – (Από το βιβλίο του Β. Πετράκου «Τα αρχαία της Ελλάδος στον πόλεμο 1940 -1944»).

В Музее Пирея наиболее ценные скульптуры были помещены в глубокий полукруглый канал оркестра античного театра, который находится за пределами музея. Скульптуры меньшей ценности вместе с керамикой, бронзой, стеклом и глиной были похоронены на полу нового зала музея.

Στο Μουσείο του Πειραιά τα πολυτιμότερα γλυπτά καταχώθηκαν στον βαθύ ημικυκλικό αγωγό της ορχήστρας του αρχαίου θεάτρου, που βρίσκεται έξω από το μουσείο. Τα μικρότερης αξίας γλυπτά μαζί με τα κεραμικά, τα χαλκά, τα γυάλινα και τα πήλινα θάφτηκαν στο δάπεδο της νέας αίθουσας του μουσείου.

Две пещерные гробницы в саду Дельфийского музея, где были спрятаны ценные древние артефакты, в том числе бронзовый Иниохос-Всадник. / Οι δύο

σπηλαιώδεις τάφοι στον κήπο του Μουσείου Δελφών, όπου κρύφτηκαν πολύτιμα αρχαία, μεταξύ των οποίων ο χάλκινος Ηνίοχος.

В Дельфийском музее в первую очередь были сохранены движимые предметы старины, в том числе Иниохос/Всадник - сначала в двух резных гробницах, которые все еще можно увидеть в саду музея. Остальные хранились в подземной эллинистической гробнице между музеем и святилищем. Иниохос/Всадник был разделен на две части, которые были помещены в ящики с соломой и хлопком. Наряду с частями статуи были размещены небольшие бронзовые изделия из Дельфийского музея.

Στο Μουσείο των Δελφών τα ευμετακόμιστα αρχαία, ανάμεσά τους ο Ηνίοχος, εξασφαλίστηκαν πρώτα – πρώτα στους δυο λαξευτούς τάφους που είναι και σήμερα θεατοί στον κήπο του μουσείου. Τα υπόλοιπα φυλάχτηκαν στον υπόγειο ελληνιστικό τάφο μεταξύ του μουσείου και του ιερού. Ο Ηνίοχος είχε χωριστεί σε δυο τμήματα, τα οποία είχαν τοποθετηθεί σε κιβώτια με άχυρο και μπαμπάκι. Μαζί με τα μέρη του αγάλματος είχαν τοποθετηθεί και μικρά χάλκινα του Μουσείου Δελφών.

В Музее **Керамикос** семь скульптур были похоронены в двух ямах, которые были вскрыты за памятниками Дексилею и Деметрию Памфилу, а 19 ящиков, полных древностей, были переданы в Национальный музей.

Στο Μουσείο του Κεραμικού επτά γλυπτά τάφηκαν σε δυο λάκκους που ανοίχτηκαν πίσω από τα μνημεία του Δεξίλεω και της Δημητρίας και Παμφύλης, ενώ 19 κιβώτια γεμάτα αρχαιότητες μεταφέρθηκαν στο Εθνικό Μουσείο.

Подобную титаническую борьбу за сохранение древностей с абсолютным успехом вели все музеи страны. **Нумизматический, Византийский, Музей Олимпии, Коринфа, Фив, Халкиды, Спарты, Тегеи, Волоса, Корфу, Кефалонии, Ретимно, Салоников, Элефсини, Нафплиона** и других городов.

Ανάλογος τιτάνιος αγώνας για την διάσωση των αρχαιοτήτων, δόθηκε με απόλυτη επιτυχία, από το σύνολο των Μουσείων της χώρας. Το Νομισματικό, το Βυζαντινό, τα Μουσεία Ολυμπίας, Κορίνθου, Θηβών, Χαλκίδας, Σπάρτης,

Τεγέας, Βόλου, Κέρκυρας, Κεφαλονιάς, Ρεθύμνου, Θεσσαλονίκης, Ελευσίνας, Ναυπλίου και τα υπόλοιπα.

Статуя Афродиты с Панасом и Эротом, покрытая защитной гипсовой формой. Фотоархив Национального археологического музея. / Το άγαλμα της Αφροδίτης με τον Πάνα και τον Ερωτα, καλυμμένο με προστατευτικό γύψινο καλούπτι. Φωτογραφικό Αρχείο Εθνικού Αρχαιολογικού Μουσείου

По решению Министерской Коллегии, в Национальном археологическом музее был создан Комитет по сокрытию и сохранности экспонатов во главе с тремя ареопагитами/высшими судьями, а также со следующими членами: с секретарем Археологического общества Йоргосом Экономосом, временным ИО директора музея Анастасиосом Орландосом, профессором Спиридоном

Маринатосом, а также с Яннисом Милиадисом [впоследствии Национальный советник Политического комитета национального освобождения (ПЕЕА)] и с **Семни Папасириди-Карузу**, и с куратором **Иоанной Константину**; также в состав Комитета вошли и некоторые инженеры и архитекторы министерства, а также волонтеры, такие, как директор Австрийского Археологического Института **Otto Walter**, британский археолог **Allan Wace** и будущий академик **Спирос Яковидис**, который тогда являлся студентом первого курса археологии.

Στο Εθνικό Αρχαιολογικό Μουσείο συστάθηκε μια Επιτροπή Απόκρυψης και Ασφάλισης των εκθεμάτων, με υπουργική απόφαση, με επικεφαλής τρεις Αρεοπαγίτες και μέλη τον γραμματέα της Αρχαιολογικής Εταιρείας Γεώργιο Οικονόμο, τον προσωρινό διευθυντή του μουσείου **Αναστάσιο Ορλάνδο**, τον καθηγητή **Σπυρίδωνα Μαρινάτο**, τους εφόρους **Γιάννη Μηλιάδη** (ο μετέπειτα Εθνοσύμβουλος στην Πολιτική Επιτροπή Εθνικής Απελευθέρωσης (ΠΕΕΑ), και η **Σέμνη Παπασπυρίδη -Καρούζου**, την επιμελήτρια **Ιωάννα Κωνσταντίνου** και ορισμένους μηχανικούς και αρχιτέκτονες του υπουργείου. Στην ομάδα προστέθηκαν και εθελοντές, όπως ο διευθυντής του Αυστριακού Αρχαιολογικού Ινστιτούτου **Otto Walter**, ο Βρετανός αρχαιολόγος **Allan Wace** και ο ακαδημαϊκός **Σπύρος Ιακωβίδης**, που ήταν τότε πρωτοετής φοιτητής Αρχαιολογίας.

«Рано утром, еще до захода луны, в музее собирались те, кто занимался этой работой. Они уходили ночью, чтобы разойтись по домам», - пишет ведущий археолог **Семни Карузу**. Скульптуры хранились согласно размеру и важности каждой. Самые большие из них выстроились в глубоких траншеях, вырытых в полу северных залов музея, который, в конце концов, был основан на мягких породах. Для опускания статуй в траншее использовались самодельные деревянные краны, которые постоянно обрабатывались мастерами музея. Траншеи, похожие на полиандрию, то есть братские могилы, собрали ошеломленное множество фигур.

Подросток с острова Антикифира в очень деликатный и опасный момент. / Ο Έφηβος των Αντικυθήρων σε μια ιδιαίτερα λεπτή και επικίνδυνη στιγμή. /

«Πολύ πρωί, πριν να δύσει η σελήνη, συγκεντρώνονταν στο μουσείο όσοι είχαν αναλάβει την εργασία τούτη. Νύχτα έφευγαν το βράδυ για να πάνε στα σπίτια τους» γράφει χαρακτηριστικά η γνωστή αρχαιολόγος Σέμνη Καρούζου. Η φύλαξη των γλυπτών γινόταν ανάλογα με το μέγεθος και τη σημασία του καθενός. Τα μεγαλύτερα από αυτά παρατάσσονταν όρθια σε βαθιά ορύγματα που είχαν ανοιχτεί στα δάπεδα των βόρειων αιθουσών του μουσείου, το οποίο ήταν, άλλωστε, θεμελιωμένο πάνω στον μαλακό βράχο. Για την κάθοδο των αγαλμάτων στα ορύγματα χρησιμοποιήθηκαν αυτοσχέδιοι ξύλινοι γερανοί, τους οποίους χειρίζονταν αδιάκοπα οι τεχνίτες του μουσείου. Τα ορύγματα, που έμοιαζαν με

πολυάνδρια, δηλαδή με ομαδικούς τάφους, συγκέντρωσαν ένα σαστισμένο πλήθος μορφών

Απόκριψη του αγάλματος Κούρου του 600 π.Χ. κάτω από το δάπεδο της αίθουσας όπου ήταν τοποθετημένος | Φωτογραφικό Αρχείο Εθνικού Αρχαιολογικού Μουσείου

Курос Суниона с 600 г. до н. э. привязанный попечечными веревками к груди, висит на шкиве между деревянными опорами для операции спуска.

Если лозунгом на фронте служило выражение «*Аэра*» - «*Воздух*», то в музейном сообществе того периода распространилось выражение «подожги»: эти слова использовал скульптор **Андреас Панайотакис** как приказ, когда скульптуры были готовы к возвращению на землю. Чтобы завершить движение связанных статуй богов, которых сняли со своего пьедестала с помощью специального приспособления, работники музея таскали статуи вверх к песочнице, и их опускали под теми же залами, на которых они ранее были выставлены. Обо всем этом мы узнаем из ценнейших трудов великой женщины-археолога **Семни Карузу** – на ценнейшие письменные свидетельства которой ссылаются ее нынешние коллеги.

Κι αν το σύνθημα στο μέτωπο ήταν «Αέρα», στο μουσείο ήταν «βάλε φωτιά»: αυτές τις λέξεις χρησιμοποιούσε ο γλυπτης **Ανδρέας Παναγιωτάκης** ως παράγγελμα όταν τα γλυπτά ήταν έτοιμα για την επιστροφή τους στη γη. Για να ολοκληρωθεί η μετακίνηση των δεμένων θεών, που με την τροχαλία είχαν σηκώσει από το βάθρο τους, είχαν σύρει μέχρι το σκάμμα και απέμενε η κατάβασή τους, στις ίδιες αίθουσες στις οποίες προηγουμένως εκτίθεντο. Μαθαίνουμε για όλα αυτά από τα γραπτά της σπουδαίας κυρίας της αρχαιολογίας, της **Σέμνης Καρούζου**, πολύτιμη μαρτυρία που επικαλούνται οι σημερινοί συνάδελφοί της.

"Если статуям не было нанесено никакого ущерба, несмотря на эти передвижения, то это в основном связано с тем, что руководителем мастерской рабочих тогда был, до первых лет после войны, старый, опытный и преданный скульптор из греческих музеев, *Андреас Панайотакис*», рассказывает **Семни Карузу**.

*«Αν καμιά ζημιά δεν έγινε στα μάρμαρα, παρόλες αυτές τις μετακινήσεις, οφείλεται τούτο κυριότατα στο ότι προϊστάμενος του συνεργείου των εργατών ήταν τότε, έως και στα πρώτα χρόνια ύστερα από τον πόλεμο, ο παλαιός, έμπειρος και αφοσιωμένος γλύπτης των ελληνικών μουσείων *Ανδρέας Παναγιωτάκης*» αφηγείται η **Σέμνη Καρούζου**.*

Один из окопов со множеством статуй. Справа сотрудник музея, живое существо среди памятников старины. Фотоархив Национального археологического музея./ Ένα από τα ορύγματα με τα πλήθη των αγαλμάτων. Δεξιά διακρίνεται ο εργαζόμενος του Μουσείου, μια ζωντανή παρουσία. Φωτογραφικό Αρχείο Εθνικού Αρχαιολογικού Μουσείου

Προετοιμασία του γεωμετρικού αμφορέα από το Δίπυλο της Αθήνας του 750 π.Χ και άλλων αγγείων προς απόκρυψη. Ανάμεσα στο προσωπικό, με το μουστάκι είναι μάλλον ο, φοιτητής τότε, μετέπειτα ακαδημαϊκός Σπύρος Ιακωβίδης | Φωτογραφικό Αρχείο Εθνικού Αρχαιολογικού Μουσείου

Подготовка к вскрытию амфоры 750г. до н.э. Среди сотрудников Музея сидя слева тогдашний студент, будущий академик Спирос Иаковидис. Из фотоархива Национального Археологического Музея Афин.

Ценные мелкие артефакты.

Но шестимесячная спасательная операция - это не только тяжелые скульптуры. Ценные мелкие предметы были собраны в ящики, драгоценности отправлены в казну Банка Греции, составлены протоколы приема-передачи, и спасательными группами проводилась систематическая работа по учету. 35 ящиков были закопаны в пещере Эннеакруну и 22 нашли убежище в тюрьме Сократа. Многие мелкие глиняные предметы, фигурки и вазы разных размеров были упакованы в коробки, засыпаны песком на 5-6 метров и закопаны в подвалах улицы Тосица.

Πολύτιμα μικροαντικείμενα.

Όμως η βμηνη επιχείρηση διάσωσης δεν αφορούσε μόνο τα βαρύτιμα γλυπτά. Τα πολύτιμα μικροαντικείμενα μαζεύτηκαν σε κιβώτια, τα κοσμήματα πήγαν στο θησαυροφυλάκιο της Τραπέζης της Ελλάδος, συντάχθηκαν πρωτόκολλα παράδοσης-παραλαβής και έγινε συστηματική εργασία καταγραφής από τα σωστικά συνεργεία. 35 κιβώτια ετάφησαν στο σπήλαιο Εννεάκρουνου και 22 βρήκαν καταφύγιο στη φυλακή του Σωκράτη. Πολλά πήλινα μικροαντικείμενα, ειδώλια και

αγγεία διαφόρων διαστάσεων εγκιβωτίστηκαν και καλύφθηκαν με άμμο 5-6 μέτρων και ετάφησαν στα υπόγεια της οδού Τοσίτσα.

Скрытие мраморных скульптур в яме в зале музея. | Фото: Национальный археологический музей. / Απόκρυψη μαρμάρινων γλυπτών σε λάκκο σε αίθουσα του Μουσείου. | Φώτο: Εθνικό Αρχαιολογικό Μουσείο

Древние музейные реликвии Археологического Музея, такие как золотые предметы, более мелкие артефакты и сокровища из Микен, также были похоронены во дворах и подвалах других музеев и общественных зданий. В это время как чиновники, работавшие днем и ночью, позаботились о хранении инвентарных каталогов крупнейшего музея страны.

При нацистском вторжении в Афины 27 апреля 1941 года офицеры оккупационных войск, войдя в помещение Национального археологического музея, увидели совершенно пустое здание. В результате были спасены бесчисленные объекты исторической и культурной ценности, которые после окончания войны снова увидели солнечный свет невредимыми.

Αρχαία κειμήλια του Αρχαιολογικού Μουσείου, όπως αντικείμενα από χρυσό, μικρότερα τεχνουργήματα και θησαυροί από τις Μυκήνες, θάφτηκαν, επίσης, στις αυλές και στα υπόγεια άλλων μουσείων και δημόσιων κτιρίων. Ενώ οι αρμόδιοι, οι οποίοι εργάζονταν νυχθημερόν, προνόησαν ώστε να φυλάξουν σε ασφαλές μέρος τους καταλόγους απογραφής εκθεμάτων του μεγαλύτερου μουσείου της χώρας.

Με την εισβολή των ναζί στην Αθήνα, 27 Απριλίου 1941, οι αξιωματικοί των κατοχικών δυνάμεων, μπαίνοντας στους χώρους του Εθνικού Αρχαιολογικού Μουσείου, αντίκρισαν ένα εντελώς άδειο κτίριο. Ως συνέπεια, διασώθηκαν αναρίθμητα αντικείμενα ιστορικής και πολιτισμικής αξίας, τα οποία μετά το τέλος του πολέμου είδαν ξανά το φως του ήλιου αλώβητα.

Когда немецкие оккупанты посетили это место 28 апреля 1941 года, после вступления немцев в Афины, они увидели пустые комнаты Национального археологического музея. Витрины пусты, статуи исчезли. На настойчивые вопросы нацистов о местонахождении экспонатов они получали однообразный ответ археологов: «**Древности похоронены в земле**».

Όταν οι Γερμανοί κατακτητές επισκέφτηκαν τον χώρο στις 28 Απρίλη 1941 αντίκρισαν τις άδειες αίθουσες του Εθνικού Αρχαιολογικού Μουσείου. Οι προθήκες άδειες, τα αγάλματα άφαντα. Στις επίμονες ερωτήσεις των Ναζί για το που βρίσκονται τα εκθέματα έπαιρναν την μονότονη απάντηση των αρχαιολόγων: «Τα αρχαία είναι **θαμμένα στη γη**».

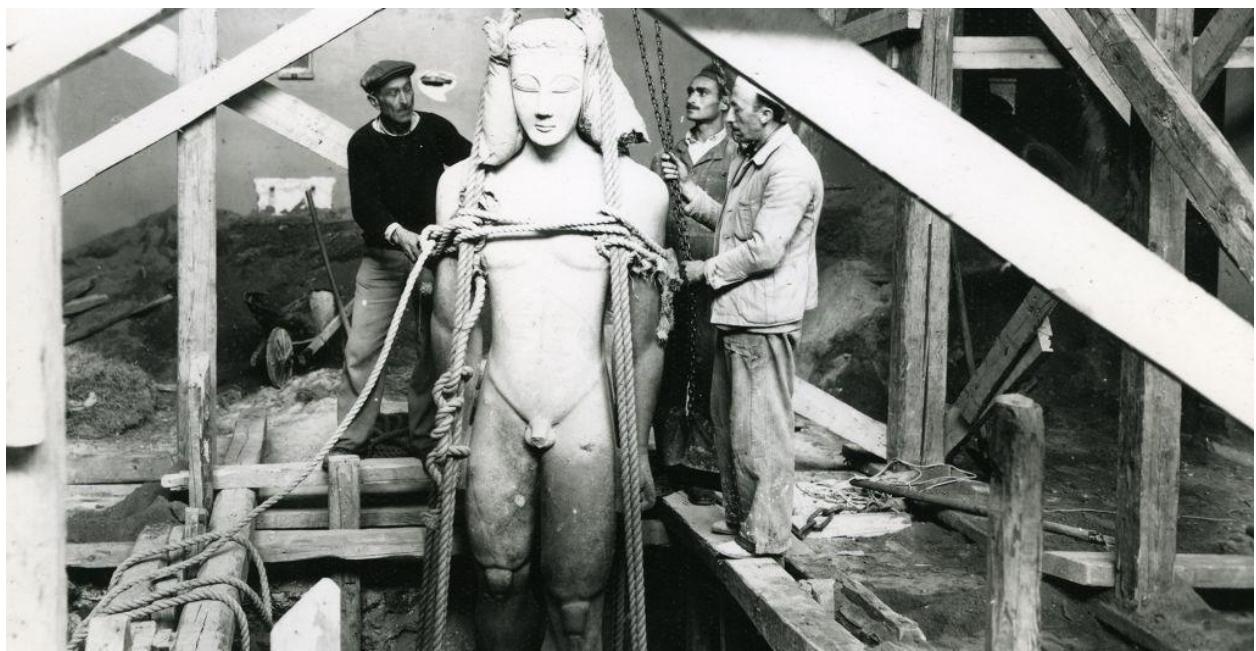
На этом настаивали археологи. В конце концов, нужны были деньги, чтобы выкопать и вернуть предметы античности в музей, а раздираемаявойной Германия не могла себе этого позволить. Пришлось ждать окончания войны.

Οι Αρχαιολόγοι επέμεναν. Άλλωστε χρειάζονταν χρήματα για να επανέλθουν τα αρχαία στα Μουσεία και η εμπόλεμη Γερμανία δεν μπορούσε να διαθέσει. Έπρεπε να περιμένουν τη λήξη του πολέμου.

Από την έκθεση για την ξενάγηση: ο Δίας ή Ποσειδώνας του Αρτεμισίου τυλιγμένος με πισσόχαρτο για να ενταφιαστεί το 1940-41 | Φωτογραφικό Αρχείο Εθνικού Αρχαιολογικού Μουσείου

Бог Зевс или Посейдон из Артемисион, из уникальных бронзовых изделий классического периода, опираясь на спину, завернутый в тарную бумагу влажность

Курос Суниона с 600 г. до н. э. привязанный поперечными веревками к груди, висит на шкиве между деревянными опорами для операции спуска. / Η απόκρυψη του Κούρου του Σούνιου στο όρυγμα που είχε διανοιχθεί μπροστά από το βάθρο του. (Φωτογραφικό Αρχείο Εθνικού Αρχαιολογικού Μουσείου).

Курос Суниона с 600 г. до н. э. привязанный поперечными веревками к груди, висит на шкиве между деревянными опорами для операции спуска, символический бородатый бог Зевс или Посейдон Артемизио из уникальных бронзовых изделий классического периода, опираясь на спину, завернутый в тарную бумагу, чтобы защищаться от влажности. Из воспоминаний академика **Спироса Иаковидиса**, студента первого курса 1940 г., участвовавшего в кропотливой работе по укрывательству. «Мы слышали, что под улицей Патисион протекает река Кикловорос – там зарыли большую яму со многими важными скульптурами внутри, статуи, которые стоят, и очевидно, что они больше не экспонаты, так неуклюже выстроились, ожидающие, прямо живые люди на демонстрации или в центрах содержания под стражей».

Ο Κούρος του Σουνίου από το 600 π.Χ. δεμένος με σκοινιά χιαστί στο στήθος, να κρέμεται από την τροχαλία ανάμεσα στα ξύλινα στηρίγματα για την επιχείρηση κατάβασης, ο εμβληματικός γενειοφόρος θεός, Δίας ή Ποσειδώνας του Αρτεμισίου, από τα μοναδικά χάλκινα της κλασικής περιόδου, ακουμπισμένος ανάσκελα, τυλιγμένος με πισσόχαρτα για προστασία από την υγρασία -κάπου εδώ ακούσαμε ότι κάτω από την Πατησίων κυλά το ποτάμι Κυκλοβόρος-, ένας μεγάλος λάκκος με πολλά σημαντικά γλυπτά στο εσωτερικό του, αγάλματα που στέκονται και είναι φανερό ότι δεν αποτελούν πια εκθέματα, έτσι αμήχανα παρατεταγμένα όπως αποτυπώνονται στην ασπρόμαυρη φωτογραφία, σε αναμονή, σαν «άνθρωποι σε διαδήλωση ή στα κρατητήρια», σύμφωνα με τη μαρτυρία του ακαδημαϊκού **Σπύρου Ιακωβίδη**, πρωτοετούς φοιτητή το 1940, που συμμετείχε στις εργώδεις εργασίες απόκρυψης.

Из фотоархива Национального Археологического Музея Греции, г. Афины. / Φωτογραφικό αρχείο Εθνικού Αρχαιολογικού Μουσείου.

Коллективная работа и ответственность. Идеальное убежище.

Работа в разные смены не прекращалась ни на минуту. Помогало знание того, что под полом были вырыты насыпи, которые создавали идеальные убежища для сокровищ. Древнегреческие скульптуры, посвященные святыни или воздвигнутые в могилах выдающихся граждан своего времени, свидетельствующие о существовании цивилизации на протяжении тысячелетий в этом месте, таким образом, возвращаются в землю. «*Там, где они принадлежат*»: таков был ответ на немецкий вопрос «*где же древности*». Прошло всего два месяца с апреля 1941 года и оккупации столицы нацистскими войсками, когда в июне руководитель службы художественной консервации оккупационных войск **Ганс Ульрике фон Зоннеберг** посетил музей со списком из 103 скульптур, запрашивая их доставку.

Συλλογική δουλειά και ευθύνη. Το ιδανικό καταφύγιο.

Η δουλειά σε βάρδιες δεν σταμάτησε λεπτό. Αρωγός, η γνώση ότι κάτω από τα δάπεδα υπήρχαν επιχώσεις τις οποίες έσκαψαν δημιουργώντας ιδανικά καταφύγια για τους θησαυρούς. Τα αρχαία ελληνικά γλυπτά, αφιερωμένα σε ιερά ή ανεγερμένα σε τάφους επιφανών πολιτών της εποχής τους, πειστήρια για την ύπαρξη πολιτισμού για χλιετίες σε τούτον τον τόπο, επέστρεψαν έτσι στο χώμα. «Εκεί όπου ανήκουν»: αυτή ήταν και η απάντηση στο ερώτημα των Γερμανών «πού βρίσκονται τα αρχαία». Είχαν περάσει μόλις δύο μήνες από τον Απρίλιο του '41 και την κατάληψη της πρωτεύουσας από τα ναζιστικά στρατεύματα, όταν, τον Ιούνιο, ο προϊστάμενος της υπηρεσίας προστασίας μνημείων τέχνης των στρατευμάτων κατοχής **Χανς Ούλρικε φον Σόνεμπεργκ** επισκέφτηκε το μουσείο, με μια λίστα 103 γλυπτών, ζητώντας την παράδοσή τους.

Он нашел его пустым. Или, скорее, не совсем пустым, потому что пол был покрыт, поскольку Музей изменил свое назначение; в нем размещались различные правительственные учреждения, которые переехали туда после захвата правительственных зданий немецкими оккупационными силами: так разместилось почтовое отделение, служба социальной защиты разместилась на первом этаже в зале древнегреческих сосудов, другая комната была отдана под государственный оркестр для своих репетиций; в другом зале нашел убежище Музей греческого народного искусства, некоторые помещения были переполнены произведениями Национальной галереи, а на первом этаже в течение некоторого времени действовала трапеза (организация бесплатного питания для малоимущих) Союза греческих писателей, с почерневшими от котлов потолками.

Το βρήκε άδειο. Η μάλλον όχι και τελείως άδειο, γιατί το πάτωμα καλύφθηκε όπως όπως και το μουσείο άλλαξε χρήση, φιλοξενώντας διάφορες κρατικές υπηρεσίες που μετακόμισαν εκεί μετά την επίταξη διαφόρων κτιρίων: έτσι στέγασε το

ταχυδρομείο, την υπηρεσία πρόνοιας στην αίθουσα των αγγείων στον πρώτο όροφο, μία αίθουσα είχε δοθεί στην κρατική ορχήστρα για τις πρόβες της, σε άλλη βρήκε στέγη το Μουσείο Ελληνικής Λαϊκής Τέχνης, κάποιοι χώροι καλύφθηκαν από έργα της Εθνικής Πινακοθήκης, ενώ στο ισόγειο λειτούργησαν για κάποιο διάστημα τα συσσίτια της Ένωσης Ελλήνων Λογοτεχνών, με τα ταβάνια να είναι ακόμη μαυρισμένα από τα καζάνια.

Только в Музее района Керамикос, в котором размещались экспонаты из раскопок Немецкого археологического института, нацисты требовали и добились выкапывания предметов античности, старины, чтобы немецкие археологи могли продолжить работу. Как только они были обнаружены и повторно выставлены, 9 ноября 1941 года состоялась экскурсия немецких офицеров, где на глазах у немецкого археолога Гетауэра / Getauer один из немецких офицеров был в восторге от черно-фигурного глиняного сосуда «исключительного искусства предмета, с изображением мертвца» и взял его с собой. Экспонат больше так и не был найден никогда.

Μόνο στο Μουσείο του Κεραμικού, το οποίο στέγαζε εκθέματα από τις ανασκαφές του Γερμανικού Αρχαιολογικού Ινστιτούτου και οι Ναζί απαίτησαν και πέτυχαν το ξεθάψιμο των αρχαίων, προκειμένου οι Γερμανοί αρχαιολόγοι να συνεχίσουν να δουλεύουν. Μόλις ξεθάφτηκαν και επανεκτέθηκαν έγινε ξενάγηση Γερμανών Αξιωματικών, στις 9 Νοέμβρη 1941, όπου μπροστά στα μάτια του Γερμανού αρχαιολόγου Getauer ένας από αυτούς ενθουσιάστηκε με έναν πήλινο μελανόμορφο πίνακα «εξαιρετικής τέχνης μετά παραστάσεως προθέσεως νεκρού» και τον πήρε. Το έκθεμα δεν βρέθηκε ποτέ.

Ведущий археолог того периода **Христос Карузос** в своем интервью в журнале археологического общества «MENTOR» (от 16 июня 1945), подписанный инициалами **М.А.В.**, рассказывает:

«Как только немцы вступили в Грецию, их археологи в первую очередь потребовали, чтобы мы сразу открыли музеи, ссылаясь на то, что война закончилась, на то, что памятники древности испортятся в земле и на то, что во время войны людям свойственно прибегать к искусству. Упорное сопротивление нашей Археологической Службы спасло наши самые важные музеи от разрушения и разграбления. Потому что там, где они нашли

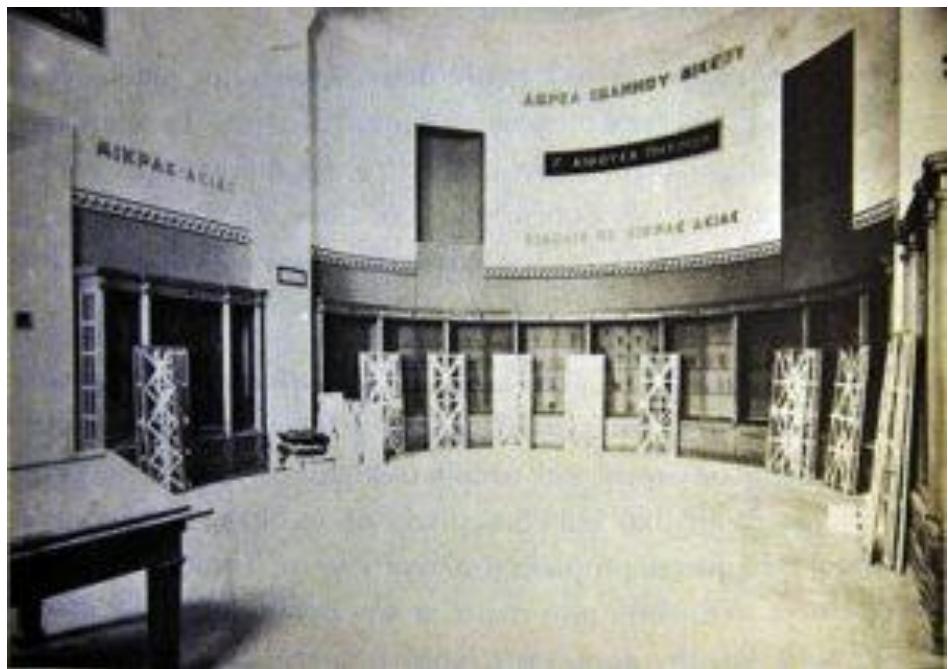
возможность, но, к счастью, не очень часто, они привели музеи к разрушению и разграблению. Им удалось открыть музей Керамикос. Через несколько дней немецкие офицеры украли перед глазами немецкого археолога, который привел их, красивый глиняный архаичный сосуд, с изображением похоронного действия. В различных других провинциальных музеях (Мегара, Фивы, Херония, Танагра, Алмиро, Лариса, Верия, Термо, Коринф, Аргос, Делос, Сифнос, Кноссос, Хания, Самос), немцы и итальянцы, после того, как туда вступили и обосновались, разбили витрины, склады, в других местах они сжигали древесину, а также забрали все, то, что могли в других местах они взяли все памятники древности, что смогли перенести. Все наши охранники в своем большинстве стояли превосходно верными своему долгу, подвергая опасности не только свою жизнь, но и жизнь своих родных. Некоторые памятники сильно пострадали, подверглись неисправимому ущербу (царская гробница в Кносском дворце, Акрополь Асинис, жертвенник Тиринфского дворца, Храм Посейдона в Сунионе, взрыв Лабиринта в Гортинии, взрыв минойской царской гробницы в Испоната, взрыв Стены Кононос).

Наша Археологическая Служба не упустила никакой возможности не обратиться к военной «Службе охраны искусства» с осуждением преступлений захватчиков, применяя мощную аргументацию и приводя неоспоримую документацию.

Однако, археологические крестоносцы, служившие на этой Службе, были озабочены только тем, как избежать фронта. Их отвага выражалась составлением документов неописуемой грубости и дерзости, в которых, как правило, они всегда винили греков и терроризировали наших археологических служащих, обвиняя их в дискредитации оккупационной армии. Несколько охранников были заключены в тюрьму и подверглись пыткам, потому что они осмелились публично заявить и осудить преступления захватчиков. Не говоря об их незаконных, скрытых или открытых раскопках.»

Ο Χρήστος Καρούζος, σε συνέντευξή του στο περιοδικό «ΜΕΝΤΩΡ» της Αρχαιολογικής Εταιρείας (16 Ιούνη 1945), υπογραμμίενη με τα αρχικά Μ.Α.Β., διηγείται:

«Μόλις μπήκαν οι Γερμανοί, οι αρχαιολόγοι τους απαιτήσανε πρώτα – πρώτα να ανοίξουμε αμέσως τα μουσεία, λέγοντας στην αρχή πως ο πόλεμος τελείωσε πια, ύστερα πως τα αρχαία θα πάθουν κρυμμένα, ύστερα πως στον πόλεμο οι άνθρωποι έχουν ανάγκη να καταφεύγουν στην τέχνη. Η επίμονη αντίσταση της Αρχαιολογικής Υπηρεσίας μας, γλύτωσε τα σπουδαιότερα μουσεία μας από την καταστροφή και τη λεηλασία. Γιατί όπου βρήκαν ευκαιρία, όχι πολύ συχνά εντυχώς, τα έκαμαν και τα δύο. Πέτυχαν να ανοίξουν το Μουσείο του Κεραμικού, που το είχαν κάμει αυτοί: Σε λίγες μέρες Γερμανοί αξιωματικοί έκλεψαν μπροστά στα μάτια των Γερμανού αρχαιολόγου, που τους οδηγούσε, έναν ωραίο πήλινο αρχαϊκό πίνακα, με παράσταση πρόθεσης του νεκρού. Σε διάφορα άλλα επαρχιακά Μουσεία (Μέγαρα, Θήβα, Χαιρώνεια, Τανάγρα, Αλμυρό, Λάρισα, Βέροια, Θέρμο, Κόρινθο, Αργός, Δήλο, Σίφνο, Κνωσό, Χανιά, Σάμο), Γερμανοί και Ιταλοί, αφού μπήκαν ή συκαταστάθηκαν στα μουσεία, αλλού έσπασαν βιτρίνες και αποθήκες, αλλού έκαψαν την ξυλεία, αλλού πήραν ό,τι αρχαία μπόρεσαν. Οι φύλακές μας στάθηκαν όλοι, σχεδόν, αξιοθαύμαστα πιστοί στο καθήκον τους, με κίνδυνο όχι μόνο της δικής τους ζωής, αλλά και όλου του σπιτιού τους. Μερικά έπαθαν ανεπανόρθωτες καταστροφές για να κάμουν αυτοί τα «απόρθητα» οχυρώματά τους (Βασιλικός τάφος Κνωσού, Ακρόπολη Ασίνης, βωμός ανακτόρου Τίρυνθος, Ναός Ποσειδώνος – Σούνιο, ανατίναξη του Λαβυρίνθου της Γύρτυνος, του μινωικού βασιλικού τάφου των Ισοπάτων, τείχη του Κόνωνος). Η Αρχαιολογική μας Υπηρεσία δεν άφησε καμία ευκαιρία που να μην απευθυνθεί στη στρατιωτική τους «υπηρεσία προστασίας της τέχνης» και να τους καταγγείλει, με σπάνια παρρησία και με πολύ έντονα έγγραφα, τα εγκλήματα τους. Οι αρχαιολογικοί σταυρωτήδες, όμως, που υπηρετούσαν εκεί, μόνη έγνοια είχαν το πώς θα γλιτώσουν το μέτωπο. Η γενναιότητά τους ζεθύμαινε με έγγραφα απερίγραπτης τραχύτητας και θρασύτητας, με τα οποία κατά κανόνα έριχναν πάντα την ευθύνη στους Ελληνες και φοβέριζαν τους αρχαιολογικούς μας υπαλλήλους για τη δυσφήμιση του στρατού κατοχής. Αρκετοί φύλακες φυλακίσθηκαν και βασανίστηκαν, επειδή είχαν τολμήσει να κάμουν τέτοιες καταγγελίες. Ας αφήσουμε τις παράνομες λαθραίες ή τις φανερές ανασκαφές τους».

Пустой зал музея, понедельник 28 апреля 1949 года. Фотоархив Национального Археологического Музея. /Η άδεια αίθουσα του Μουσείου την Δευτέρα 28 Απρίλη 1949. Φωτογραφικό Αρχείο Εθνικού Αρχαιολογικού Μουσείου

Во время оккупации **Христос Карузос** берет на себя управление Национальным Археологическим Музеем (1942г.) и вместе с **Мариносом Каллигасом, Яннисом Милиадисом** и другими бойцами Отдела археологии организации сопротивления ЭАМ, наряду с ежедневной борьбой по предотвращению дальнейших разрушений и разграблений археологических ценностей, предпринимают в 1943 году первую попытку зафиксировать разграбление нашего культурного наследия.

Στη διάρκεια της κατοχής ο **Χρήστος Καρούζος** αναλαμβάνει τη διεύθυνση του Εθνικού Αρχαιολογικού Μουσείου (1942) και μαζί με τον **Μαρίνο Καλλιγά**, τον **Γιάννη Μηλιάδη** και άλλους αγωνιστές μέλη του ΕΑΜ **Αρχαιολόγων**, μαζί με τον καθημερινό αγώνα να εμποδίσουν τις καταστροφές και τις λεηλασίες των αρχαιολογικών θησαυρών, ξεκινούν το 1943, την πρώτη απόπειρα καταγραφής της λεηλασίας της πολιτιστικής μας κληρονομιάς.

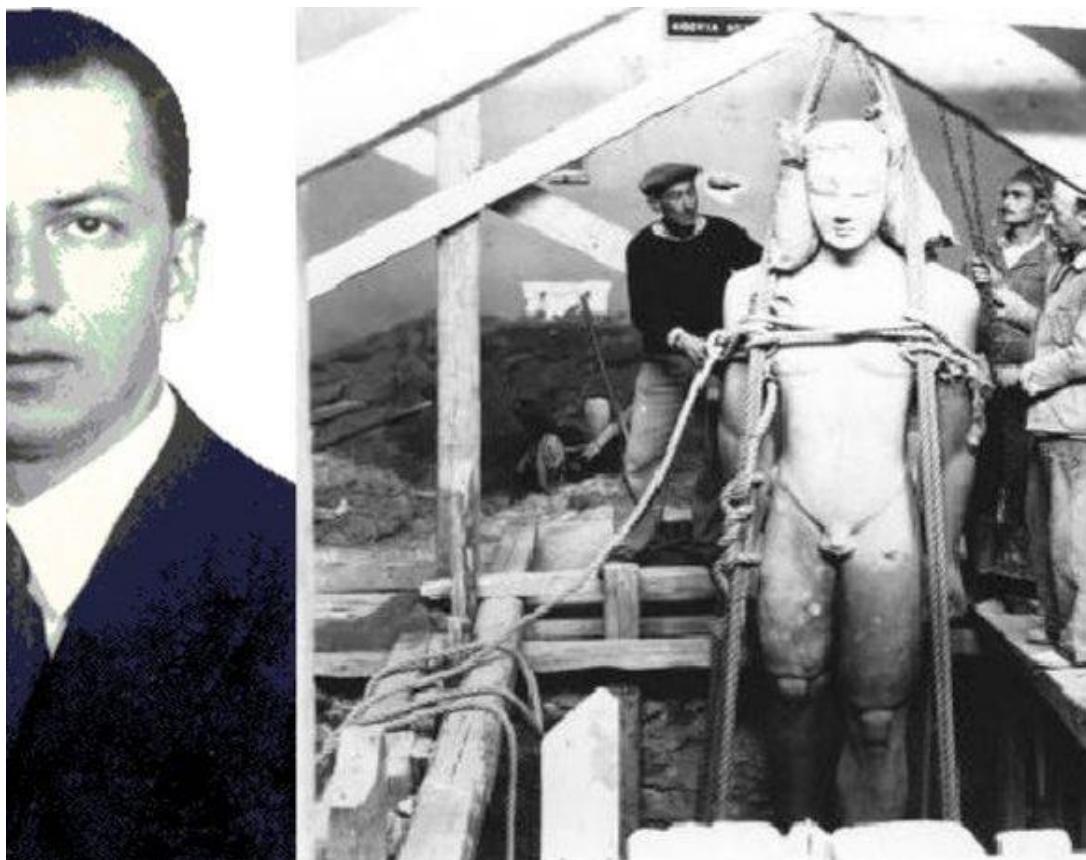
Несмотря на гигантские усилия по спасению памятников древности, в рапорте археологов ЭАМ, опубликованном в 1946 году, говорится о краже древностей завоевателями в 37 городах, в основном на Крите и Фессалии. Немецкие археологи провели незаконные раскопки в 17 районах Греции, отправив находки в Германию. Во время ухода немцев из Афин был нанесен большой

ущерб древностям. Они уничтожили статуи и керамику на Акрополе и на Керамикосе огнестрельным оружием и штыками .

Παρά την γιγάντια προσπάθεια της διάσωσης των αρχαίων, σε έκθεση του ΕΑΜ Αρχαιολόγων που εκδόθηκε το 1946, καταγράφονται κλοπές αρχαιοτήτων από τους κατακτητές σε 37 πόλεις, κύρια στην Κρήτη και τη Θεσσαλία. Οι Γερμανοί αρχαιολόγοι έκαναν παράνομες ανασκαφές σε 17 περιοχές της Ελλάδας, στέλνοντας τα ευρήματα στη Γερμανία. Κατά την αναχώρηση των Γερμανών από την Αθήνα προκλήθηκαν μεγάλες ζημιές σε αρχαιότητες. Με πυροβολισμούς και με ξιφολόγχες κατέστρεψαν αγάλματα και αγγεία στην Ακρόπολη και τον Κεραμεικό.

Согласно отчету, немцы совершили кражи и снятие древности большой научной и художественной ценности из следующих музеев и археологических местностей: Керамикос, Пирей, Скарамангас, Вула, Вари, Коропи, Кератеа, Сунион, Элевсин, Элевсин, Эгина, Мегара, Фиаы, Ливадия, Эвпалио, Галаксиди, Танагра, Херония, Копаида, Дельфы, Халкида, Эретрия, Коринф, Аргос, Лакония, Киферы, Василико в Мессинии, Петалиди в Мессинии, Термо, монастырь Велас, монастыри и храмы Нэа Агхиалос, Лариса, Каламбака, Хасион (Храм Вознесения), Гура, Салоники, Потидэа, Комотини, Митилини, Самос, Тигани, Милос, Кастели Киссаму, Кноссос, Агия Триада, Гортינה, Фест (Крит).

Σύμφωνα με την έκθεση, οι Γερμανοί διέπραξαν κλοπές και αφαίρεσαν αρχαιότητες μεγάλης επιστημονικής και καλλιτεχνικής αξίας από τα εξής μουσεία και αρχαιολογικούς χώρους: Κεραμεικού, Πειραιά, Σκαραμαγκά, Βούλας, Βάρης, Κορωπίου, Κερατέας, Σουνίου, Ελευσίνας, Αίγινας, Μεγάρων, Θήβας, Λιβαδειάς, Ευπαλίου, Γαλαξιδίου, Τανάγρας, Χαιρώνειας, Κωπαΐδας, Δελφών, Χαλκίδας, Ερέτριας, Κορίνθου, Αργους, Λακωνίας, Κυθήρων, Βασιλικού Μεσσηνίας, Πεταλιδίου Μεσσηνίας, Θερμού, Μονής Βελάς, Ν. Αγχιάλου, Λάρισας, Καλαμπάκας, Χασίων(Μονή Αναλήψεως), Μονής Γκούρας, Θεσσαλονίκης, Ποτιδαίας, Κομοτηνής, Μυτιλήνης, Σάμου, Τηγανίου, Μήλου, και Καστελίου Κισσάμου, Κνωσού, Αγίας Τριάδας, Γόρτυνας, Φαιστού (Κρήτη).

Христос Карузос – великий археолог – защитник культурного наследия Греции/ Χρήστος Καρούζος: Ένας σπουδαίος αρχαιολόγος – υπερασπιστής της πολιτιστικής κληρονομιάς μας

Среди варварских действий завоевателей, которые подробно описаны, привлечем чисто индикативно несколько характерных случаев:

Ανάμεσα στις αθλιότητες των κατακτητών που καταγράφονται με λεπτομέρεια, αναφέρονται ενδεικτικά και χαρακτηριστικά:

Элевсин : «Образованные немецкие солдаты, после тщательного изучения Музея, решились и осуществили кражу, после того, как ранее соорудили соответствующий для кражи инструмент. Они выломали специально изготовленным инструментом окно Музейного склада и отняли сосуды и фигурки. Замеченные охраной службой Музея, они покинули его на мотоцикле. Оправдания, данные ими в рапорте от 27 февраля 1942 года, носят крайне хамский, непозволительный характер; в нем характерно написано: «Настоящий инцидент/случай не должен истолковываться в качестве кражи, от которой герои инцидента разбогатели бы. Это следует из того факта, что это образованные люди, интересующиеся греческой

античностью, о чем свидетельствует их знание английского языка и том факт, что они пользуются путеводителем на английском языке. Взявшие предметы, скорее всего намеревались, таким образом, получить памятный сувенир» !!!

Ελευσίνα: «*Μορφωμένοι Γερμανοί στρατιωτικοί κατόπιν επισταμένης μελέτης του Μουσείου απεφάσισαν και εξετέλεσαν κλοπήν , αφού προηγουμένως κατεσκεύασαν και το προς την κλοπήν κατάλληλον εργαλείον. Εθραυσαν δηλαδή δια καταλήλως προητοιμασμένου κοντού το παράθυρον της παρά το Μουσείον αποθήκης και δια του κοντού αφήρεσαν αγγεία και ειδώλια εξ αυτής. Γενόμενοι δε αντιληπτοί έφυγον επί μοτοσικλέτας. Αναιδής και αχαρακτήριστος είναι επίσης η δικαιολογία, την οποίαν έδωσεν η γερμανική υπηρεσία προστασίας καλλιτεχνημάτων δια του από 27.2.42 εγγράφου της (Kraiker) όπερ έχει επί λέξει ως εξής: «Η προκειμένη περίπτωσις δέον να μη θεωρηθή ως κλοπή, δι ής θα επλούτιζον οι δράσται. Τούτο συνάγεται εκ του γεγονότος ότι πρόκειται περί μορφωμένων ανθρώπων οίτινες έχουν ενδιαφέρον διά την ελληνικήν αρχαιότητα, όπερ συνάγεται εκ του ότι εγνώριζον την Αγγλικήν και έκανον χρήσιν του αγγλιστί γεγραμμένου οδηγού. Οι αποκομίσαντες θα είχον προφανώς την πρόθεσιν ν' αποκτήσουν ενδεχομένως διά του τρόπου τούτου έν ενθύμιον»»!!!*

Афины: в августе 1941 года на два месяца немецкие военные фаланги обосновались в районе храма Олимпийского Зевса в Афинах, ища защиты на месте археологических раскопок. Зимой 1941-42 годов немецкая артиллерия стояла на Древней Агоре (рыночная площадь) напротив библиотеки Адриана.

Αθήνα: Τον Αύγουστο του 1941 εγκαταστάθηκαν στο χώρο του Ολυμπίου των Αθηνών, για δυο μήνες, γερμανικές στρατιωτικές φάλαγγες, αναζητούσες προστασία στον αρχαιολογικό χώρο. Τον χειμώνα του 1941 – 42 γερμανική πυροβολαρχία εστάθμευε στην πλατεία της Παλαιάς Αγοράς απέναντι από την βιβλιοθήκη Αδριανού.

Олимпия: В период с 19 июня 1943 года по 8 сентября 1943 года в святилище Древней Олимпии среди руин, немецкие моторизованные фаланги, танки и бронемашины превратили местность в автостоянку ...

Сам Акрополь много раз превращался в публичный дом, даже в общественный писсуар: «Для солдат оккупации все памятники

*Акрополя были писсуарами, чаще всего основной храм, Парфенон. В ночь с 27 на 28 ноября 1942 г. солдат оккупационных войск глумился над Парфеноном, оставляя свой кал внутри святилища». На соответствующие протесты греческих археологов, немецкий наместник Крайкер с наглостью апеллировал на отсутствие знаков туалета, характерно изъявив, что «**нет довольно явных знаков, указывающих на наличие туалетных комнат- WC**» !!!*

Ολυμπία: Από την 19.6.43 μέχρι την 8.9.43 μέσα στο ιερό της Αρχαίας Ολυμπίας ανάμεσα στα ερείπια γερμανικές μηχανοκίνητες φάλαγγες, άρματα μάχης και τεθωρακισμένα αυτοκίνητα μετέτρεψαν τον χώρο σε σταθμό αυτοκινήτων...

Η ίδια η **Ακρόπολη** μετατράπηκε πολλές φορές σε πορνείο, ακόμα και σε δημόσιο ουρητήριο: «*Δια τους στρατιωτικούς της κατοχής όλα τα μνημεία της Ακροπόλεως ήσαν ουρητήρια, κατά προτίμησιν δε ο Παρθενών. Την νύκτα της 27-28 Νοεμβρίου 1942 στρατιωτικός των στρατών κατοχής εκόπρισεν εις το εσωτερικόν του Παρθενώνος*». Στις σχετικές διαμαρτυρίες των Ελλήνων Αρχαιολόγων ο Kraiker με θράσος απαντά ότι «*δεν υπάρχουν αρκετά ενκρινώς τοποθετημέναι πινακίδες, αίτινες να υποδεικνύουν που υπάρχουν WC*»!!!

После освобождения наступили декабрьские события (декабрь 1944, начало конфронтации, переросшей в гражданскую войну 1946-1949гг.). То, что опасались археологи во время войны, произошло в декабре 1944 года, когда британцы бомбили здание Музея, среди прочих целей, преследуя *вражеский народ Афин.*

Μετά την απελευθέρωση ήρθαν τα Δεκεμβριανά. Αυτό που φοβόντουσαν οι Αρχαιολόγοι να συμβεί στη διάρκεια του Πολέμου, συνέβη τον Δεκέμβρη του 1944, όταν οι Αγγλοι βομβάρδισαν με αεροπορικές επιδρομές, ανάμεσα σε άλλους στόχους και το κτίριο του Μουσείου, κυνηγώντας τον εχθρό λαό της Αθήνας.

Меры предосторожности в отношении бомбардировок, возможно, послужили сдерживающим фактором для разграбления музея, но именно после Освобождения, Музей оказался в серьезной опасности. Поскольку во время гражданской войны он был преобразован в штаб партизан, он получал «союзнические» снаряды от британских войск, которые вместе с вооруженными силами тогдашнего правительства, установили на ближайшей горе Ликавитос пулемет и били по стенам Национального Археологического Музея.

Снаряды и их фрагменты были обнаружены во внутренних двориках музея; остались их следы на стенах, а также снаряд сбил его крышу.

Μπορεί οι προφυλάξεις για τους βομβαρδισμούς να λειτούργησαν αποτρεπτικά και για τη σύληση του μουσείου, ωστόσο ήταν μετά την Απελευθέρωση που κινδύνεψε σοβαρά. Καθώς στον Εμφύλιο είχε μετατραπεί σε αρχηγείο των ανταρτών, δέχτηκε «συμμαχικές» οβίδες από τις βρετανικές δυνάμεις που μαζί με τις στρατιωτικές δυνάμεις τής τότε κυβέρνησης είχαν πολυβολεί στον Λυκαβηττό.

Οβίδες και θραύσματά τους βρέθηκαν στις εσωτερικές αυλές του μουσείου, ίχνη τους στους τοίχους, ενώ μια οβίδα γκρέμισε και την οροφή του.

После освобождения...Декабрь 1944 г. Часть стены в атриуме Археологического Музея, испещренная следами осколков минометных снарядов, сохранившаяся до наших дней.

Μετά την απελευθέρωση...Δεκέμβρης 1944. Μέρος του τοίχου στο αίθριο του Μουσείου, γεμάτος σημάδια από θραύσματα οβίδων όλμων, όπως διατηρείται μέχρι σήμερα.

Директор Национального археологического музея **Христос Карузос** в 1945 году в журнале «Elefthera Grammata – Свободная словесность» характерно

заявил: «Мы справились и спасли наш Музей от немцев и итальянцев, которые много раз просили его обработать, но не удалось спасти его от греческих гуманистов. Они превратили его в тюрьму и в клинику для публичных женщин».

В 1945 году началась работа по повторной экспозиции коллекций Национального археологического музея, которая была окончательно завершена в 1964 году.

Это было не в первый раз

Ο Διευθυντής του Εθνικού Αρχαιολογικού Μουσείου, Χρήστος Καρούζος ανέφερε χαρακτηριστικά το 1945 στα «Ελεύθερα Γράμματα»: «Το Μουσείο μας κατορθώσαμε και το γλυτώσαμε από τους Γερμανούς και τους Ιταλούς, που ζήτησαν πολλές φορές να το μεταχειριστούν, όχι όμως και από τους Ελληνες ανθρωπιστές. Αυτοί το έκαμαν φυλακή και ιατρεία για δημόσιες γυναίκες».

Το 1945 ξεκίνησε το έργο της επανέκθεσης των συλλογών του Εθνικού Αρχαιολογικού Μουσείου, κάτι που τελικά ολοκληρώθηκε το 1964.

Δεν ήταν η πρώτη φορά.

В нашей истории есть прецедент спасения таких статуй. Это было в 86-85 гг. до н.э., когда римский полководец **Лефкиос Корнелиус Сулла** напал на Афины и Пирей, разрушая и грабя все то, что ему попадалось на своем пути.

Тогда жители Пирея, чтобы спасти бронзовые статуи, похоронили их и они оставались похороненными в земле до лета 1959 года, когда они были найдены вместе с тремя другими мраморными статуями недалеко от порта Пирей в канализационных сооружениях на углу улиц *Βασιλεος Γεοργιου* и *Φιλονος*.

Υπάρχει προηγούμενο διάσωσης με τέτοιο τρόπο, αγαλμάτων, στην ιστορία μας. Ήταν το 86 – 85 π.Χ. όταν ο Ρωμαίος στρατηγός **Λεύκιος Κορνήλιος Σύλλας** επιτέθηκε στην Αθήνα και τον Πειραιά καταστρέφοντας και λεηλατώντας ό,τι βρήκε στο δρόμο του.

Τότε οι Πειραιώτες, για να γλυτώσουν τα χάλκινα αγάλματα, τα έθαψαν και παρέμειναν θαμμένα μέχρι το καλοκαίρι του 1959 που βρέθηκαν, μαζί με άλλα τρία μαρμάρινα αγάλματα, κοντά στο λιμάνι του Πειραιά, σε έργα αποχέτευσης στη γωνία των οδών *Βασιλέως Γεωργίου* και *Φίλωνος*.

Сегодня в залах Археологического Музея № 3 и 4 представлены четыре уникальные и впечатляющие бронзовые статуи: Аполлона, Афины и две Артемиды, вместе с трагической маской, которую держали вместе, чтобы избежать кощунственной ярости Силлы.

Σήμερα στις αίθουσες 3 – 4 του Μουσείου παρουσιάζονται τέσσερα μοναδικά και εντυπωσιακά χάλκινα αγάλματα. Ένα του Απόλλωνα, ένα της Αθηνάς και δύο της Αρτέμιδας, μαζί με ένα τραγικό προσωπείο που είχαν φυλαχτεί όλα μαζί για να γλυτώσουν από την ιερόσυλη μανία του Σύλλα.

Бронзовые статуи Археологического музея в Пирее. Слева Курос Аполлона, богиня Афина и рядом две статуи богине Артемиде. / Τα χάλκινα αγάλματα του Αρχαϊολογικού Μουσείου Πειραιά. Από αριστερά ο Κούρος του Απόλλωνα, η Αθηνά, και δίπλα τους τα δύο αγάλματα της Αρτέμιδας.

Приключения не закончились даже после его поспешного открытия в 1947 году, поскольку он тогда предназначался для ... здания суда, чего удалось избежать после долгой борьбы.

Реставрация экспонатов началась в разгар гражданской войны 1946 года: снова начались лихорадочные работы по выкапыванию ям, в которых они хранились, по удалению их земляных панцирей и подготовке к экспонированию. Процесс восстановления экспозиций оказался таким же трудным, поскольку на многих карточках стерлись чернильные записи, медные экспонаты подверглись активному окислению, номера были потеряны, и было нелегко идентифицировать предметы.

Οι περιπέτειες δεν τελείωσαν ούτε με την εσπευσμένη επαναλειτουργία του το 1947, καθώς στη συνέχεια προορίζόταν για... δικαστικό μέγαρο, κάτι που απεφεύχθη ύστερα από μεγάλο αγώνα.

Η αποκατάσταση των εκθεμάτων αρχίζει μεσούντος του Εμφυλίου το 1946: οι εργασίες ήταν πάλι πυρετώδεις για να ξεθαφτούν από τους λάκκους όπου ήταν φυλαγμένα, να απομακρυνθεί το χωμάτινο κέλυφός τους και να είναι έτοιμα να εκτεθούν. Τακτοποίηση που αποδείχτηκε εξίσου δύσκολη, αφού πολλές καρτέλες είχαν χάσει το μελάνι τους, τα χαλκά είχαν ενεργή οξείδωση, είχαν χαθεί αριθμοί και δεν ήταν εύκολη η ταυτοποίησή τους.

Нобелевский лауреат, греческий поэт, дипломат Йоргос Сеферис пишет в своем дневнике.

В своем дневнике за 1946 год нобелевский лауреат, греческий поэт, литератор и дипломат Йоргос Сеферис описывает свое посещение Археологического музея в полдень 4 июня 1946 года, в самом разгаре восстановительных работ.

Как археологи выкапывают статуи, одни в рамках, другие совершенно голые, как «в одном из старых больших цехов рабочие работают лопатками и кирками по полу. Это могло бы быть любое археологическое место в процессе раскопок. Статуи, все еще погруженные в землю, видны посередине и сверху, едва посаженные случайно. Рука сверхъестественного бога, обнаженная женщина, повернувшаяся ко мне спиной, покрыта серой рабочей корзиной, из которой были видны только ее улыбающиеся ягодицы. Это был танец воскрешения. Второе присутствие тел, доставившее Вам много радости. В других местах лежат статуи, чеканные вверх ногами (...) бронзовый Зевс, лежащий на сундуке, как обыкновенный усталый рабочий ... ».

Η περιγραφή του Γ. Σεφέρη

Στο ημερολόγιό του, στις μέρες για το 1946, ο Γιώργος Σεφέρης περιγράφει την επίσκεψή του το μεσημέρι στο Αρχαιολογικό Μουσείο, στις 4 Ιουνίου, κατά τη διάρκεια των εργασιών.

Το πώς τα ξεθάβουν, άλλα σε κάσες και άλλα γυμνά, το πώς «σε μια από τις παλιές μεγάλες αίθουσες οι εργάτες δουλεύουν με φτυάρια και με αξίνες το δάπεδο. Θα μπορούσε να είναι ένας όποιος τόπος ανασκαφών. Τα αγάλματα βυθισμένα ακόμη στη γης φαίνονται από τη μέση και πάνω γυμνά φυτεμένα στην τύχη. Το μπράτσο κάποιου υπερφυσικού θεού, μια γυμνή γυναίκα που μου γυρίζει την πλάτη ήταν καπελωμένη με ένα γκρίζο καλάθι εργάτη που άφηνε να φαίνονται μόνο τα γελαστά της καπούλια. Ήταν ένας αναστάσιμος χορός αναδυομένων. Μια δευτέρα παρουσία σωμάτων που σου έδινε μια παλαβή χαρά. Άλλού αγάλματα ξαπλωμένα, ανάγλυφα στημένα ανάποδα (...) ο μπρούτζινος Δίας ξαπλωμένος πάνω σε μια κασέλα σαν ένας κοινός κουρασμένος εργάτης...».

«За них мы боролись»

Современные археологи указывают на сложность всей задачи, так как любая вибрация могла открыть трещину, отслоить что-либо или нанести «телесные повреждения» в памятниках древности - и это было проблемой для специалистов. Они осознавали, что если будут торопиться или ошибиться, их действия имели бы последствия для самих экспонатов, на поверхности которых моментально видны любые повреждения; они настолько хрупки, что очень легко открываются в сварных швах. И это подвиг, что никаких повреждений с того периода не обнаружено.

«Για αυτά πολεμήσαμε»

Σύγχρονοι αρχαιολόγοι επισημαίνουν τη δυσκολία του όλου εγχειρήματος, καθώς οποιοσδήποτε κραδασμός μπορεί να ανοίξει ρωγμή, να αποκολλήσει κάτι ή να δημιουργήσει «σωματικές βλάβες» στις αρχαιότητες - και αυτό ήταν το μέλημα των ανθρώπων στην απόκρυψη, γιατί ήξεραν ότι αν βιαστούν ή αν κάνουν λάθος, οι πράξεις τους θα είχαν συνέπειες πάνω στα ίδια τα εκθέματα που «σωματοποιούν τις βλάβες», είναι τόσο εύθραυστα και είναι πολύ εύκολο να ανοίξουν στις συγκολλήσεις. Και είναι άθλος ότι δεν έχουν διαπιστωθεί βλάβες από εκείνη την εποχή.

Эти статуи, поскольку на самом деле они создавались в качестве памятников на открытых пространствах, повидали многое. Во время войн и религиозных преследований, люди с древнейших времен, делали то же самое: они возвращали их в утробу, прятали в земле, а археологи упоминают ту нежность этого акта, т.е. способа захоронения, когда они просто наклоняли их и клади лицом к лицу. «Они усыпили их и хоронили их, обнявшись», их хоронили таким образом, чтобы они смотрели друг на друга, чтобы сохранить их для

следующих поколений, даже не зная, доживут ли они до того, чтобы выкопать их и увидеть снова.

Αυτά τα αγάλματα, καθώς μάλιστα ήταν καμωμένα για μνημεία σε υπαίθριους χώρους, έχουν δει πολλά. Στους πολέμους και τους θρησκευτικούς διωγμούς οι άνθρωποι από την αρχαιότητα έκαναν το ίδιο: τα επέστρεφαν στη μήτρα, τα έκρυβαν στη γη, και ο αρχαιολόγος κάνει μνεία στην τρυφερότητα ακόμη και αυτής της πράξης, στον τρόπο θαψίματος, όταν απλά τα πλάγιαζαν και τα έβαζαν αντικριστά, «τα βάζανε αγκαλιά να κοιμούνται», για να τα φυλάξουν για τις επόμενες γενιές, χωρίς ποτέ να γνωρίζουν αν θα ζήσουν οι ίδιοι για να τα ξεθάψουν και να τα ξαναδούν.

Национальный Археологический Музей Греции сегодня / Το Εθνικό Αρχαιολογικό Μουσείο σήμερα.

Источники:

- Карузу С., «Краткая история Национального музея», в Карузу С., Национальный археологический музей, Коллекция скульптур, Описательный каталог, Афины, 1967, ia'-k'.

- Пасхалидис К., «Основание, история и приключения Национального археологического музея, 130 лет работы в одной лекции».
- Петракос Б.Х., "Памятники древности Греции во время войны 1940-1944 гг."
- «Ущерб, нанесенный древностям войной и оккупационной армией», Афины, 1946 г.

<https://www.imerodromos.gr/i-apokrypsi-kai-diasosi-ton-archaiotiton-sta-chronia-tis-katochis-1941-1944/>

Πηγές:

- Καρούζου Σ., «Σύντομη Ιστορία του Εθνικού Μουσείου», στο Καρούζου Σ., Εθνικόν Αρχαιολογικόν Μουσείον, Συλλογή Γλυπτών, Περιγραφικός Κατάλογος, Αθήναι 1967, ια'-κ'.
- Πασχαλίδης Κ., «Η ίδρυση, η ιστορία και οι περιπέτειες του Εθνικού Αρχαιολογικού Μουσείου, 130 χρόνια λειτουργίας σε μία διάλεξη».
- Πετράκος Β.Χ., «Τα αρχαία της Ελλάδος κατά τον πόλεμο 1940-1944»
- «Ζημίαι των Αρχαιοτήτων εκ του Πολέμου και των Στρατών Κατοχής», Αθήναι 1946

<https://www.imerodromos.gr/i-apokrypsi-kai-diasosi-ton-archaiotiton-sta-chronia-tis-katochis-1941-1944/>

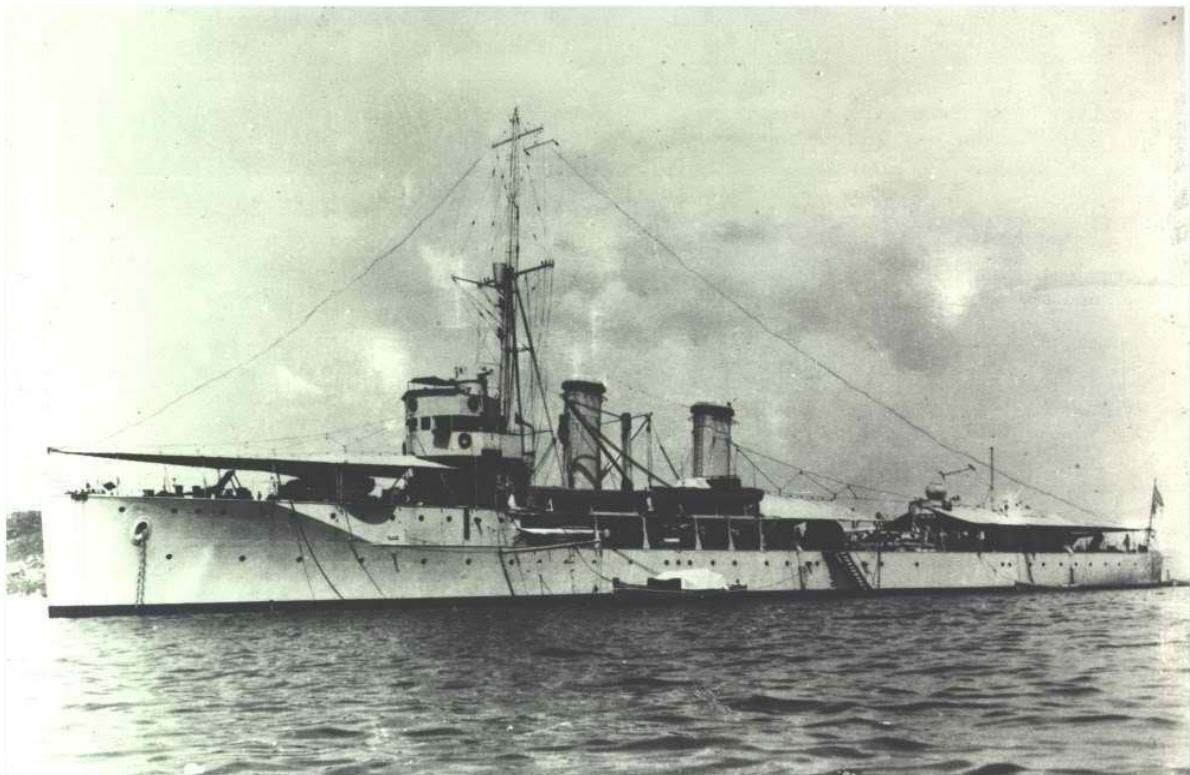
Автор текста, подбор материала: Теодора Янници, к.и.н.

Κείμενο, σύνταξη, επιμέλεια: Δώρα Γιαννίτση

ФОТО-ПРИЛОЖЕНИЕ / ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΚΟ ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

ГРЕКО-ИТАЛЬЯНСКАЯ ВОЙНА. ЭПОС ГРЕЧЕСКОГО НАРОДА / ΤΟ ΕΠΟΣ ΤΟΥ '40. ΕΛΛΗΝΟΪΤΑΛΙΚΟΣ ΠΟΛΕΜΟΣ

Το αντιτορπιλικό "Ελλη"
Греческий контрминоносец "Элли", вероломно затопленный итальянцами

Греческий премьер-министр Иоаннис Метаксас. / Ο Έλληνας πρωθυπουργός Ιωάννης Μεταξάς.

Φέτα νευρίσκωμα!
 Κατά την πόλη της
 Αθήνας στις 28 Οκτωβρίου
 1940
 από τον
 Διοκλητίου
 Ιωάννη Μεταξά

Обращение Иоанниса Метаксаса к греческой нации 28 октября 1940 года.
МЫ ПОБЕДИМ !!!

Το πρώτο Ιταλικό αεροπλάνο που κατέρριψαν οι ελληνικές δυνάμεις.

Первый итальянский самолет, сбитый греческими вооруженными силами

33. Γυναίκες Βόρειας Ήπειρου εργαζόμενες για τη διάβασή του Στρατού μας

Гречанки Эпира открывают дорогу для греческой армии

Отправление на фронт, ноябрь 1940г.

**Отправление на фронт. Благословение матери. / Αναχώρηση για το μέτωπο.
Ευλογία της μητέρας.**

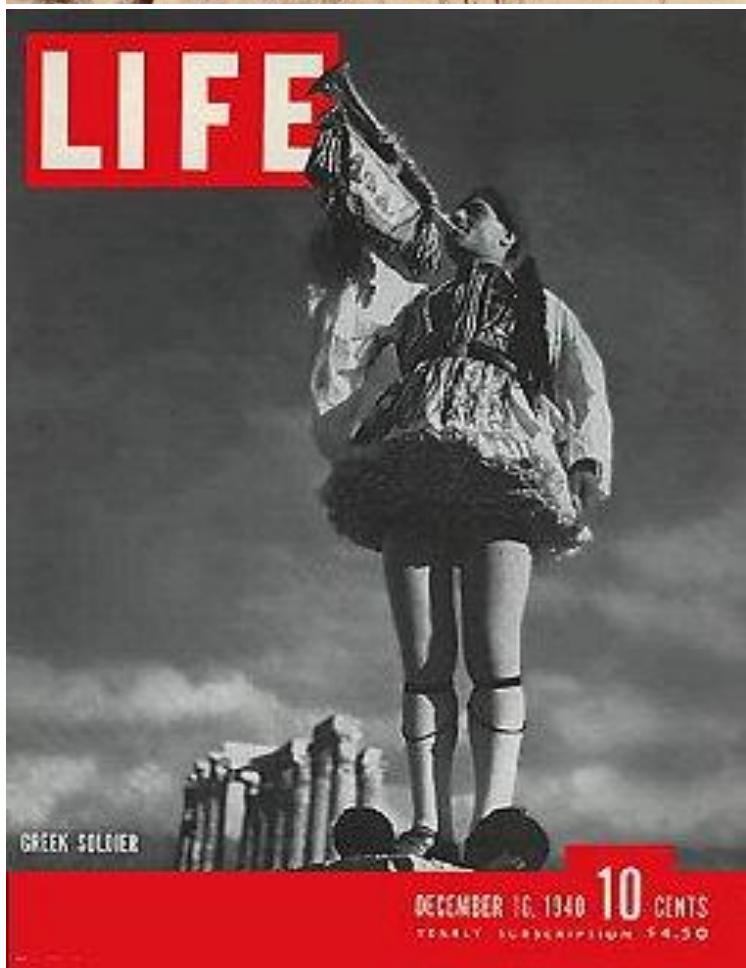

ΠΟΛΥΒΟΛΗΤΣ ΣΤΟ ΕΛΛΗΝΟΑΛΒΑΝΙΚΟ ΜΕΤΩΠΟ
Артиллерист на греко-албанском фронте

Η πορεία προς το μέτωπο. - Χειμώνας 1940-1941.
На фронте. Зима 1940-41 гг.

ИСКУССТВО И ВОЙНА. / Ο ΠΟΛΕΜΟΣ ΜΕΣΑ ΑΠΟ ΤΗΝ ΤΕΧΝΗ.

Николаос Нироу. «Греческая- итальянская война. Потопление итальянских судов легендарной лодкой ПАПАНИКОЛИС», 1940г.

Νικολάου Νείρου, «Ο Ελληνοϊταλικός Πόλεμος: Η καταβύθιση της ιταλικής νηοπομπής από τον θρυλικόν ΠΑΠΑΝΙΚΟΛΗΝ», 1940.

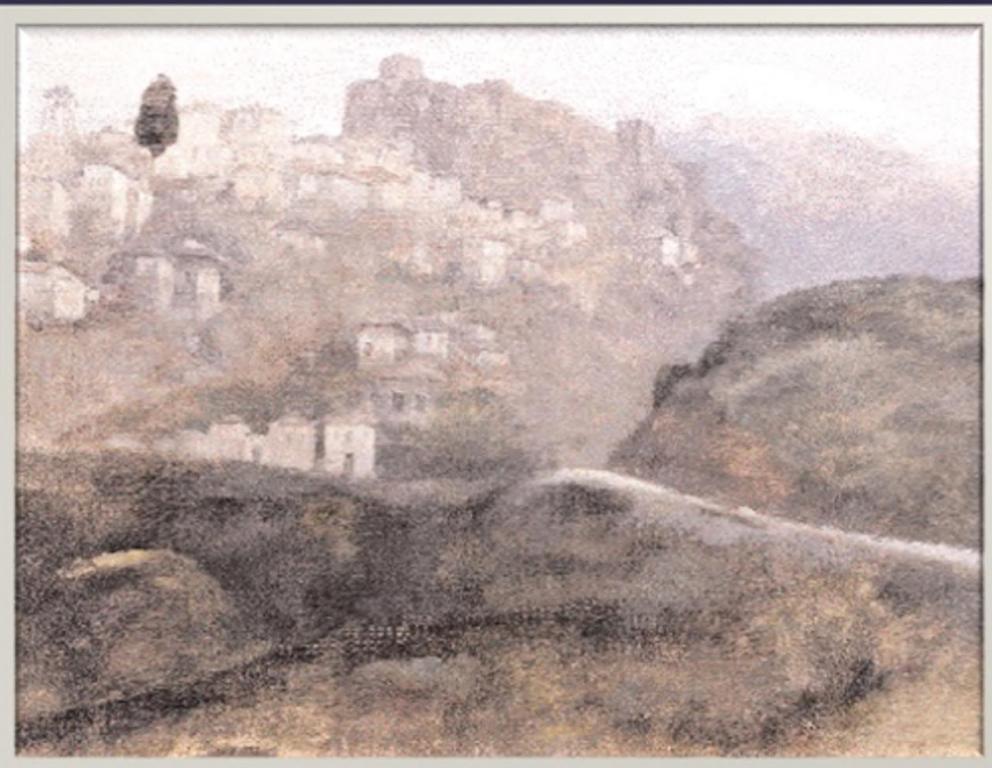

«Κατάληψη εχθρικών θέσεων» ή «Αέρω» Αλ. Αλεξανδράκης
«Атака врага» или «Ура». Ал. Александракис

Αλ. Αλεξανδράκης «Πυροβολικό στο ποτάμι»

Ал. Александракис «Артиллерия на реке»

Το «Αργυρόκαστρο» του Γιώργου Προκοπίου
«Агирокастро» Георгиос Прокопиу

Γιώργος Προκοπίου - Георгиос Прокопиу

Φωτογραφία του Γ. Προκοπίου – Фотография Г. Прокопиу

5.12.40. Πέπελη. Ιταλοί στρατιώτες τη στιγμή που παραδίδονται αιχμάλωτοι. Φωτογραφία του Γ. Προκοπίου

Пепели. Итальянские солдаты во время плена. Фотография Г. Прокопиу

Ουμβέρτος Αργυρός «Εμπρός για τα σύνορα» Умвергос Аргирос- «Вперед на границу»

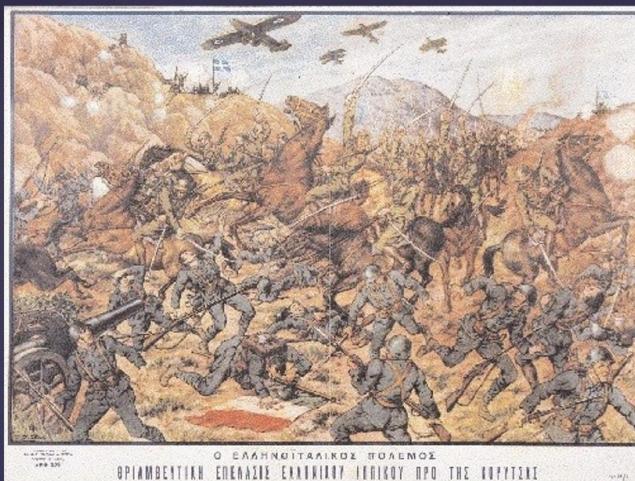
Ουμβέρτος Αργυρός, «Προσθητική βαρέος πυροβολικού –Β. Ηπειρος» –
Умвергос Аргирос «Отправление тяжелой артиллерии Умвергос Аргирос»

Ουμβέρτος Αργυρός, «Αναγνώριση Ελληνικού Ιππικού – Β. Ηπειρος»
Умвергос Аргирос «Разведка конной армии –Северный Эпир»

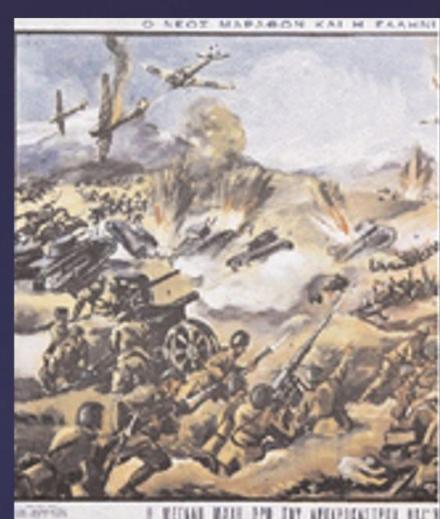

«Έρποντας» Αλ. Αλεξανδράκης «Ползти» Ал. Александракис

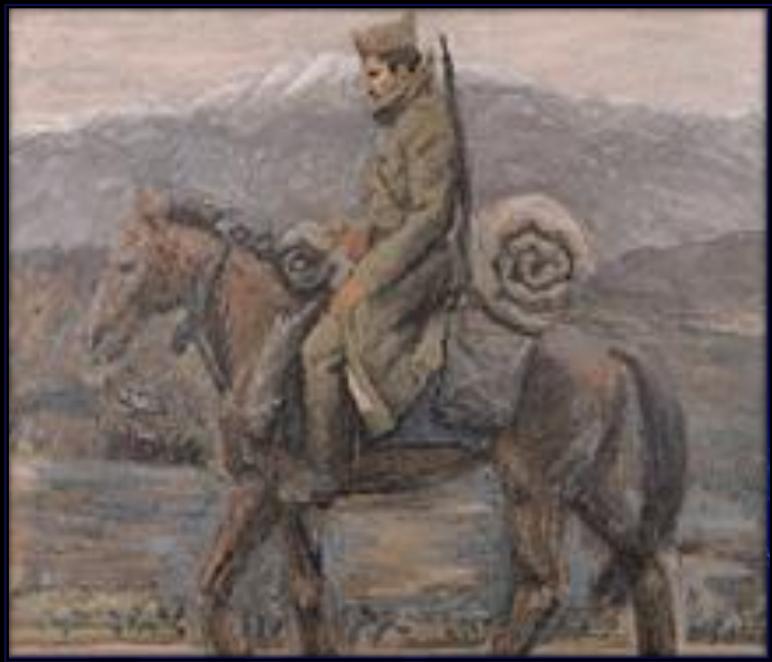

Φρίξου Αριστέως, «Ο
Ελληνοϊταλικός Πόλεμος:
Θριαμβευτική επέλασις ελληνικού
ιππικού προ της Κορυτσάς»

Фриксу Аристеос. «Греко-
итальянская война: Триумфальная
Атака конной армии перед Корицца»

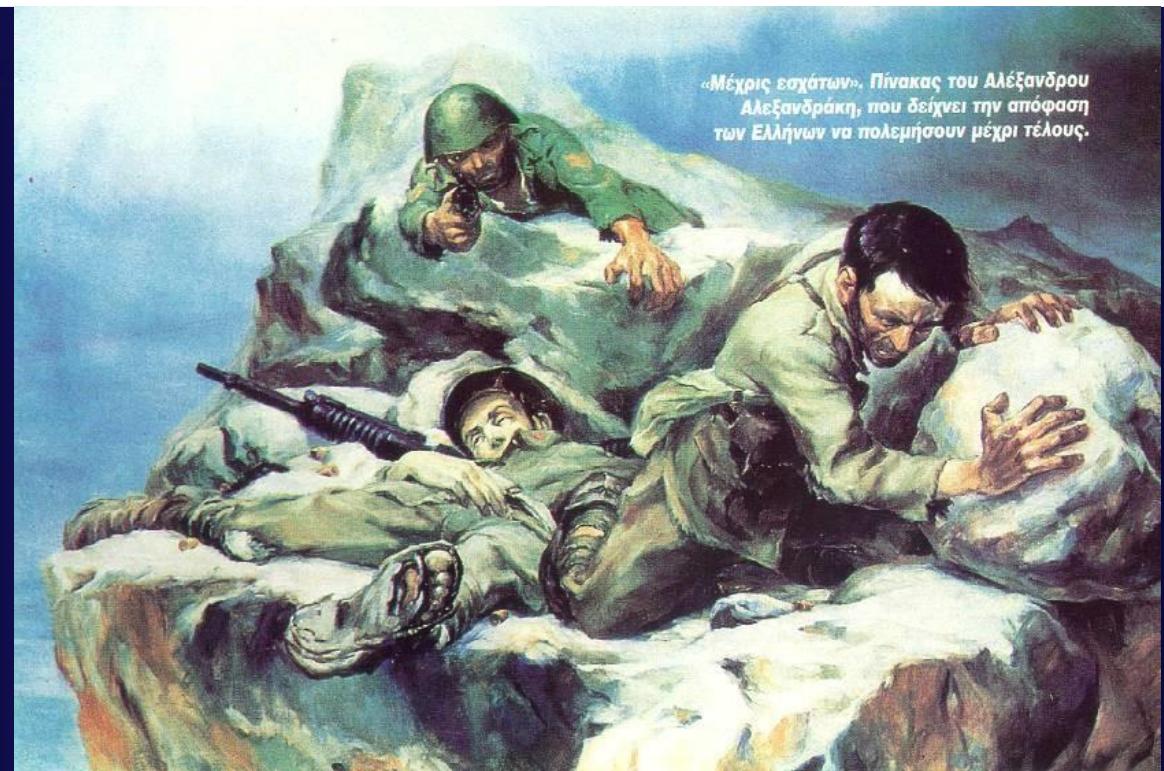

Νίκου Καστανάκη, «Ο νέος
Μαραθών
και η ελληνική εποποιία: Η
μεγάλη
μάχη προ του Αργύροκαστρου.
Никос Кастанакис « Новый
Марафон и Эпопея: Великая атака
перед Аргирокастра»

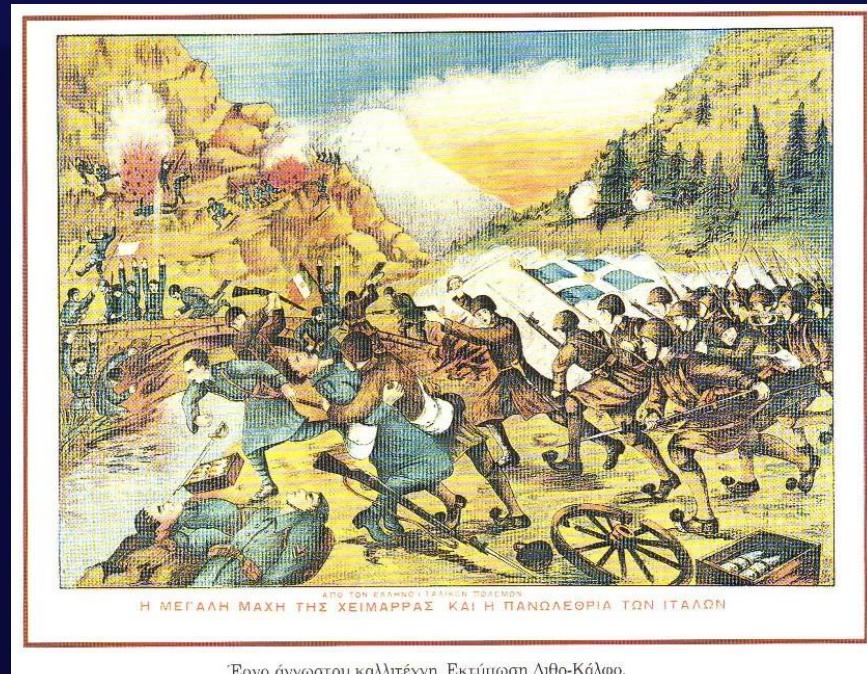
Ανδρέας Βουρλούμη, «Ιππέας - Ελάτης»

Андреас Вурлумис
«Всадник-Елатис»

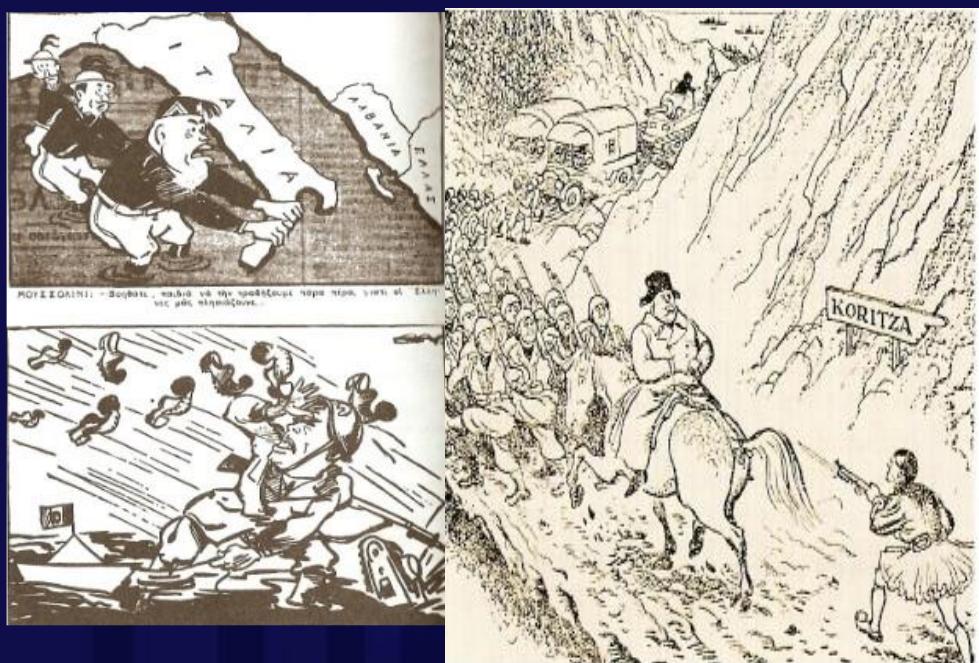
Ал. Александракис. «Будем воевать до конца».

Έργο άγνωστου καλλιτέχνη. Εκτύπωση Λιθο-Κάλφο.

Работа неизвестного художника. Сражение под Химаррой и поражение итальянской армии

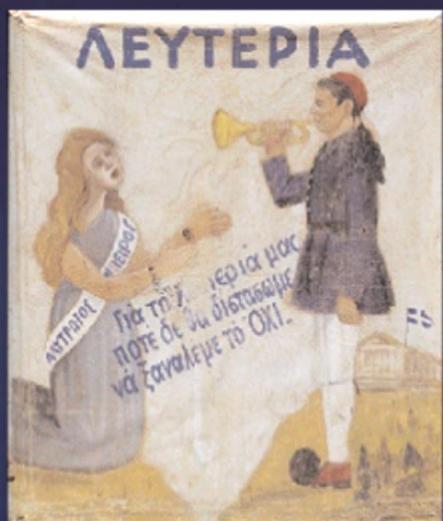
Карикатура. Газета «Daily Mail». “Дорога в Грецию оказалась кривой.”.
Художник Hillyworth.

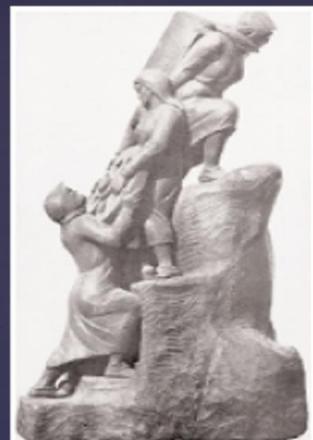
Σχεδιασμένο από το ζωγράφο Ε. Παπαδημητρίου (1895–1958) εξώφυλλο του βιβλίου «Δαβάκης–Πίνδος» Έскиζ χαροκόπιου Ε. Παπαδημητρίου (1895–1958), οβιόζα κητη «Δαβακίς – Πίνδος»

Αλβανία 1941. Ο Γιάννης Τσαφούχης με την Παναγία Βρεφοκρατούσα
Албания 1941. Яннис Царухис с иконой «Богоматерь с младенцем»

Αφίσα, φιλοτεχνημένη από άγνωστο καλλιτέχνη. Αφίσα, неизвестный художник

Νικόλα, «Γυναίκες της Πίνδου. 28η Οκτωβρίου 1940», ξύλο – Νикола « Женщины Пиндоса. 28 Октября 1940», дерево.

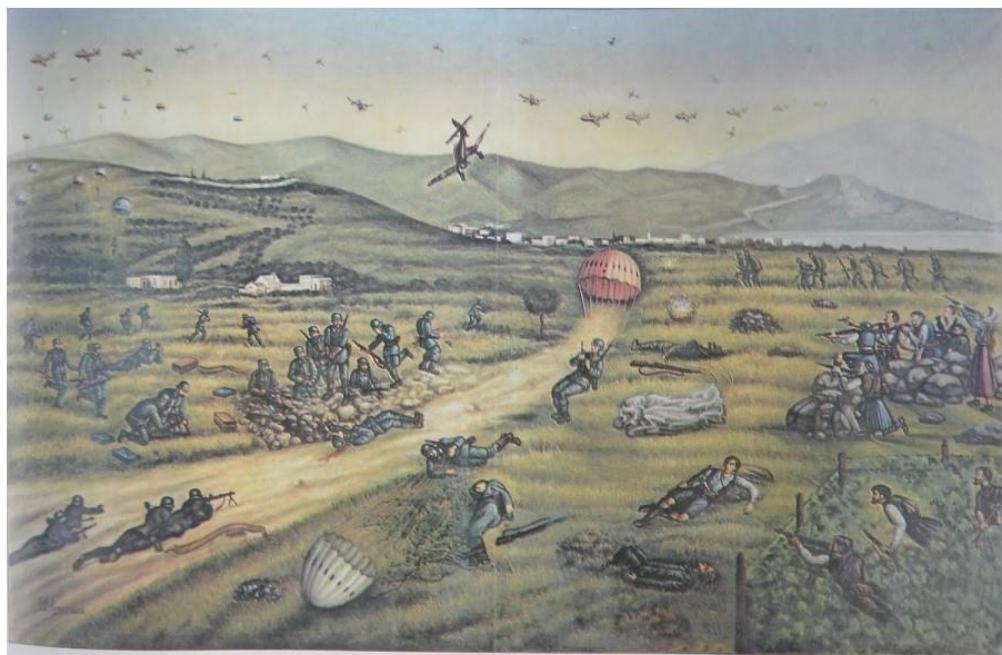
Ξύλινος τσολιάς – Деревянный Солдатик

Ξύλινη κασετίνα. Στο κέντρο η ελληνική σημαία - Деревянная коробка. В центре греческий флаг

Πήλινο κανάτι με τη λέξη NIKI και τις σημαίες Αγγλίας και Ελλάδος. - Глиняный кувшин, со словом «Победа» и со флагами Англии и Греции.

Η Μάχη της Κρήτης - Сражение за Крит

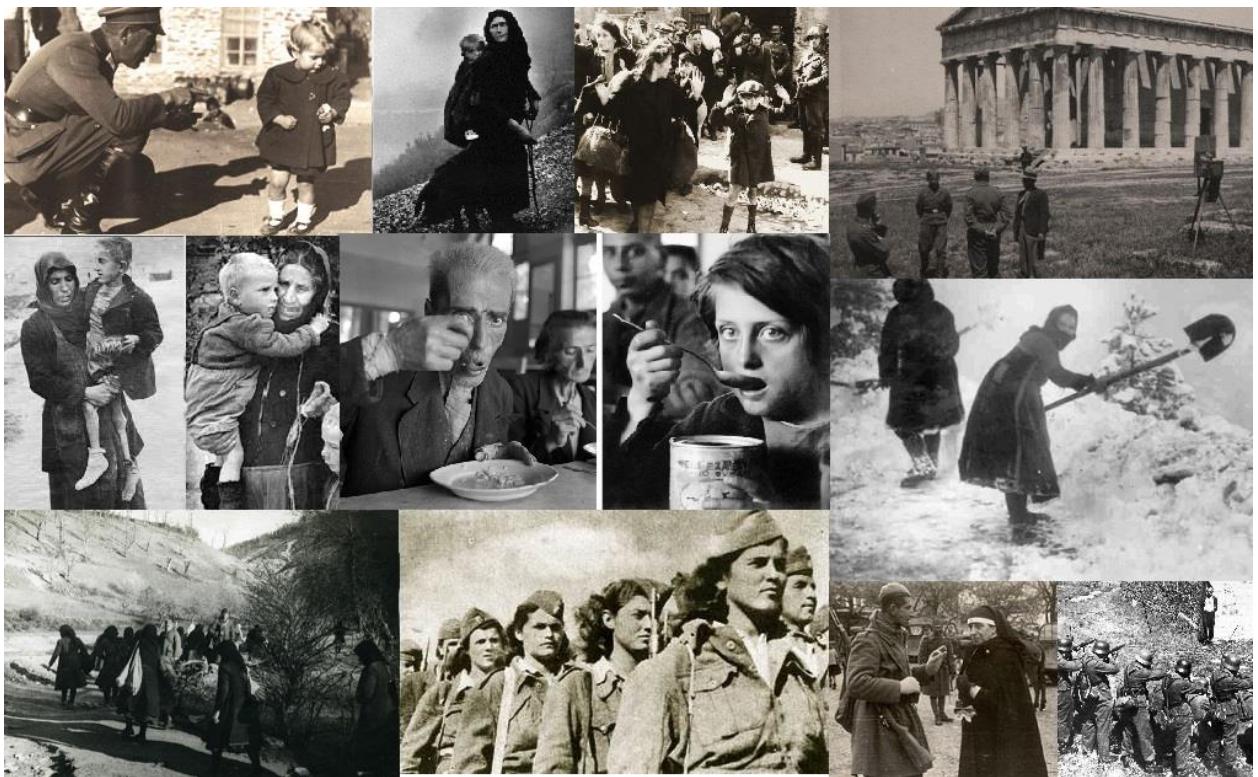

ИНОЗЕМНАЯ ОККУПАЦИЯ. ГОЛОД. ЗВЕРСТВА НЕМЕЦКО-ФАШИСТКОЙ ОККУПАЦИИ. ГЕРОИЧЕСКОЕ СОПРОТИВЛЕНИЕ ГРЕКОВ. / ΞΕΝΗ ΚΑΤΟΧΗ. ΛΙΜΟΣ. ΟΙ ΘΗΡΙΩΔΙΕΣ ΤΗΣ ΦΑΣΙΣΤΙΚΗΣ-ΝΑΖΙΣΤΙΚΗΣ ΚΑΤΟΧΗΣ. ΗΡΩΙΚΗ ΑΝΤΙΣΤΑΣΗ.

Τα γερμανικά στρατεύματα στην Ακρόπολη, Απρίλιος 1941
Немецкие войска на Акрополе, апрель 1941

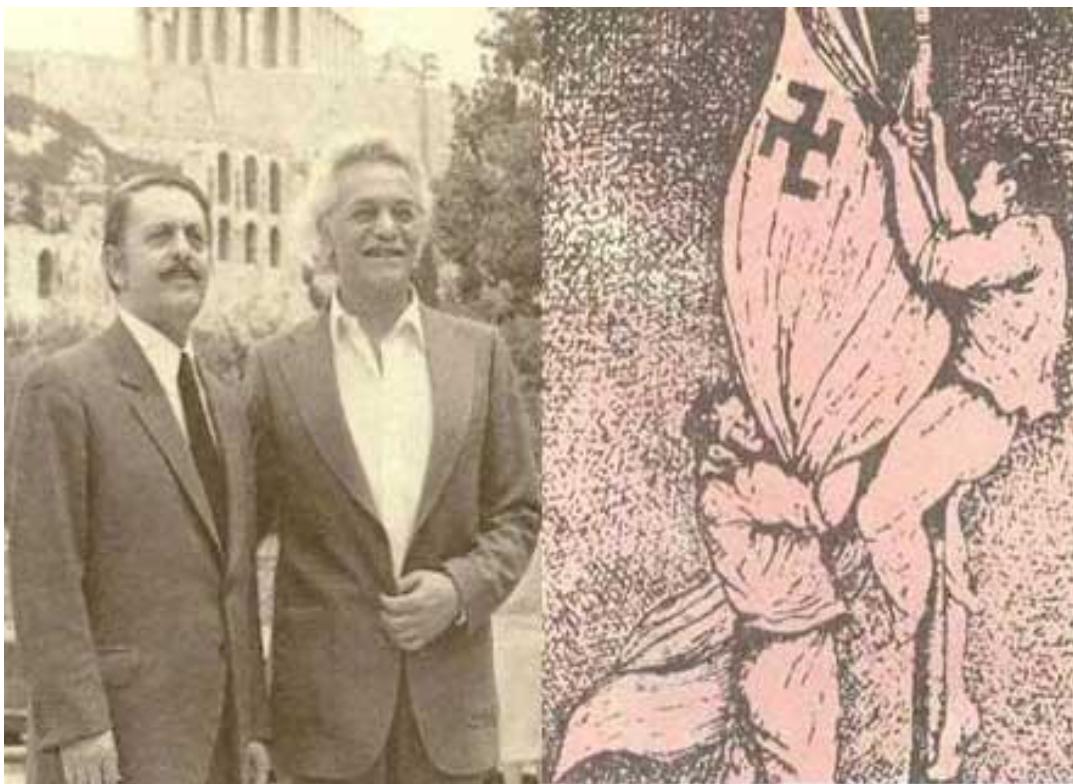

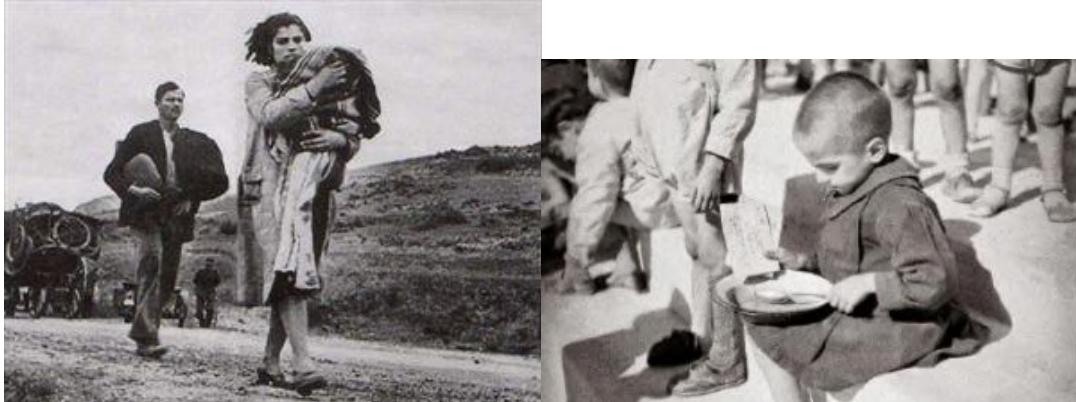
Взрыв стратегического моста ГОРГОПОТАМОС, 25.11.1942г. /

Ανατίναξη γέφυρας ΓΟΡΓΟΠΟΤΑΜΟΥ, 25.11.1942.

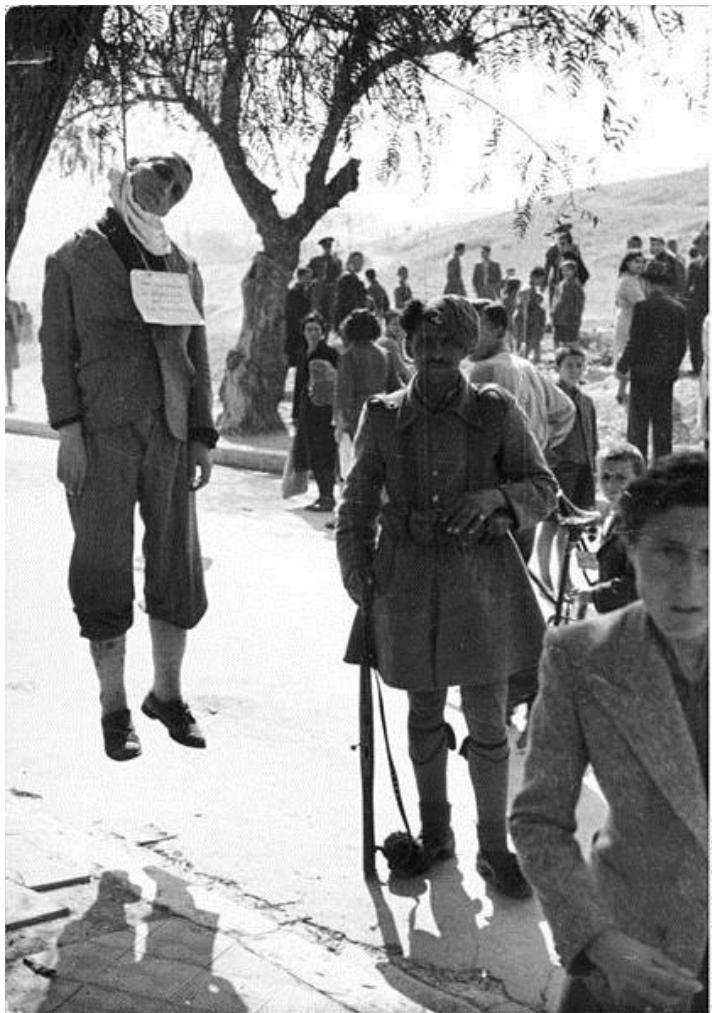

*Οι ήρωες της Εθνικής Αντίστασης Αποστόλης Σάντας και Μανώλης Γλέζος –
Апостолис Сантац и Манолис Глезос. Герои Греции. Герои Сопротивления.*

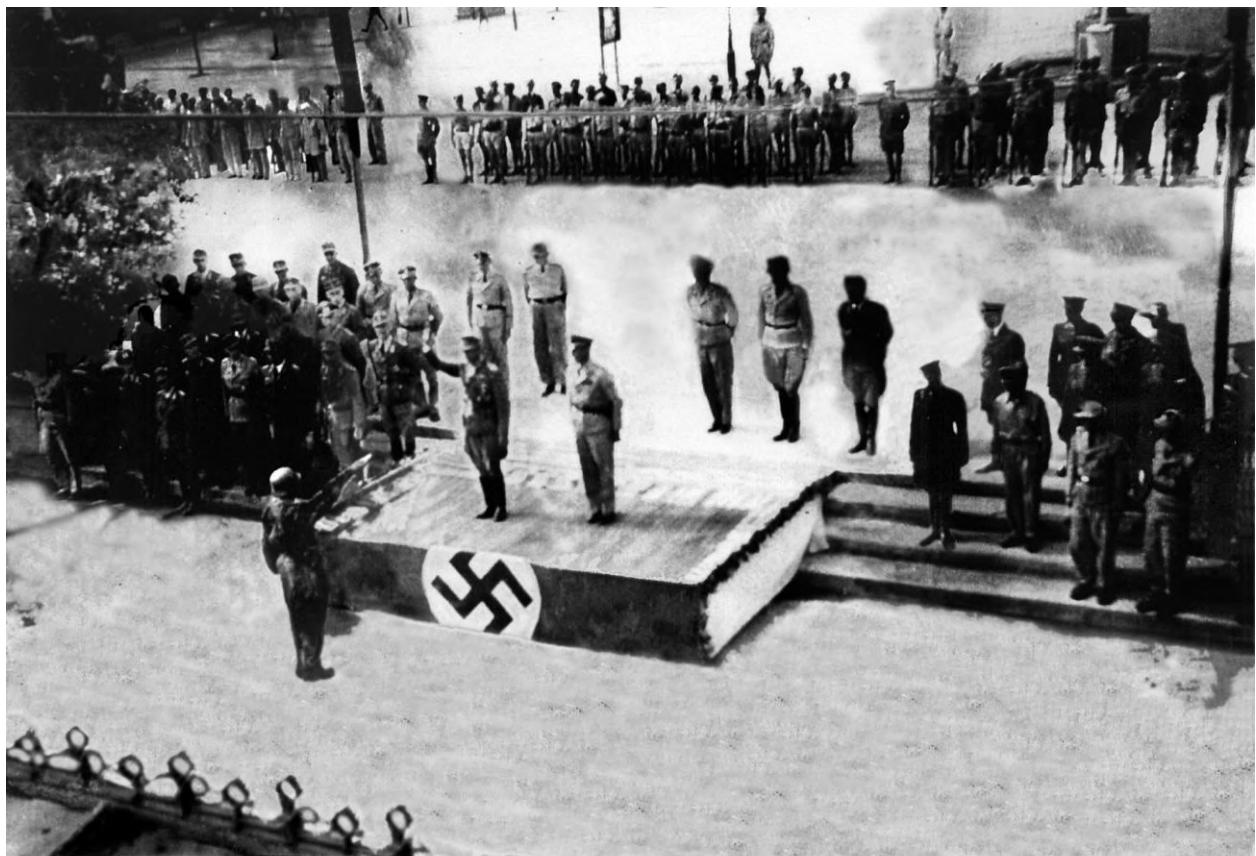

Bundesarchiv, Bild 101I-175-1652-13
Foto: Dreyßen | 1943

Αγρίνιο 1944 η κεντρική πλατεία Μπέλλου (σήμερα Δημοκρατίας) κάτω από τη γερμανική μπότα. Στη διάρκεια παρελασης των κατοχικών δυνάμεων μαζί με τους Έλληνες ταγματασφαλίτες συνεργάτες τους, για να υπενθυμίζουν στους Αγρινιώτες ότι πρέπει να φοβούνται να μήν αντιστέκονται κι ούτε να ογωνίζονται για την ελευθερία της πατρίδας αλλά μόνο να σκύβουν το κεφάλι στη νέα τάξη... του αγκυλωτού σταυρού.

φωτογρ. αρχείο: Αριστείδη Μπαρχαμπά

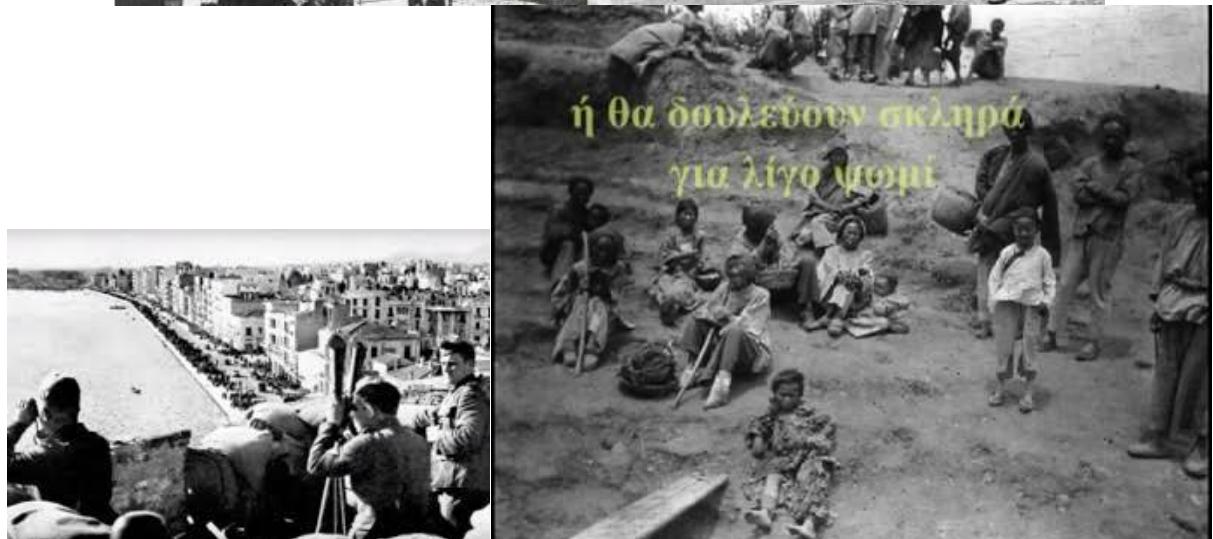

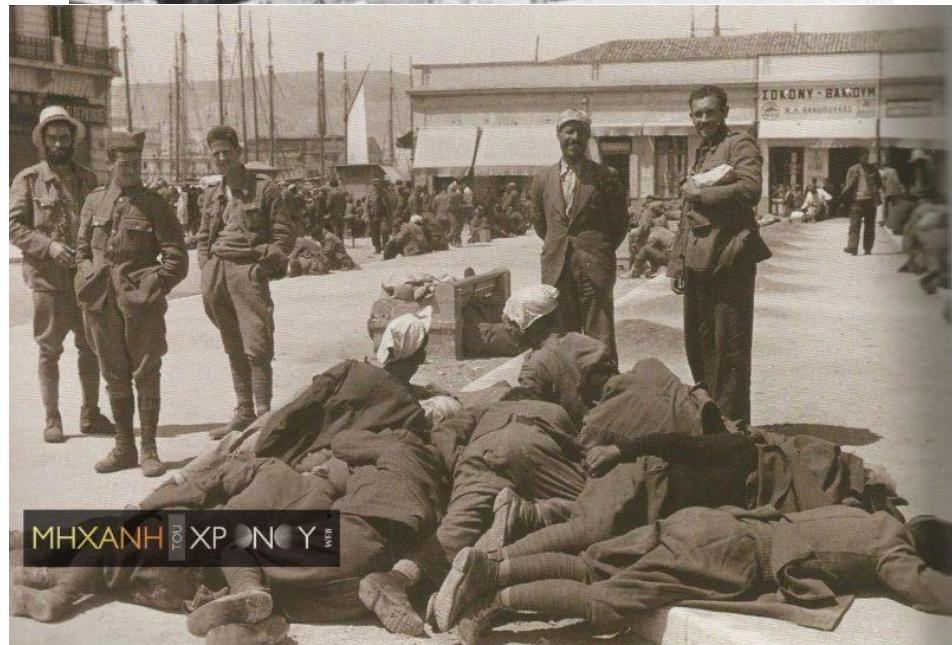

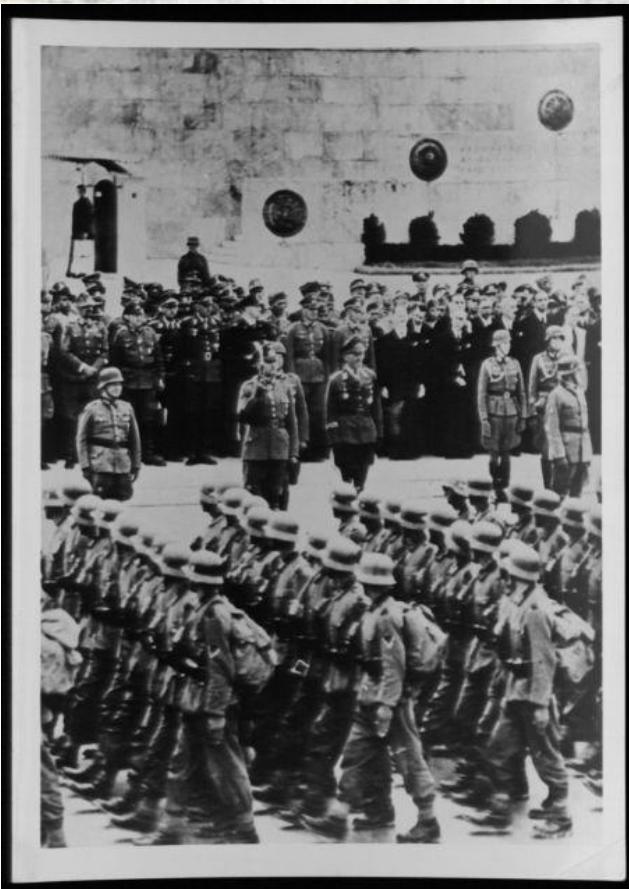

Трагедия в Дистомо - истребление населения, июнь 1944г. / Η τραγωδία στο Δίστομο - Ιούνιος 1944

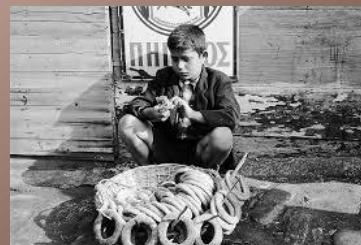

ИНОЗЕМНАЯ ОККУПАЦИЯ. ГОЛОД. / ΞΕΝΗ ΚΑΤΟΧΗ. ΛΙΜΟΣ.

These children have just been received into a clinic, where they have been bathed and given the first square meal they have had for weeks. Their thin bodies tell all too vividly what they have been going through. But there is room for only a few of them; many have to be turned away.

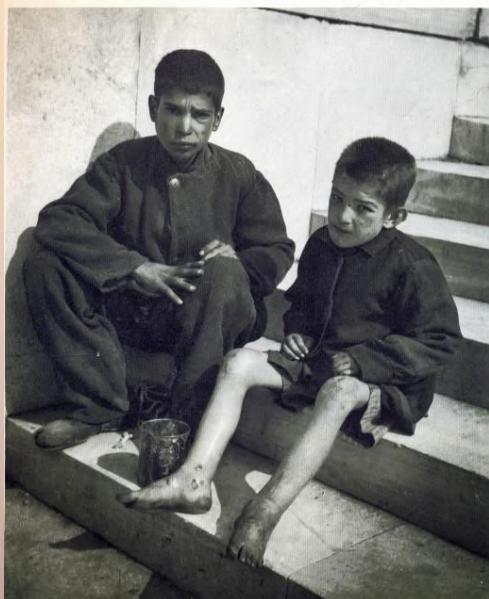

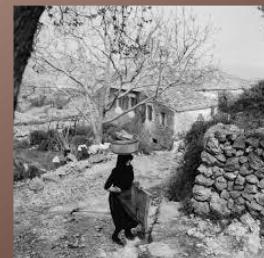

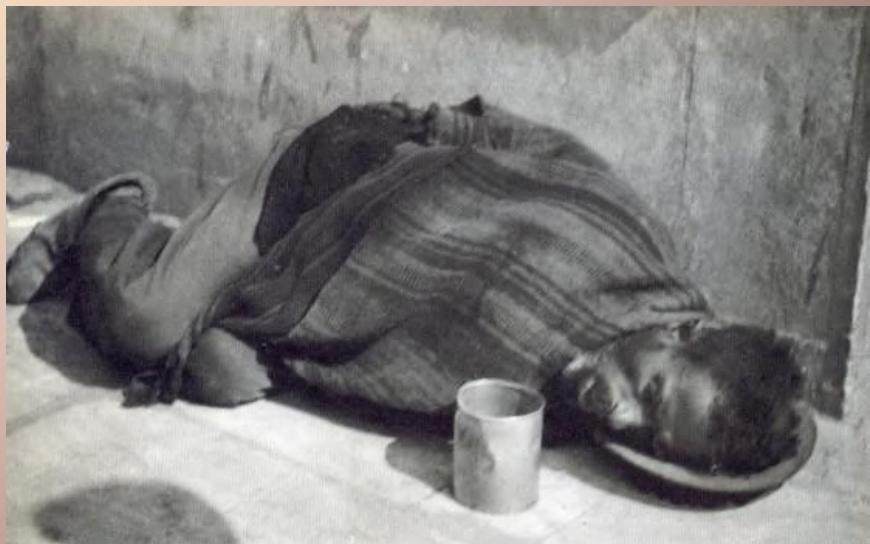

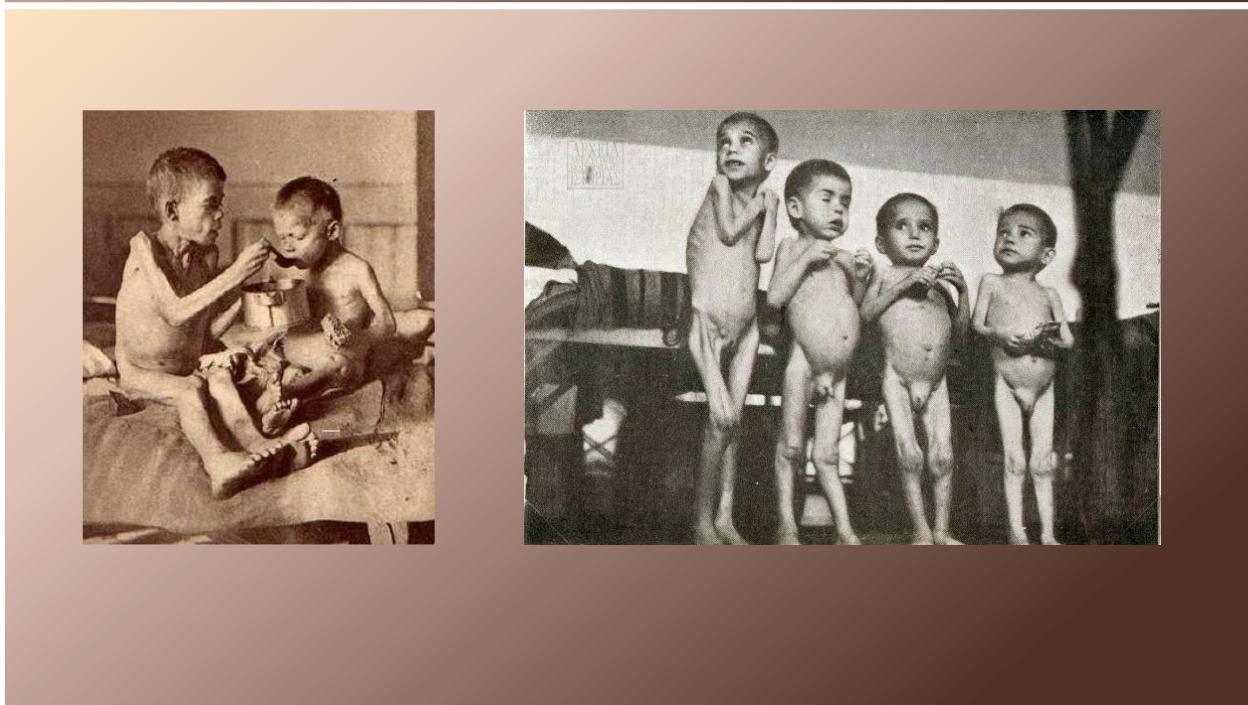

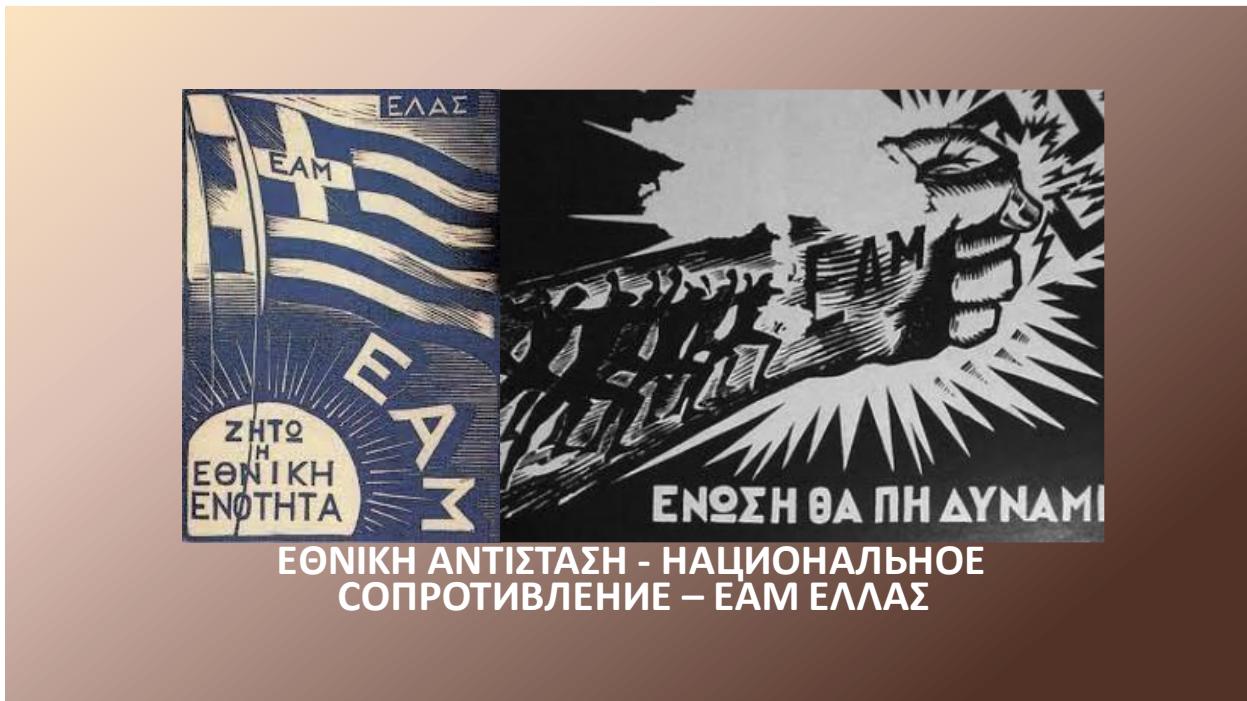

**ИНОЗЕМНАЯ ОККУПАЦИЯ. ГЕРОИЧЕСКОЕ СОПРОТИВЛЕНИЕ
ГРЕКОВ. / ΕΕΝΗ ΚΑΤΟΧΗ. ΗΡΩΙΚΗ ΑΝΤΙΣΤΑΣΗ.**

Генерал Николаос Пластирас / Νικόλαος Πλαστήρας

Наполеон Зервас / Ναπολέων Ζέρβας

Ευριπίδης Μπακιρτζής / Эврипиidis Бакирдзис

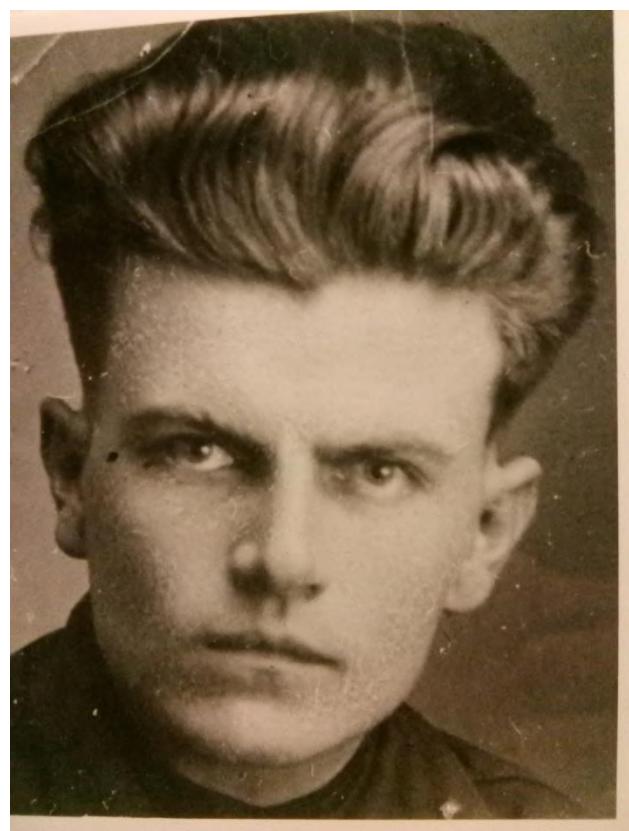
Δημήτριος Ψαρρός / Димитриос Πσαρρος

Γεώργιος Καρτάλης / Георгиос Карталис

Λευτέρης Αποστόλου / Лефтерис Апостолу

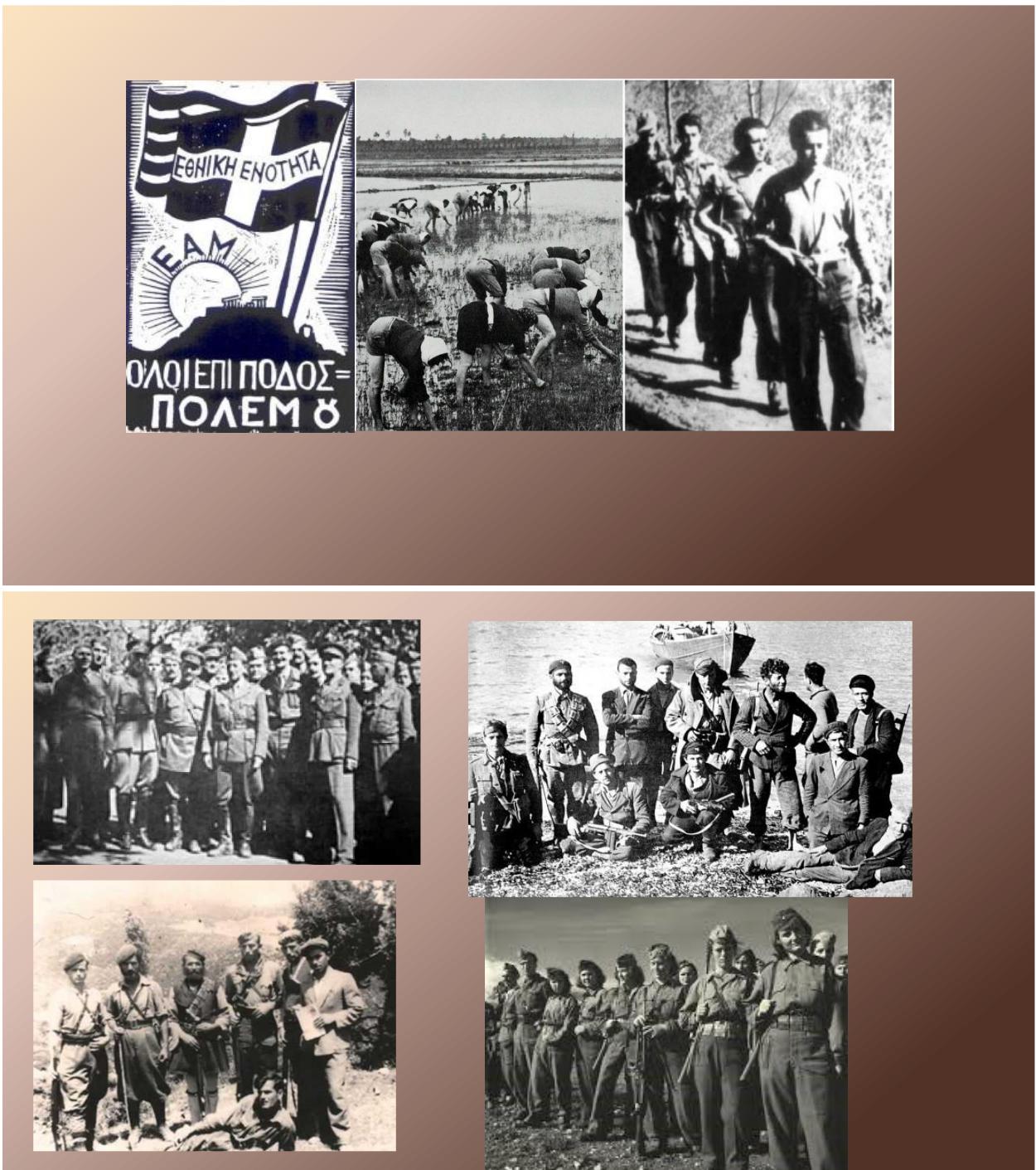

Ηλίας Τσιριμώκος / Илиас Циримокос

Απόστολος Βογιατζής / Апостолос Войятзис

ЭТО ТЕ ГЕРОИ, КОТОРЫЕ СНЯЛИ НЕМЕЦКУЮ СВАСТИКУ С АКРОПОЛЯ

Μανώλης Γλέζος & Απόστολος Σάντας / Манолис Глезос и Апостолос Сантас

Άρης Βελουχιώτης / Арис Велухиотис

Σεπτέμβριος του 1944, συγκέντρωση του ΕΑΜ Πολυγύρου μπροστά στο παλιό δημοτικό σχολείο, σημερινό δημαρχιακό κτίριο.
(φωτογρ. Αργύρης Βογιατζής, αρχείο Γιάννης Αικατερινάρης)

сентябрь 1944г. Афины, демонстрация

**Ο μητροπολίτης Κοζάνης Ιωακείμ
Επιθεωρεί άγημα ανταρτών του ΕΛΑΣ.**

Митрополит региона «Козани» Иоаким осматривает отряд ЭЛЛАС.

Στις 3 του Δεκέμβρη του 1944, ξεκινούσε μια νέα, αιματηρή κι αδελφοκτόνος περίοδος για τη μεταπολεμική Ελλάδα. Σε ένα μεγάλο συλλαλητήριο του ΕΑΜ, στην πλατεία Συντάγματος, στο οποίο είχαν συγκεντρωθεί δεκάδες χιλιάδες κόσμου ως απάντηση στο τελεσίγραφο της κυβέρνησης (1-12-1944) για τον αφοπλισμό όλων των αντάρτικων ομάδων, επενέβη ο αγγλικός στρατός και ακολούθησε σφαγή, με συνέπεια το θάνατο 28 διαδηλωτών και τον τραυματισμό άλλων 148. Ήταν η αρχή για τον εμφύλιο πόλεμο...

3 декабря 1944 года для послевоенной Греции начался новый, кровавый и братоубийственный период. На большом митинге ЭАМ на площади Синтагма=Конституции, на котором собрались десятки тысяч человек в ответ на ультиматум правительства (1-12-1944) о разоружении всех партизанских отрядов, вмешалась британская армия и завязалась бойня, в результате в убийстве 28 протестующих и ранении 148. Это было началом гражданской войны...

Владимир Коккинаки - Βλαδίμηρος Κοκκινάκης

1904 - 1985

Константин Коккинаки - Κωνσταντίνος Κοκκινάκης

1910 - 1990

Григорий Бахчиванджи / Γρηγόριος Μπαχτζιβαντζής

1909 - 1943

Феофилакт Зубалов - Θεοφύλακτος Ζουμπάλοβ

1915 - 1968

Владимир Колпакчи, / Βλαδίμηρος Κολπακτσής

1899-1961

**Федор (Фотис Котанов), Φιόντορ (Φώτης) Κοτάνοβ
1914 - 1993**

**Илья Мурза –Ηλίας Μουρζάς
1904—1983**

Степан Мурза – Στέφανος Μουρζάς

1917 - 1974

Константин Талах – Κωνσταντίν Ταλάχ

1918—1944

Илья Тахтаров / Ιλιά/Ηλίας Ταχτάροβ

1913—1978

Василий Фисатидис / Βασίλης Φυσατίδης

1921—1984

Константин Хаджиев / Κωνσταντίν Χαντζίγιεβ

1911—1977

Георгий Целио / Γκεόργκι Τσέλιος

1909 — 1945

Наш родной генерал Андрей Федорович Вураки. / Ο σύγχρονός μας και αγαπητός από όλους μας στρατηγός Ανδρέας Βουράκης, 1922–2008.

На страницах 259-379 приводятся фотоматериалы, полученные из книги «Итак, у нас война! «Allors, c'est la guerre!». Авторы: В. Николаюс, Г. Скальоянис, В. Анастасопулос. Салоники 2010, издательство: Nikoltsios Vasileios & SIA O.E.

Στις σελίδες 259-379 παρατίθεται φωτογραφικό υλικό από το βιβλίο-λεύκωμα «Λοιπόν, έχουμε πόλεμο! «Allors, c'est la guerre!». Συγγραφείς: Β. Νικόλτσιος, Γ. Σκαλτσογιάννης, Β. Αναστασόπουλος. Θεσσαλονίκη 2010. Εκδότης: Νικόλτσιος Βασίλειος & ΣΙΑ Ο.Ε.

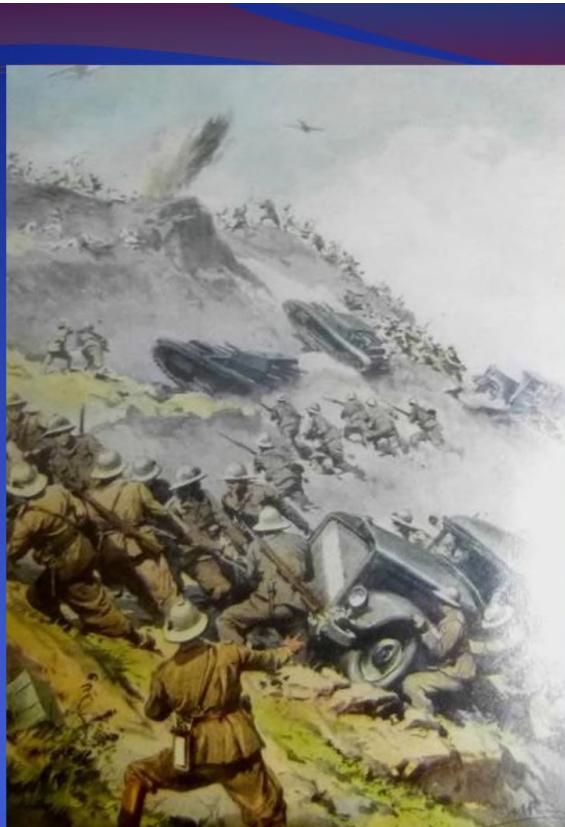

Αριστερά η σκάλα υπηρεσίας από την οποία ο Ιταλός Πρέσβης Εμμανουέλε Γκράτσι εισήλθε στην οικία του Μεταξά.
Δεξιά το σαλόνι όπου επέδωσε το τελεσίγραφο

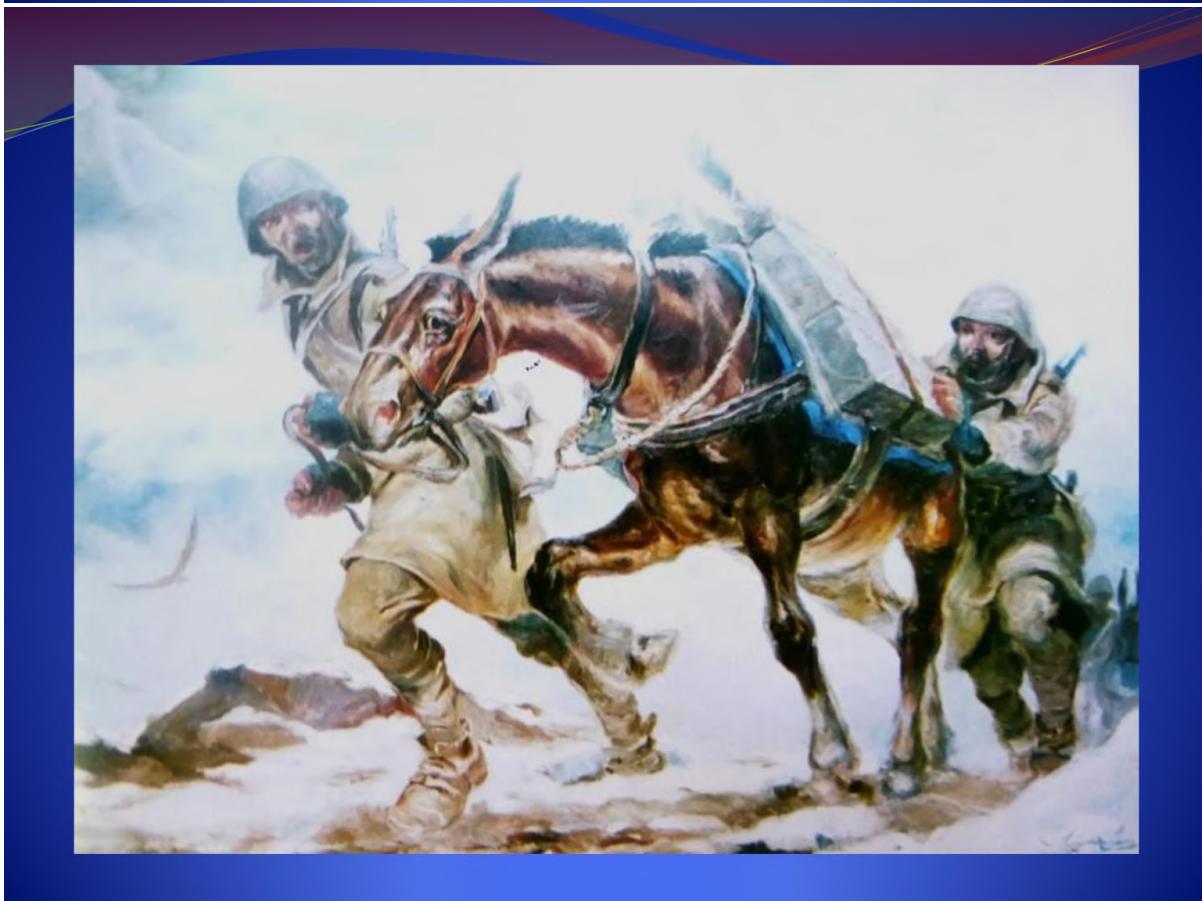
Гостиная комната греческого премьера Иоанниса Метаксаса, где рано утром 28 октября 1940г. итальянским послом Эм. Грацизи был вручен ультиматум.

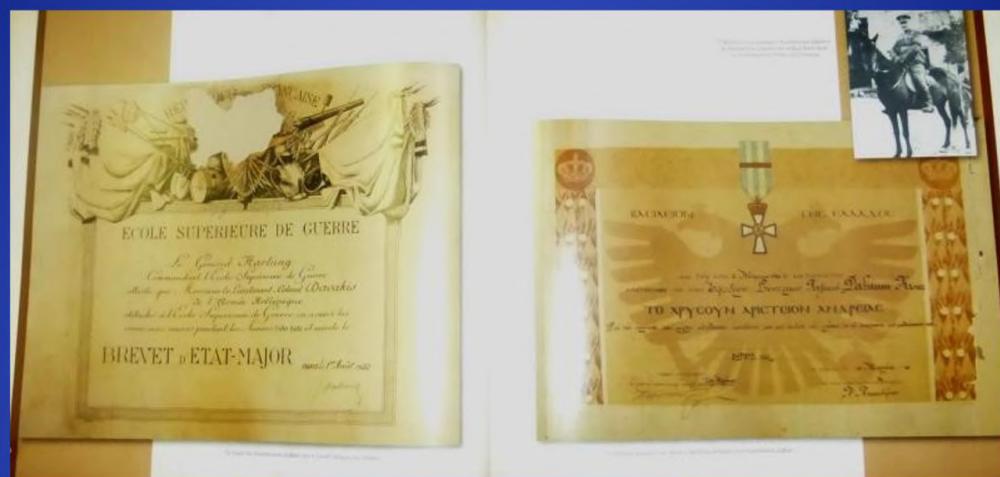

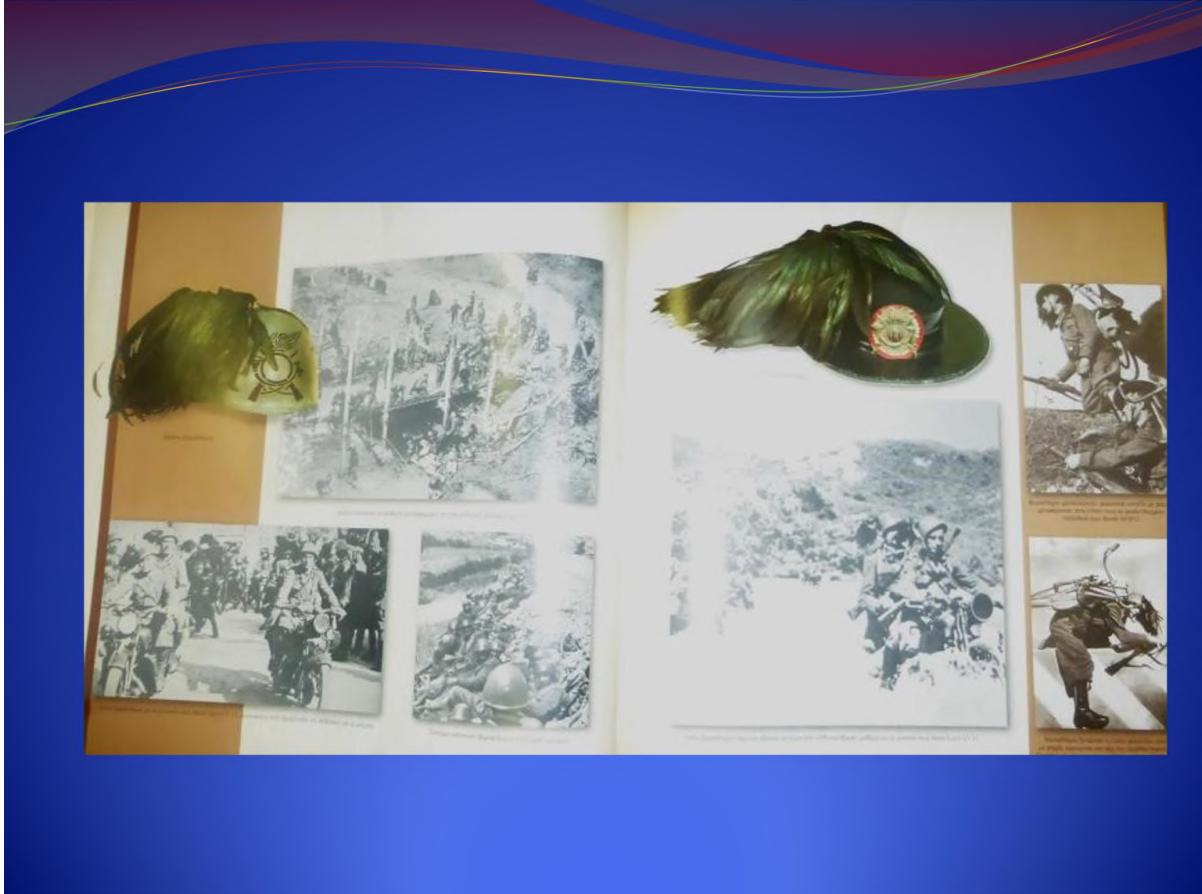
Αφιερώνεται στους Έλληνες στρατιώτες που έπεσαν στο Βορειοπειρωτικό Μέτωπο
και καταχωρίσθηκαν ως ήρωες στη μνήμη του Ελληνικού Έθνους

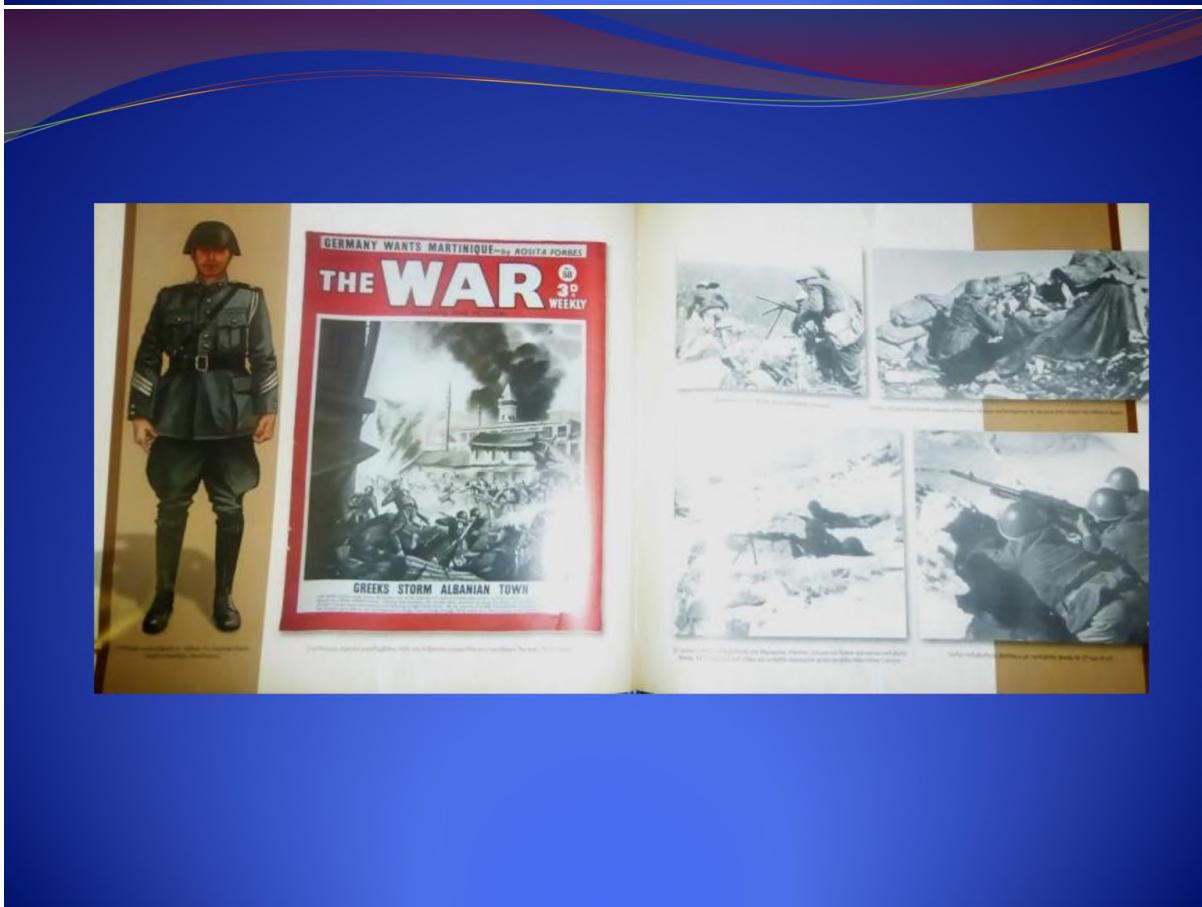

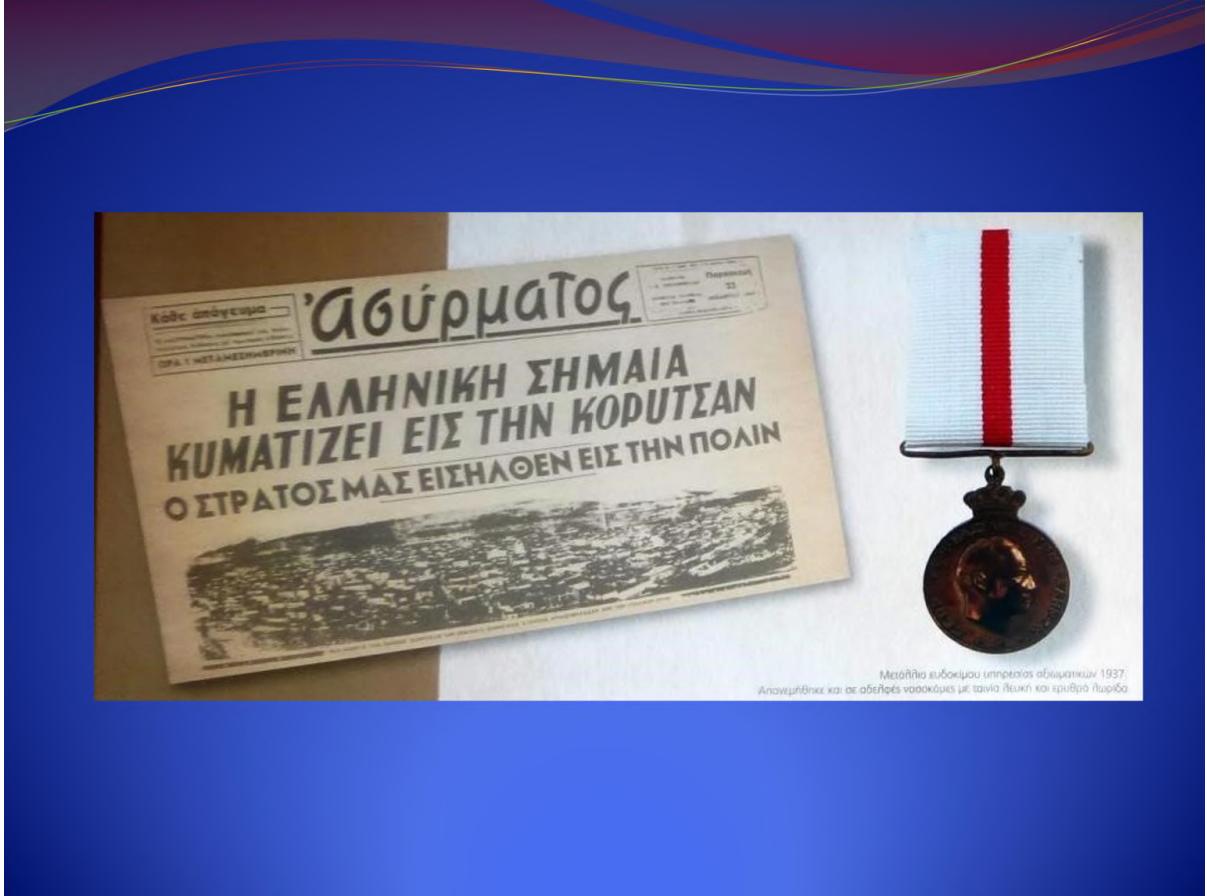
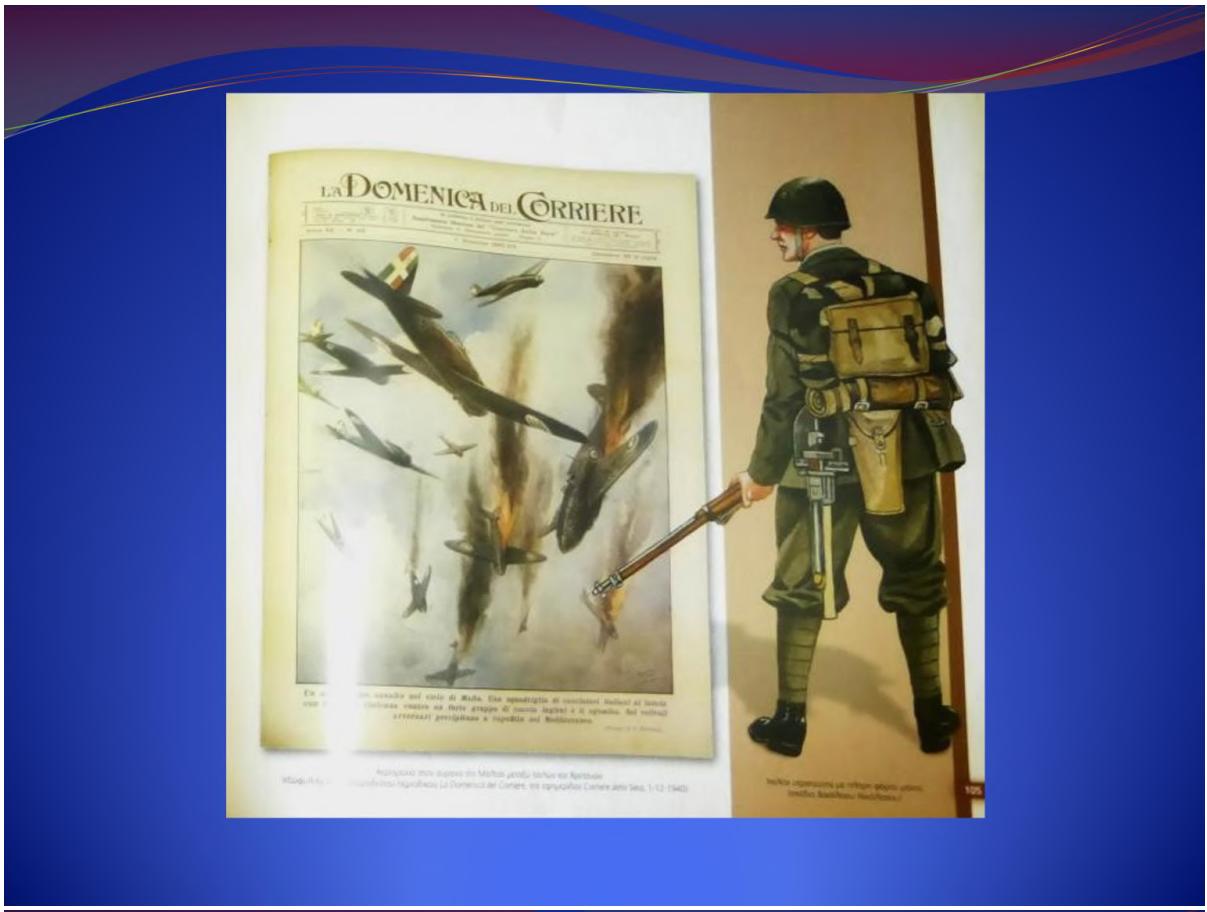

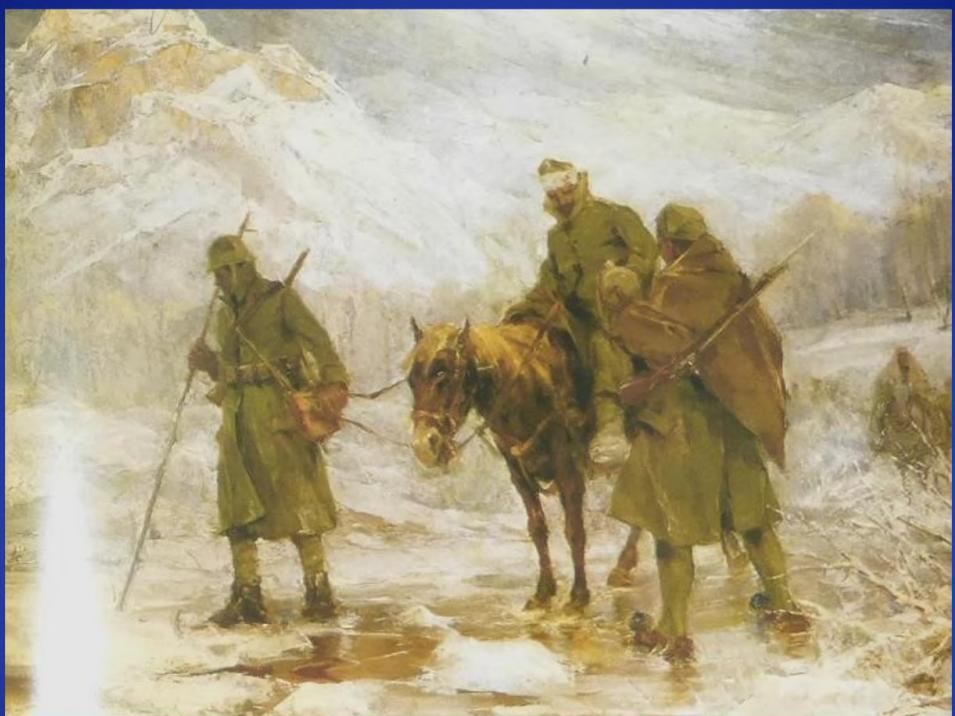

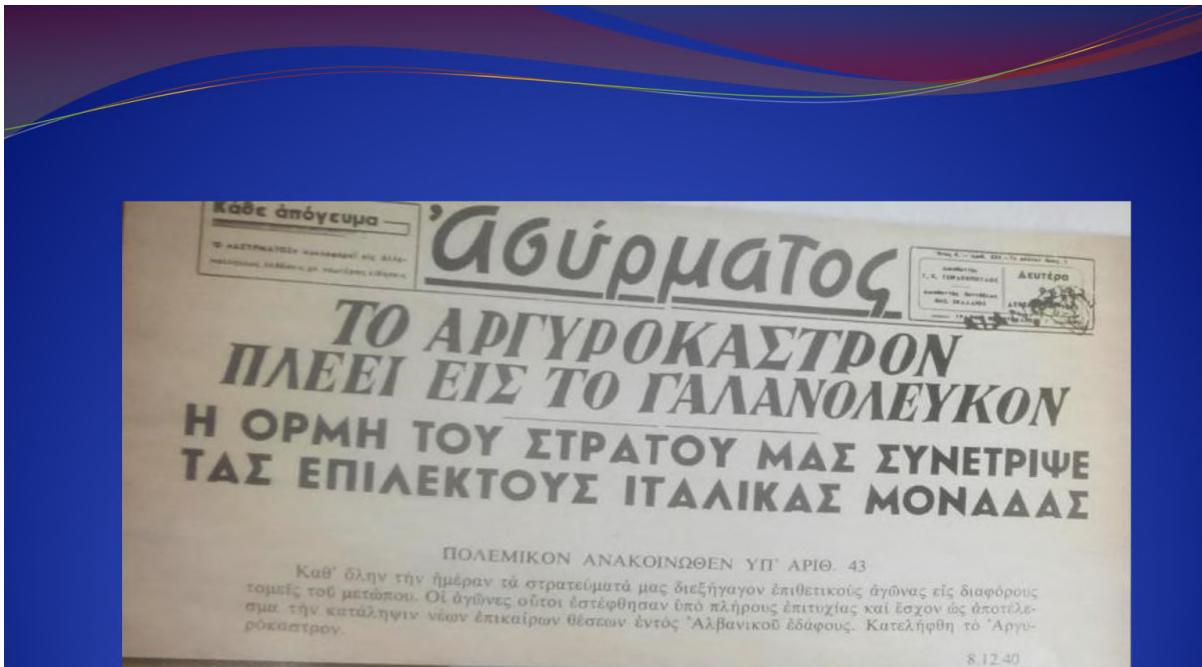

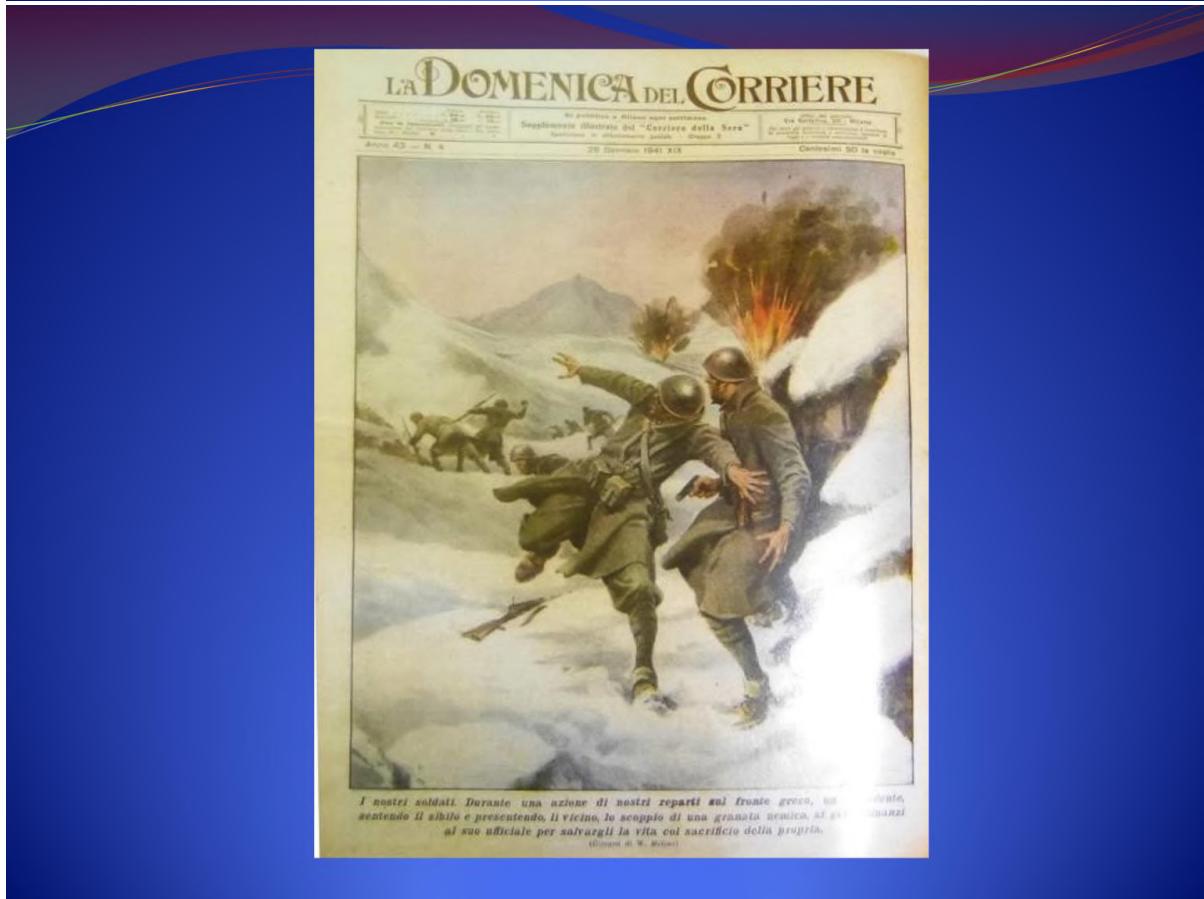
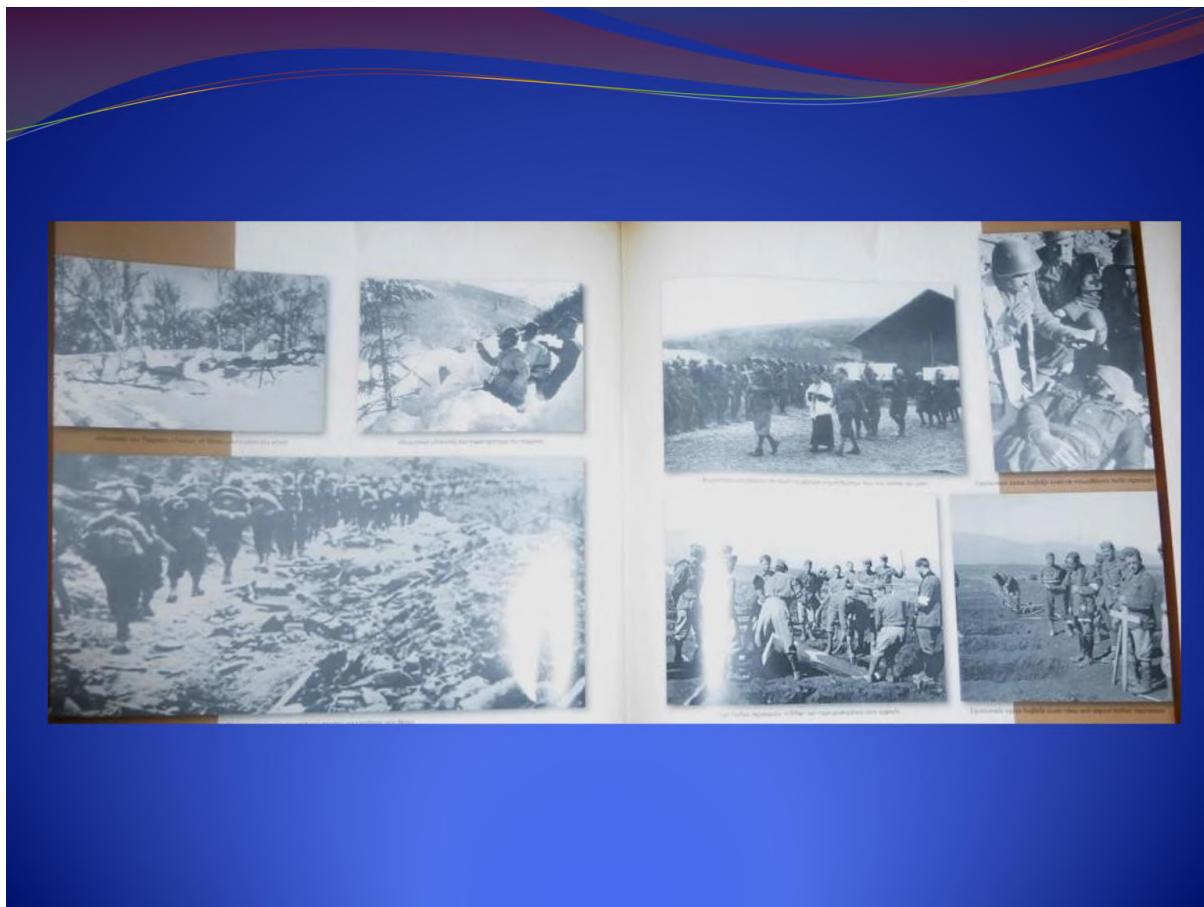

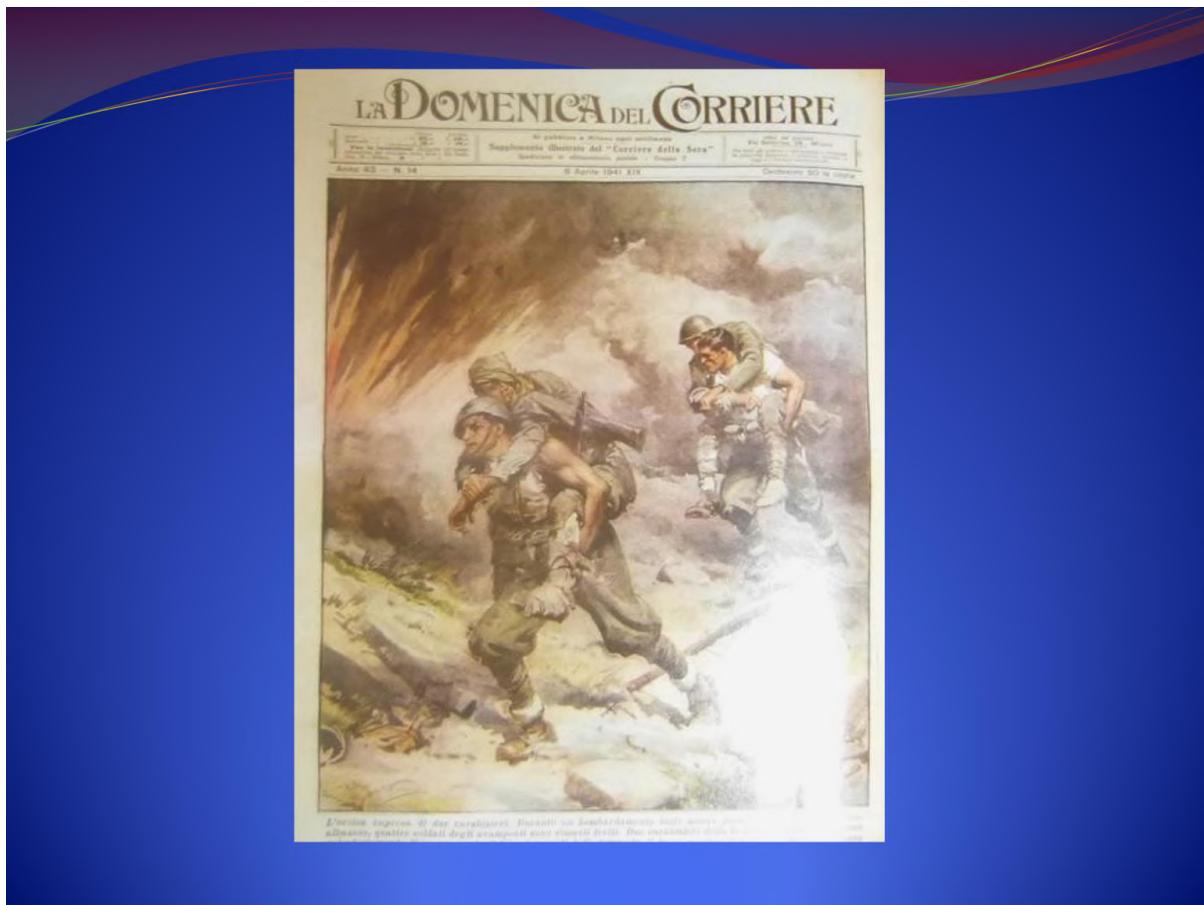
Εύβοικος με οποίης μάστι και κόπα. Φέρει σύριγκο Mannlicher Schönauer M 1903/427 και τη μάρτιδη δρεπούρη M 1914/27
(αριθμ. Τάνι Μυλωνά)

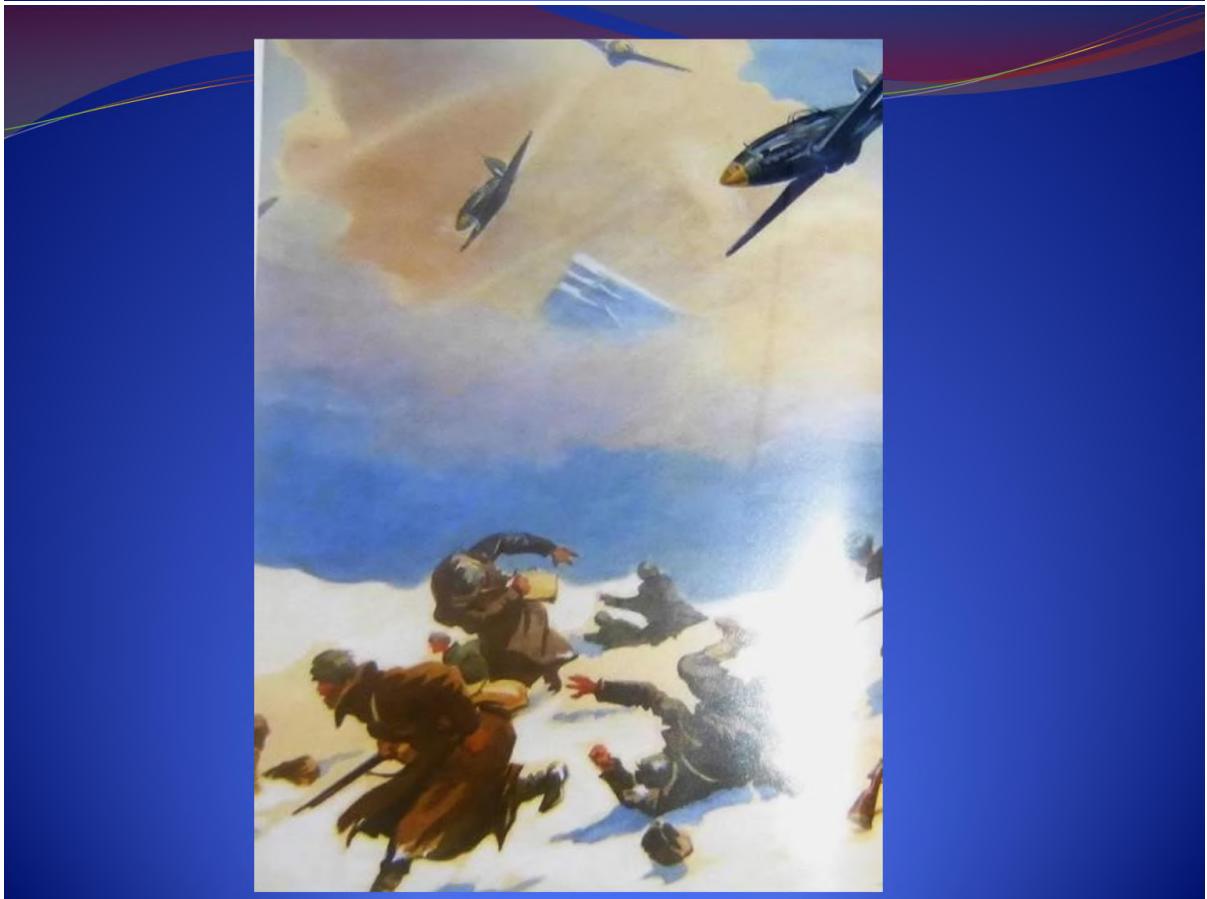

Naidia, tuo Edädör yaidia
1940
Luisito M. Tandilipan
Marieka M. Langmaid

Tangwid: Zafira B. G. 70

Mao nairi spârâo m'gurâo = bârâo kai kai
nairi i' m'gurâo.
Tu yaidia nairi q'apitakau, m'gurâo m'gurâo
m'gurâo, m'gurâo.
Ma gia h'k'waeq m'gurâo d'fîr kai i' d'fîr nairi m'gurâo
d'fîr m'gurâo.
Kai g'wâ' k'fârta m'gurâo k'fârta. K'fârta q'wâ' m'gurâo
k'fârta m'gurâo.

REFRAIN

Naidia, tuo Edädör yaidia, q'wâ' q'wâ' q'wâ'
q'wâ' m'gurâo.
Naidia m'gurâo. Naidia q'wâ' q'wâ' q'wâ'
m'gurâo.
Ma tuo Nîku tu k'fârta m'gurâo q'wâ' q'wâ' q'wâ'

Nairi q'wâ' q'wâ' q'wâ' kai g'wâ' k'fârta m'gurâo kai
m'gurâo.
D'fîr m'gurâo kai m'gurâo m'gurâo Edädör
m'gurâo.
Edädör m'gurâo k'fârta kai tuo q'wâ' q'wâ'
k'fârta kai Naidia.
D'fîr m'gurâo k'fârta m'gurâo q'wâ' q'wâ'
k'fârta m'gurâo.

Naidia, tuo Edädör yaidia.

Duo agâges
1940
Luisito K. Kapunuan
Marieka M. Langmaid

Tangwid: Zafira B. G. 70

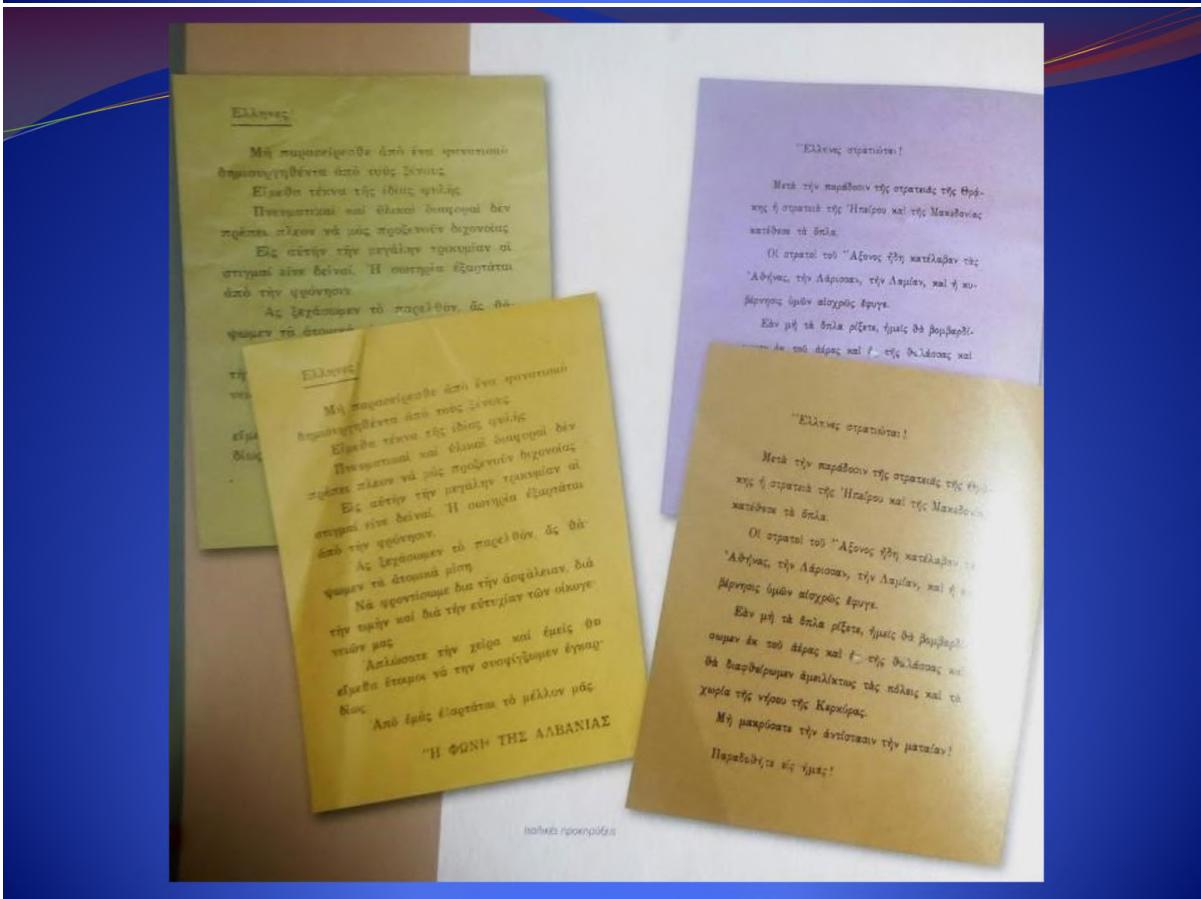
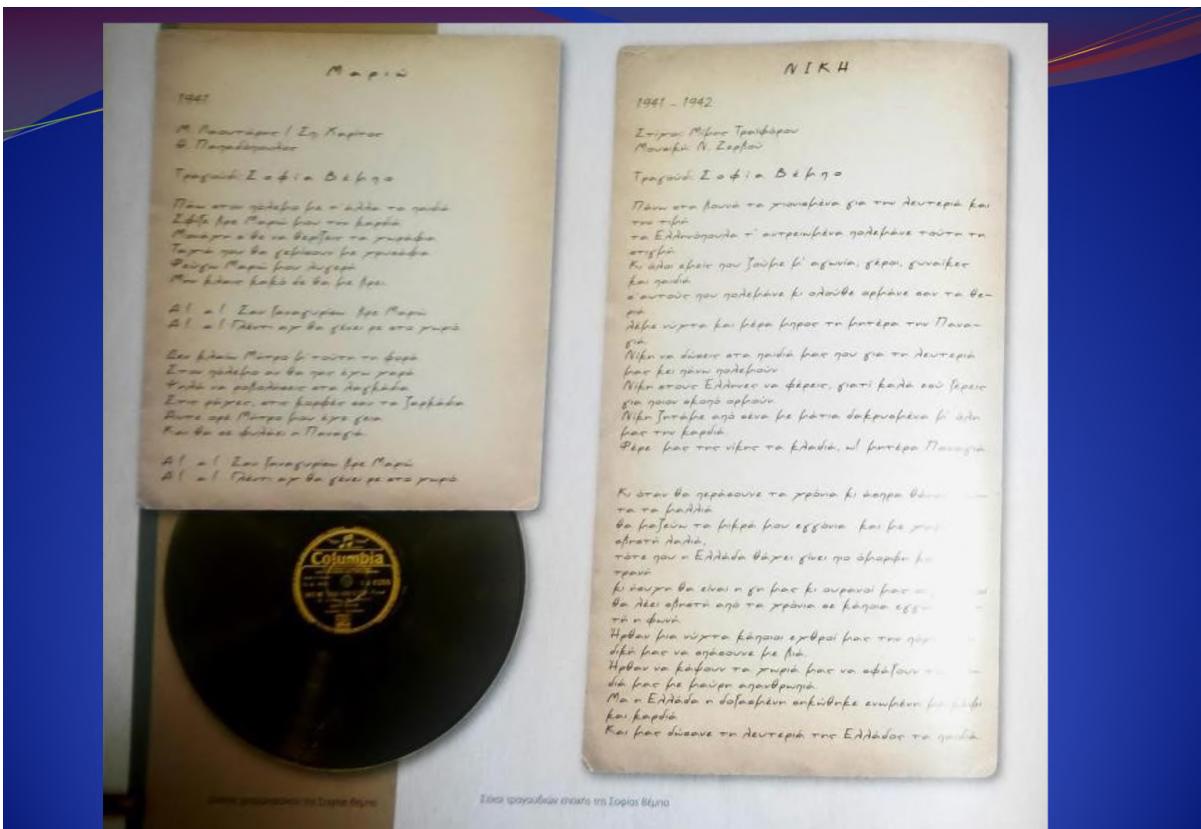
Q'wâ' q'wâ' q'wâ' m'gurâo kai k'fârta m'gurâo
m'gurâo k'fârta m'gurâo k'fârta m'gurâo.
Q'wâ' q'wâ' q'wâ' m'gurâo k'fârta m'gurâo
m'gurâo k'fârta m'gurâo k'fârta m'gurâo.
Q'wâ' q'wâ' q'wâ' m'gurâo k'fârta m'gurâo
m'gurâo k'fârta m'gurâo k'fârta m'gurâo.

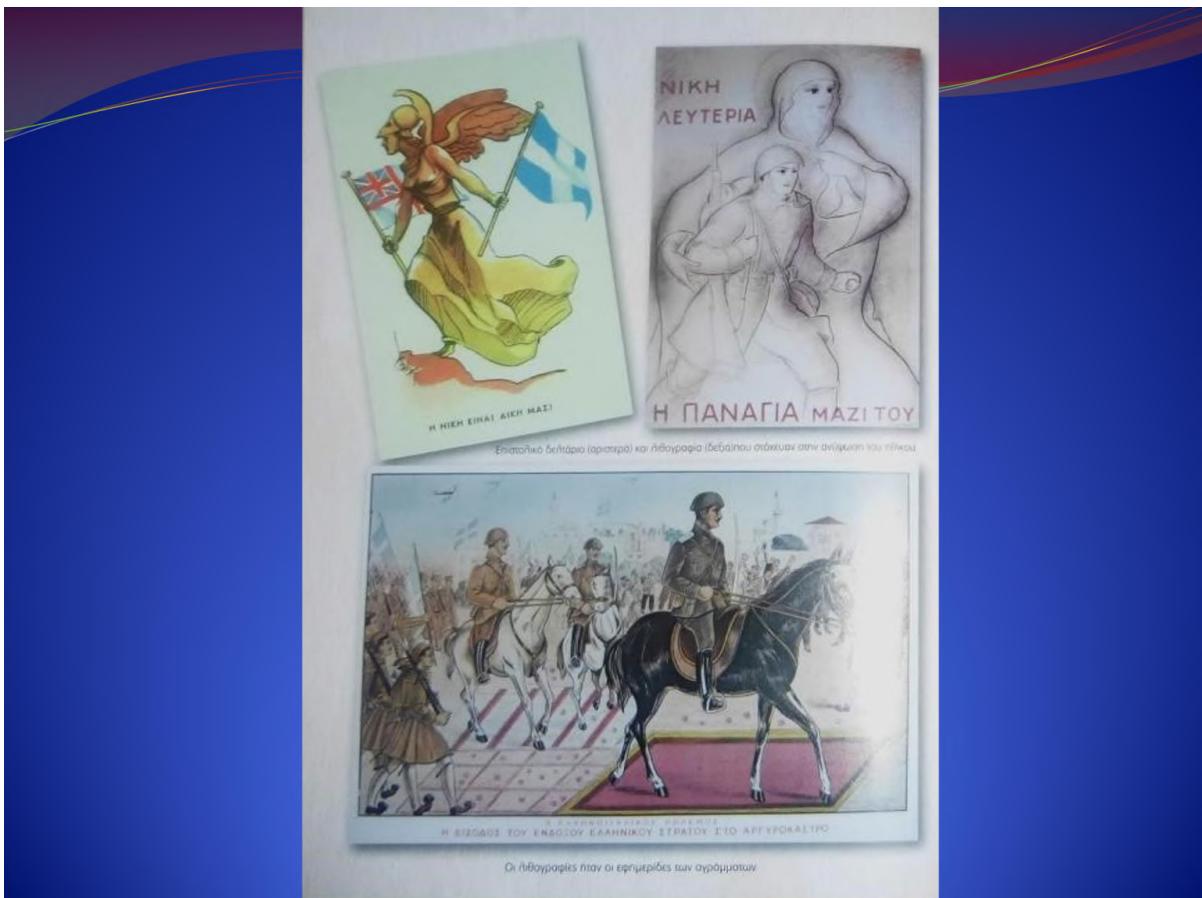
T'gâ' q'wâ' q'wâ' q'wâ' m'gurâo k'fârta m'gurâo
kai k'fârta m'gurâo k'fârta m'gurâo k'fârta m'gurâo
m'gurâo k'fârta m'gurâo k'fârta m'gurâo k'fârta m'gurâo.
Kai k'fârta m'gurâo k'fârta m'gurâo k'fârta m'gurâo.
Kai k'fârta m'gurâo k'fârta m'gurâo k'fârta m'gurâo.
Kai k'fârta m'gurâo k'fârta m'gurâo k'fârta m'gurâo.

Ma d'fâp'waeq kai q'wâ' q'wâ' q'wâ'
kai q'wâ' q'wâ' q'wâ' kai q'wâ' q'wâ' q'wâ'
T'gâ' q'wâ' q'wâ' q'wâ' kai q'wâ' q'wâ' q'wâ'
kai q'wâ' q'wâ' q'wâ' kai q'wâ' q'wâ' q'wâ'
Ma d'fâp'waeq kai q'wâ' q'wâ' q'wâ'
kai q'wâ' q'wâ' q'wâ' kai q'wâ' q'wâ' q'wâ'
Kai k'fârta m'gurâo k'fârta m'gurâo k'fârta m'gurâo.
Kai k'fârta m'gurâo k'fârta m'gurâo k'fârta m'gurâo.
Kai k'fârta m'gurâo k'fârta m'gurâo k'fârta m'gurâo.

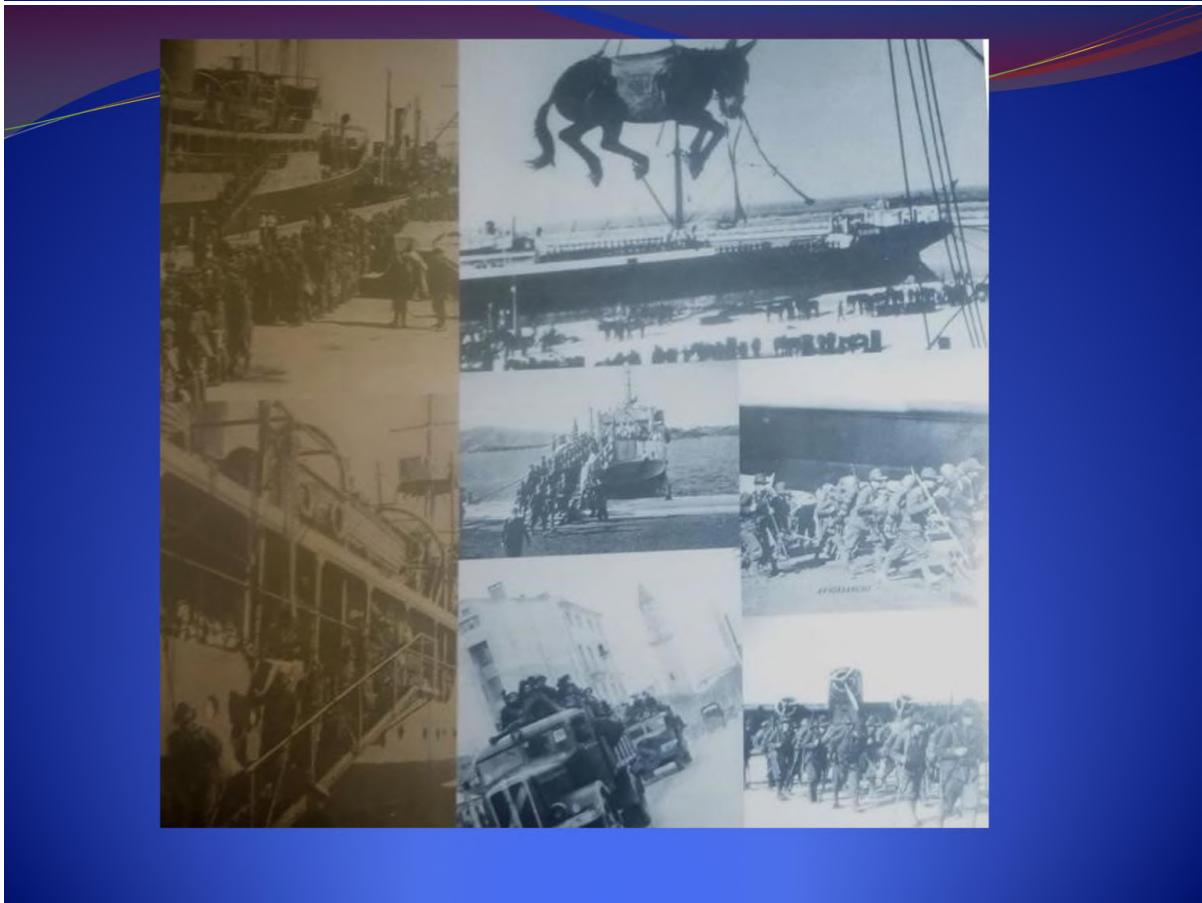
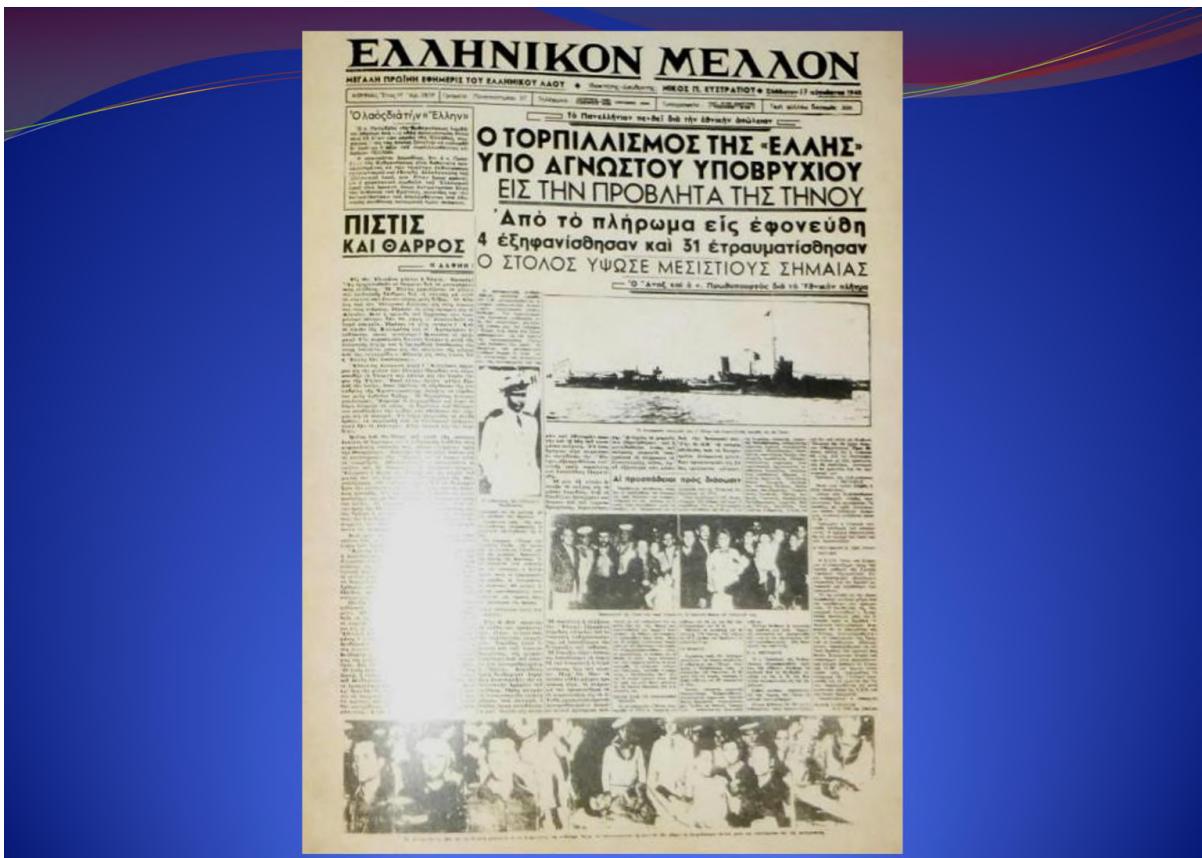
Ma d'fâp'waeq kai q'wâ' q'wâ' q'wâ'
kai q'wâ' q'wâ' q'wâ' kai q'wâ' q'wâ' q'wâ'

1940 (Original lyrics from the Zafira Bluno)

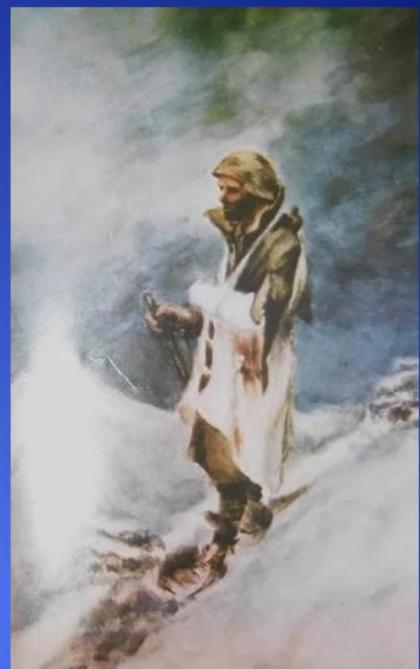

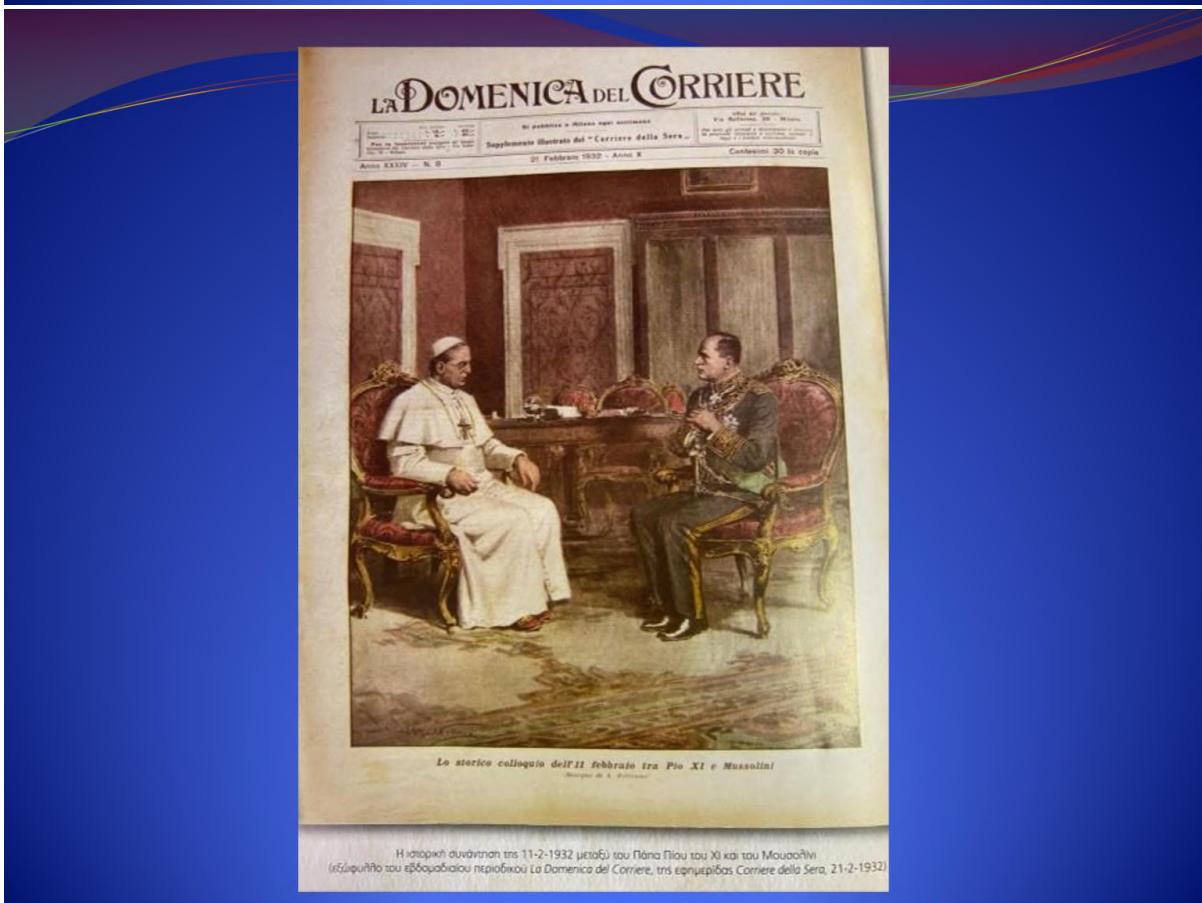
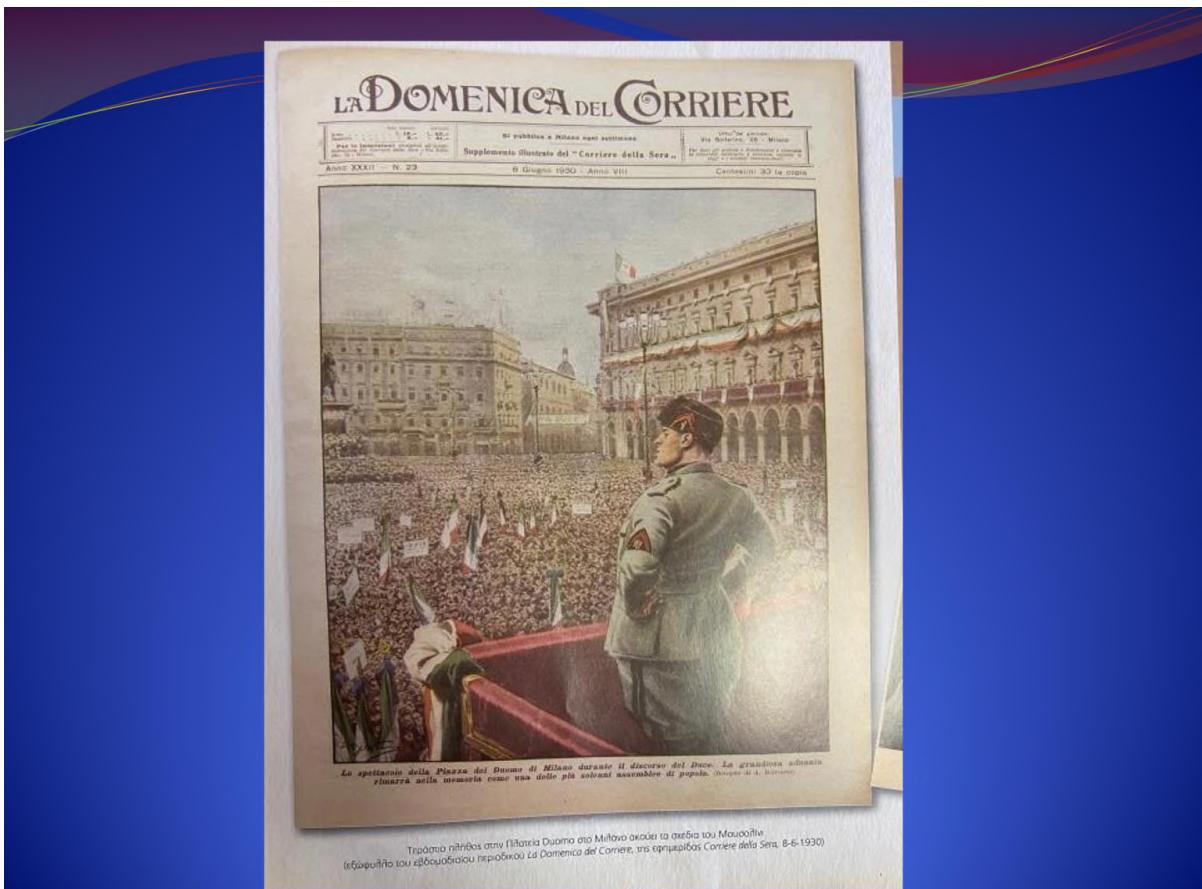

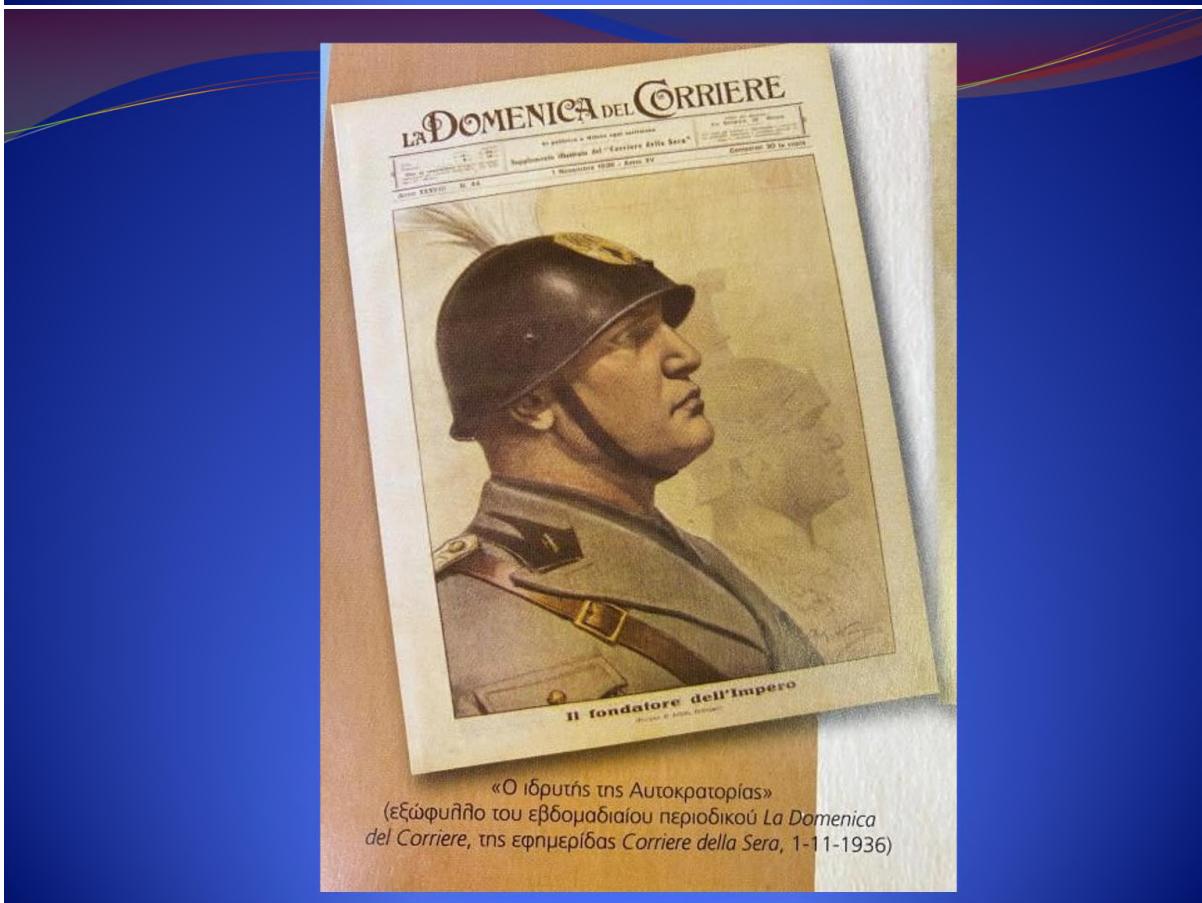
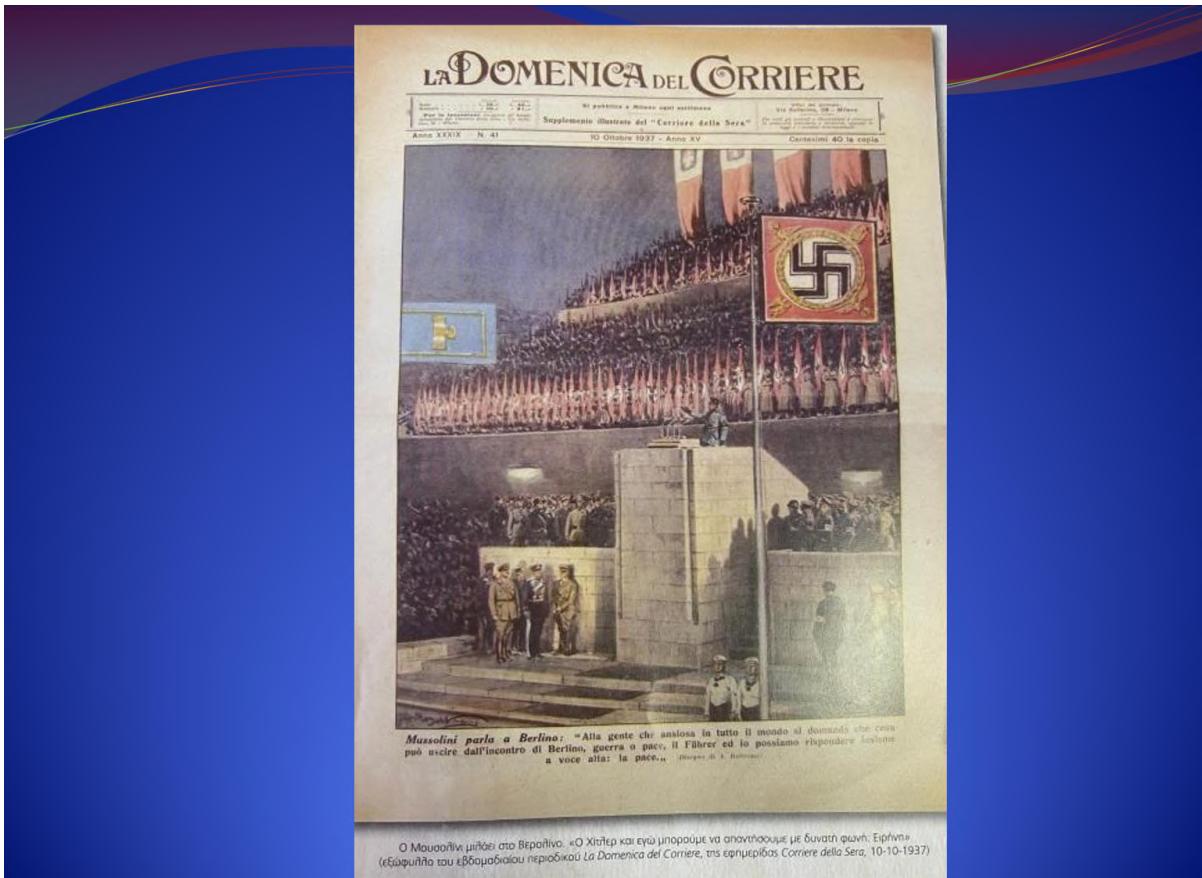

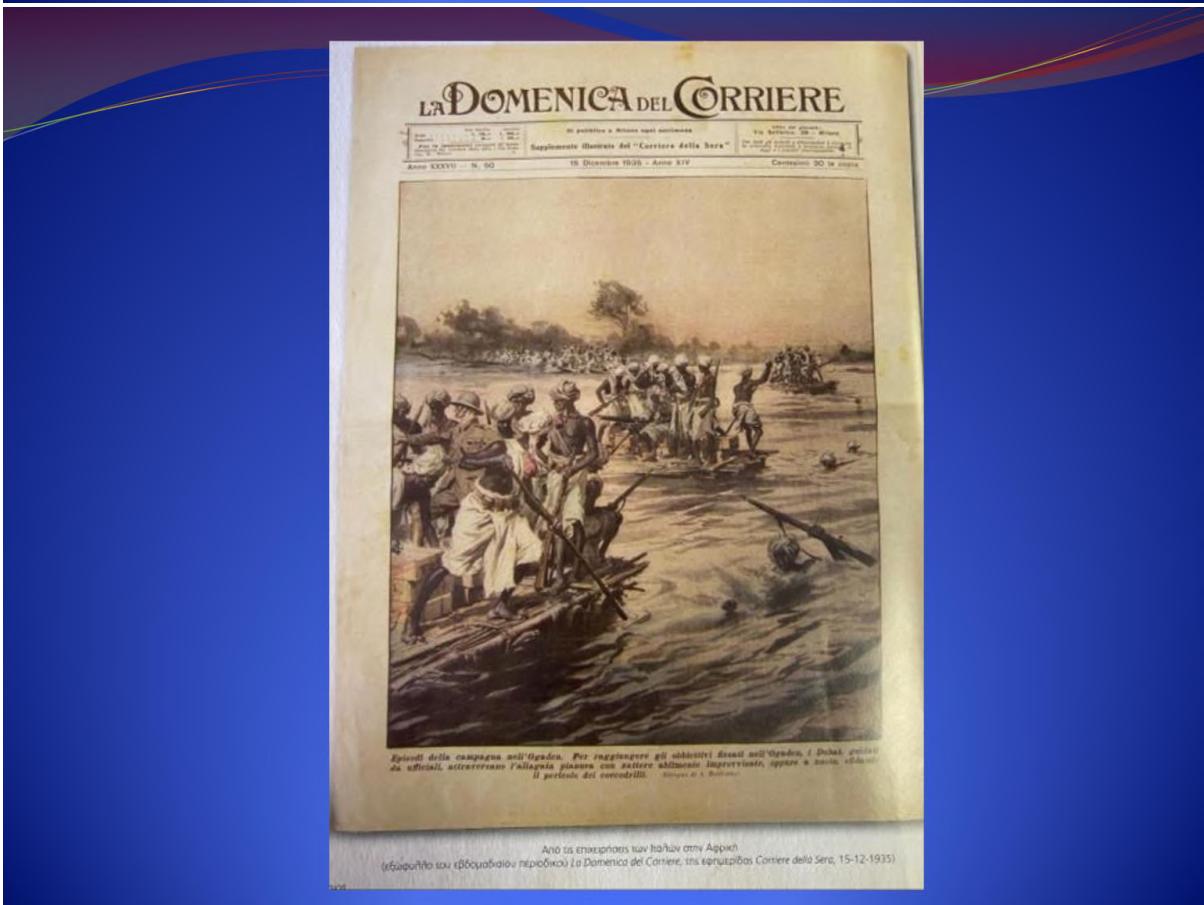
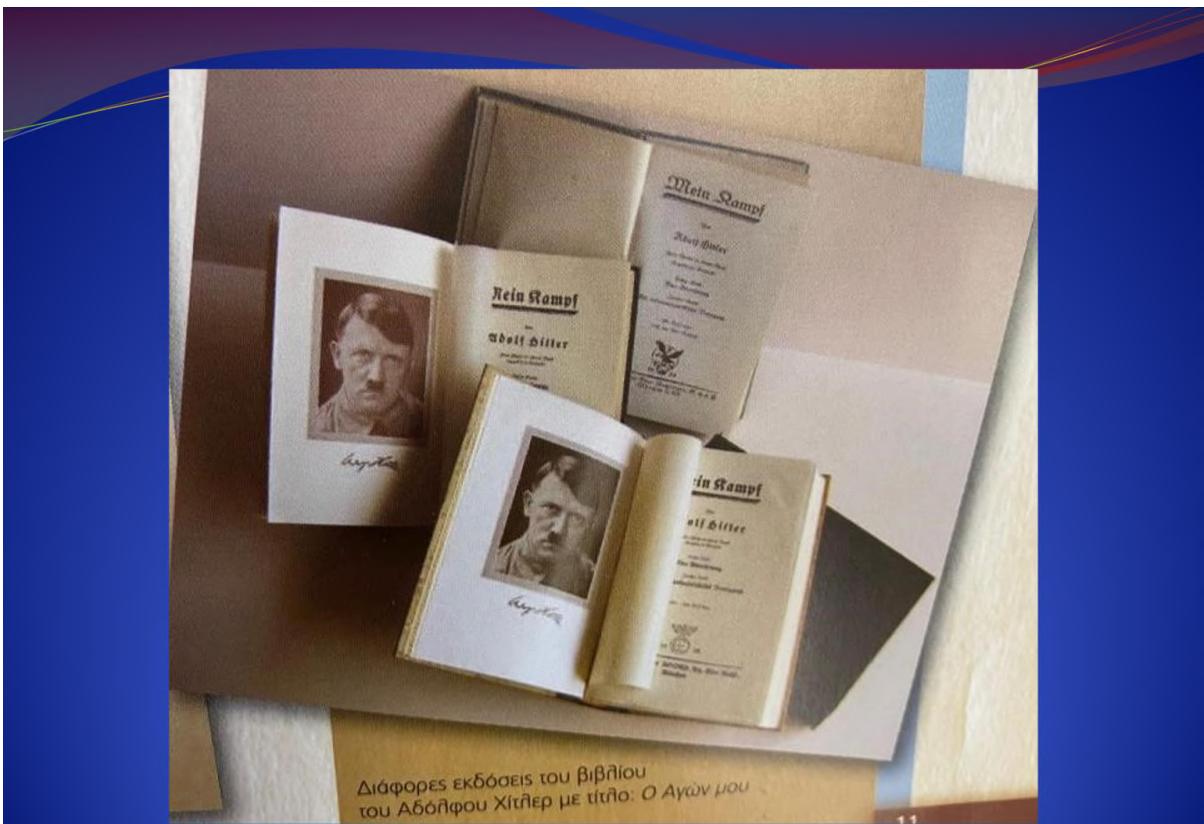

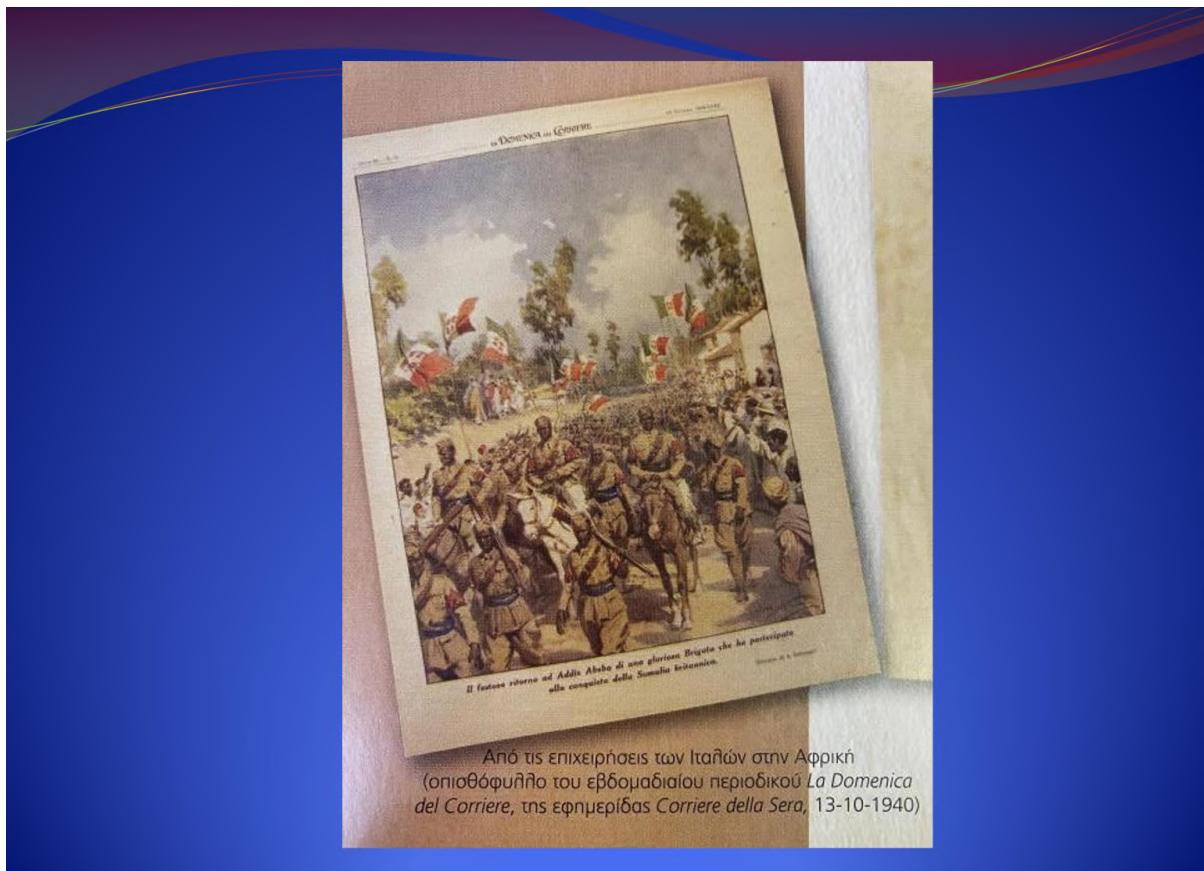

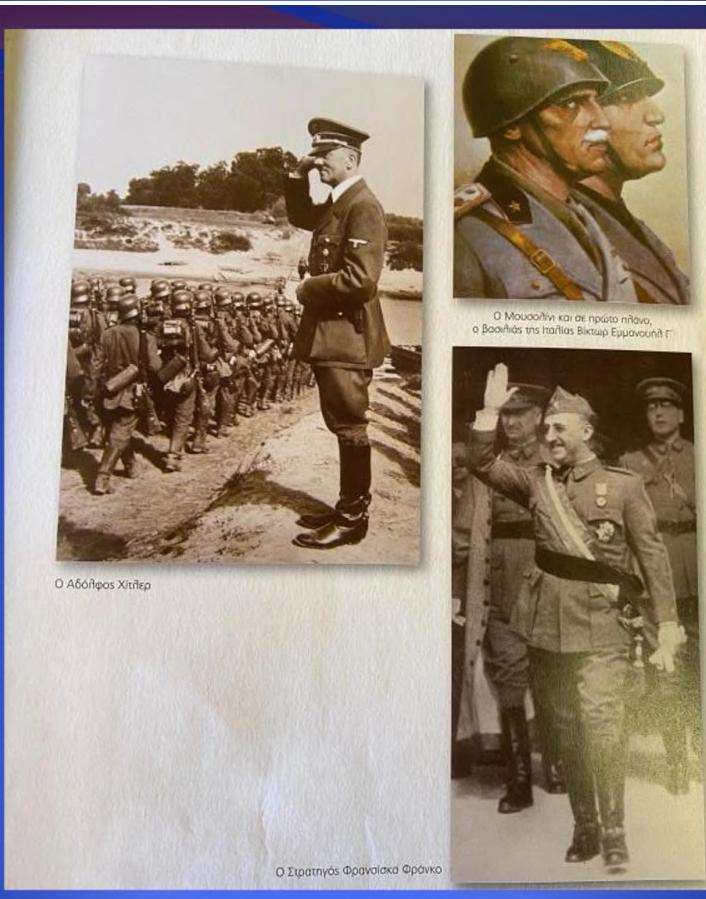
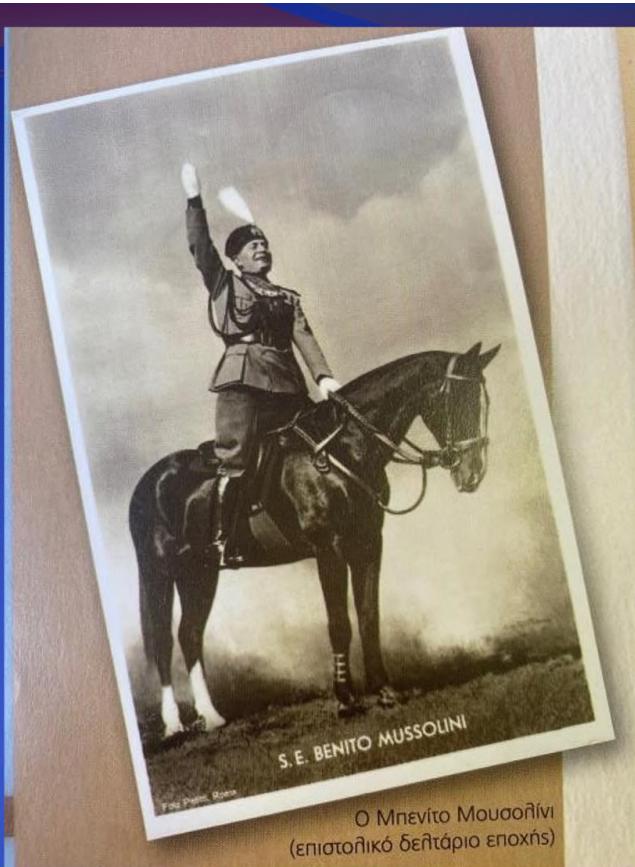

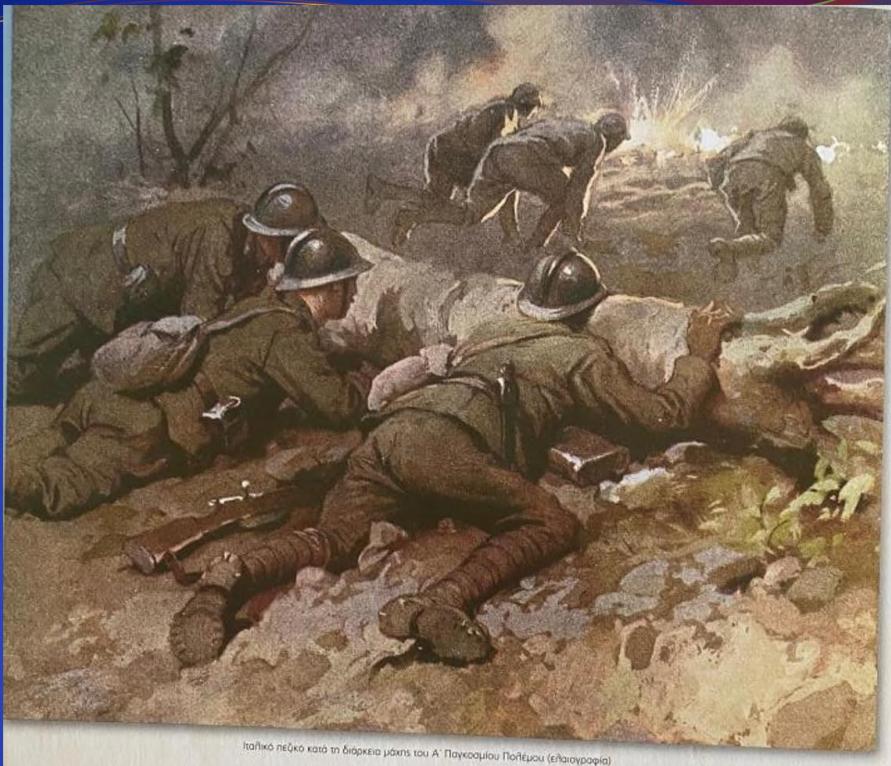
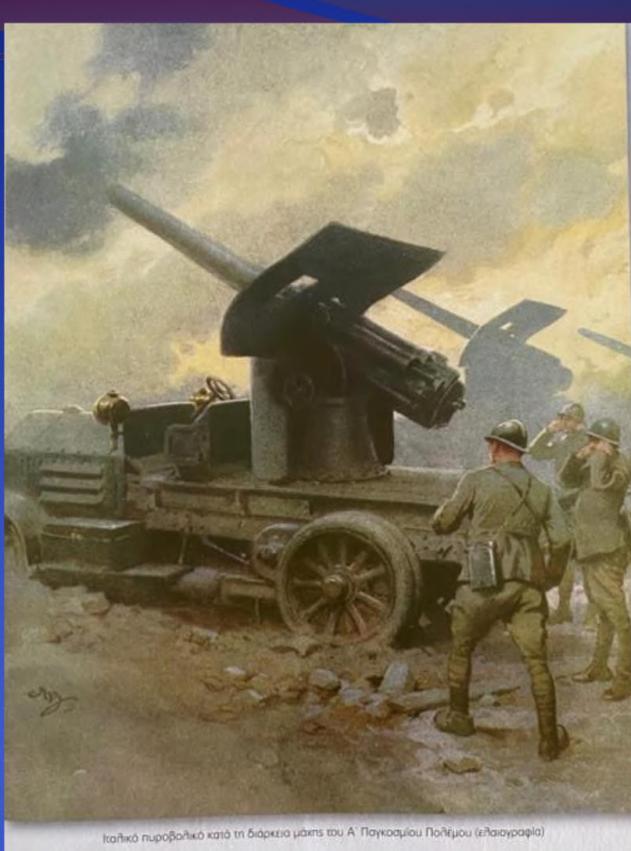

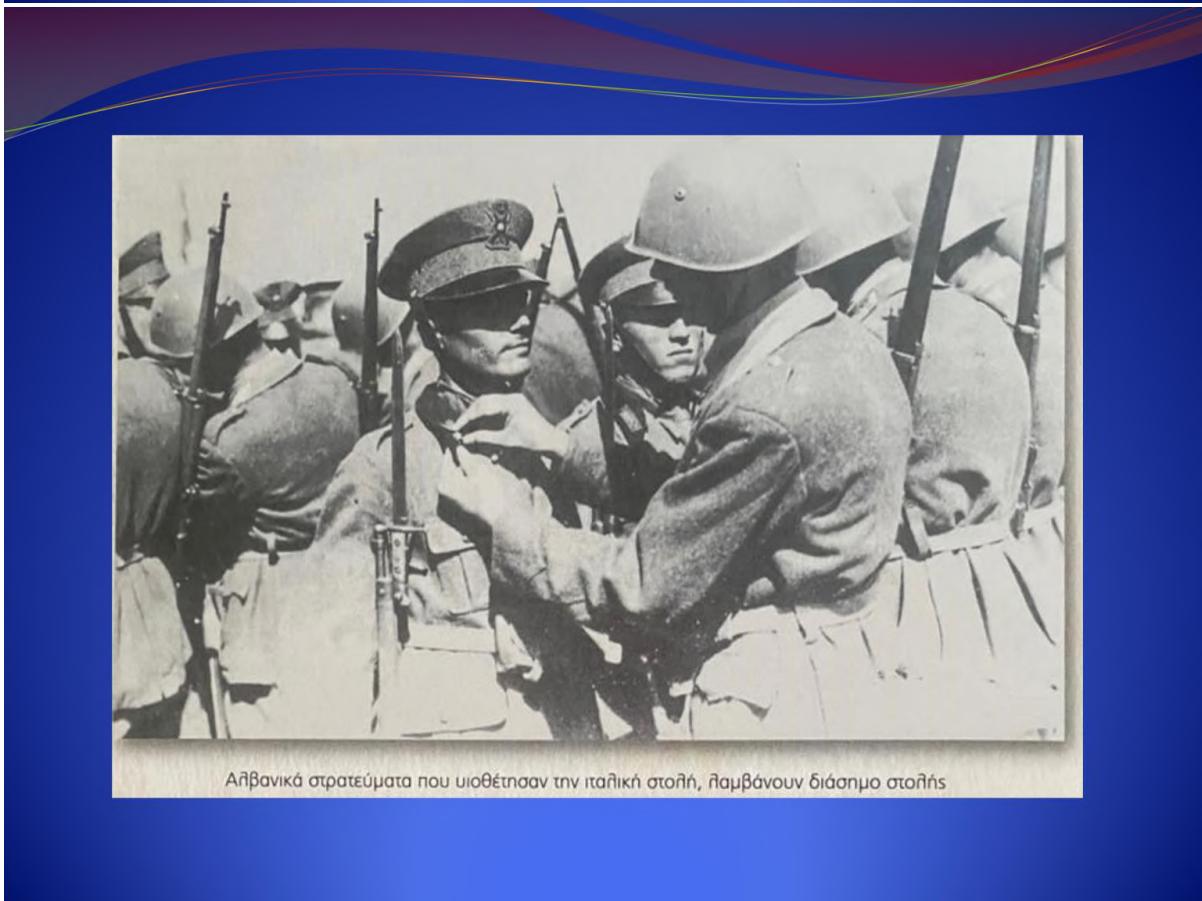
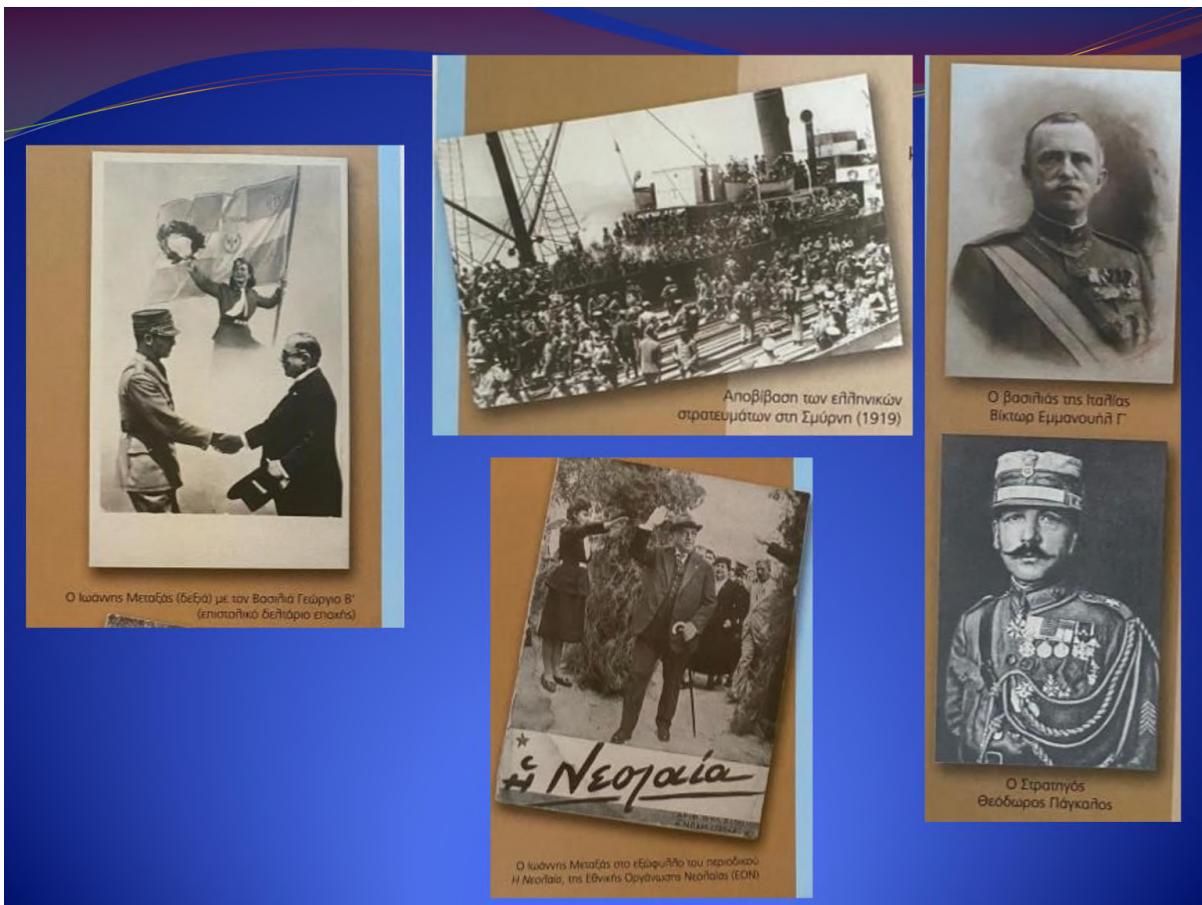

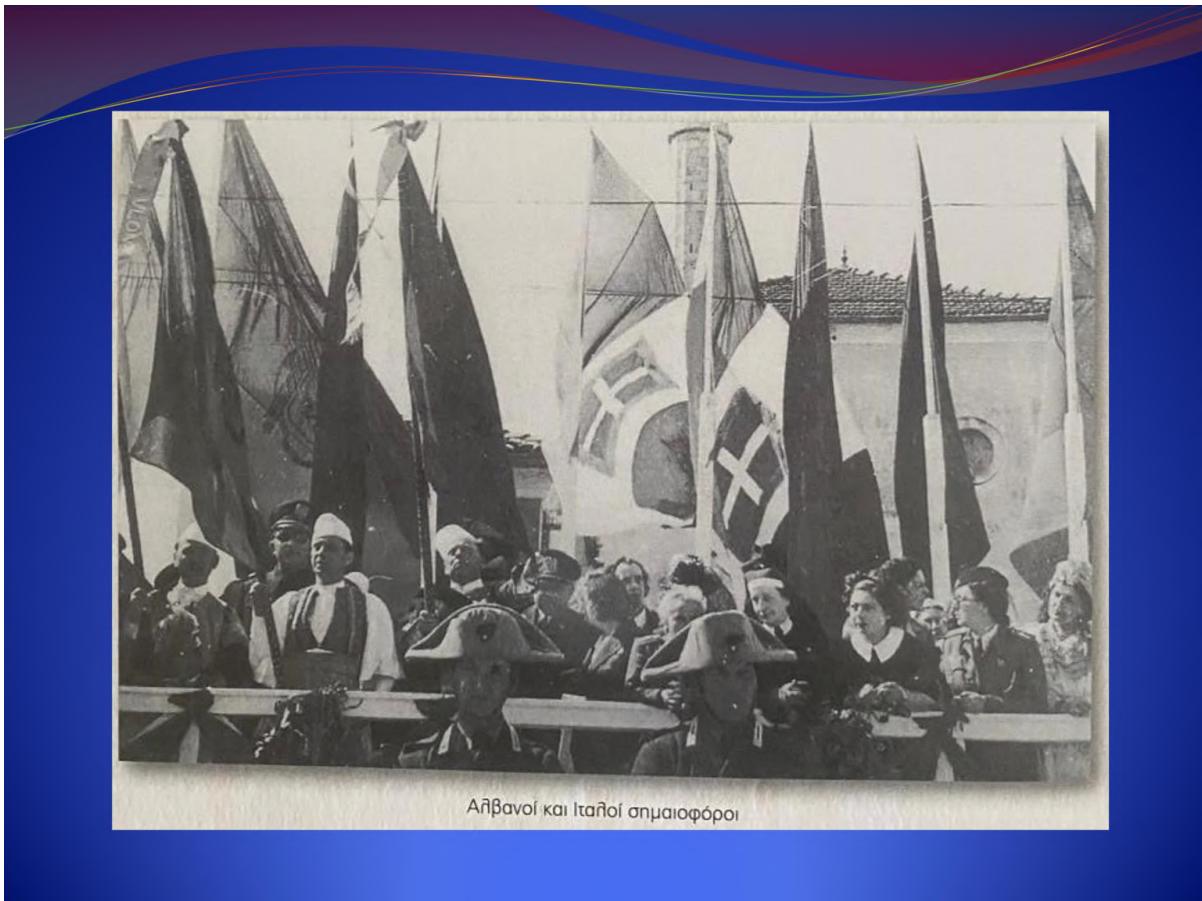

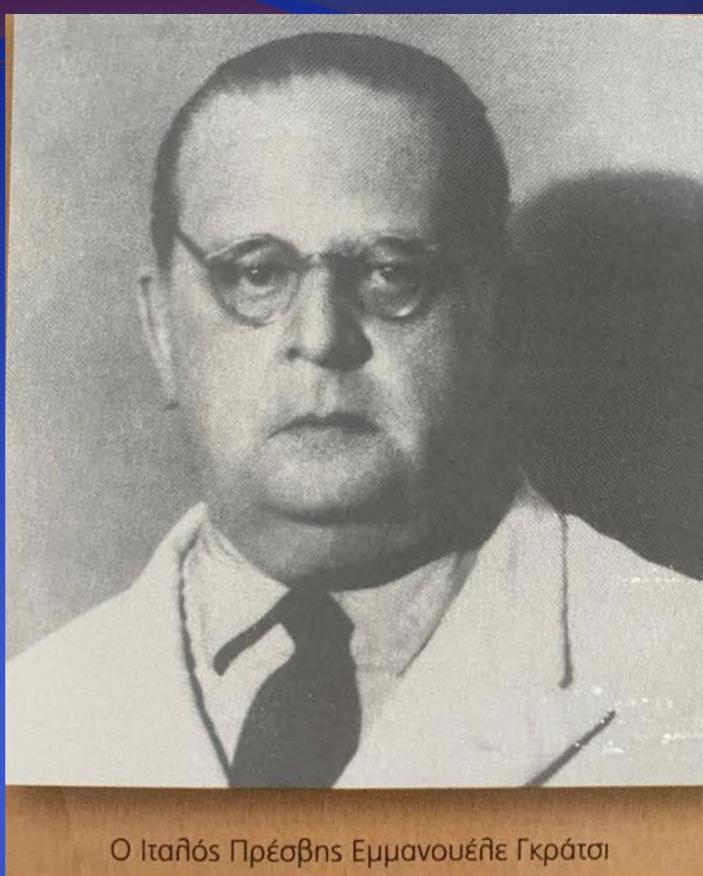

Ο Ιταλός Πρέσβης Εμμανουέλε Γκράτσι

Παρέλαση Αιθανών μαθητών της Ιταλικής Στρατιωτικής Ακαδημίας της Ρώμης (21-5-1939)

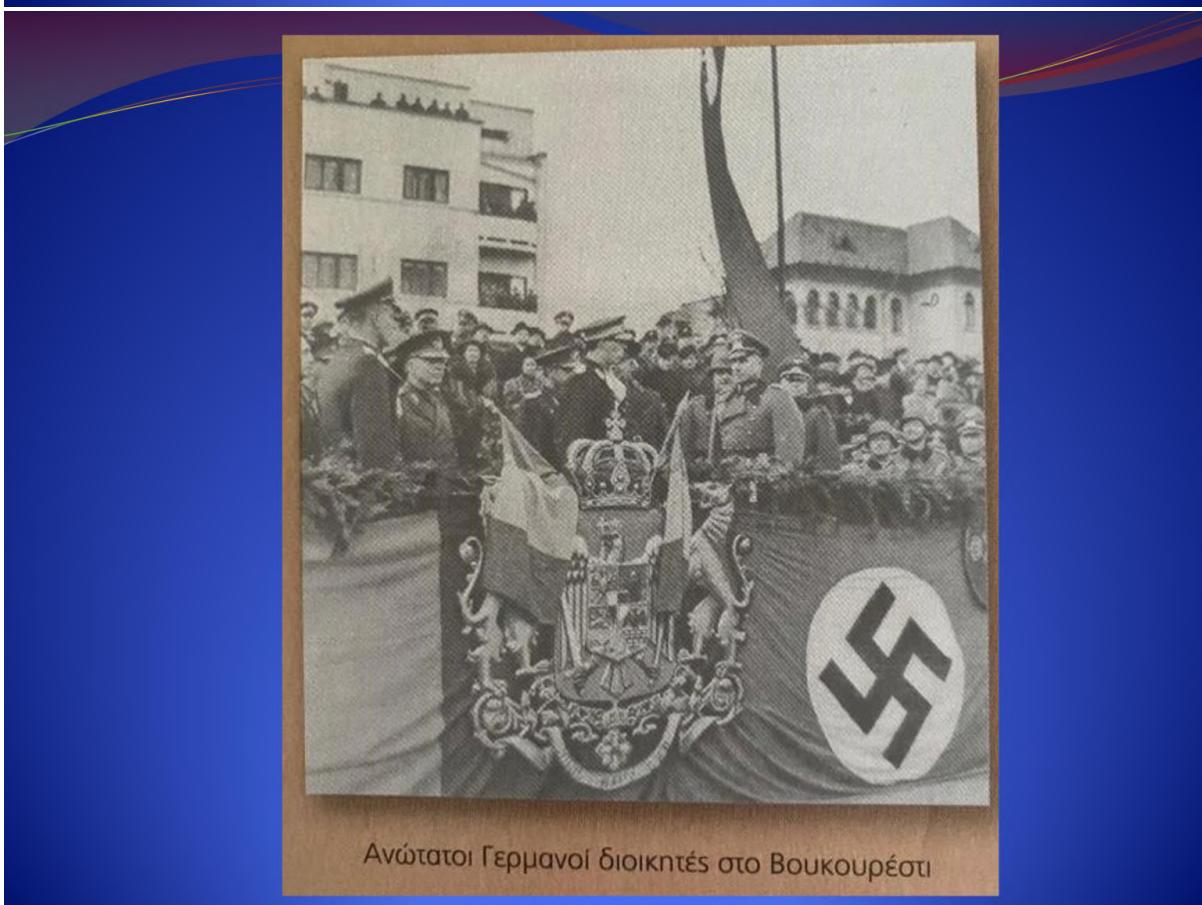
Το Παλάτσο Βενέτσια στη Ρώμη, το οποίο χρησιμοποιήθηκε ως έδρα του Μουσολίνι.
Από το μπαλκόνι του πρώτου ορόφου απευθυνόταν στα πλήθη που τον επευφημούσαν

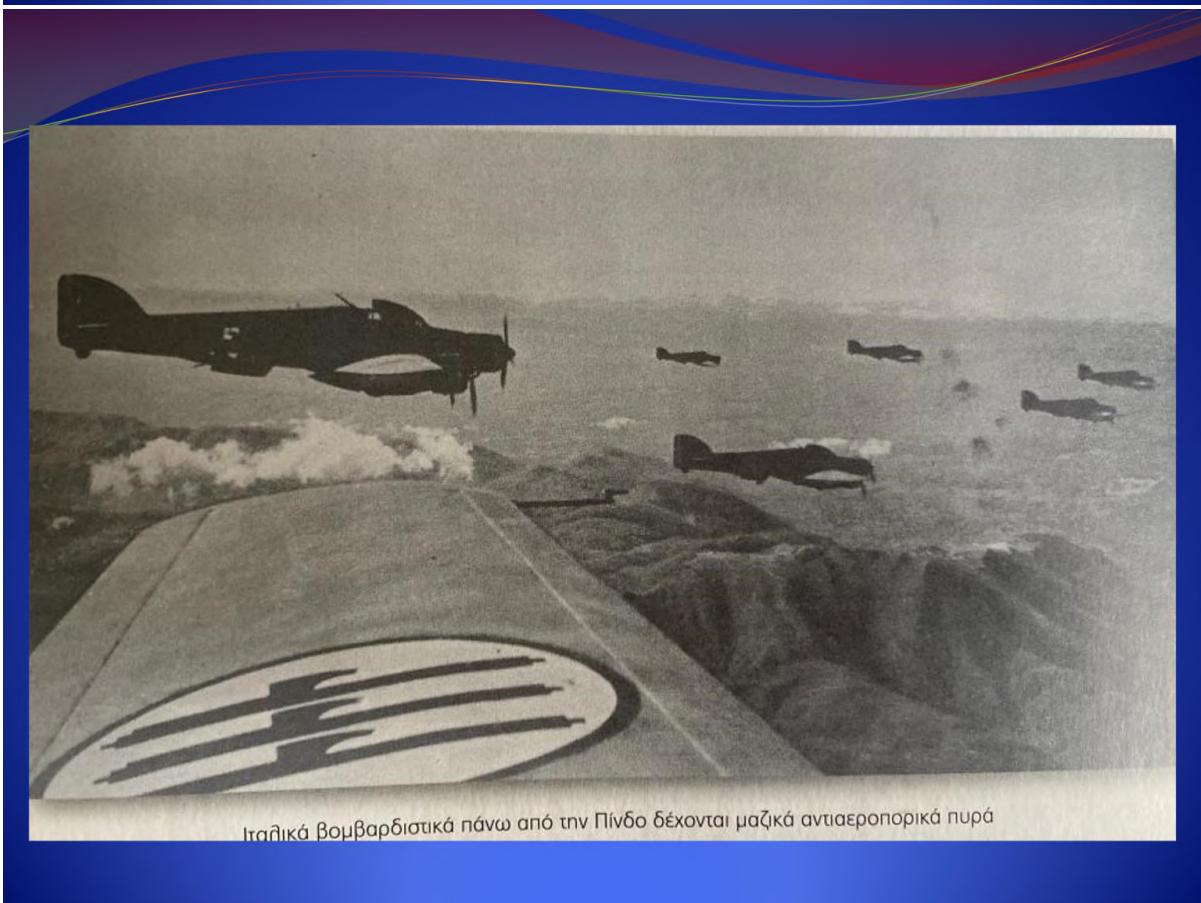
Ο Μουσολίνι με τον υπουργό Εξωτερικών Τσιάνο

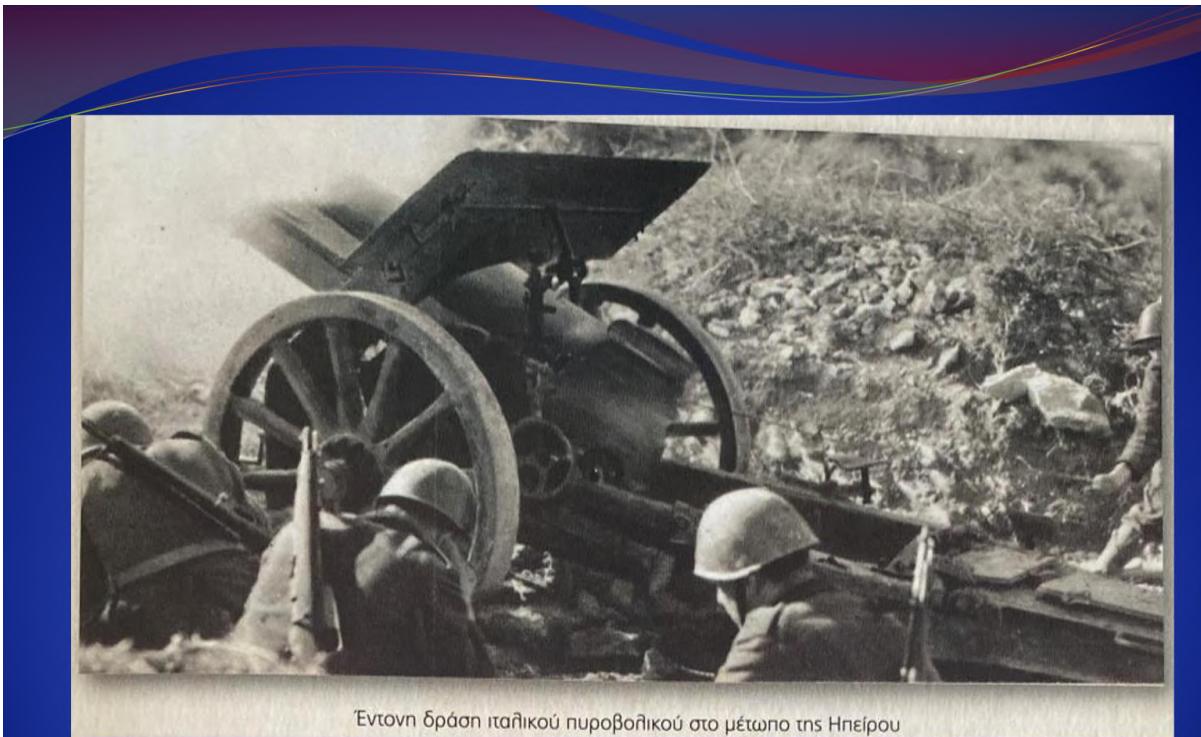

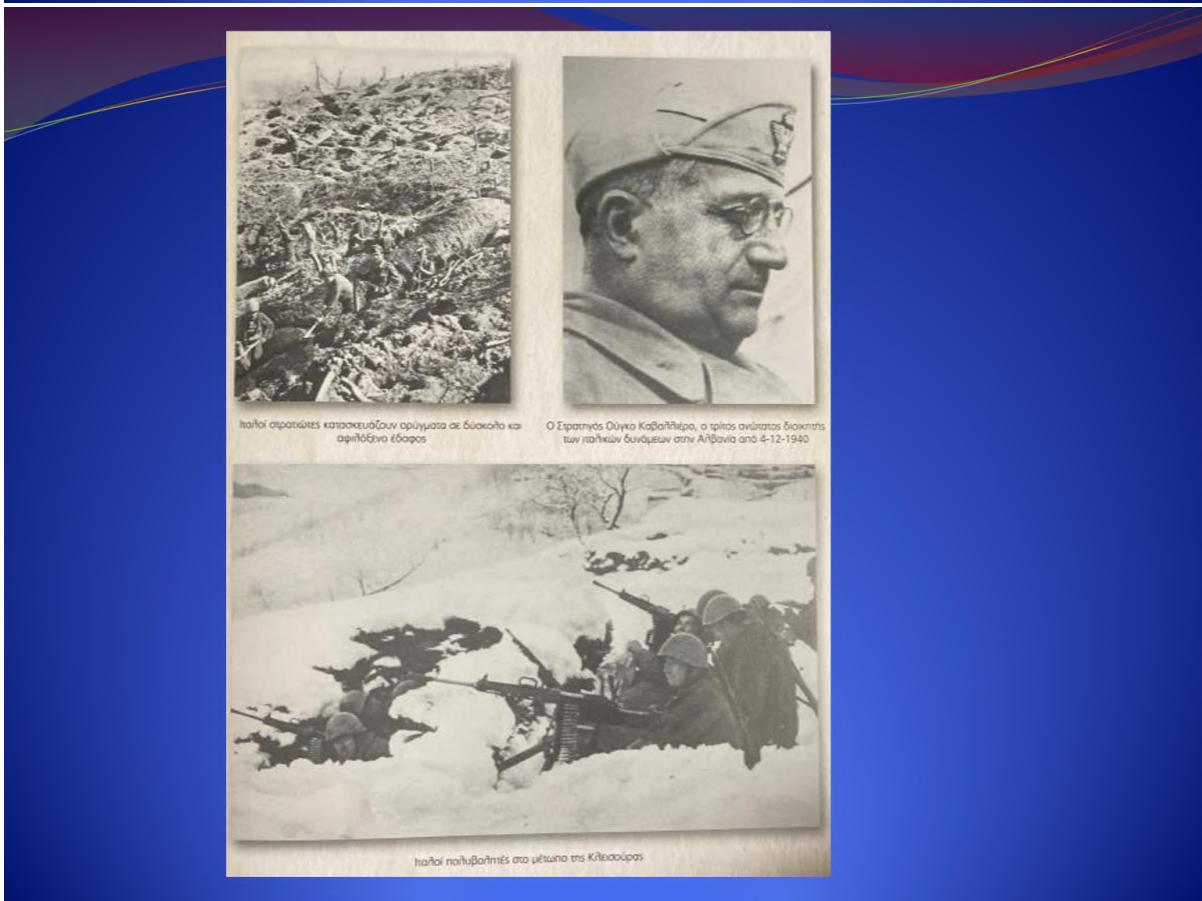
Το καταδρομικό «ΕΛΛΗ»

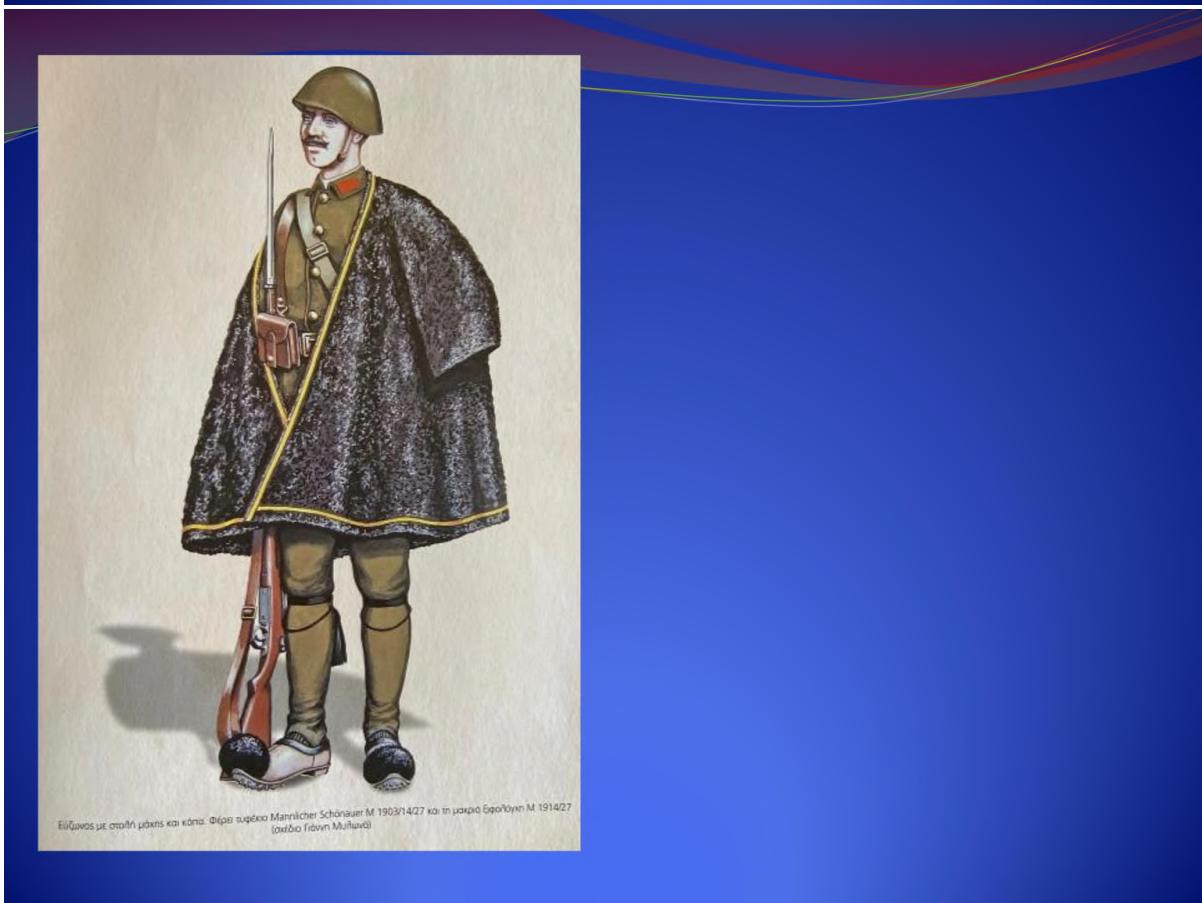
Ανώτατοι Γερμανοί διοικητές στο Βουκουρέστι

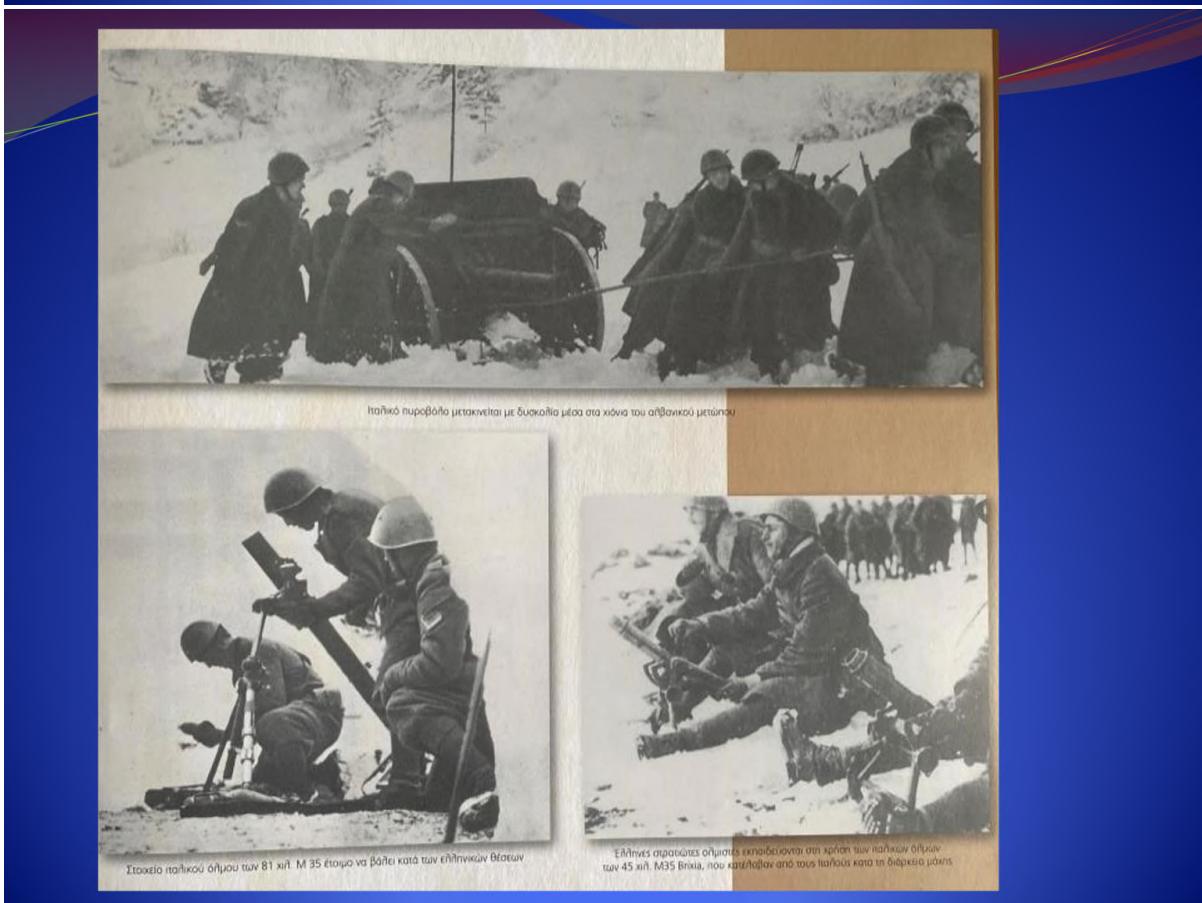
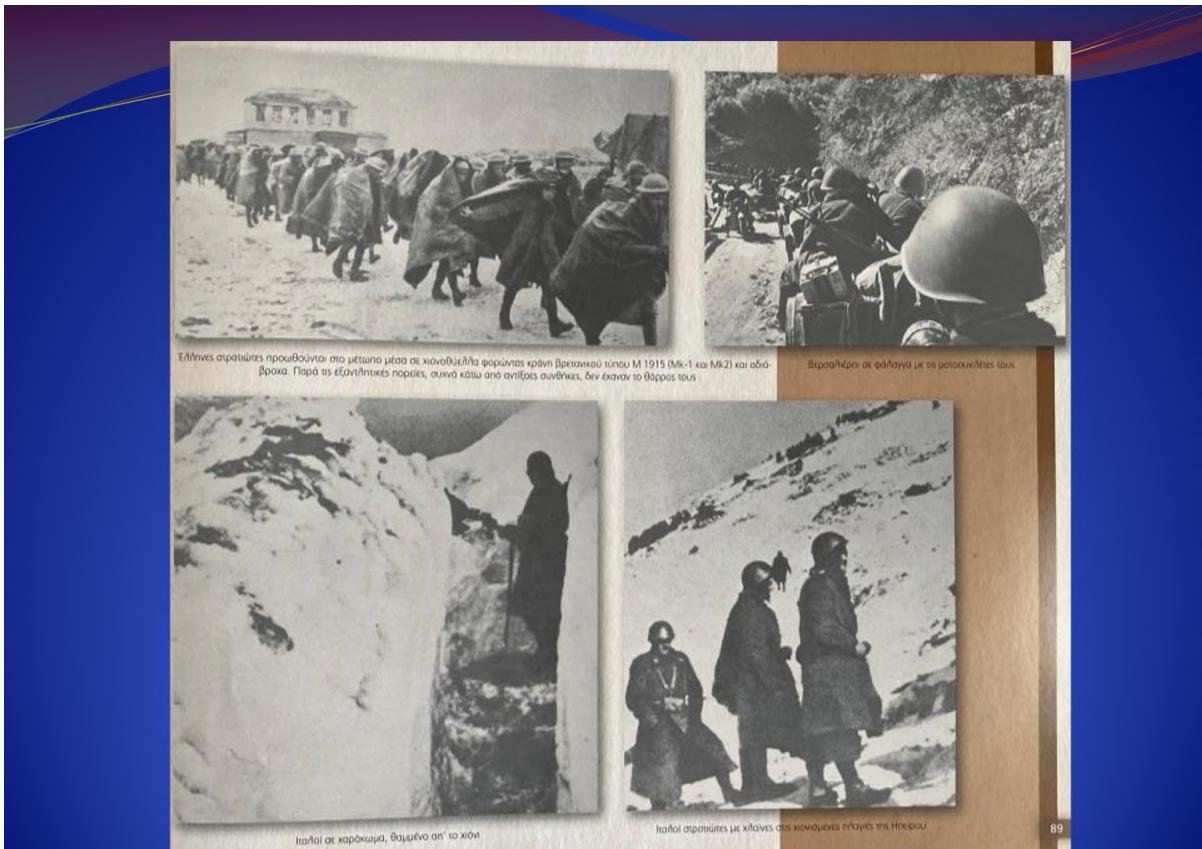

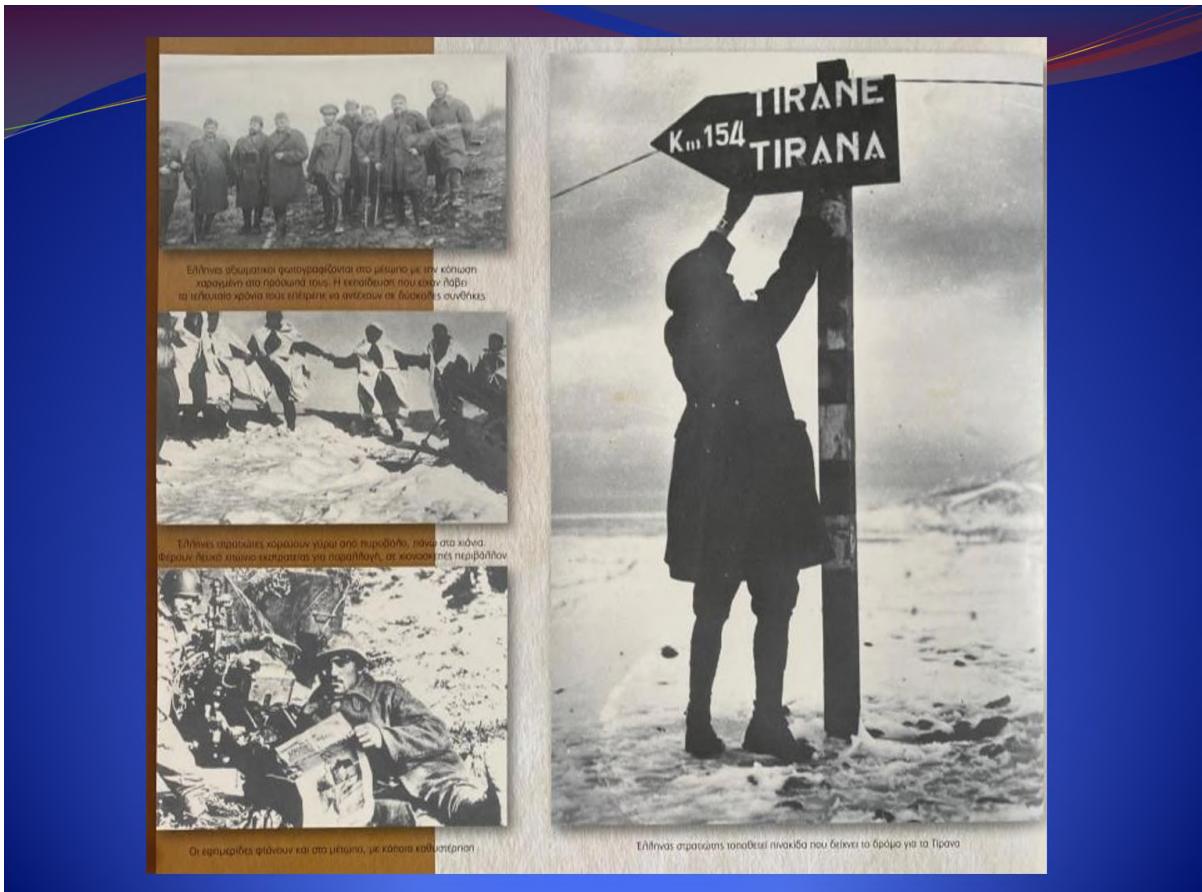

Εργαστηριό πολικό όχημα διέρκει την πρόκαιρη γέφυρα που κατασκευάζεται το πολικό Μηχανικό

Το πολικό Μηχανικό κατασκευάζεται πρόκειται γέφυρα δίπλα στην κατεστραμένη από τον ελληνικό στρατό κατά την υποκρεούσή του.

Διέβασε μεθυμένοι καθημένας από μέσα πολικό οχηματάρα M 13/40, της Μεραρχίας «Κένταυρος» με το φέρο της επίθεσης από τον εχθρό.

Το πολικό Μηχανικό μεταφέρει υπόκλιτα χωμάτινα ποτοσιών για να γεμφρασθεί αναπομάνω γέφυρα

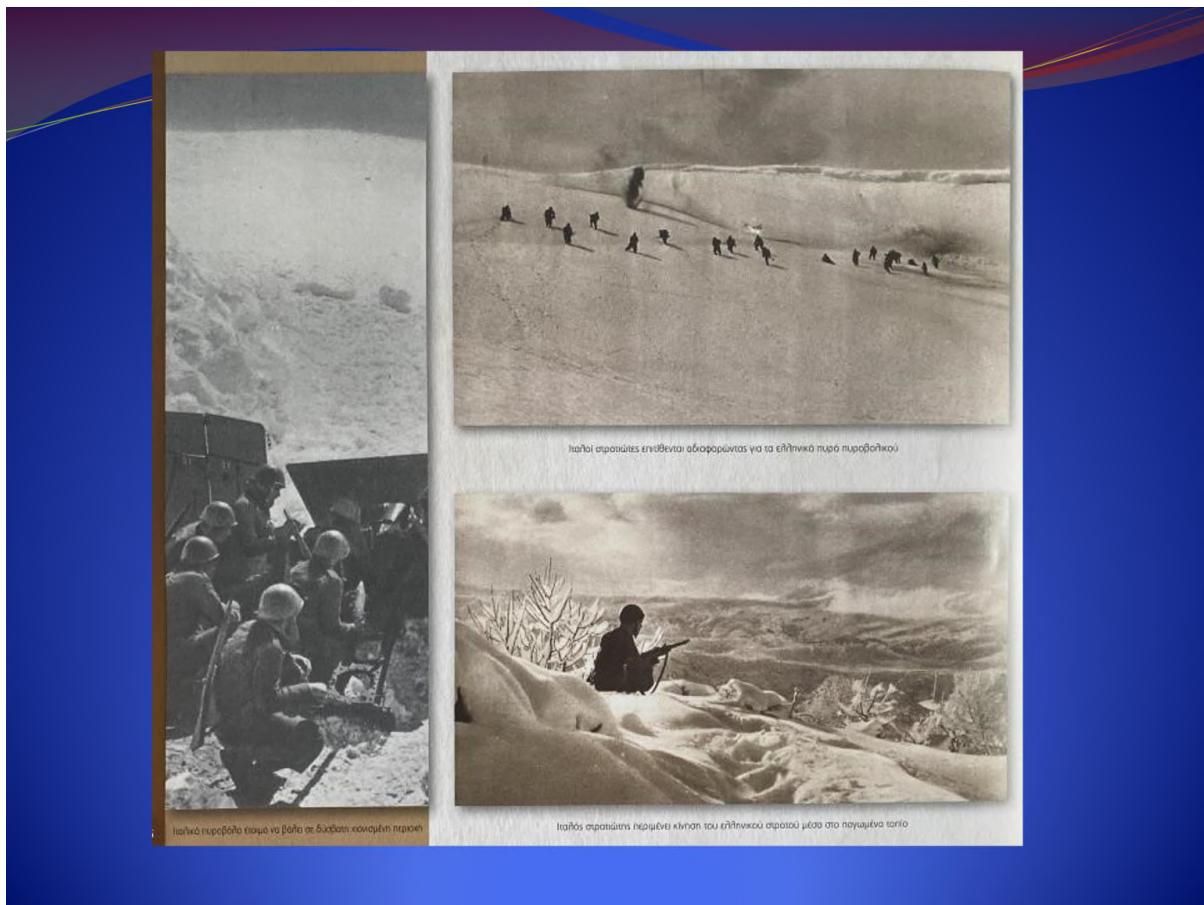

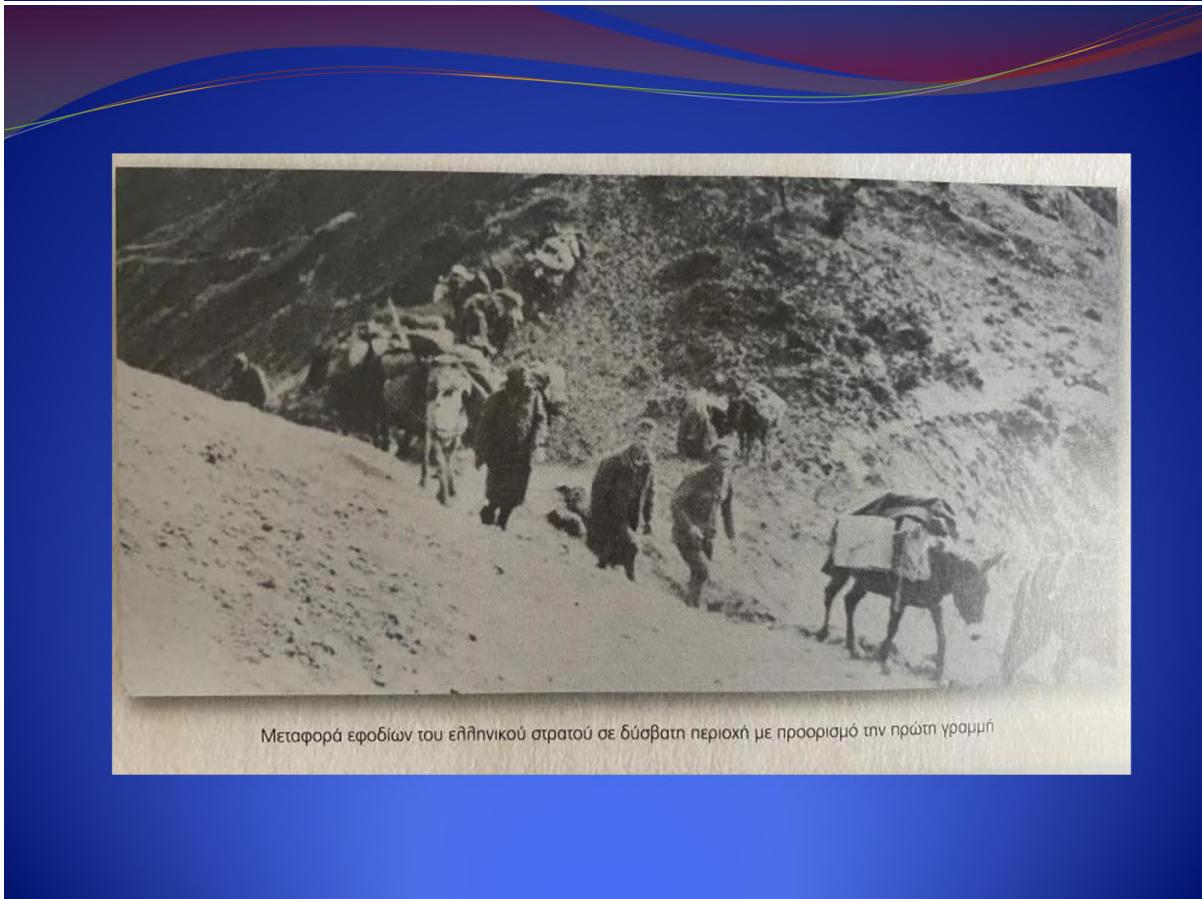
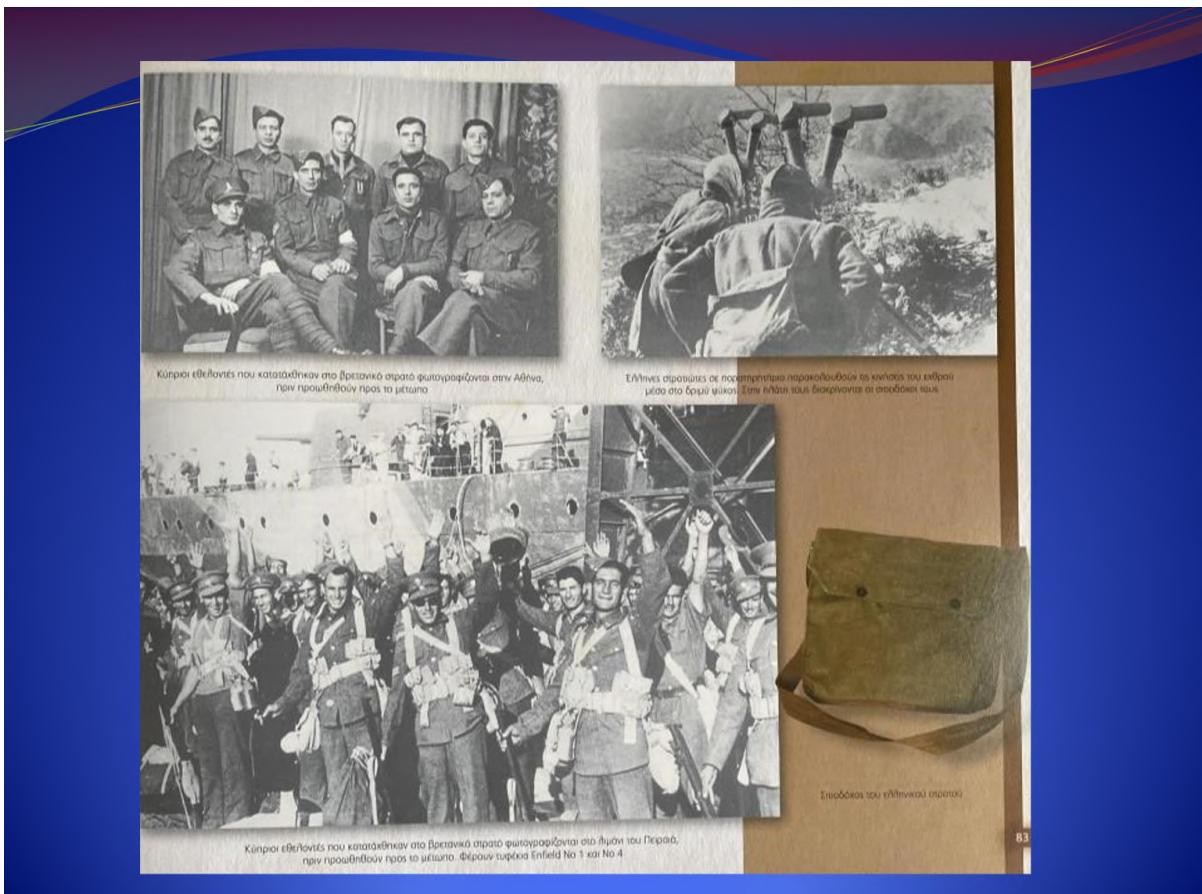
Ελλήνες στρατιώτες έτοιμοι για επίθεση

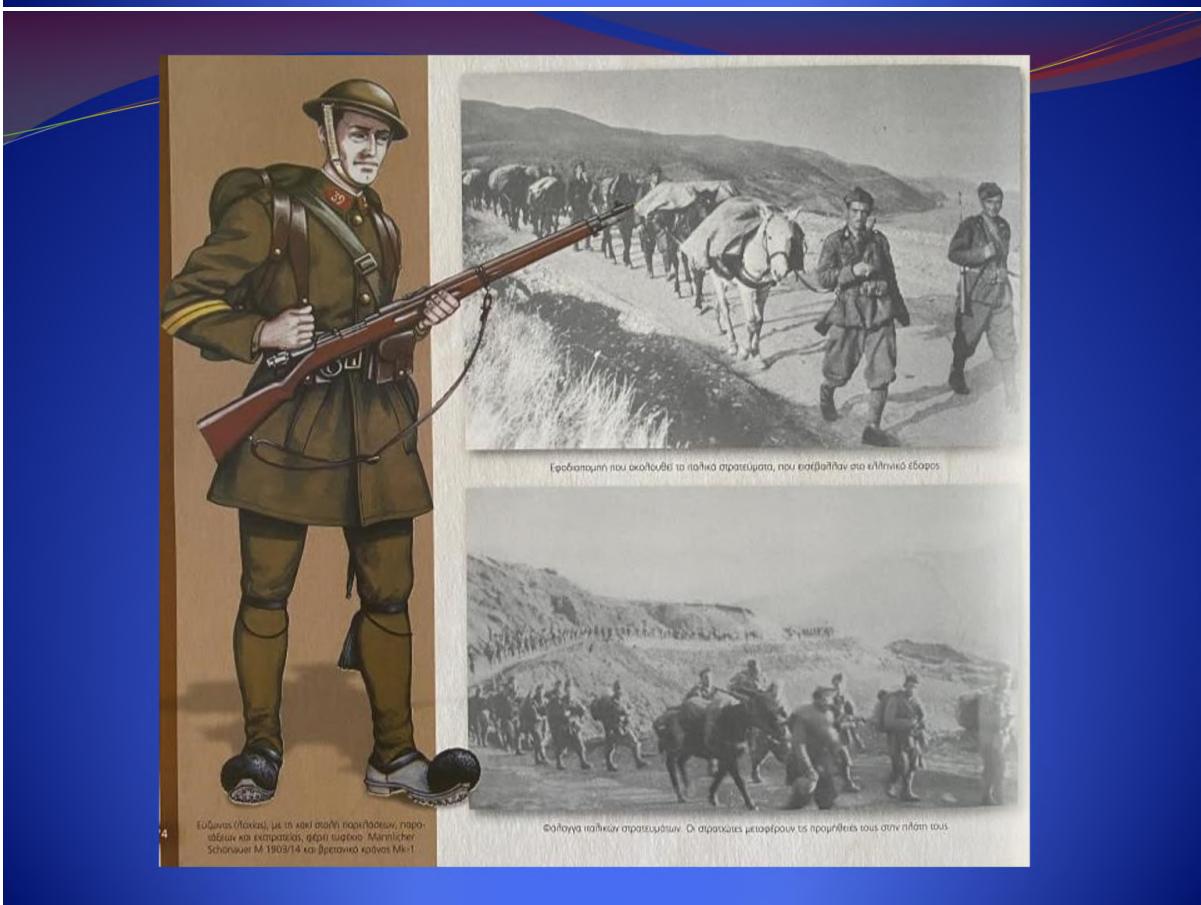
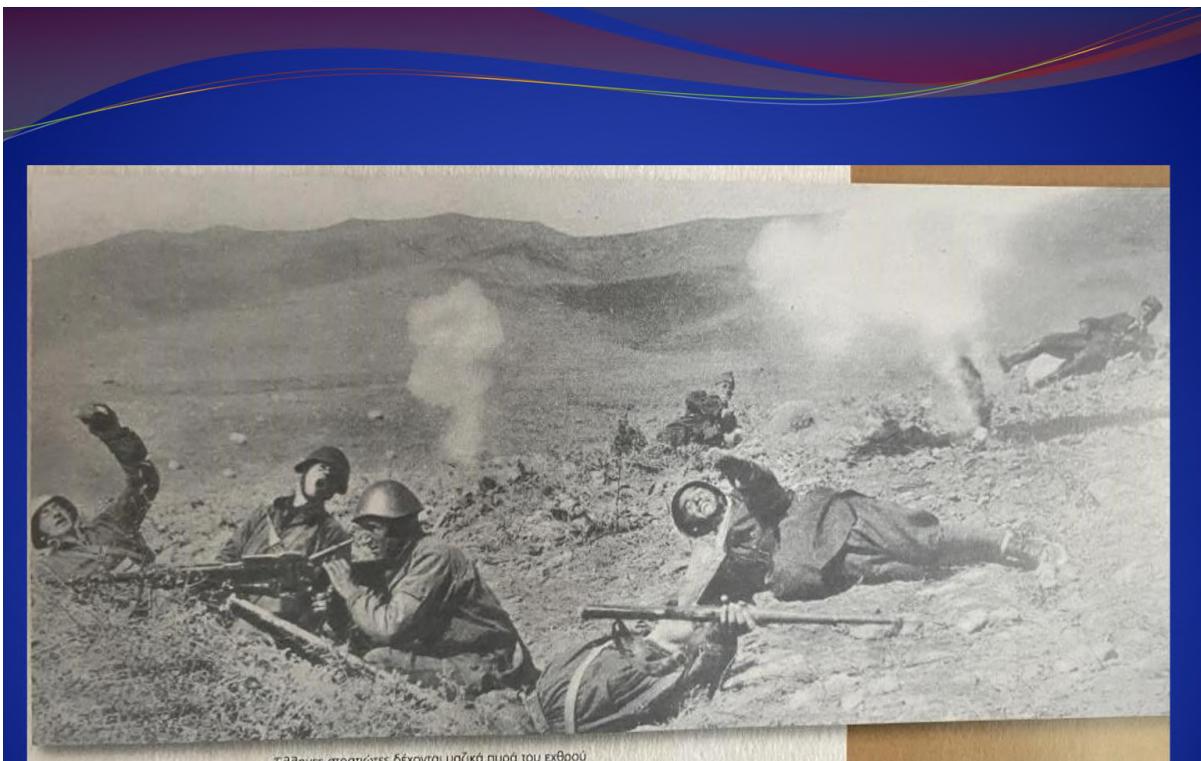

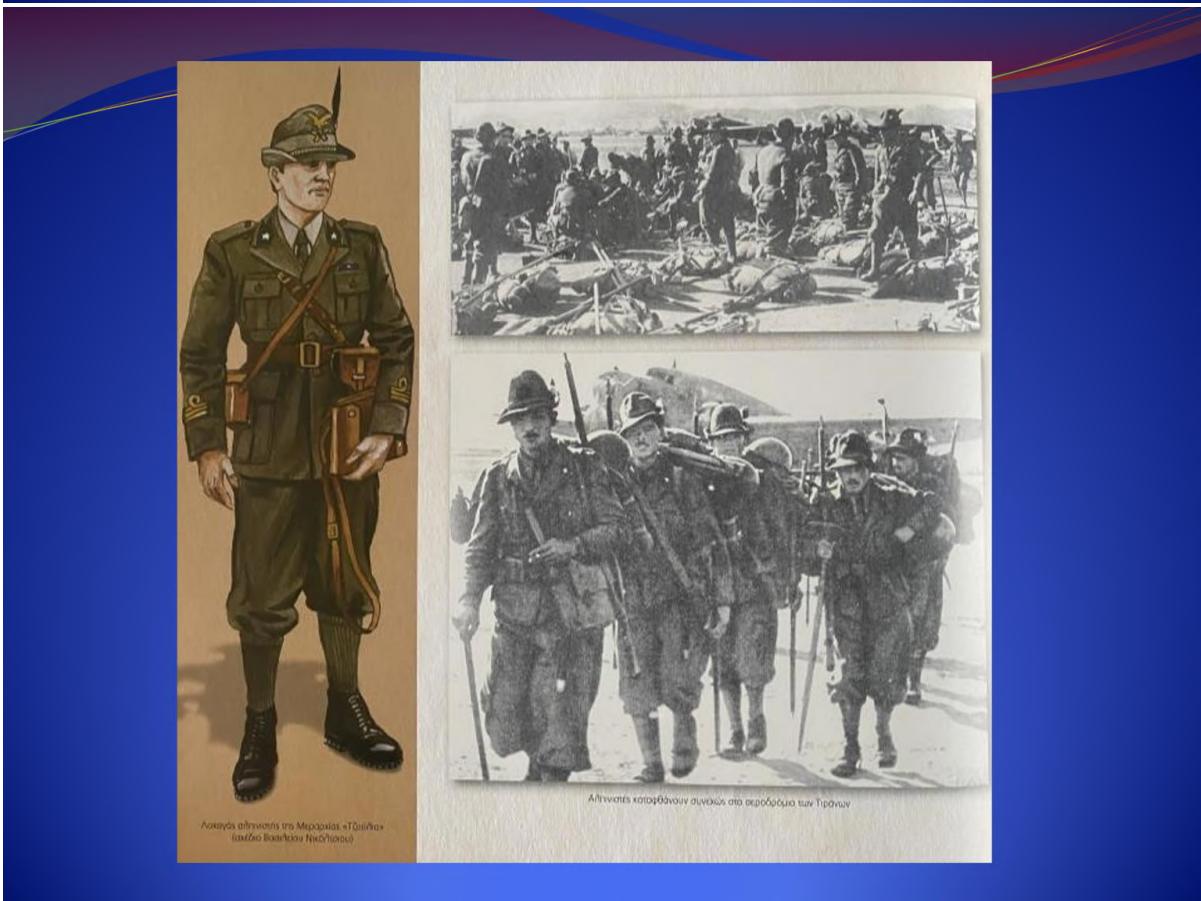
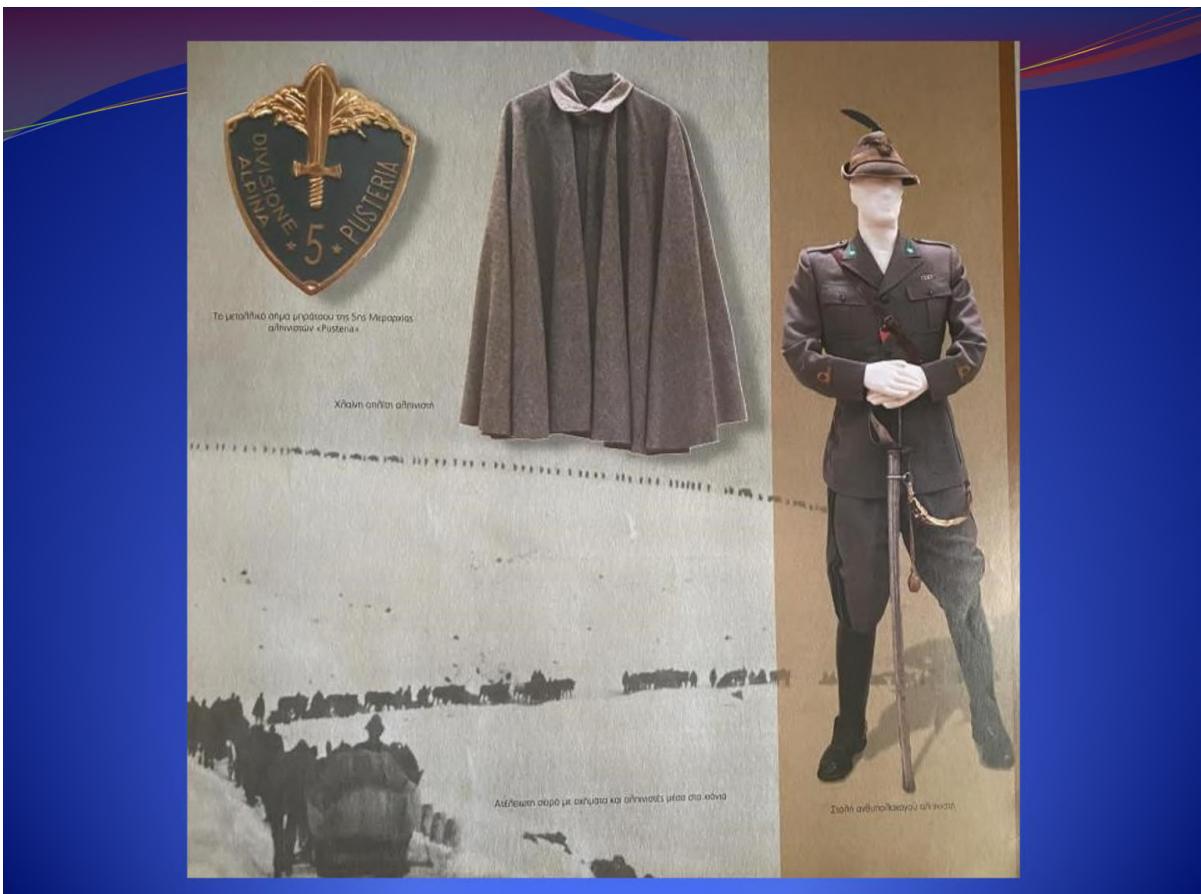

Καπέλο απόστρωμα στρατιωτή της Μεραρχίας "Cuneo".
Στη δεξιότερη πλευρά του καπέλου δει γραπτό
στην παλαιή γλώσσα «Μέμο θα γιγίσω μην κάποι».

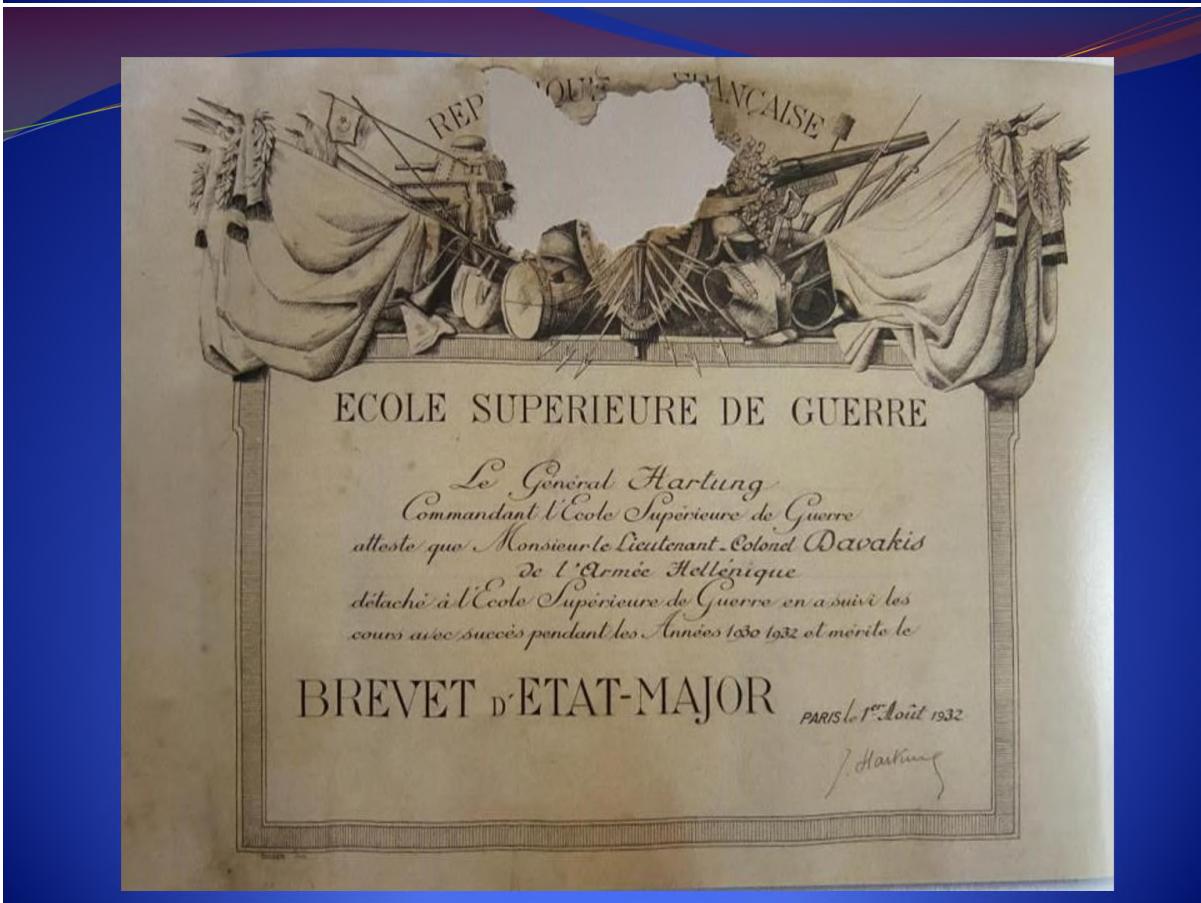
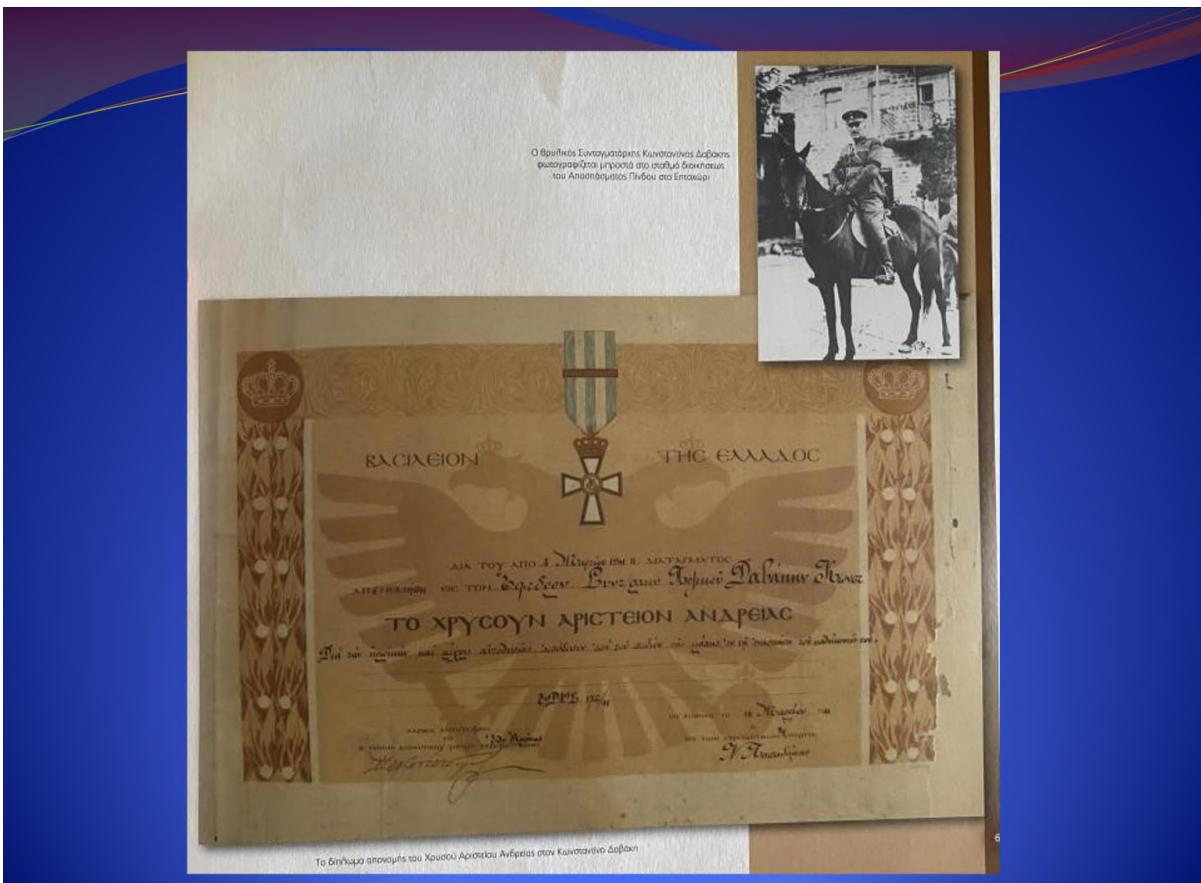
Στρατιώτες προσθίσουν γράμματα στο μήκων, ενώ οι άραξοι απομαρτύρονται από αυτό

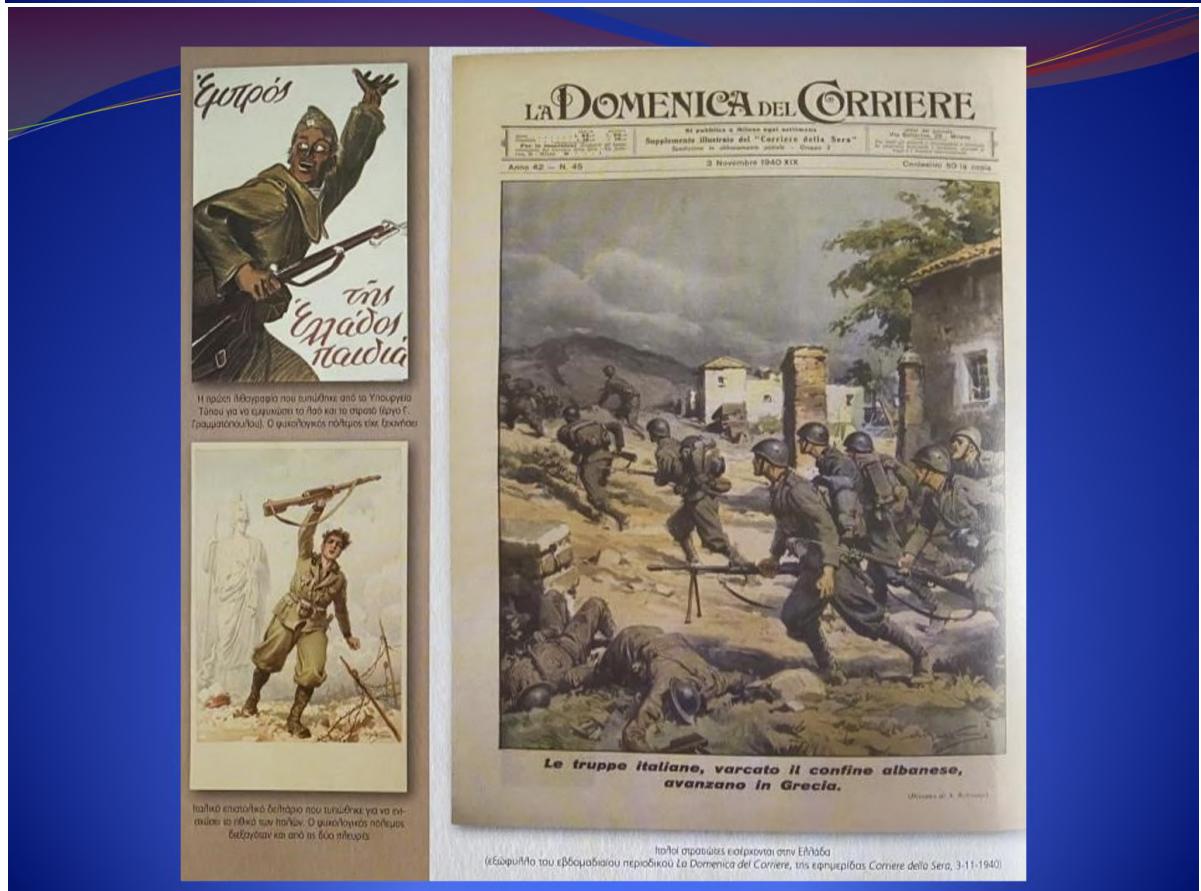

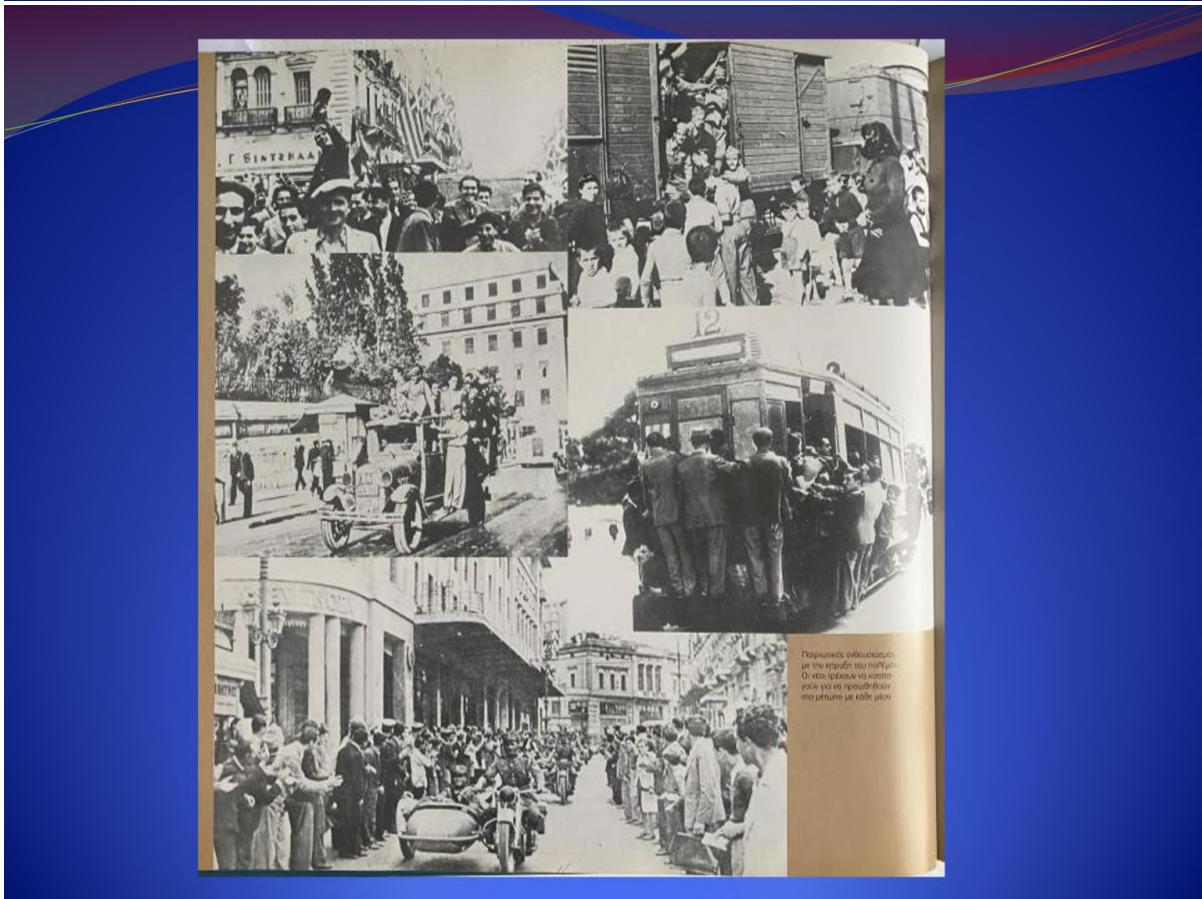
Εγγραφό της Μεραρχίας «Τζούλια»

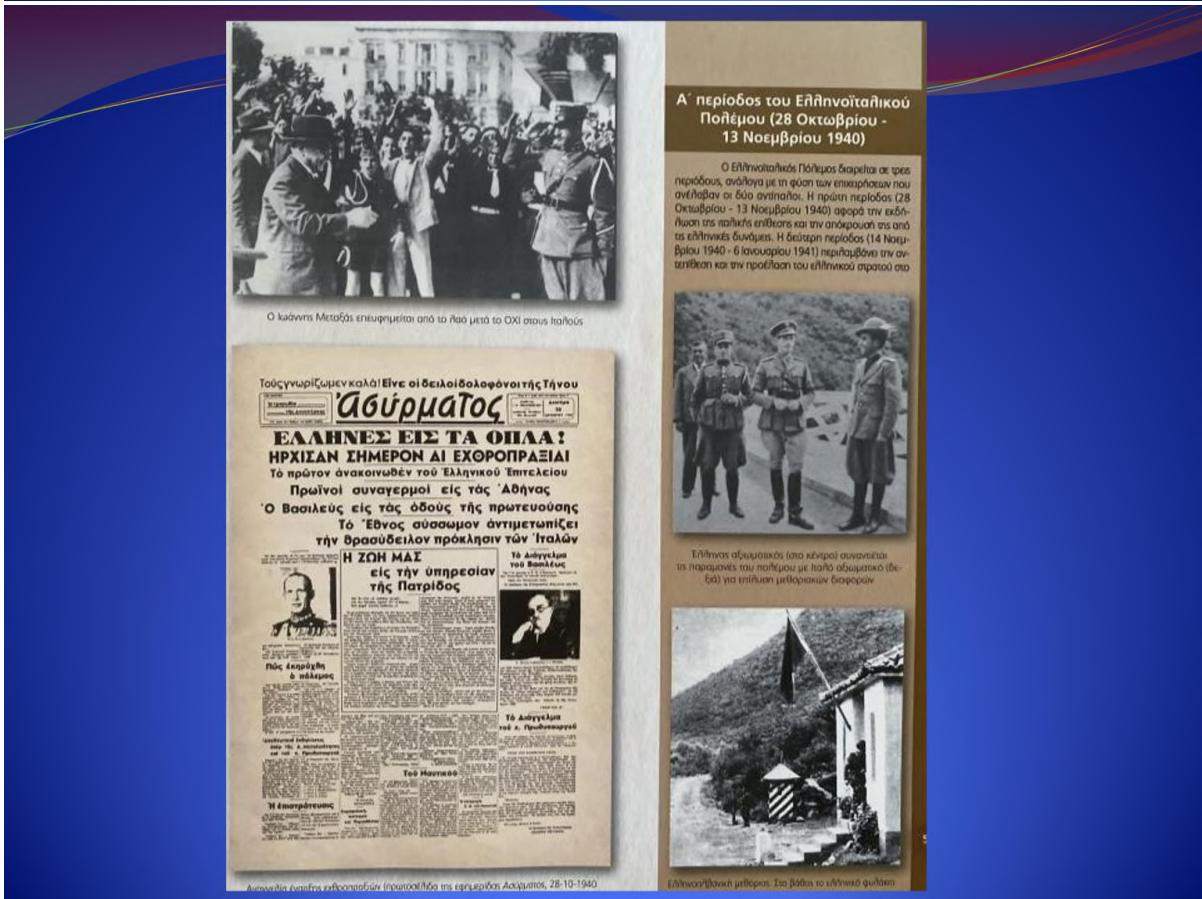
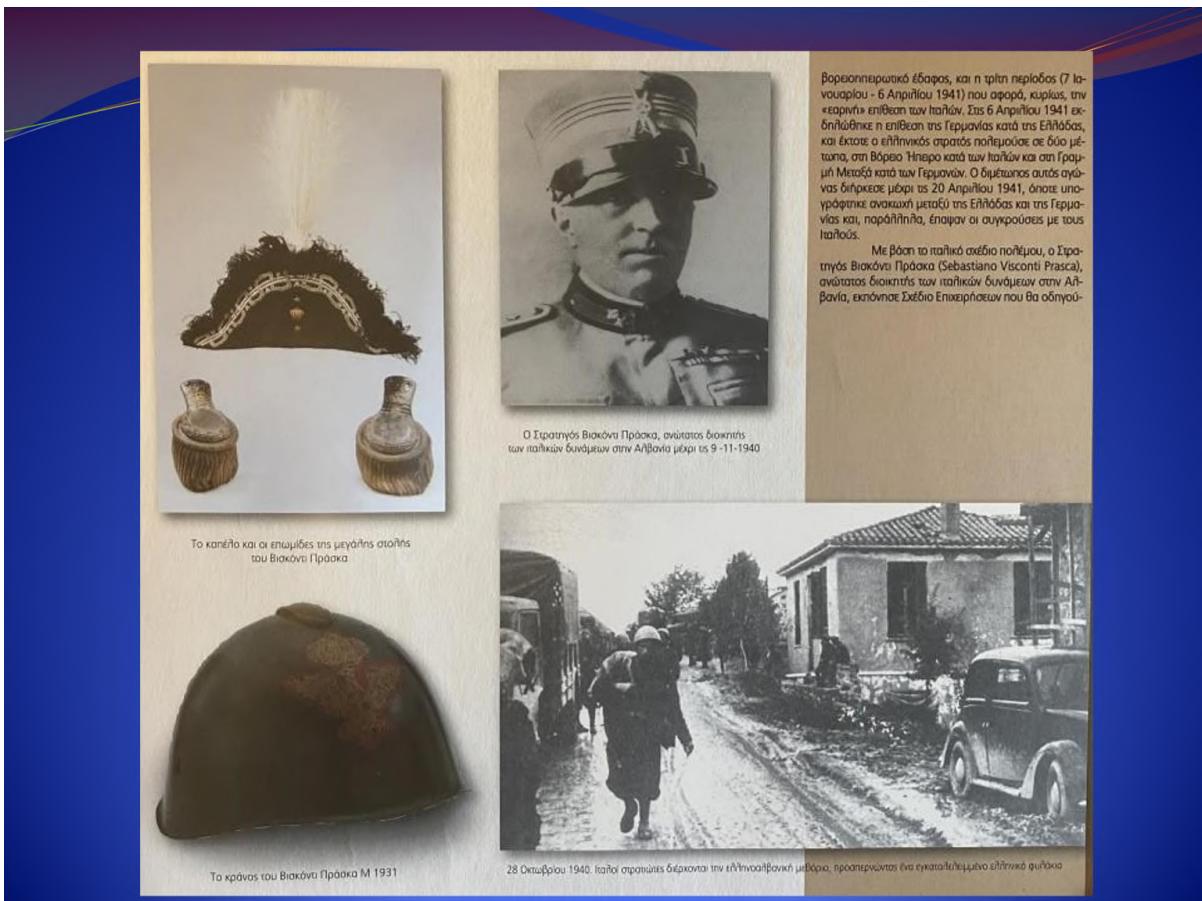

Τα παραμεθόρια χωριά εκκενώνονται από τους αγρότες

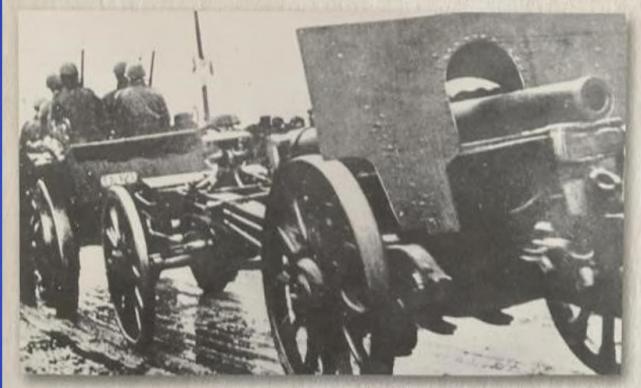

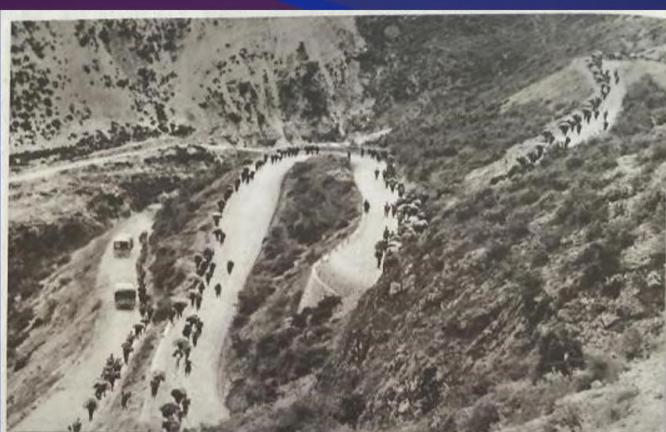

Δοκποτική του ελληνικού στρατού (αντιαεροπορικής άμυνας και ταυτόχρονης προσβολής με χημικά αέρια)

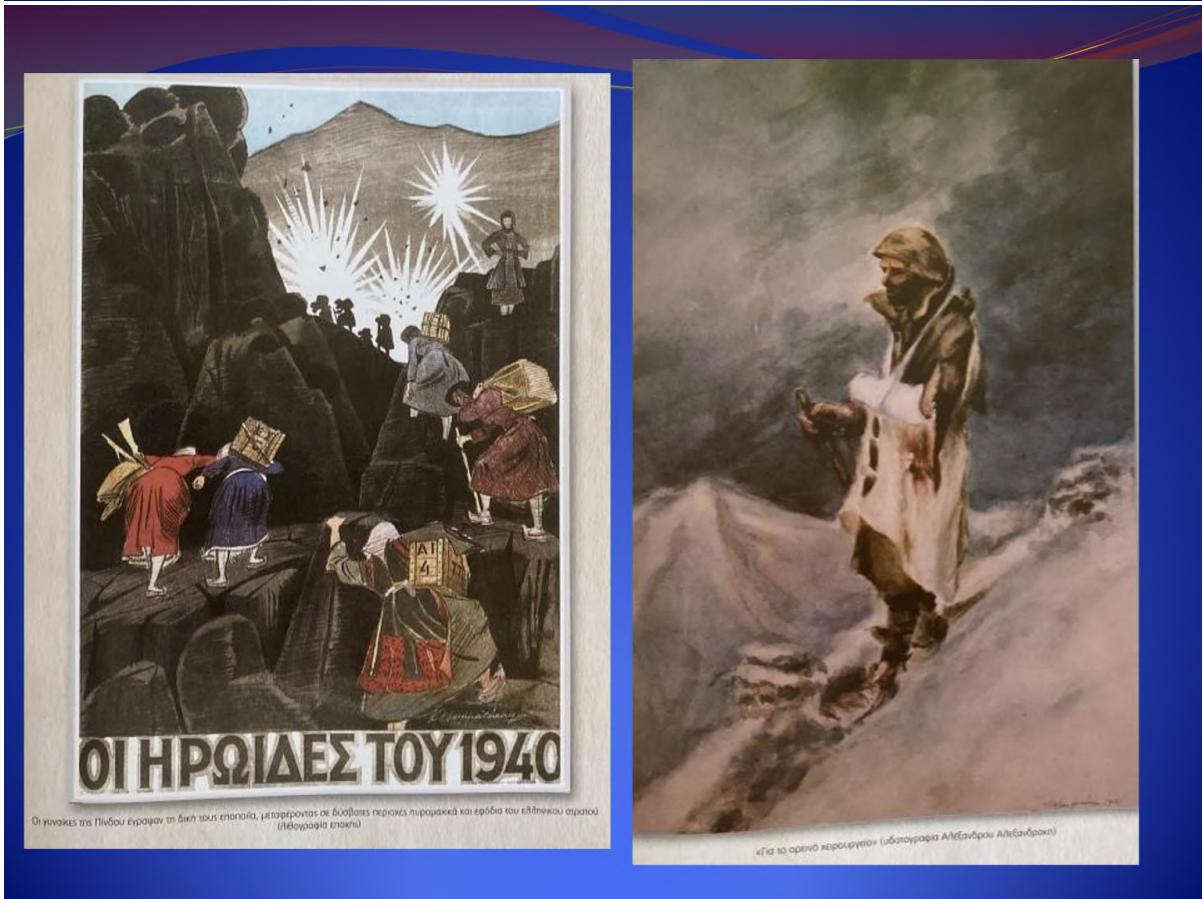
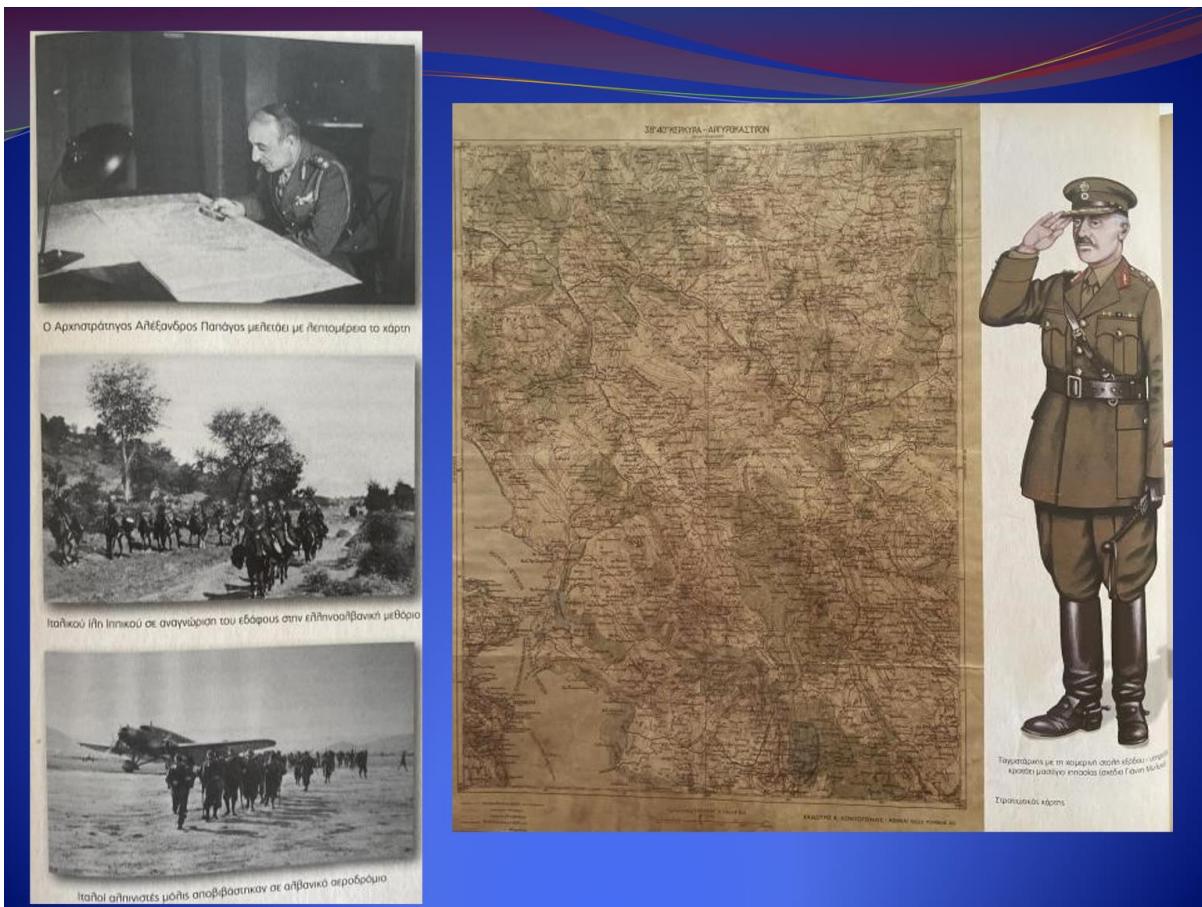

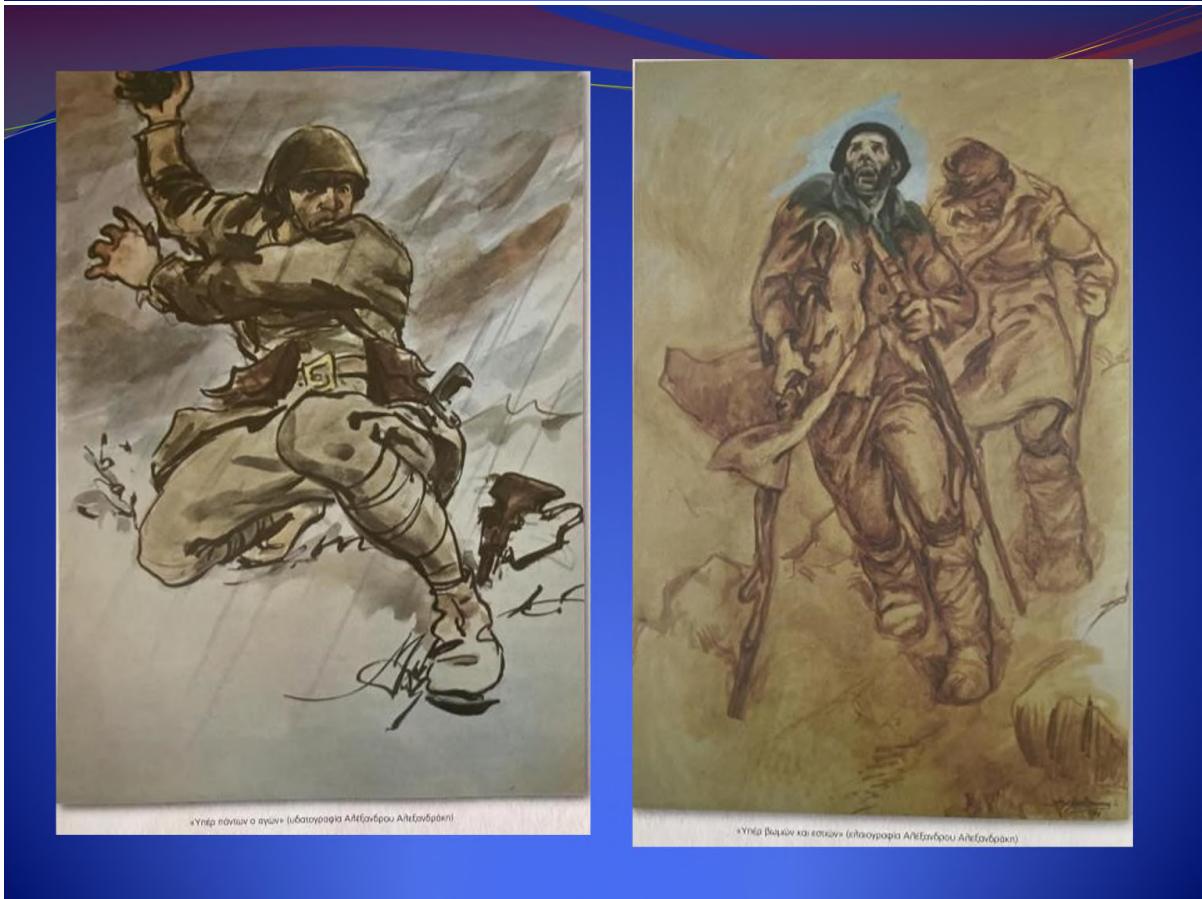
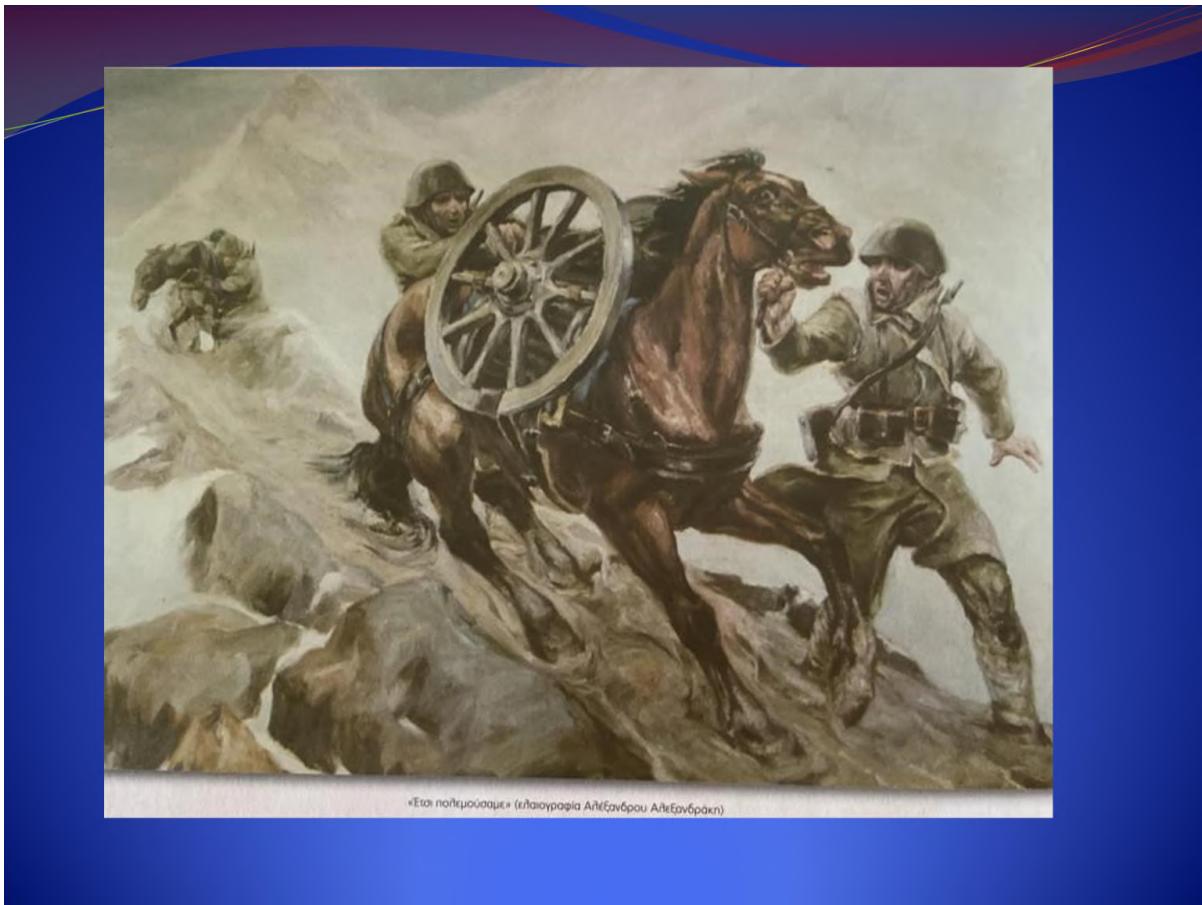
Βαρύ πυροβόλο προσβολής προς την ελληνοαλβανική μεθόριο

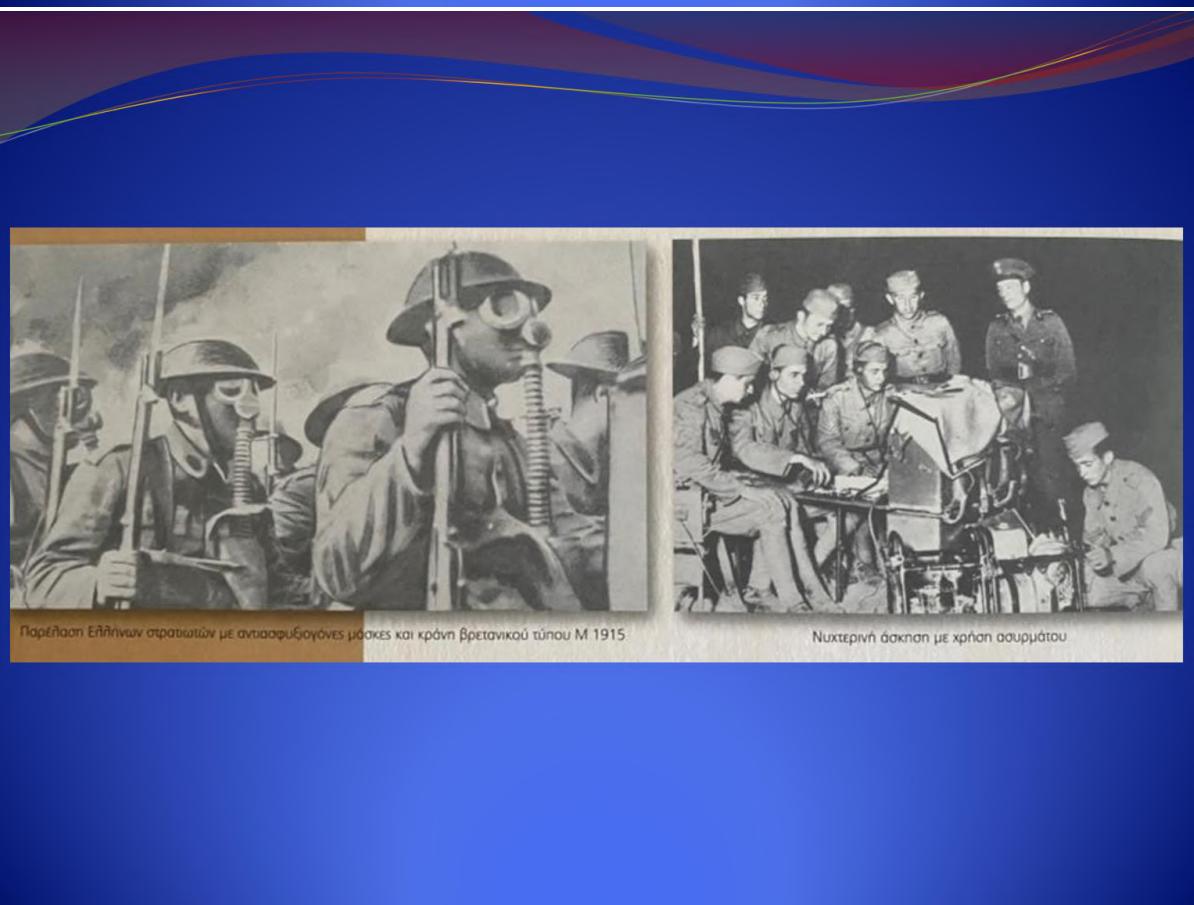

Αλπινιστές με αργή απήλια σταθερή πορεία μεταφέρουν ειφόδια και πυροβόλα

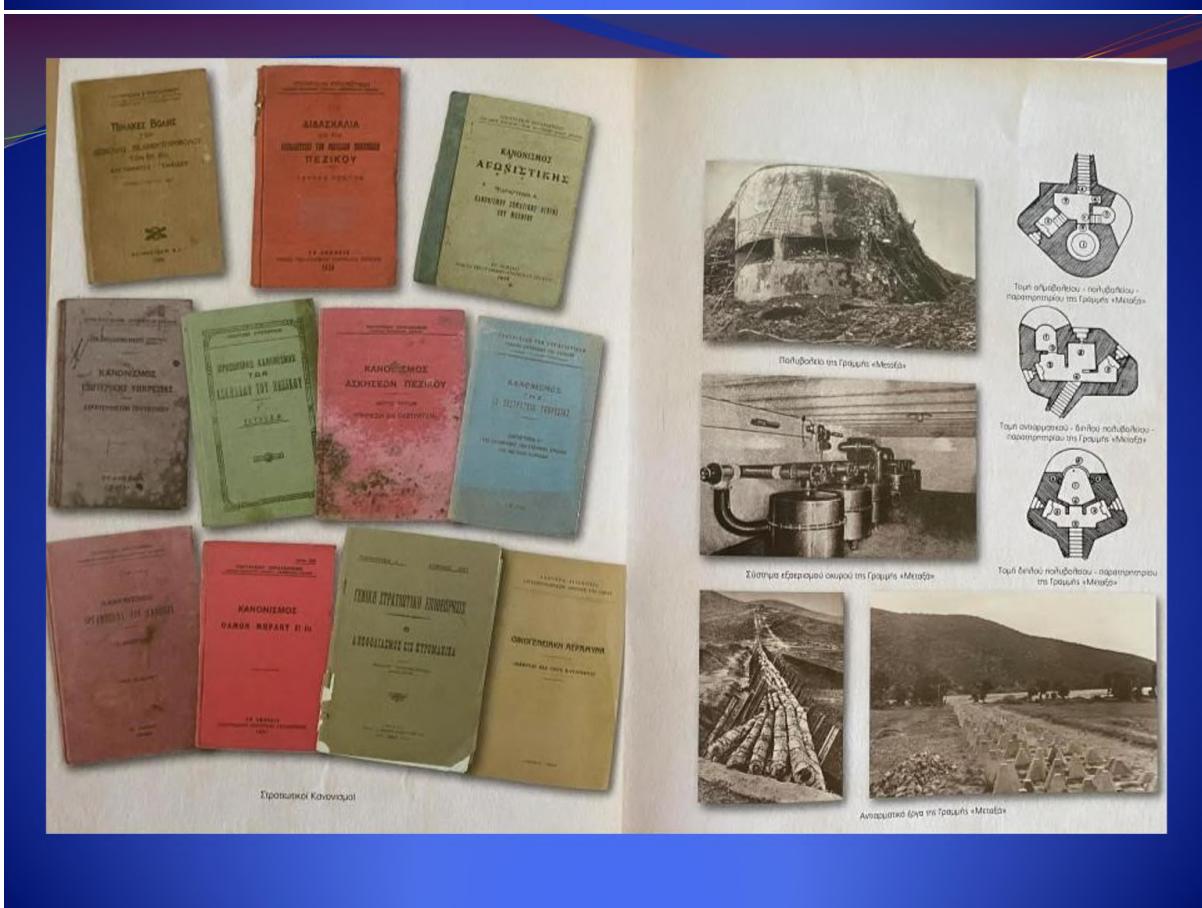
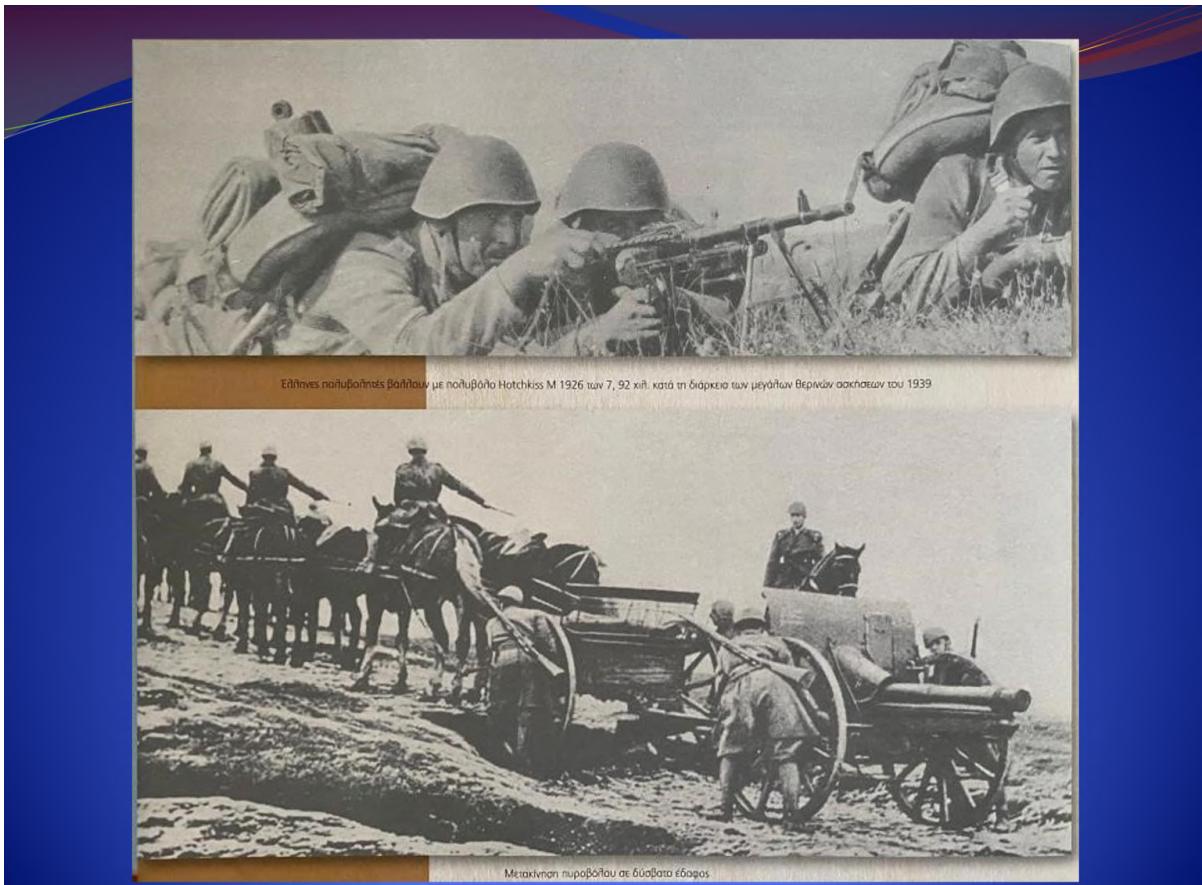

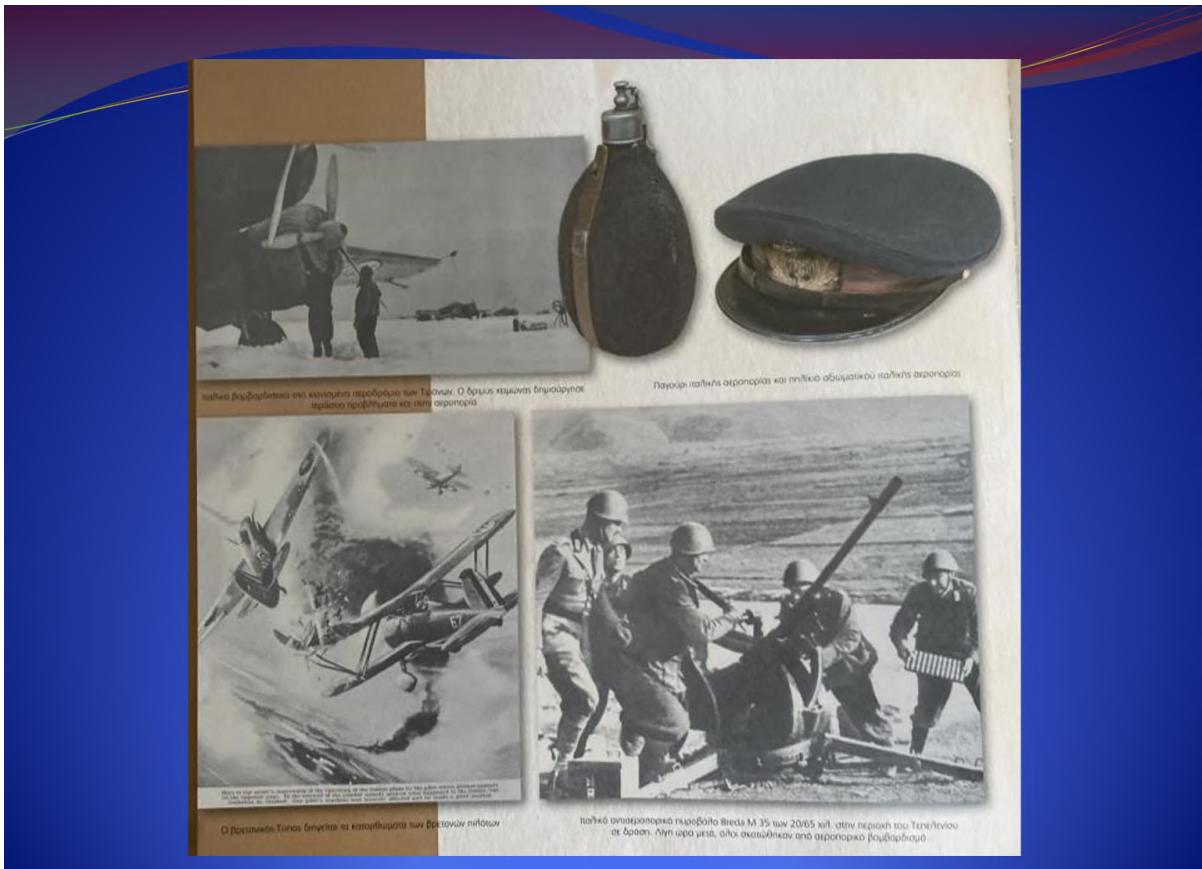

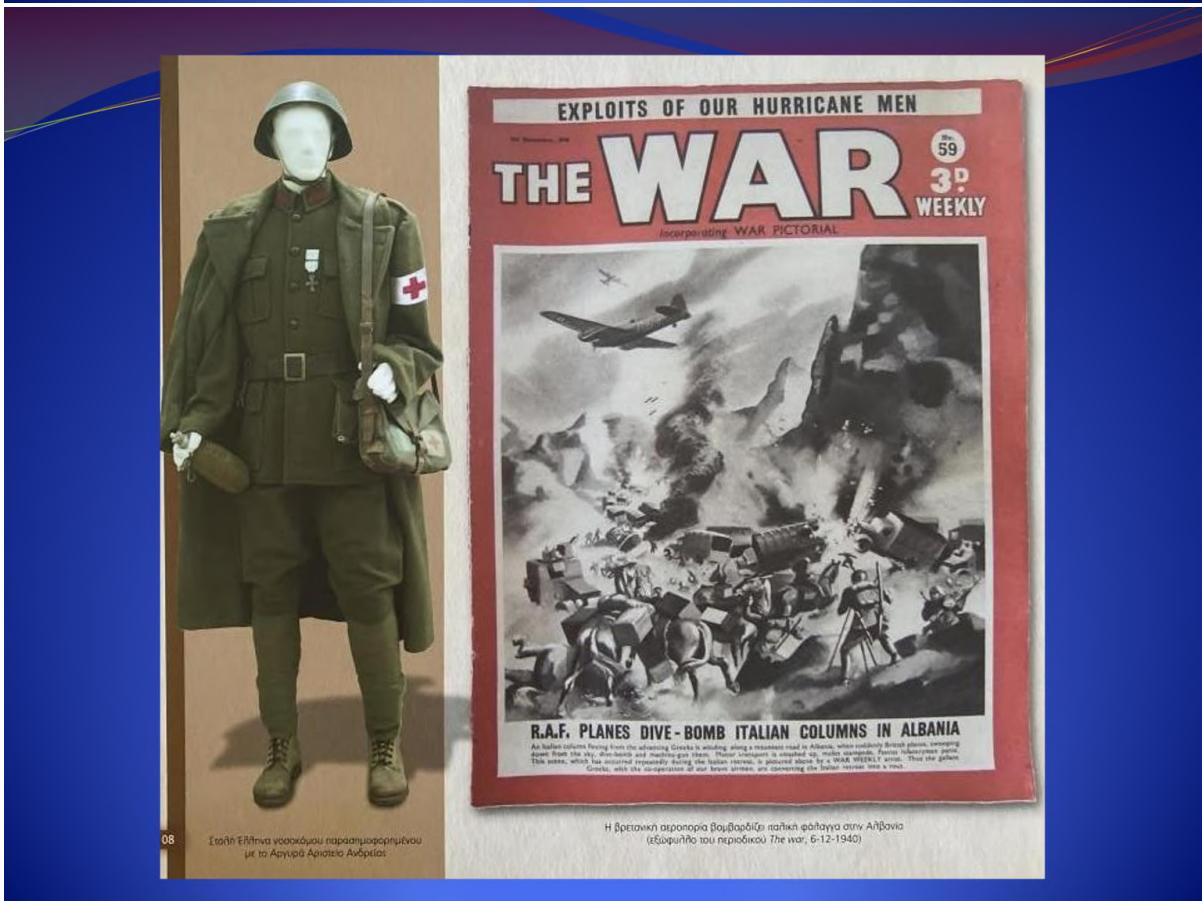
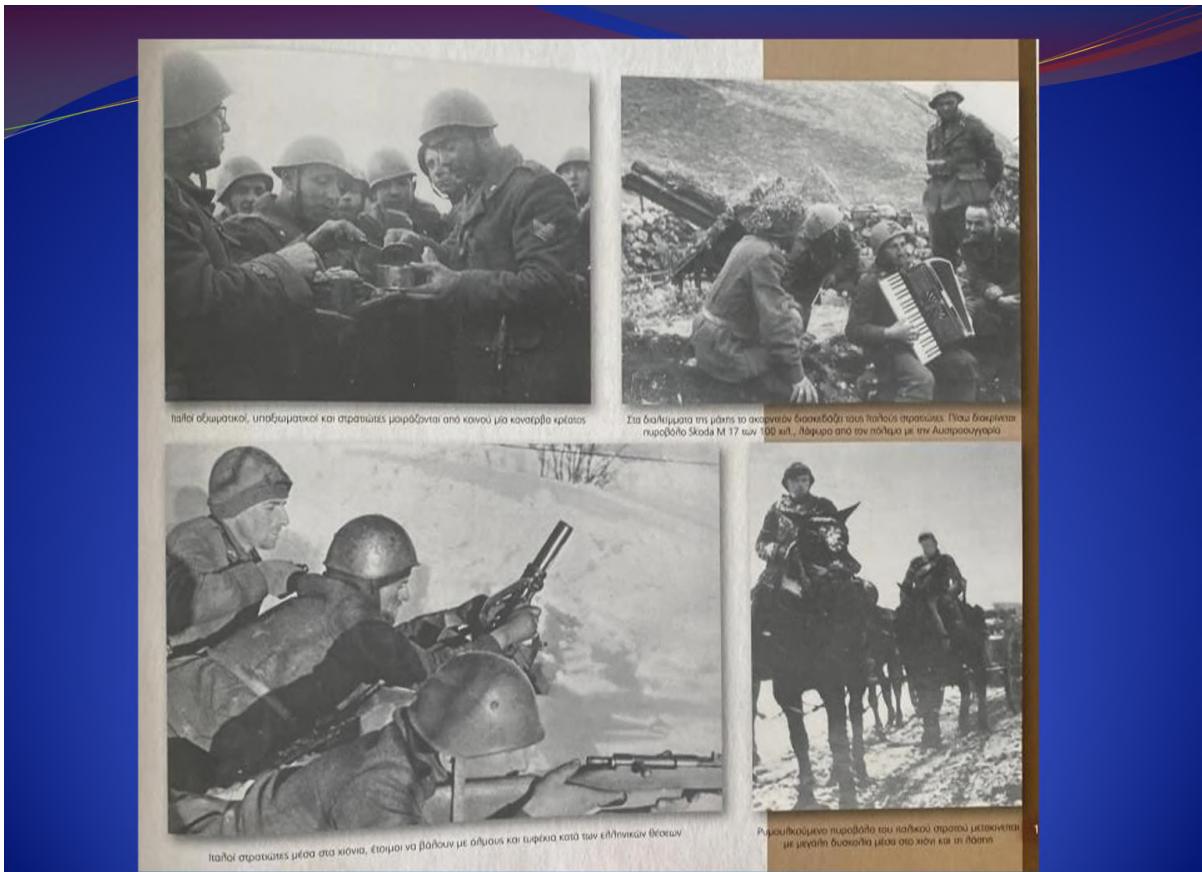

Ελλήνες νοσοκόμοι προσφέρουν πρώτες βοηθείες σε τραυματία συνδέθησαν. Δεξά διακρίνεται φορητό κιβώτιο Α' βοηθειών

Ιερεύς τραυματίας Αρχηγού Χιλιονίτη
Γραπτή μετάλλια σε τραυματία από τα Αρχηγούτα
Αθηνών και Πάσα Επόπειρα

Ανθυπαλτρός πάρετε πρώτες βοηθείες σε τραυματία υποστάση
(σχέδιο Βασιλίου Νικολίδηου)

Ιεροί σε προκαταρκτικό σταθμό επέδεσμας

Διακομβή με μουσάρι

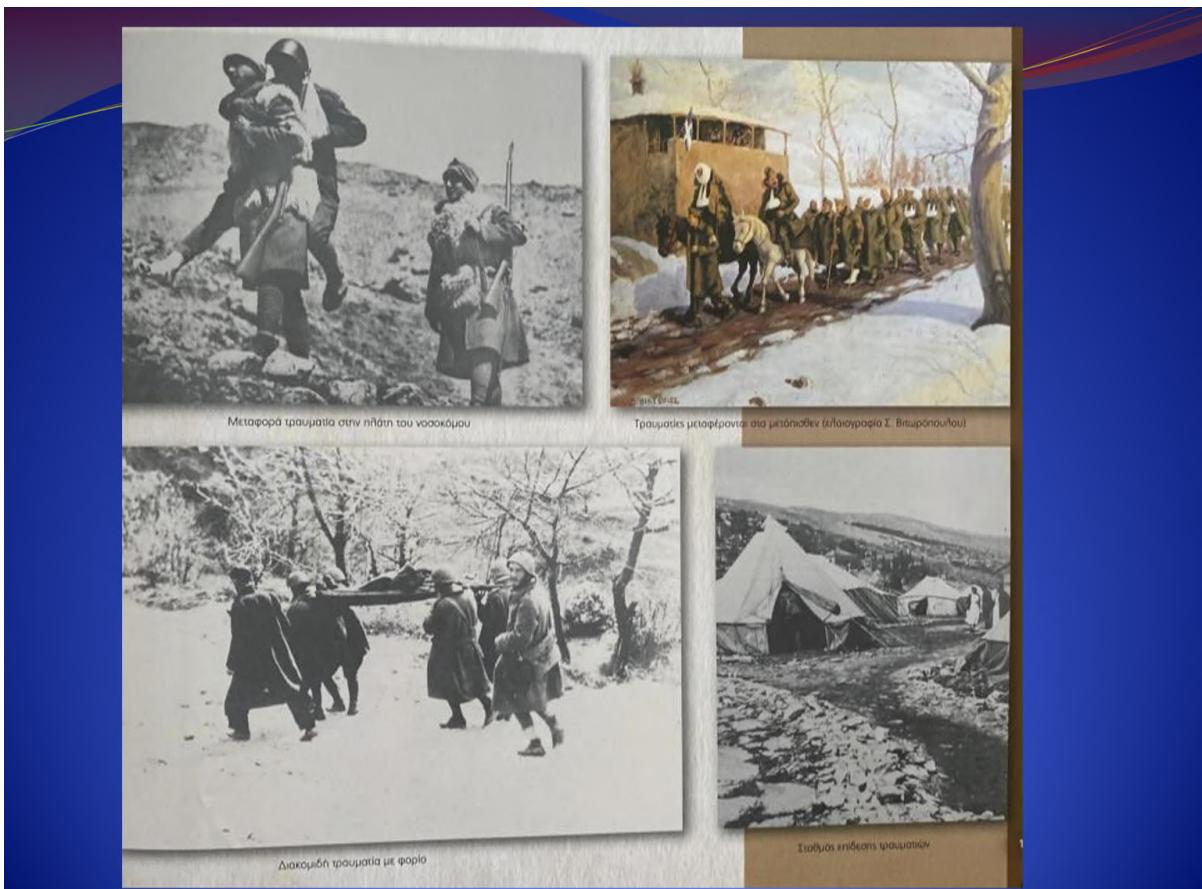

Γιαρός, νοσοκόμοι και τραυματίες ήταν από στρατιωτικό νοσοκομείο

Υπό το στραγγικό βήματα αδελφής νοσοκόμου

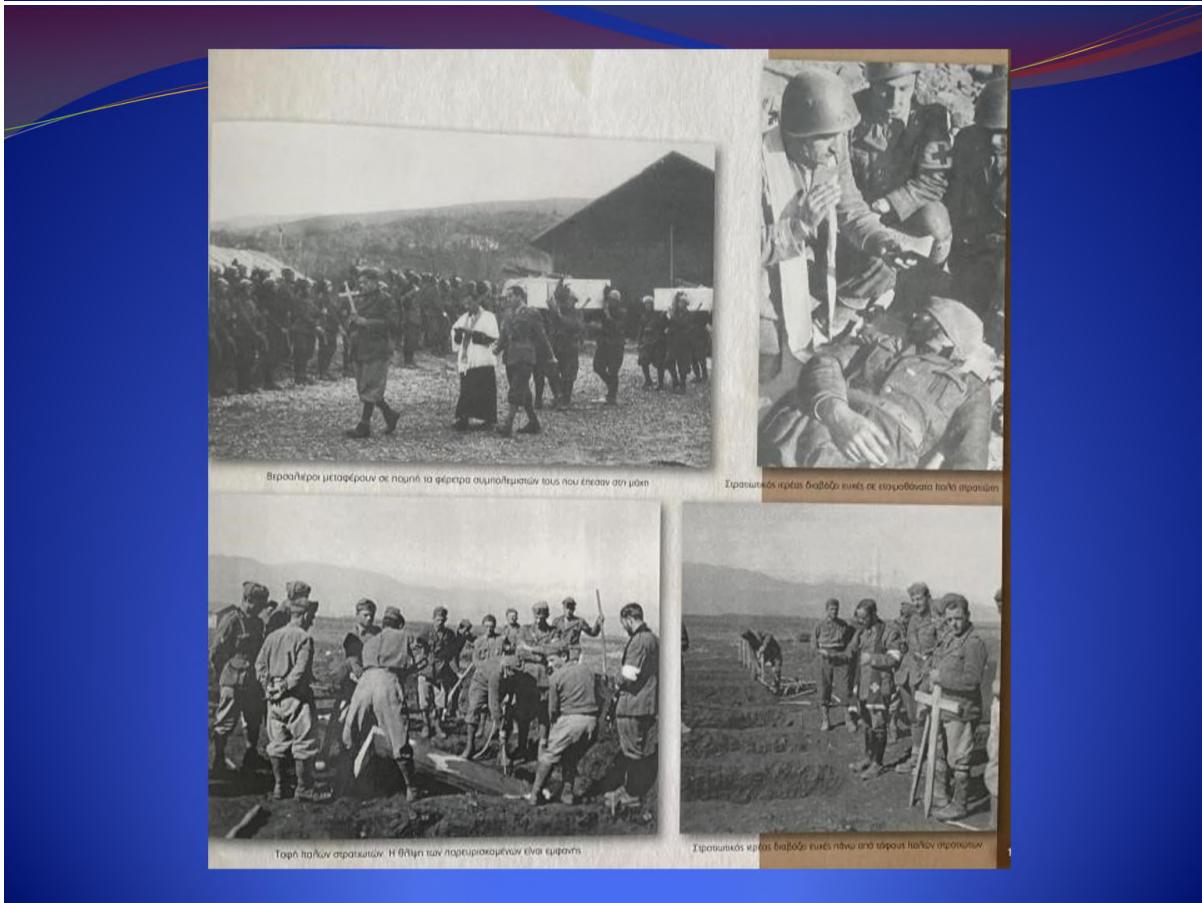

Ελλήνες στρατιώτες μετακούνονται μέσα στα χιόνια μεταφέροντας όπλους, πλάφυρα από τον ιταλικό στρατό

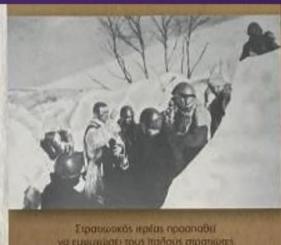
Ελλήνες στρατιώτες επικούροι για επίθεση. Ενας απ' αυτούς φέρει στην πλάτη του όπλο M 35 Brixia, πλάφυρο του ιταλικού στρατού

Ελλήνες στρατιώτες στημένοι, μετακούνονται μέσα στα χιόνια, μεταφέροντας όπλους, πλάφυρα του ιταλικού στρατού

Ιταλικά έλαφρά όρματα της Μεραρχίας «Κένταυρος» που έπεσαν σε ελληνικά χέρια, χρησιμοποιούνται από τον ελληνικό στρατό προς σφετέλος του

Σύρτσικος ιρίδας προσπάθεια να εμβαχωθεί τους Ιταλίους στρατιώτες

Η μέρα του αυδούσιου σε ελληνικά στρατόπεδα αιχμαλώτων, όπου έκαναν συγκεντρωθεί κινδύνες λαϊκοί

Ιταλοί αιγαίνοντες καταλαμβάνουν νέας θέσεις

Ελλήνια στρατιή ανάποδα ποτήρια (ιδιωτική συλλογή Αλέξανδρου)

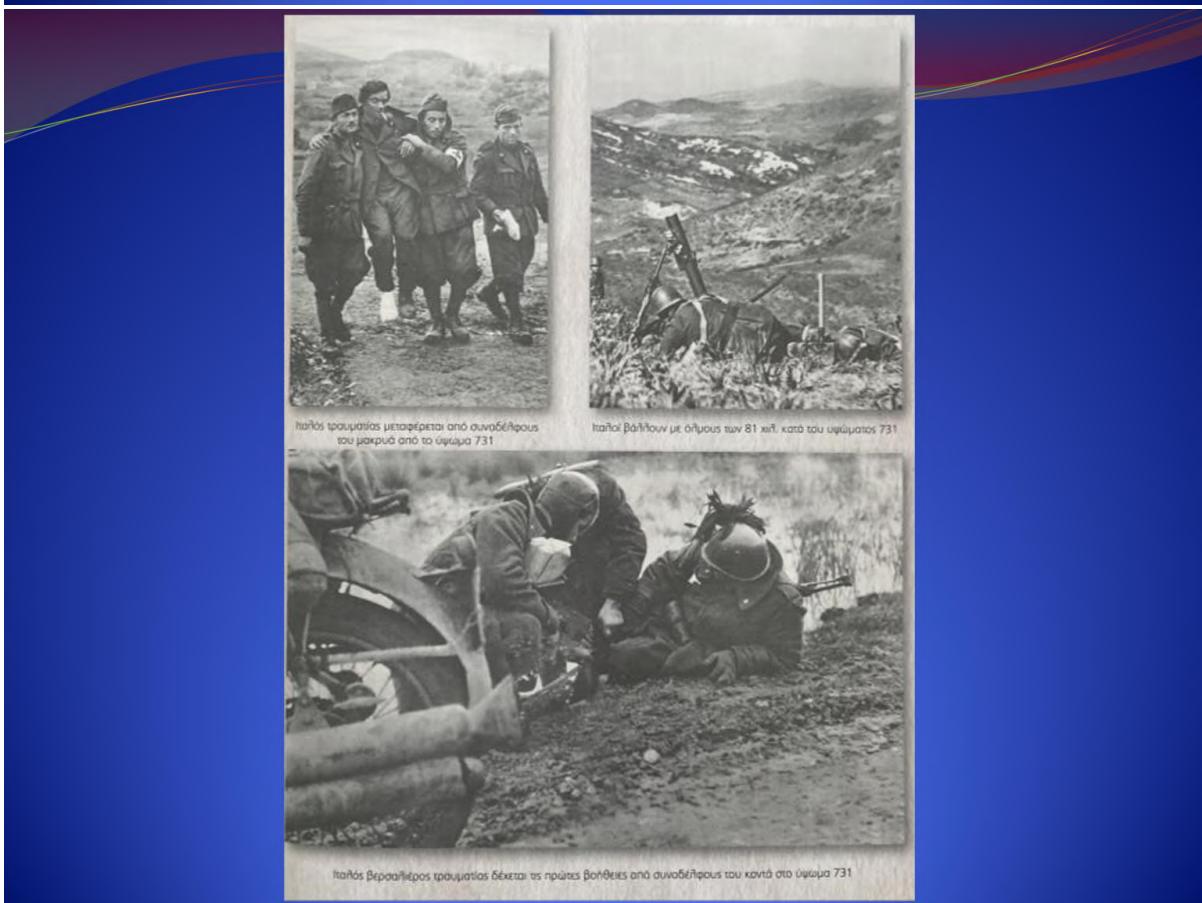
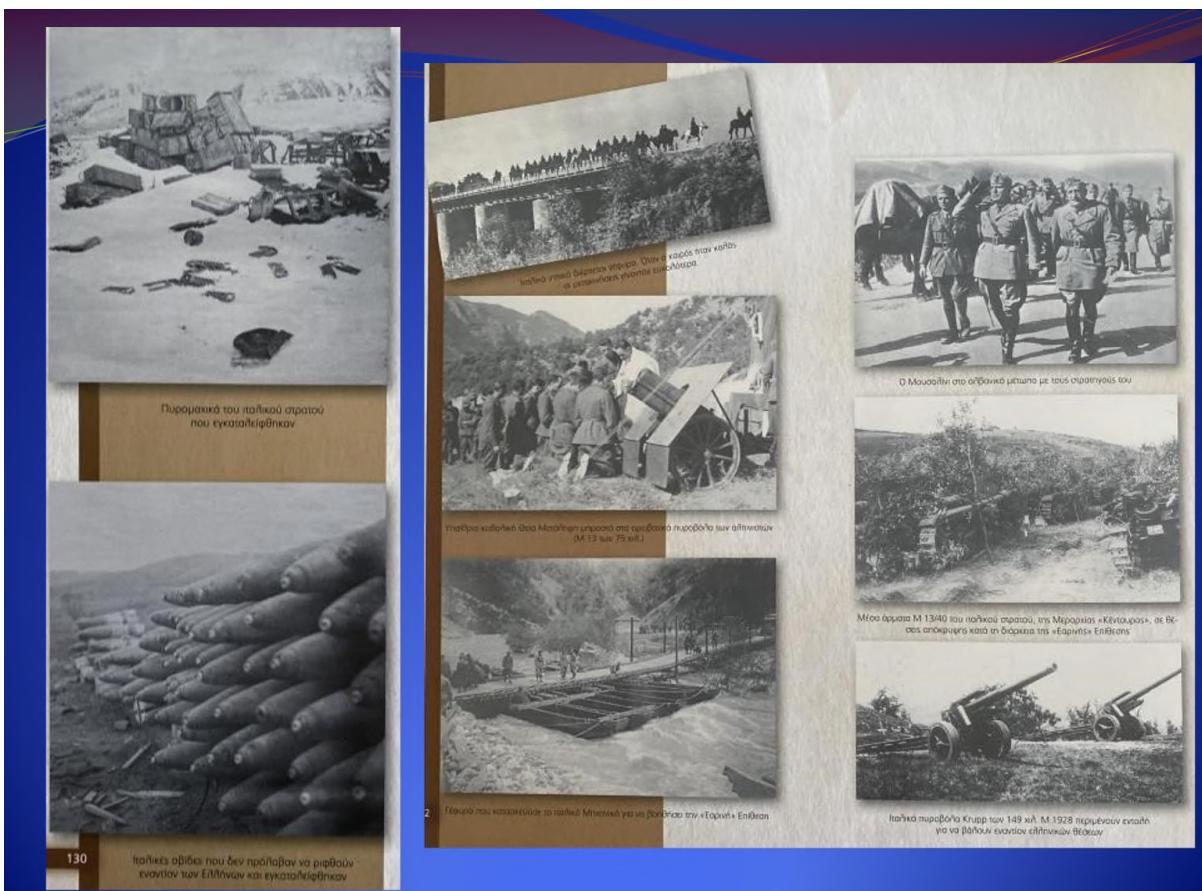

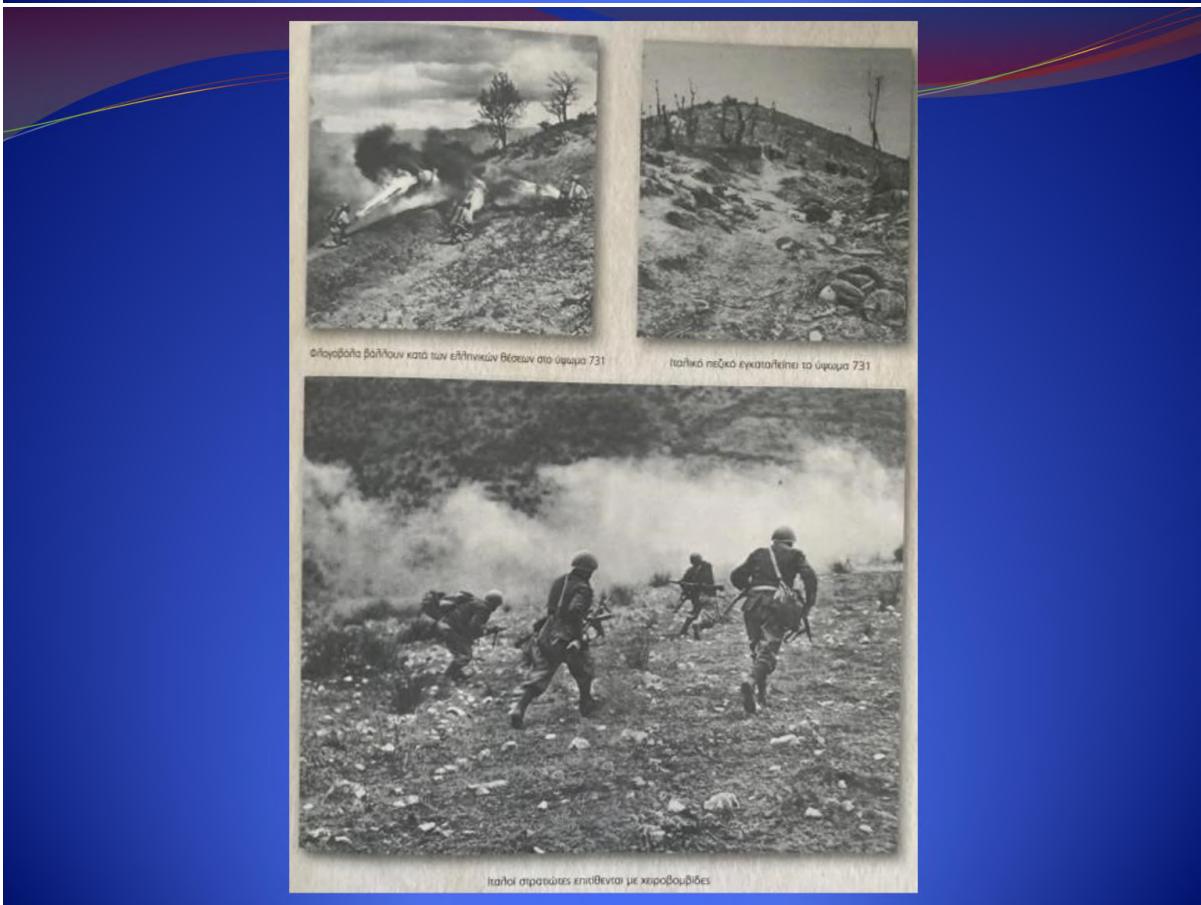
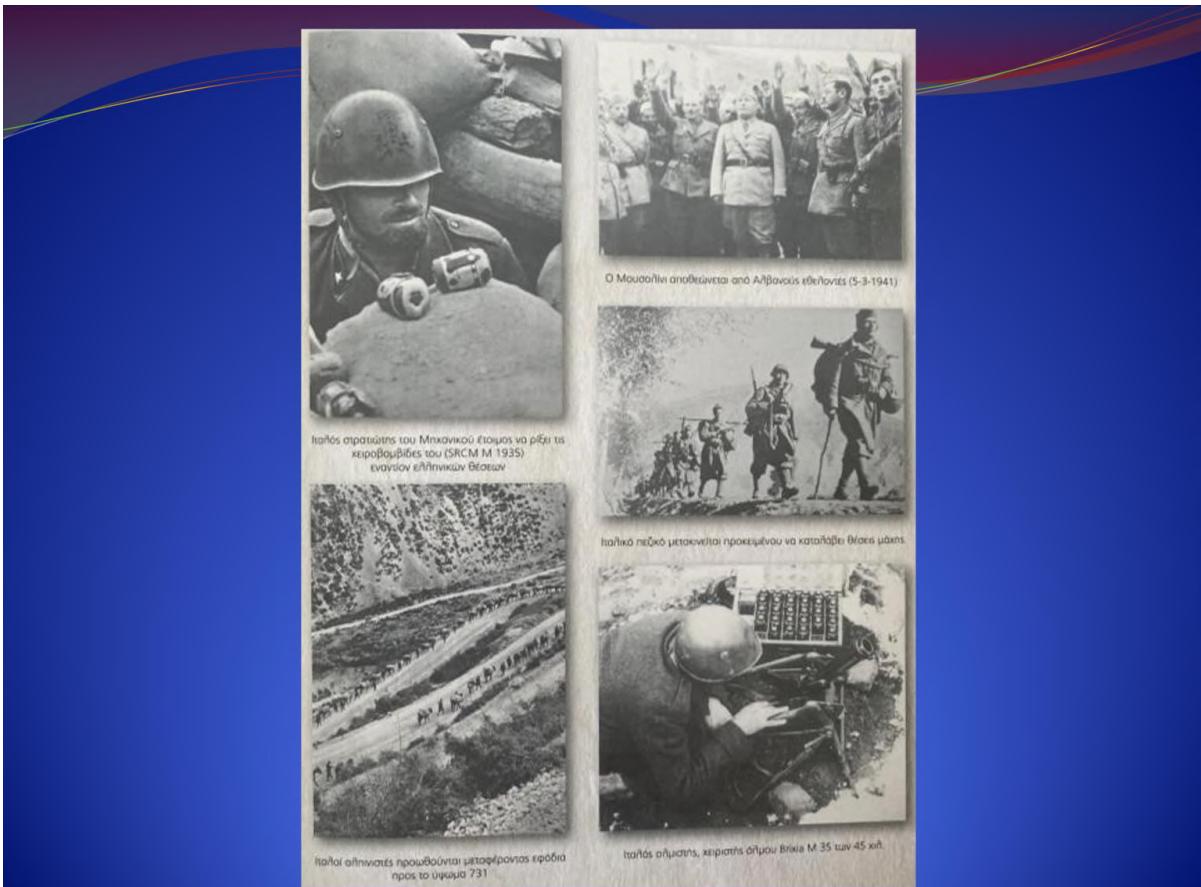
Ελληνική περιοχή του Τάγματος Χωνοδρόμων

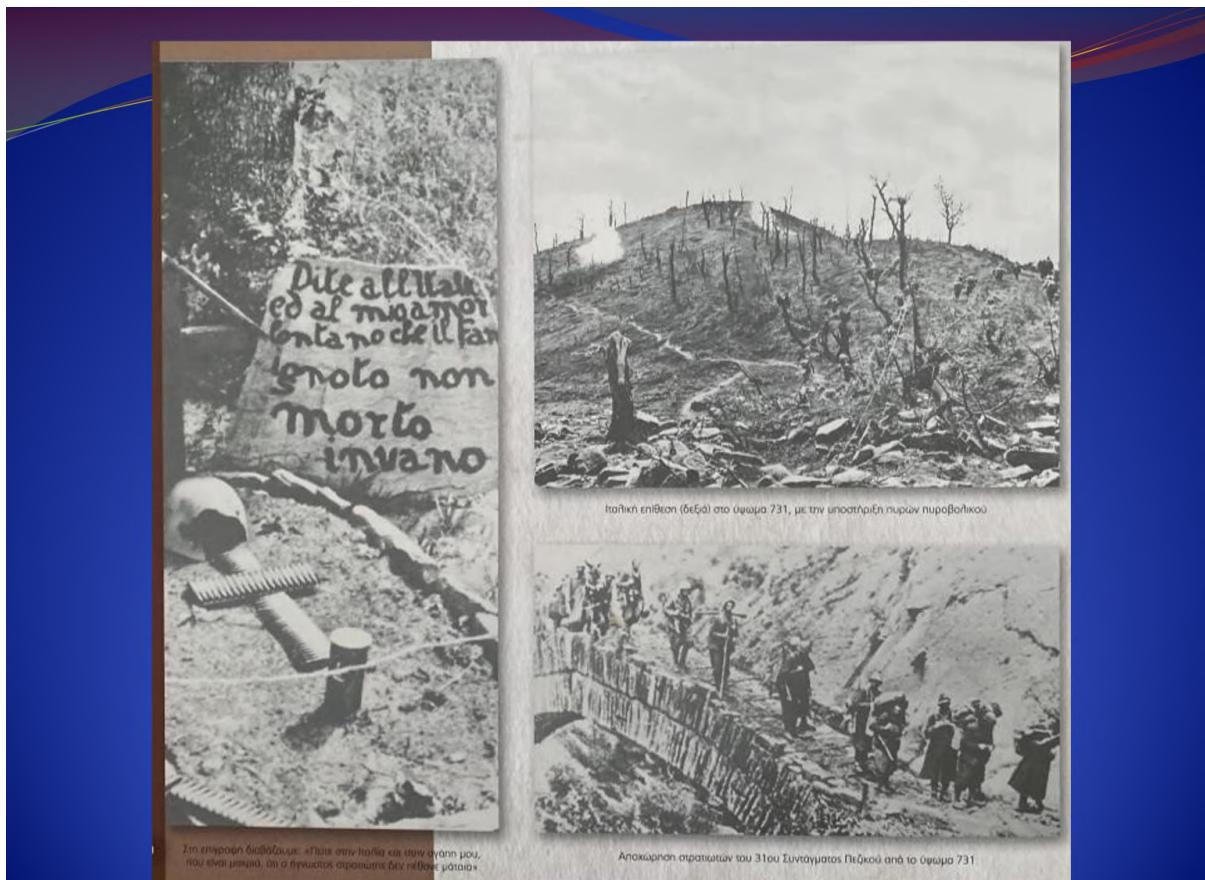

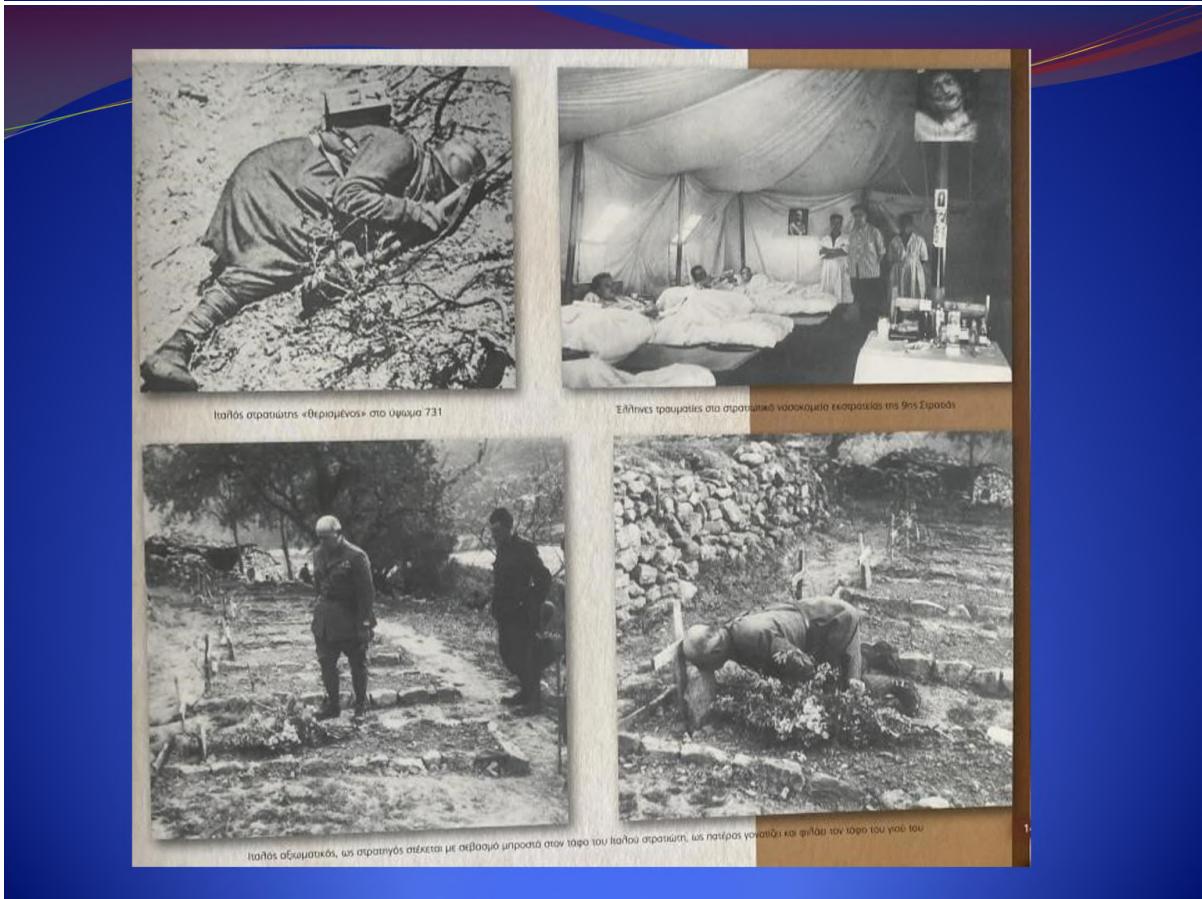
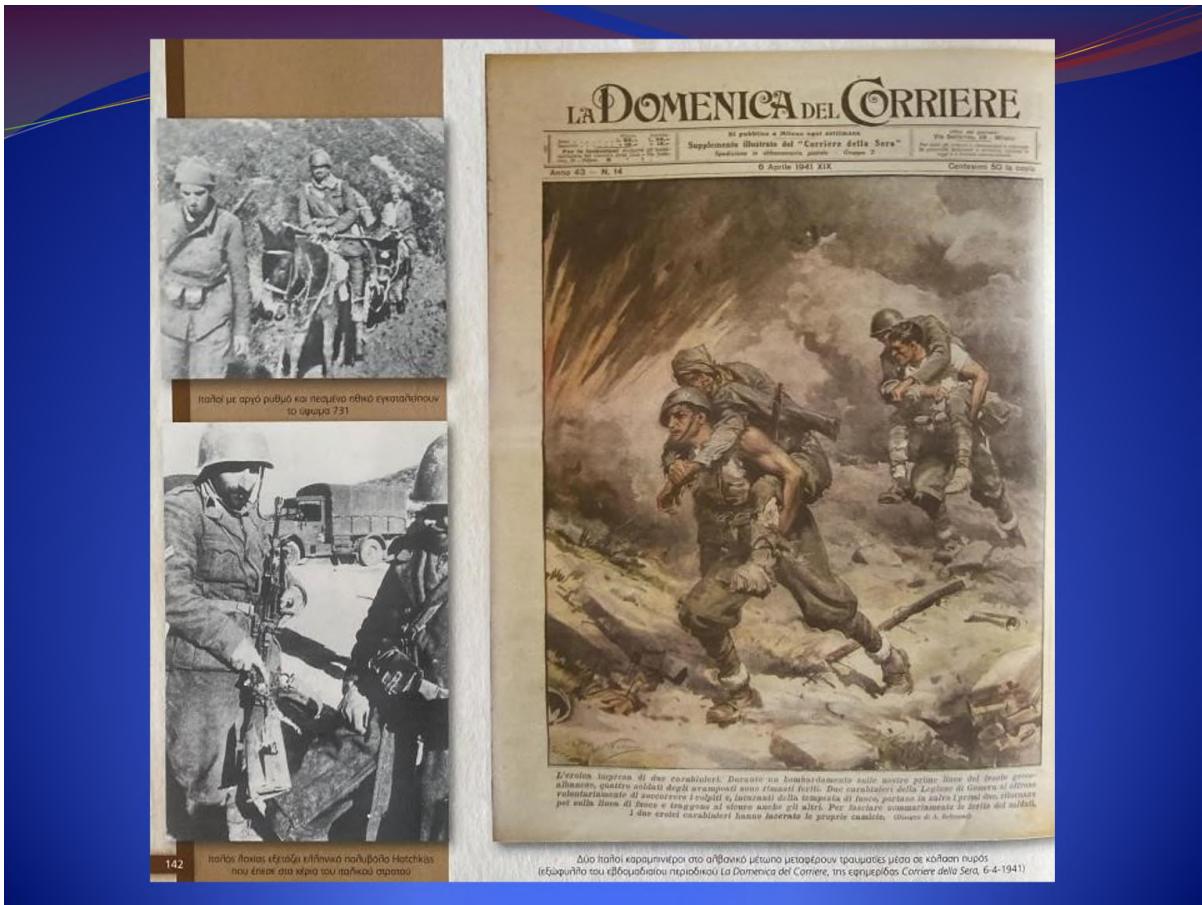
Ελλήνικες στρατιώτες φέρουν μεγάλα κιτσάνα εκπατσίων για πορεία πλαγή σε κινούσκες περιβάλλον

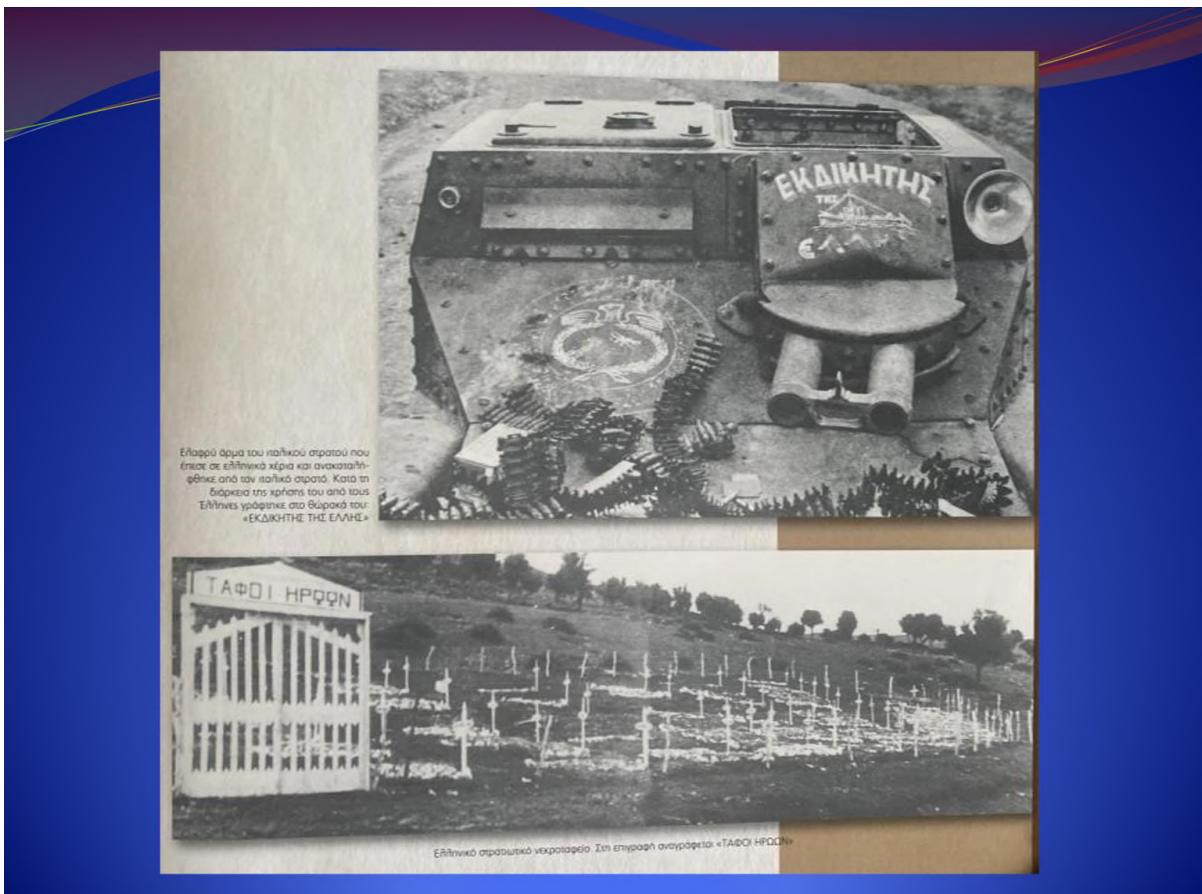

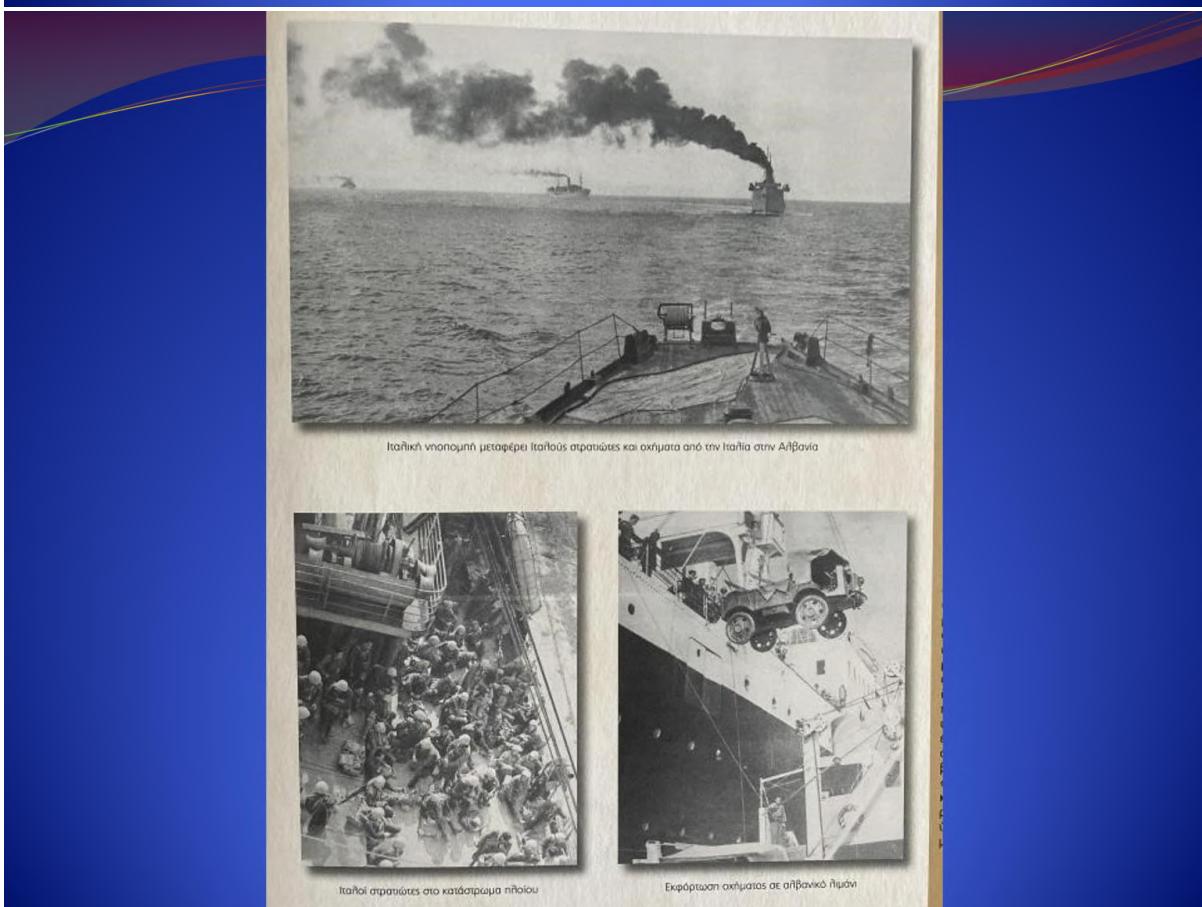

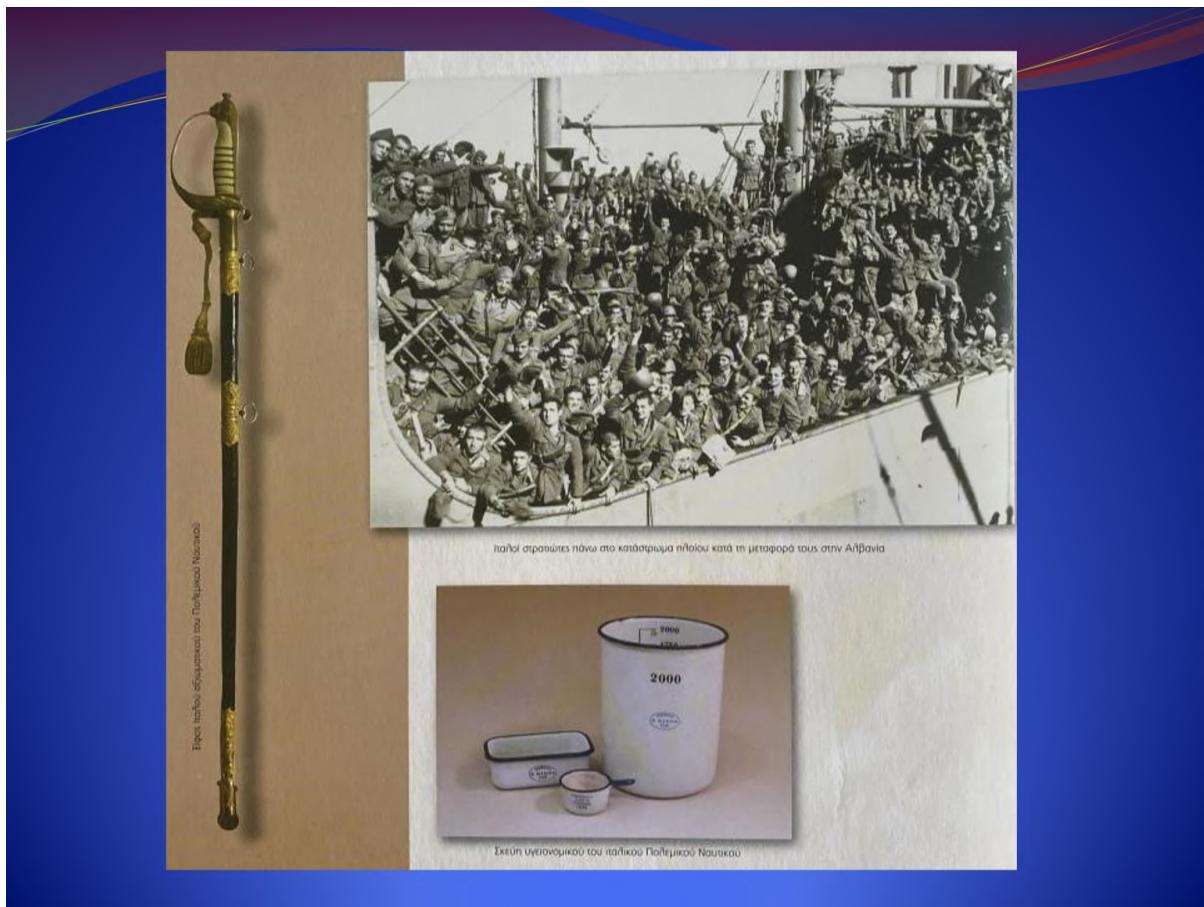

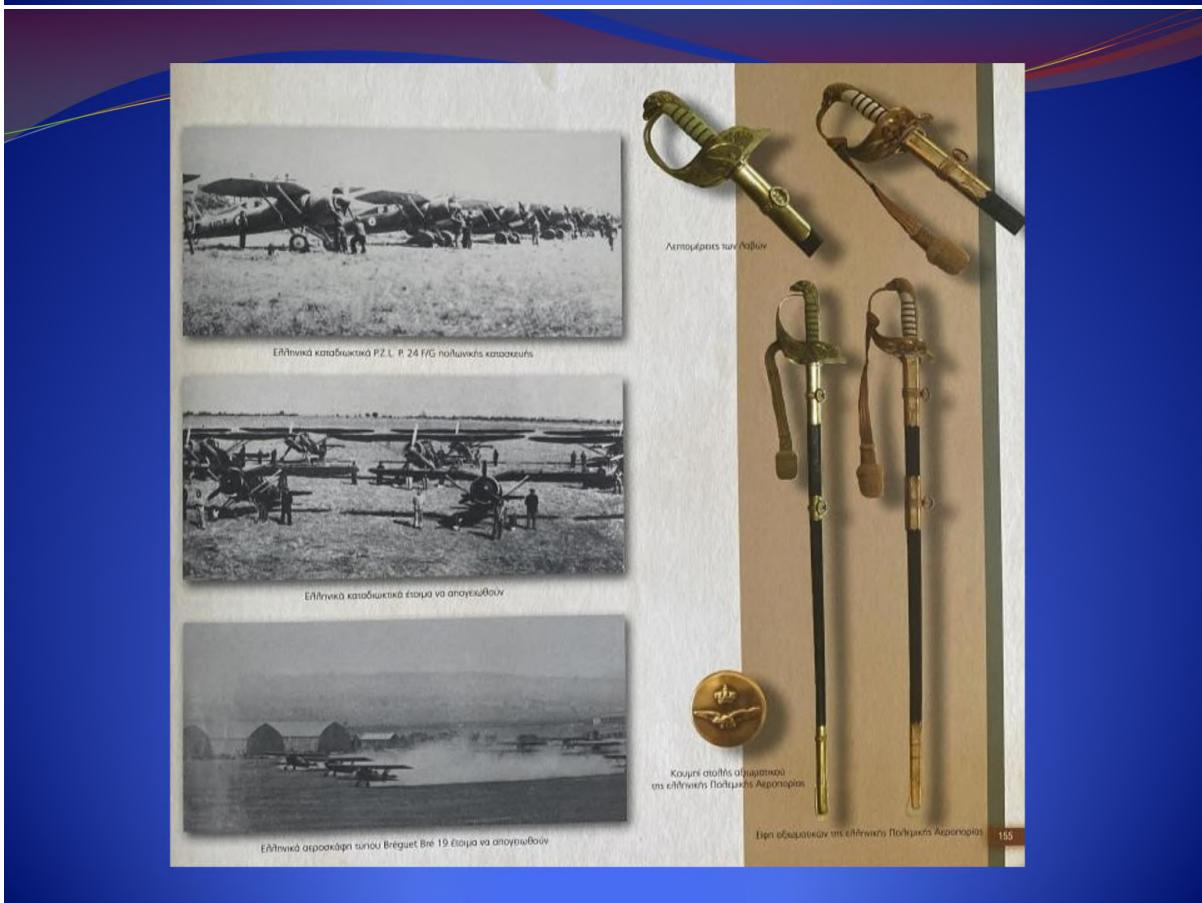

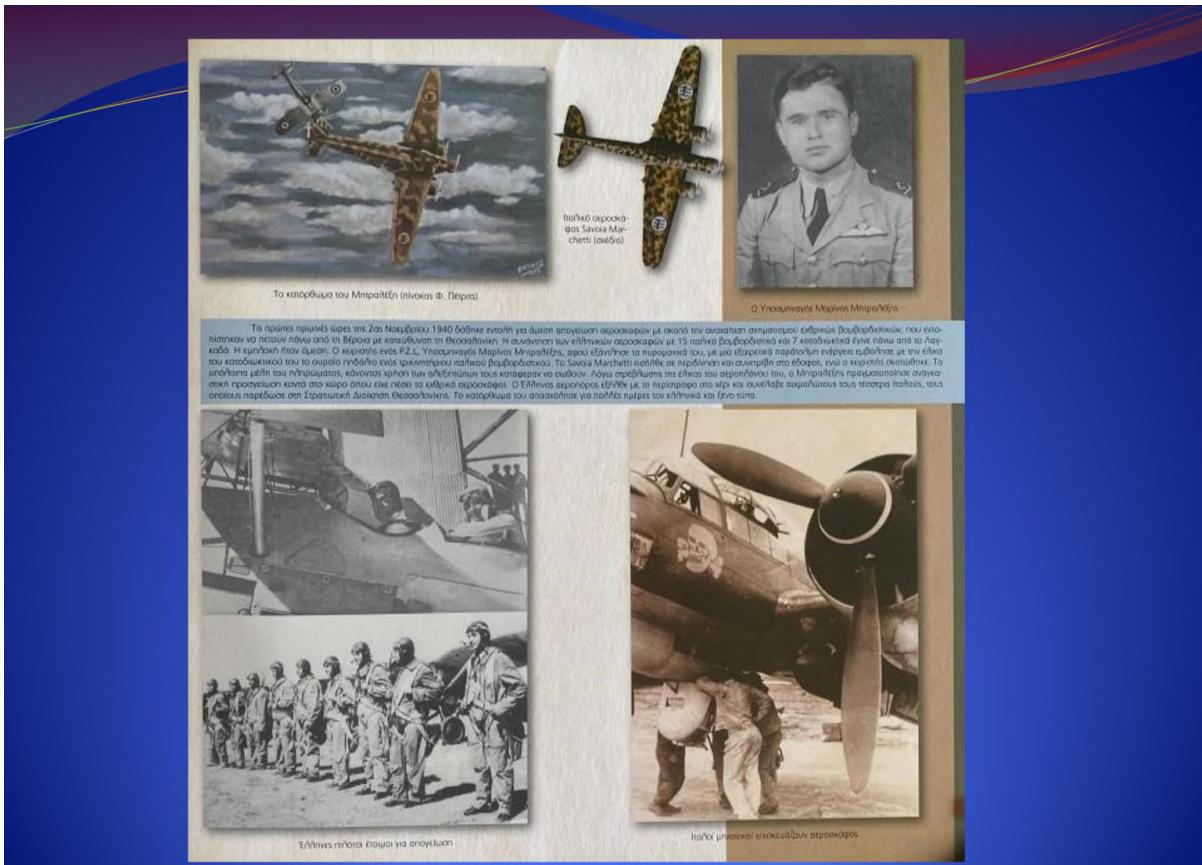

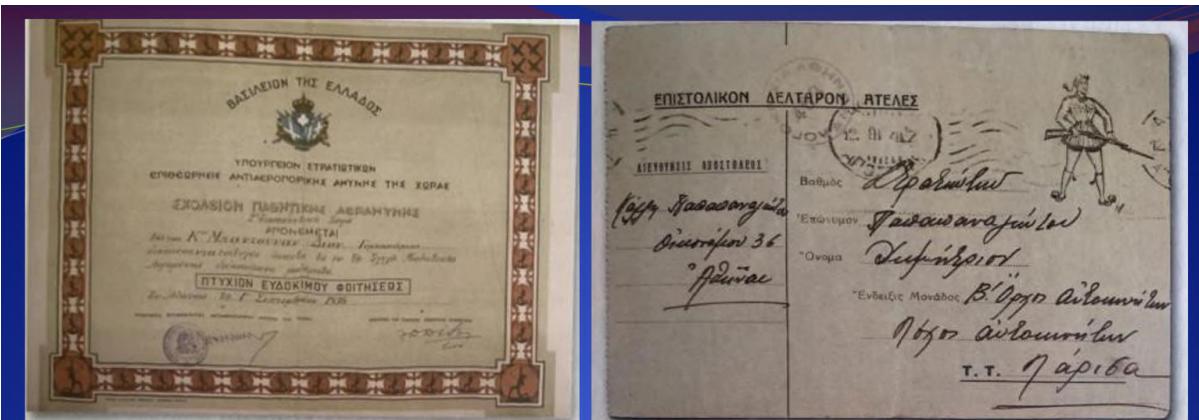

Ο ΕΝΤΟΠΙΣΜΟΣ ΤΗΣ ΜΕΡΑΡΧΙΑΣ «Τζούλια»

Το πρώτο της Σεπτεμβρίου 1940 ένα Breguet Bré 19, με παραπόρη τον Ανθυποστηναγό Δημήτρη Καραϊσκά, ανέλιξε αποστολή της θαυμάτων. Το αεροσκάφος κατέλιπε σε χαρτό ύψος διαρρήντας συγκέντρων αριστερών στην οδό Ταυρίδας - Διαγόλιο. Οι τρεις γιγάντες της αριστούργητης θαυμάτων δέσποινται στην παραπόρη του αεροσκάφους. Το αποτέλεσμα της πανοπλίας ήταν αναγκαίως. Η πανοπλία Μητροπόλεως «Τζούλια» είχε κατατέλει... Το Ιανουάριο του Καλοκαιρού σύντομα την πληροφορία για την αποστολή με αποτέλεσμα την ταχεία προσέλκυση στη θαυμάτων της Μητροπόλεως Ιταλίας, η οποία κατέλιπε το στενό του Μεσοβολου για να κατατελειπεί την προσέλκυση της ιδιαίτερης αποστολής. Ο αποτέλεσμα, για την Μητροπόλεως Ιταλίας ενώπιον της παλαιάς Μητροπόλεως Βούβαρδοντα και πολιορκήθηκε από το σαμπότατο όρος. Ο επικεφαλής της «Γρίμου» απήρθη αυτοσκότια την ημέρη του αγώνα, δύο αι δύο επειδηστοι γύρισαν και κατέβηκαν στην προσέλκυση προς τη Μέσση, η κατάσταση θα απέβαινε κρίσιμη για τα ελληνικά δυνάμεις και η εθνική του ποίηση θα πιεν τους διαρρητές.

Είχε πολλούς αξεσουάρούς της Πολεμικής Αεροπορίας

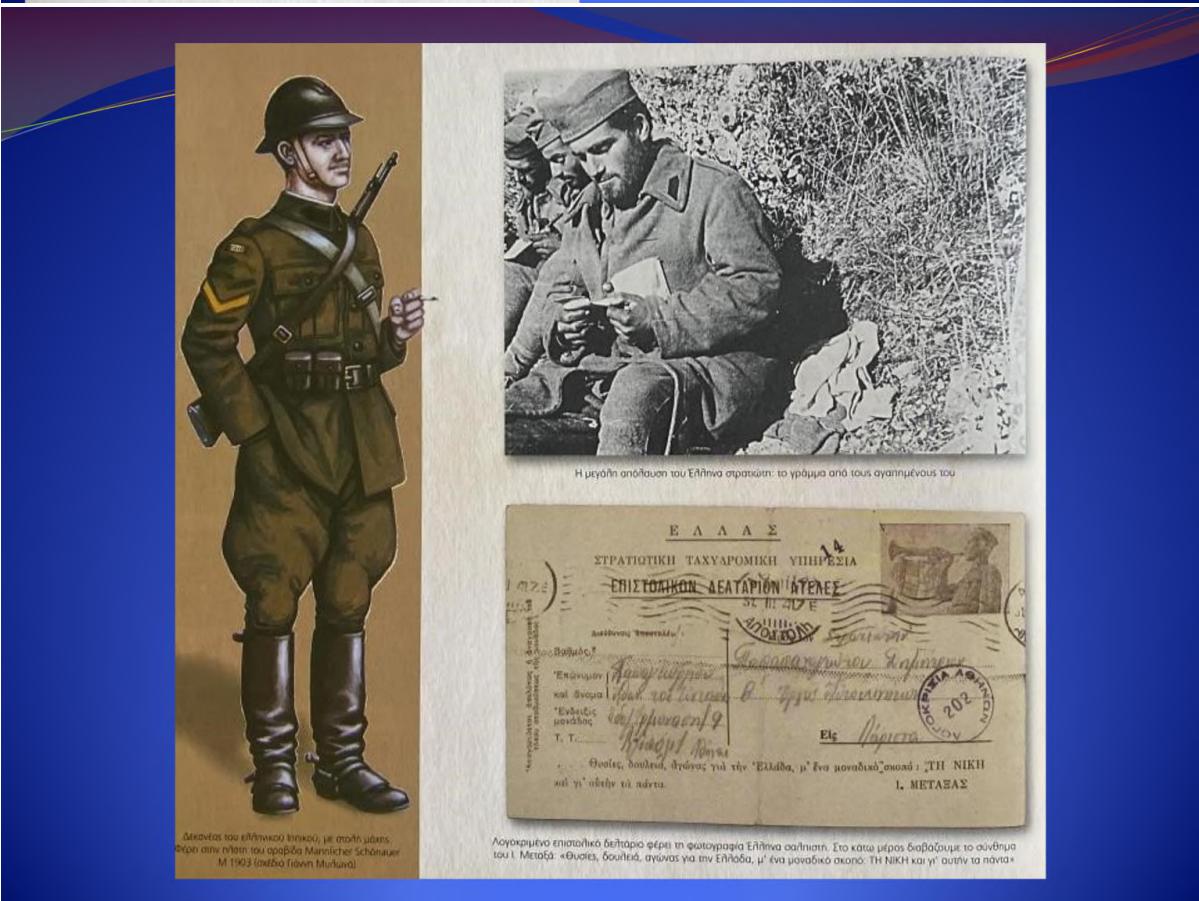
Πτυχίο Σχολής Παθητικής Αερόμυνας

Λογοκριμένο επιστολικό δελτάριο φέρει σχέδιο εύζωνα

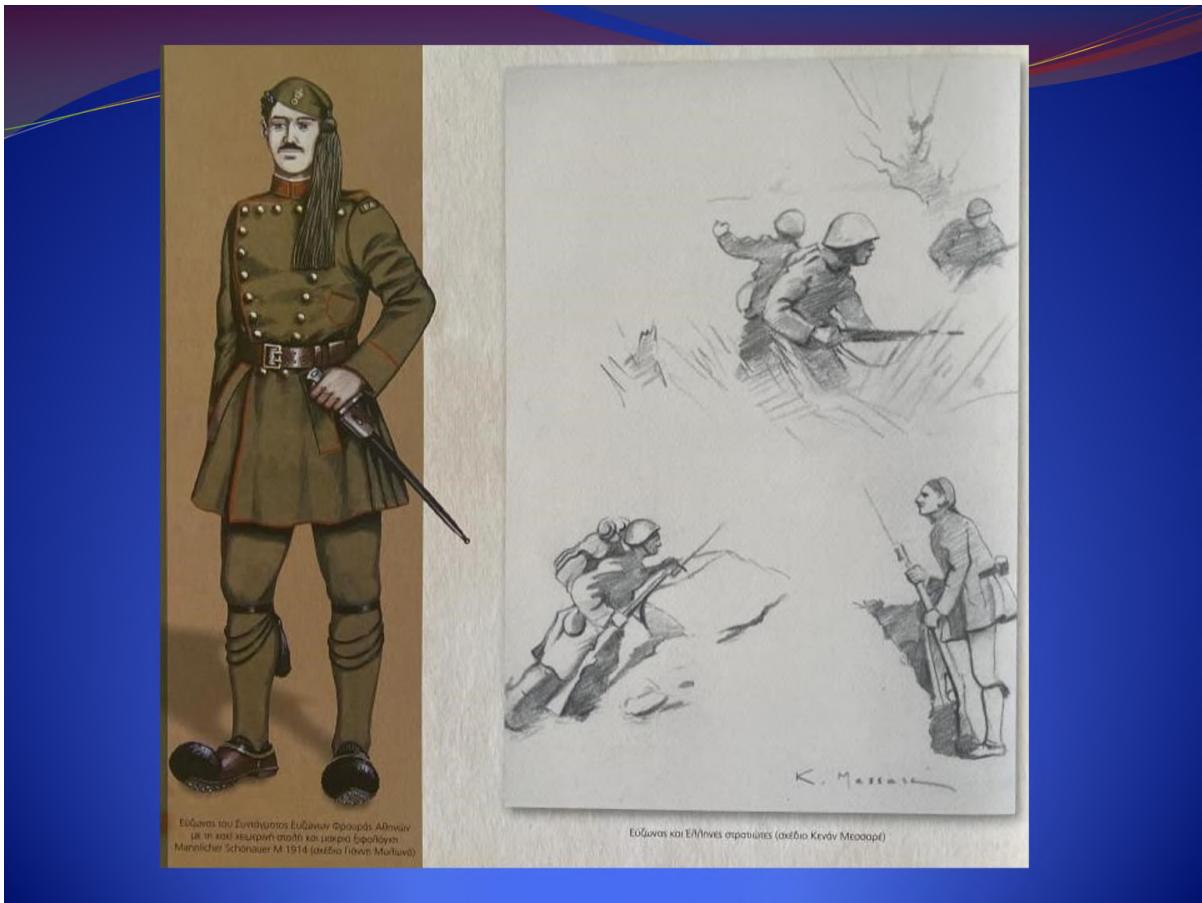
Πτυχίο Σχολής Νοσοκόμων Παθητικής Αερόμυνας

Επιστολικό δελτάριο, φέρει τη φωτογραφία εύζωνα απόν Ακρόπολη. Στο κάτω μέρος διαβάζουμε το σύνθημα του Ι. Μετόβη: «Το σύνθημά σου, Νεολαία της Ελλάδος, είναι: ΠΙΣΤΙΣ - ΑΓΟΝ - ΝΙΚΗ». Στο πάνω μέρος επισημαίνεται: «Απαγορεύεται απόλυτα η αναχρόνηση του τόπου σταθμεύσεως της μονάδος».

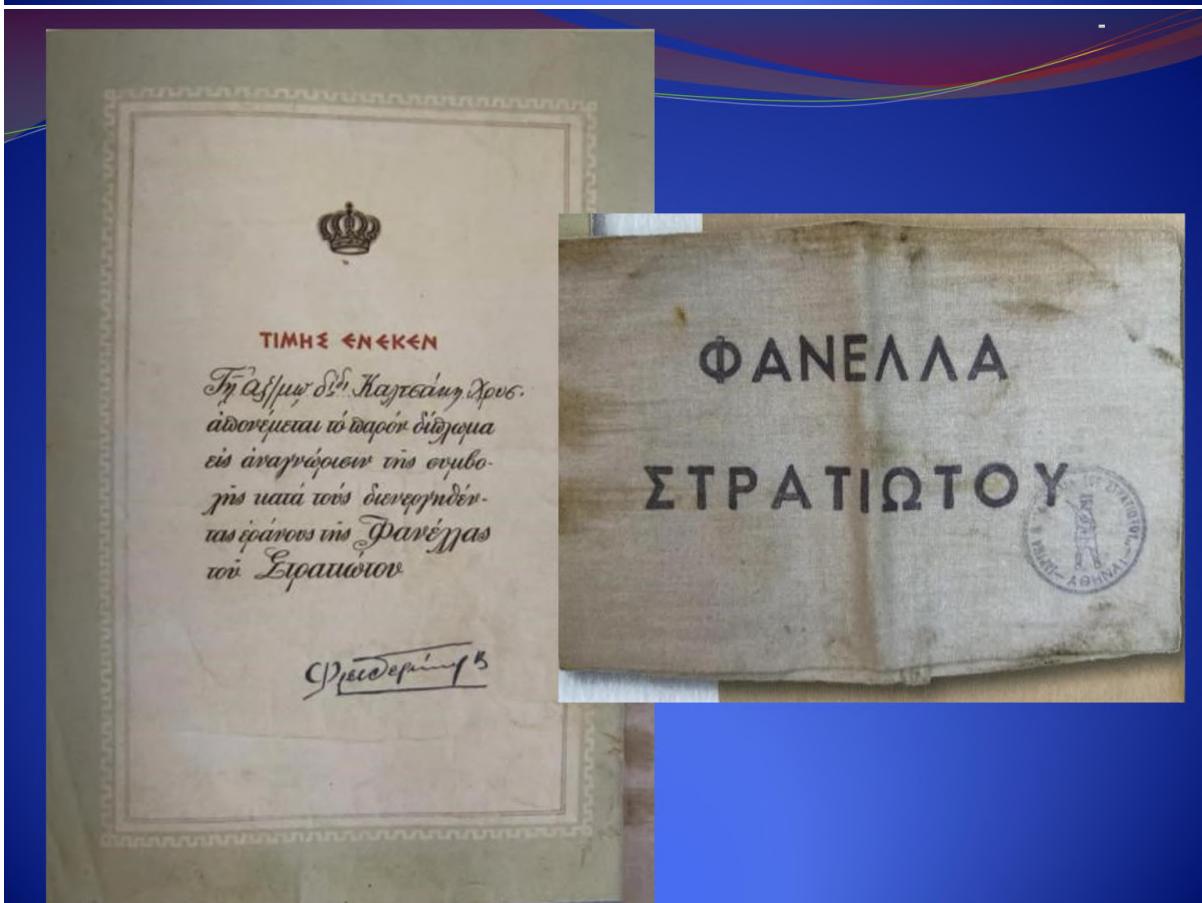

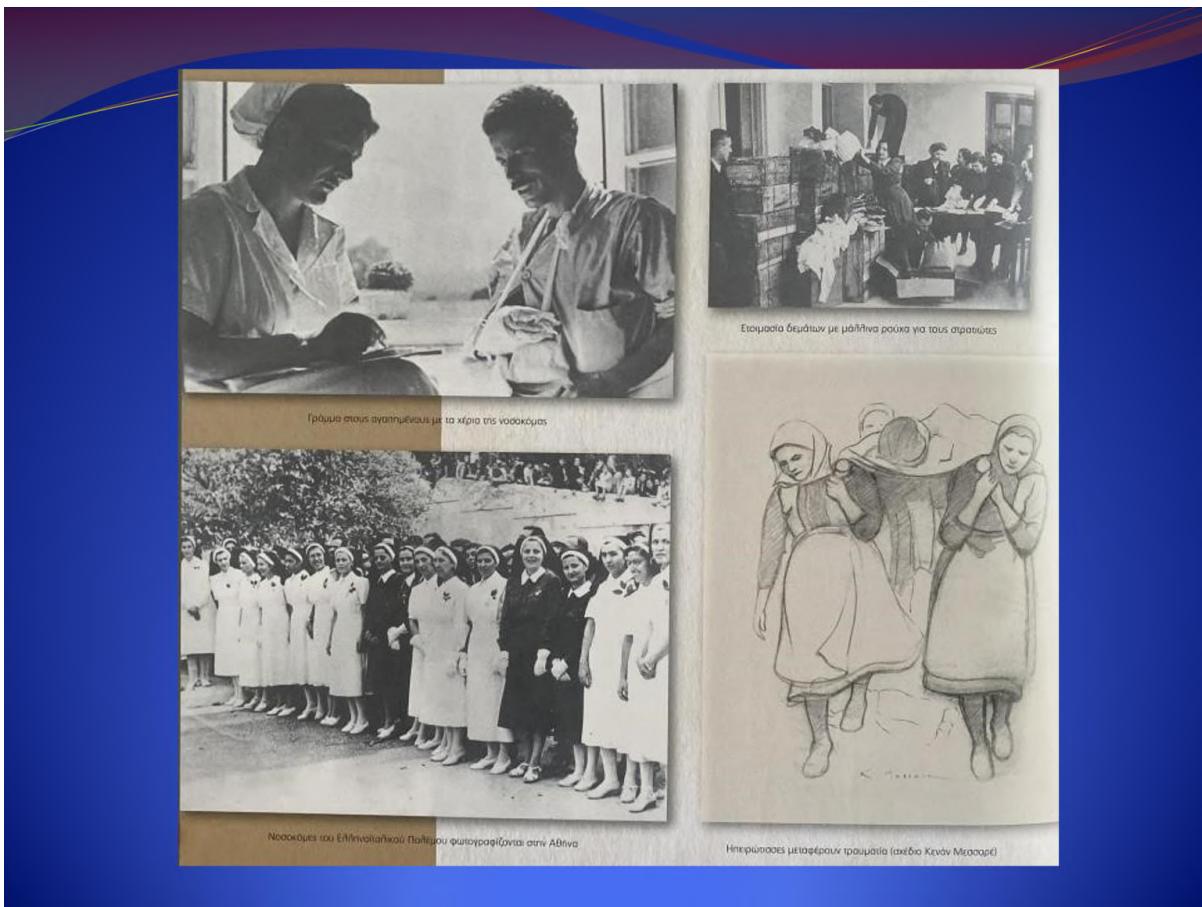
Δικόνας του ελληνικού ιππικού, με στολή μάχης
Έργο από την ήτη του φραύλου Manlicher Schönbauer
M 1903 (από τον Γεώργιο Μαρκου)

Λογοκριμένο επιστολικό δελτάριο φέρει τη φωτογραφία Ελλήνικα σαλπιστών. Στο κάτω μέρος διαβάζουμε το σύνθημα του Ι. Μετόβη: «Θεοί, δουλεία, μήνας της την Ελλάδα, μ' ένα μοναδικό σκοπό: ΤΗ ΝΙΚΗ
και γ' ούτη τη πάτη».

Παιδιά, της Ελλάδος παιδιά

1940

Στοίχοι: Μ. Τραϊνόβρον
Μουσική: Μ. Σαργιάνη

Τραγούδι: Σαφία Βέλη

Με τους σπάθιους τριγυριώνει ο πανάδες και κοινώνει ευτυχίες.
Τα πανίδια τους ή σφικτήκαν, στο σταύλο άστρα γυμνιστήκαν, να υφίσσονται.
Με σε κελυφούς πάγιρους δύγει και η δύση τους τυλίγεις σε γρύφαστα.
Και τοτε καρδιάς απ' την καρδιά, φέλε γάνω την απόδει κι ας ευρύσσεται.

REFRAIN

Παιδιά, της Ελλάδος παιδιά, που εκπήδη γονείδηκες
Παιδιά από στρατίο. Παιδιά προσυγκρήματε όποια,
να πλέει σανά.
Με την Νίκη τα παιδιά είναι προσεκτικά παιδιά.

Νωρίς οι άστερες αγαπώνται και για πάνωσιν λευκυόνται και ανεβάνται.
Πως ο γέρρος κι ο τρεβούδια σε μια τίκια Ελληνοπούλια
Δεν τα τριγυρίζουν.
Επιδιώδεις του Σαλδάργουν και της γάτας και του
Αρρεγού και Πλακιώτισσας.
Οσο κι αν γηράει πονούσια υπερηφάνα και γούσια και
Λαυδιώτισσα.

Παιδιά, της Ελλάδος παιδιά...

Άνοι αγάπες

1940

Στοίχοι: Κ. Καρφιώτης
Μουσική: Μ. Σαργιάνη

Τραγούδι: Σαφία Βέλη

Άνοι αγάπες απ' την καρδιά που έγινε κιδελοί:
η γαταρίδα είναι η φωνή που έγινε και.
Άνοι αγάπες που έγινε βαθύες:
κι η δύση που την γένου τη φέρει.

Τύπα σήμενος που η γαταρίδα ήτε γυρεύεις
και από την γάταρη η φωνή της της καρδιής
η σεράνη που για σένα γεράσεις,
και ε' αδικία όχι γεία ή ένα στάθι.

Μη δεκτήσεις που ε' αδικία και από την γάταρη θα γάνει,
μη ιντελέκτος που την άλλη που γάνει την αργαλωμά.
Όποιας ήτε δίκως δύνη, δική καλής καρδιοποτήρη,
καλή γάτα ήσσα τρέπει.
Πας από γυναικεία ελληνιδιά
σαία και πας για την γαταρίδα
που τη Νίκη από κατός.

Την Ελλάδα αγαπώ αλλά και σένα
ή έναν έρωτα βεβαίως απλιθεύω.
Τα γατάρια σου τα βάσιν τα θηλιθένεα
τον γελαστό της διηθίσουν ουράνια.
Μη ωραίεσσις που δε θα νούσει που θε γάνει,
που από Ελλήνες την όρφα που καρανί.
Κι αν για κάτιν ακούσεις εκεί στην πόλη,
τρέπει κι 'ασι υπερηφάνη σ' αυτό.

Μη δεκτήσεις που ε' αδικία και από την γάταρη θα γάνει...

Σύνολο φωτογραφιών εποχής της Σορού Βέρνη

178

Kopóido Mavoodini

1940
Στιχοί: Γ. Δικονίδης
Μουσική: Η. Καραϊτσίκης

Τραγούδι: Σοφία Βέμπο

Με το γαρόγελο στα χείλη πανί σ φαυτάραις ήσας
ηρωατά
Και γιοντας στην πεζίτη βαν καρόδι τους δεν
προτίθησαι.

Kopóido Mavoodini, kavies ees den ta frileis
ke eav ki Irantia n patrida eor n gediia trefete
ádoi to pafki.
Den kresie dianou frisea ki ótan da hroisbe frisoa
akóha kai oti Pálén galanólevenk ba ufrisoarbe
enhaia eddruvík.

Μας χωρίζει ο πόλεμος

1941
Στιχοί: Κ. Καρινίτσης
Μουσική: Μ. Σαργιόπουλος

Τραγούδι: Σοφία Βέμπο

Όποιες ένας λαός από τη βάτια ες την κυρίαρχης
επομένων ήσας το γέρο τύρα φύλι.
Πρέπει ο καλείς ήσας τύρα πρα να πόλεμησες
εφού η γλυκιά ήσας η πατρίδα το καλεῖ.

Einai enigfies pou ki agáno gavatísei
gia ta negáda ton fytón idaviká.
Tia heis n ποσφόφισεi seidia týra arxísei.
vai prosope, he ki éta gédosee glufka.

Μας χωρίζει ο πόλεμος, βα βερενεις η επίδια
μησ για την γλυκιά πατρίδα φέρνει τύρα εκδίκτωση.
Μας χωρίζει ο πόλεμος, βα av ne voulies n fuxiá
eis
φέρνει he otou prosopeusia eor να γυρισιν εκπονήσι.

Στίχοι τραγουδιών εποχής της Sofias Beumo

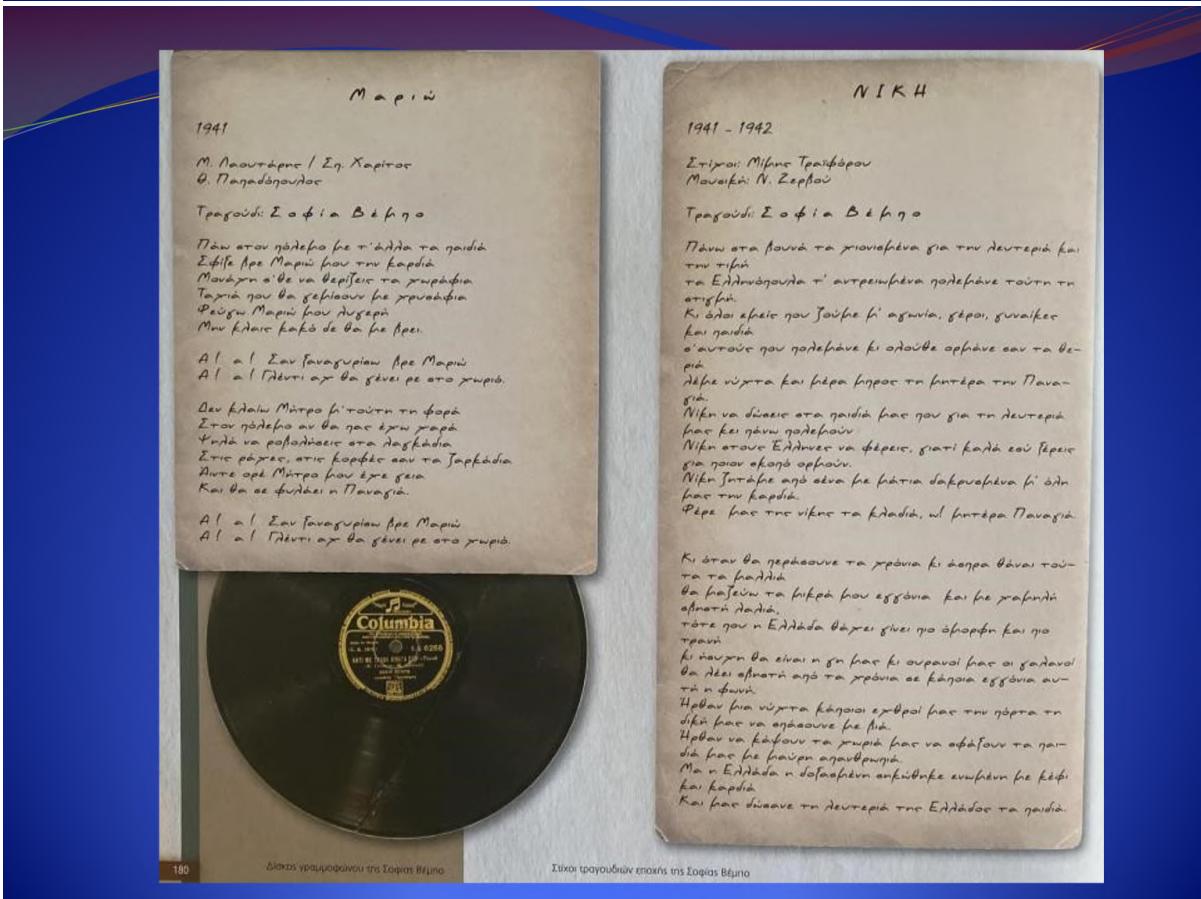

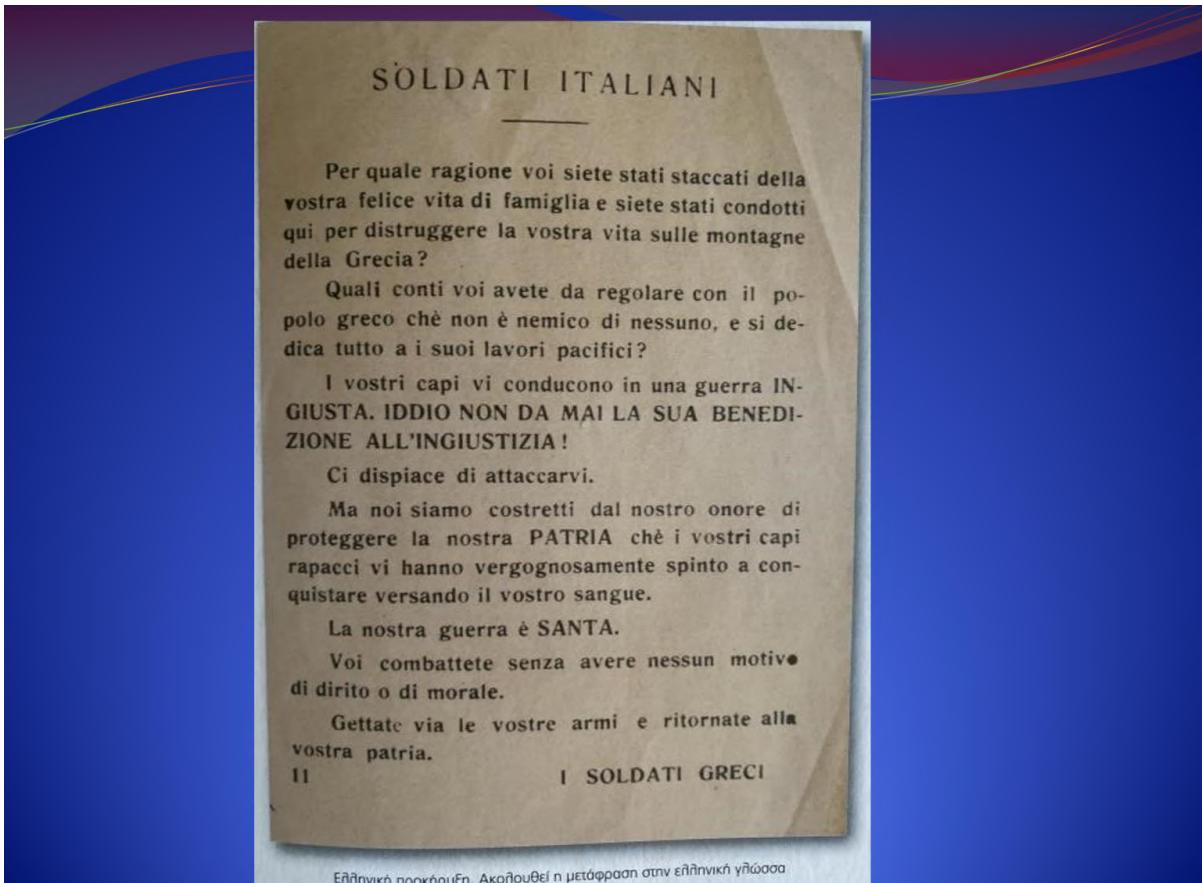
Η Σοφία Βέμπο, το 1940, με στολή
Ελλήνινα στρατιώτη

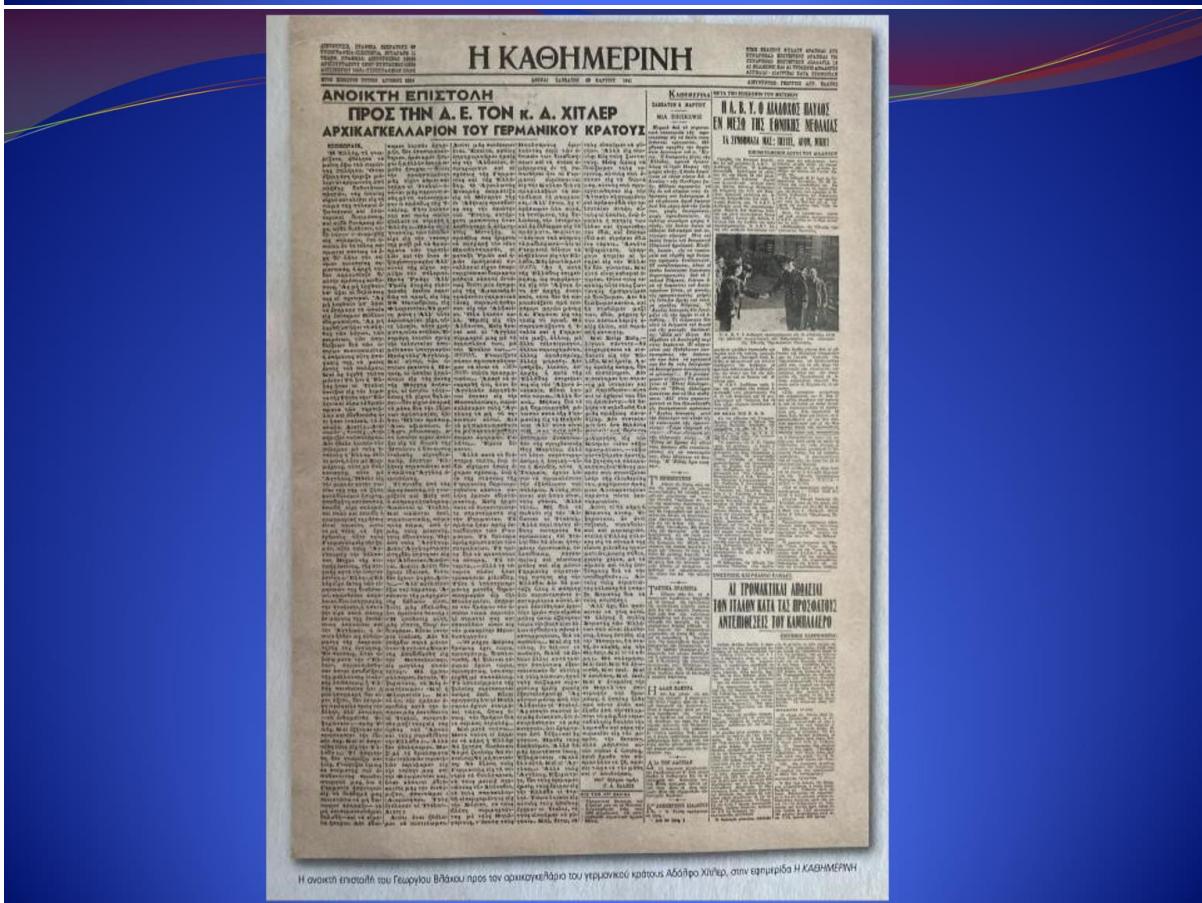
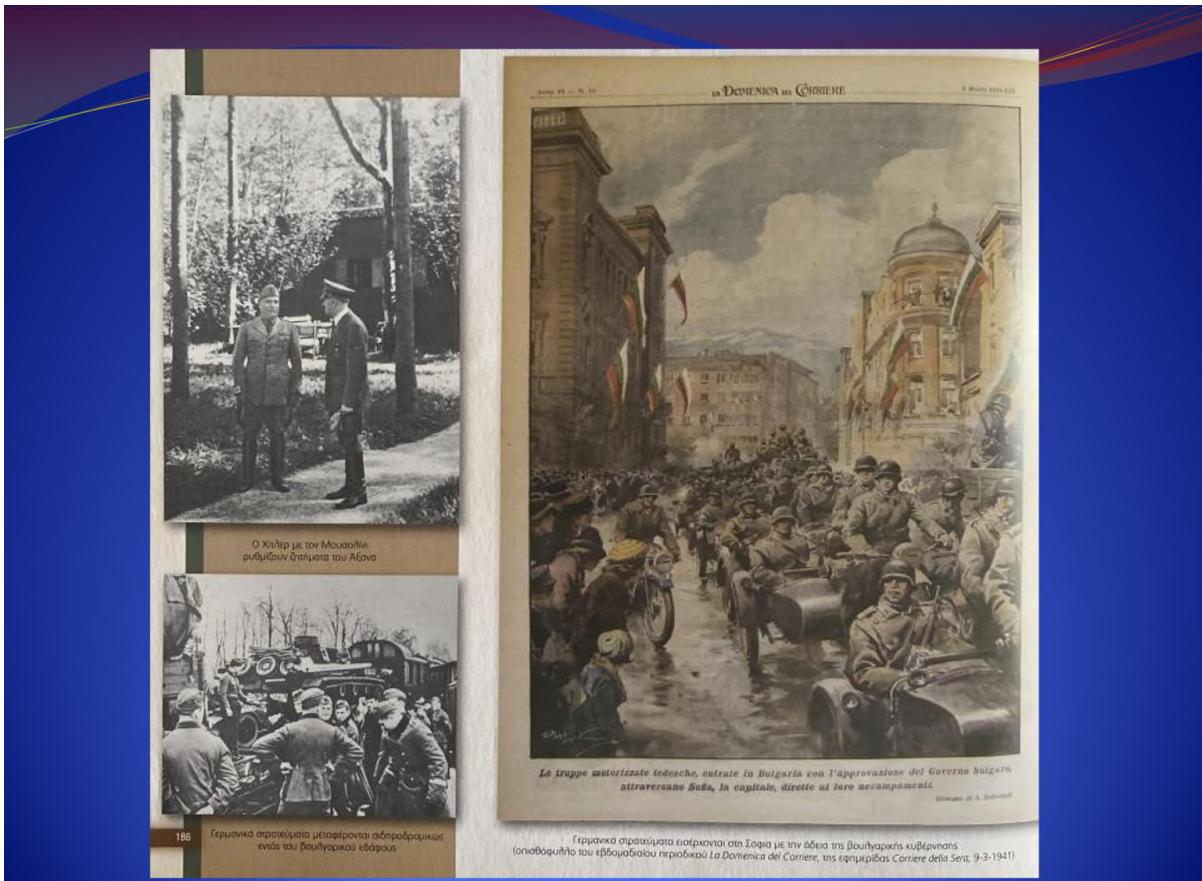
μήνευ
Βώτη

Легендарная певица *София Вебо*, певица фронта, регулярно посещала фронтовиков и раненых.

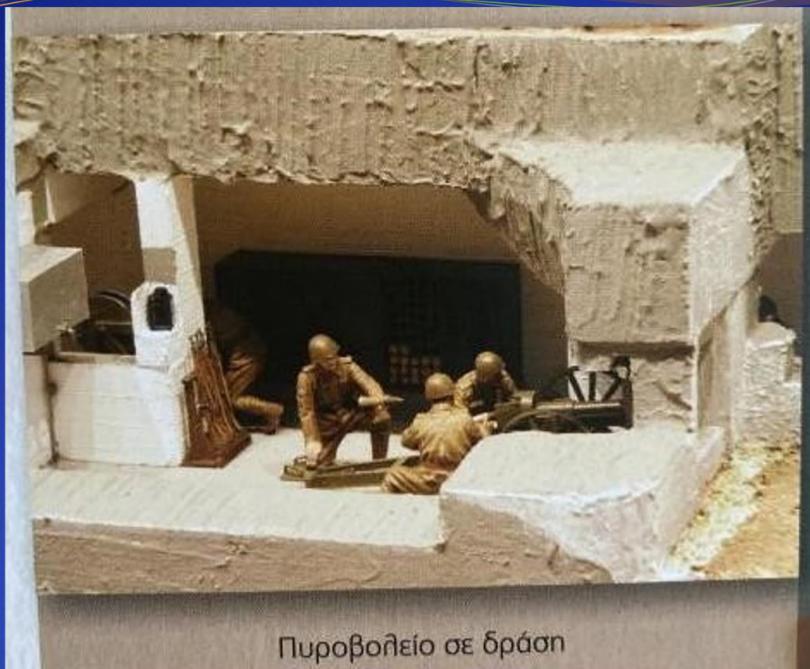

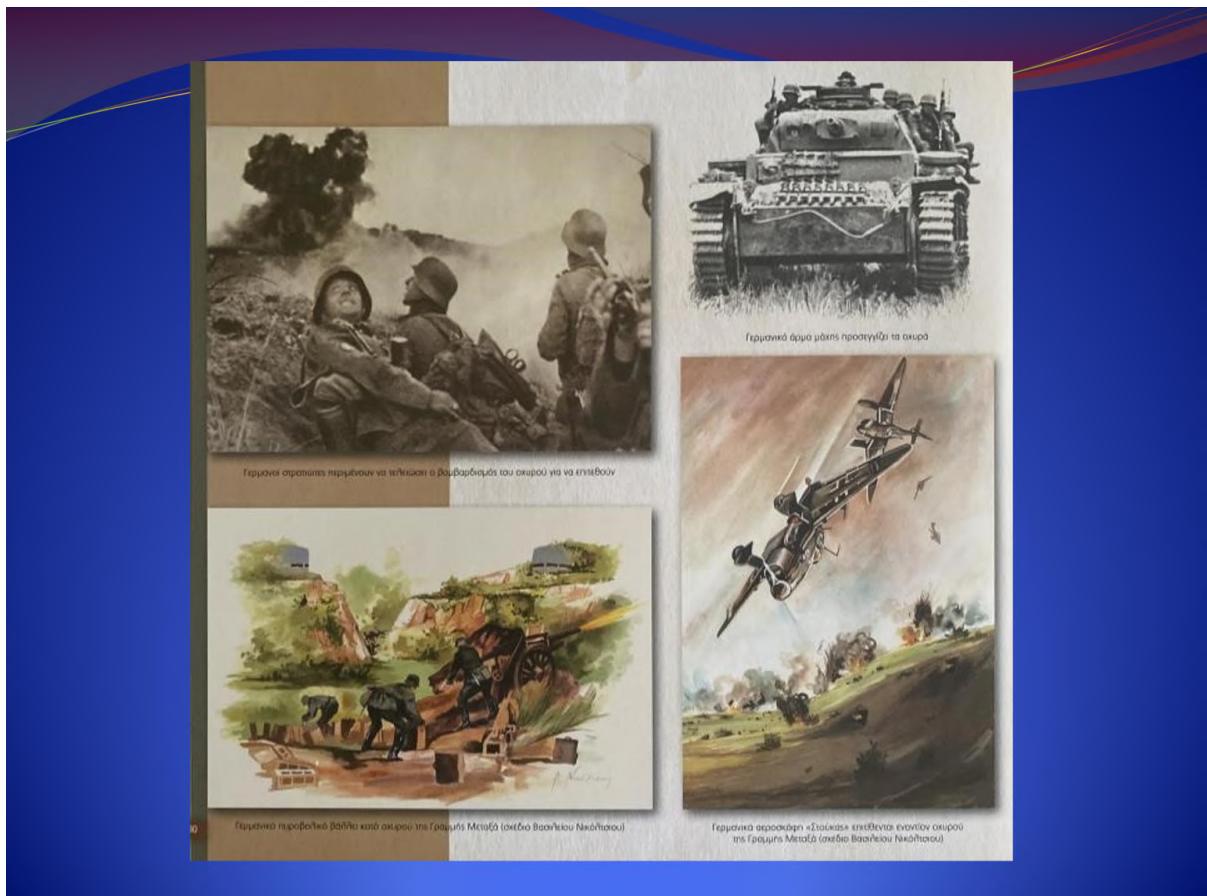

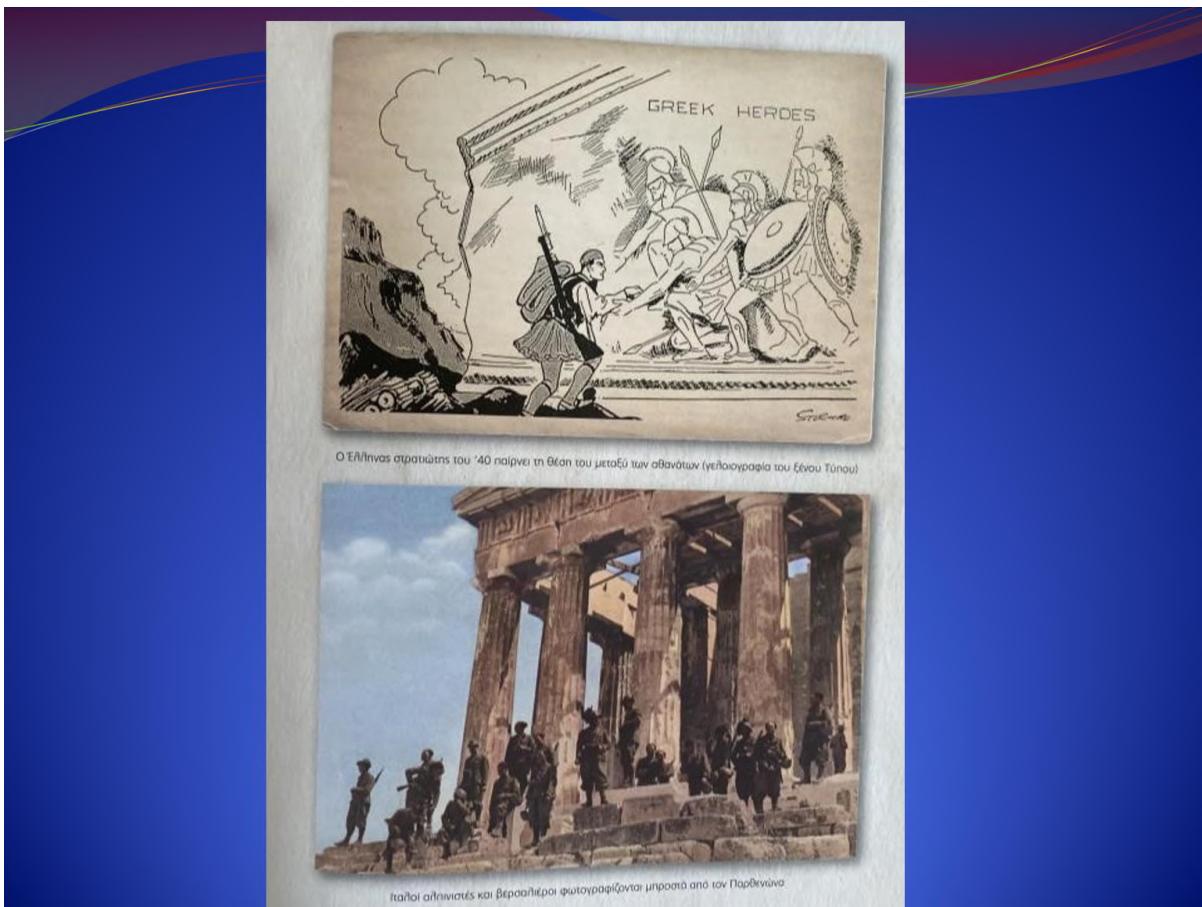

Артиллерия в действии.

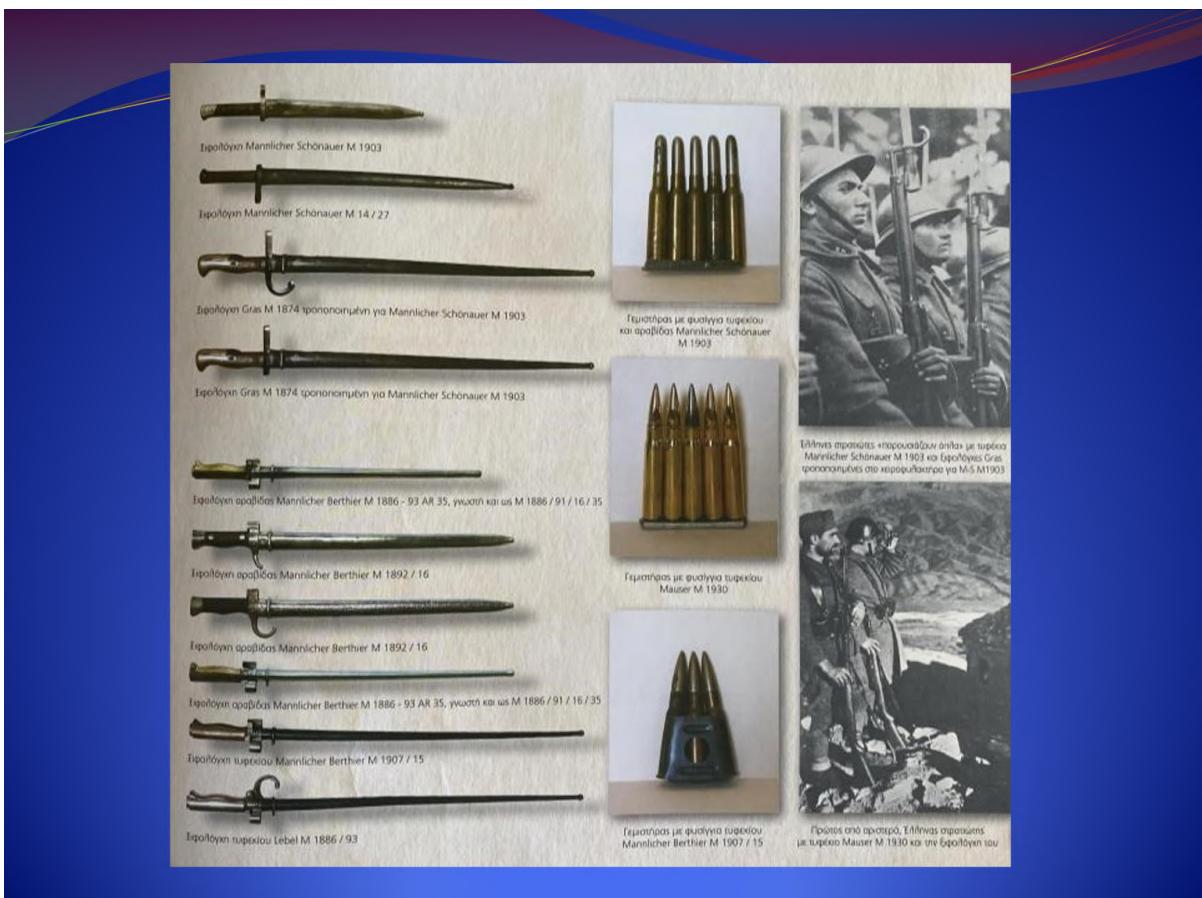

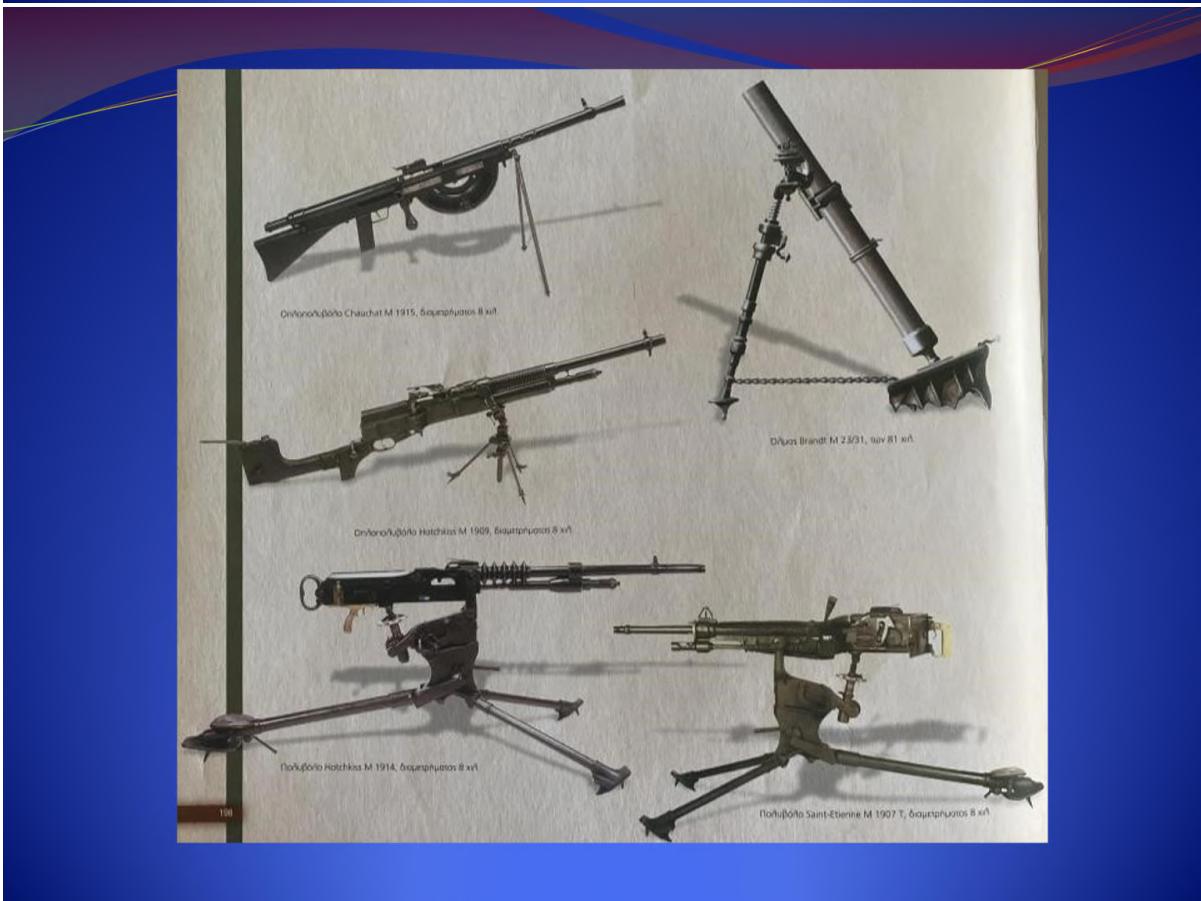
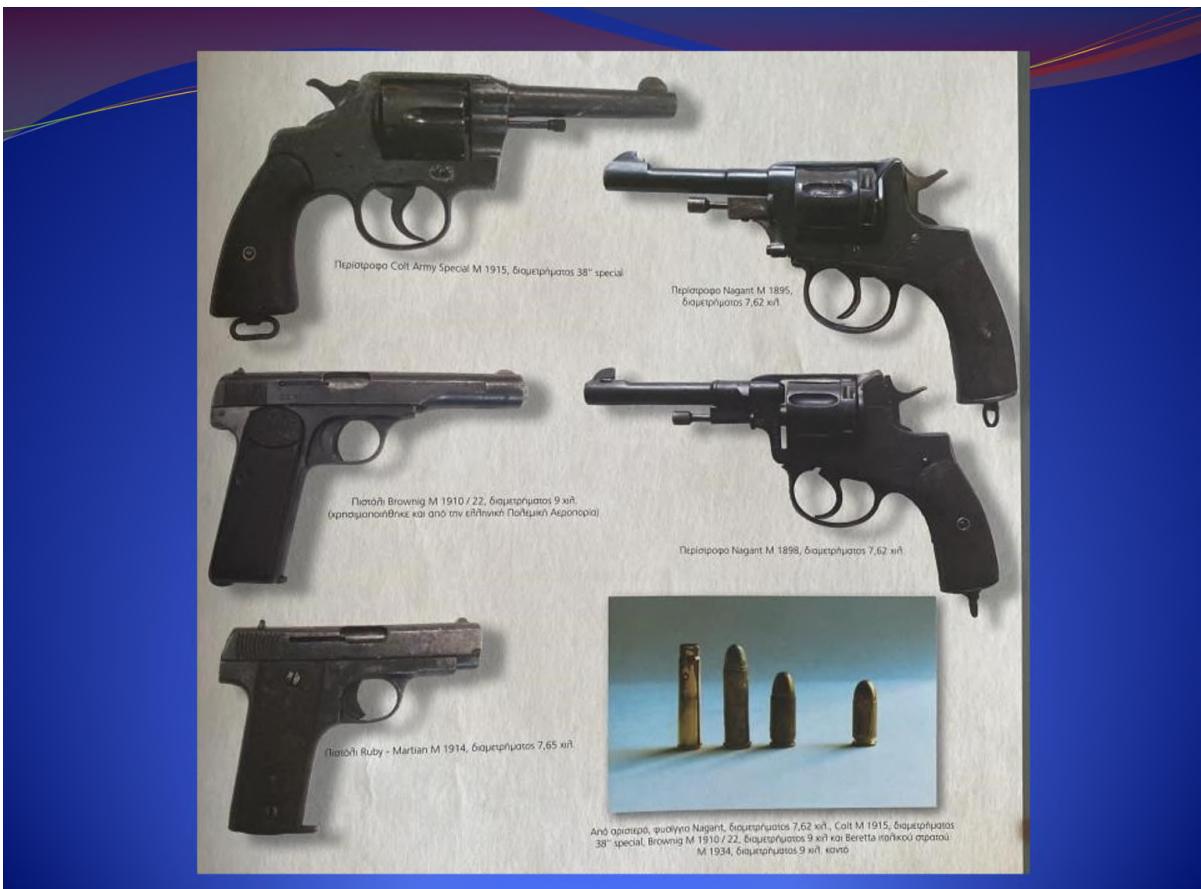

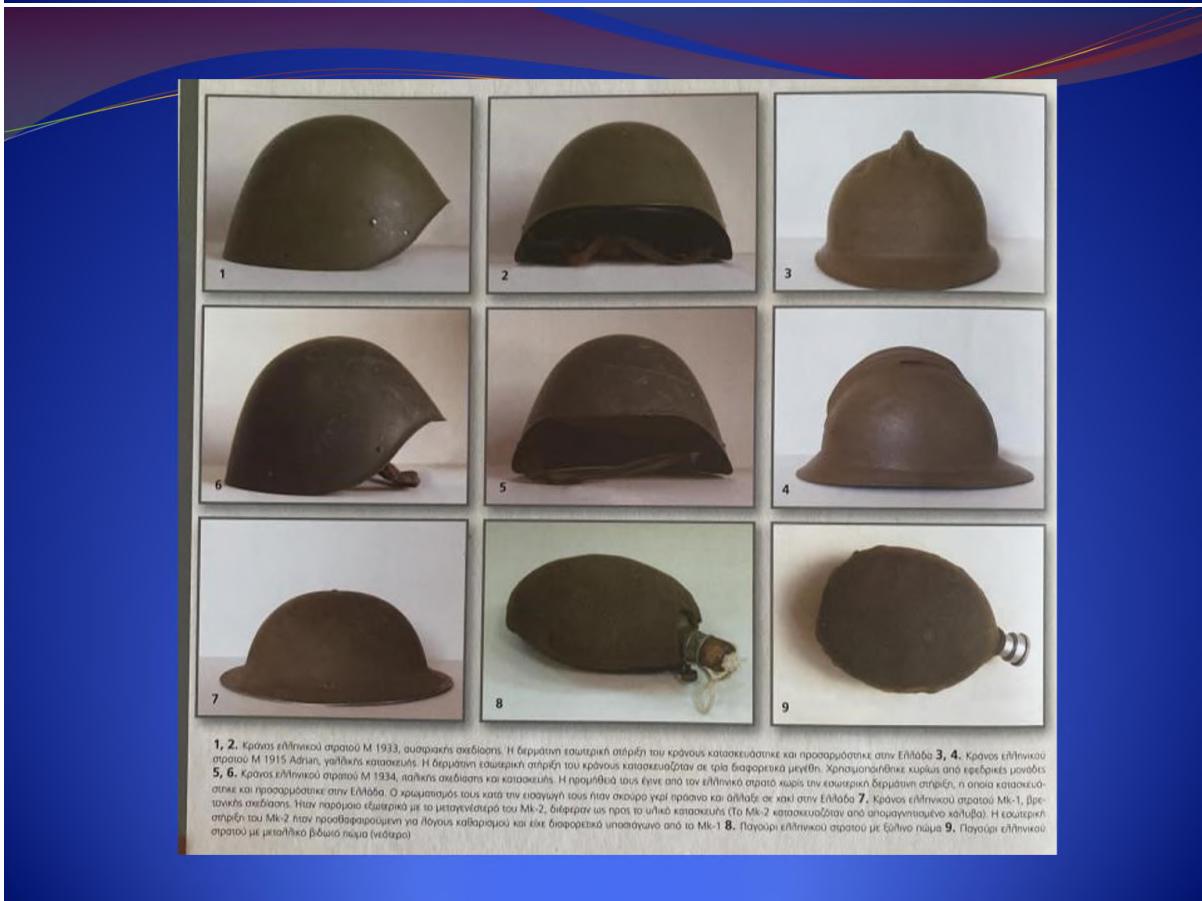
Реликвии греческой армии.

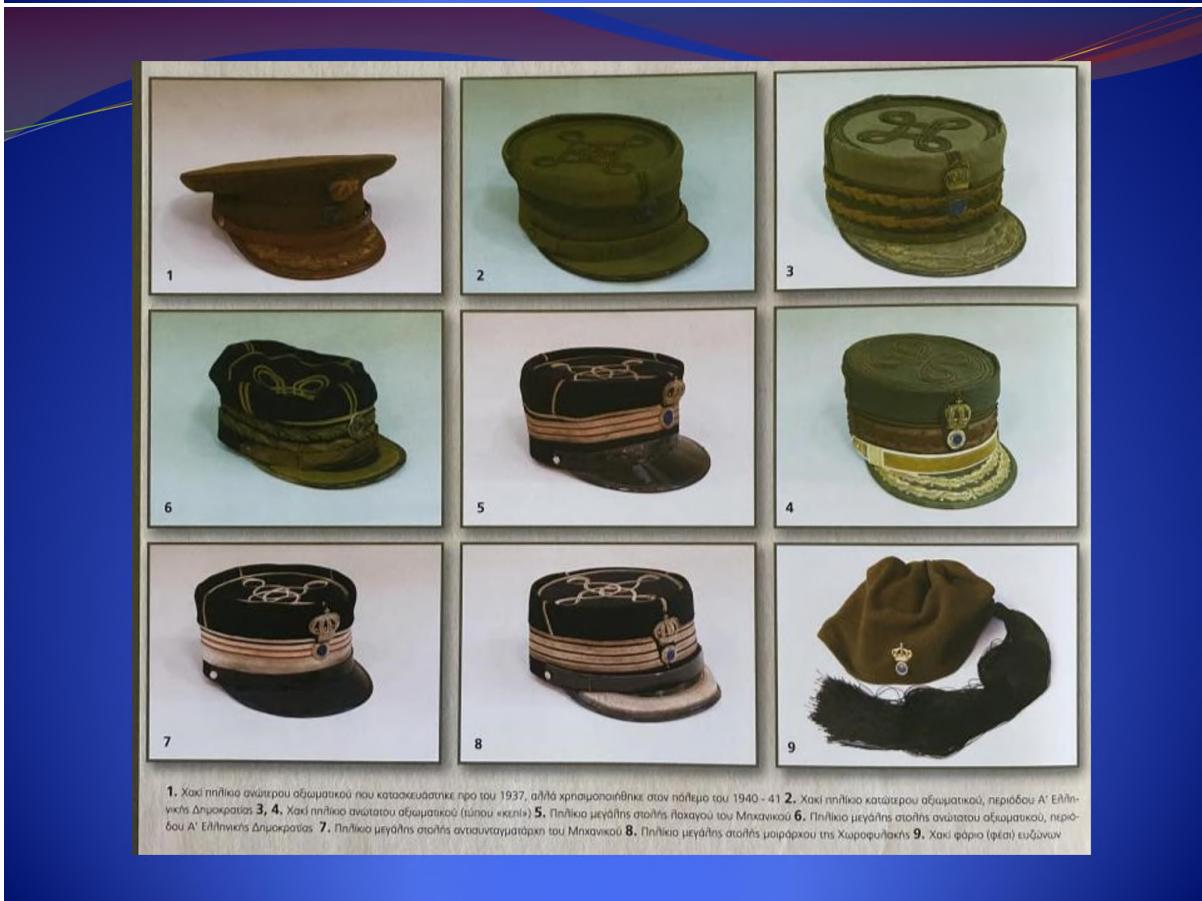

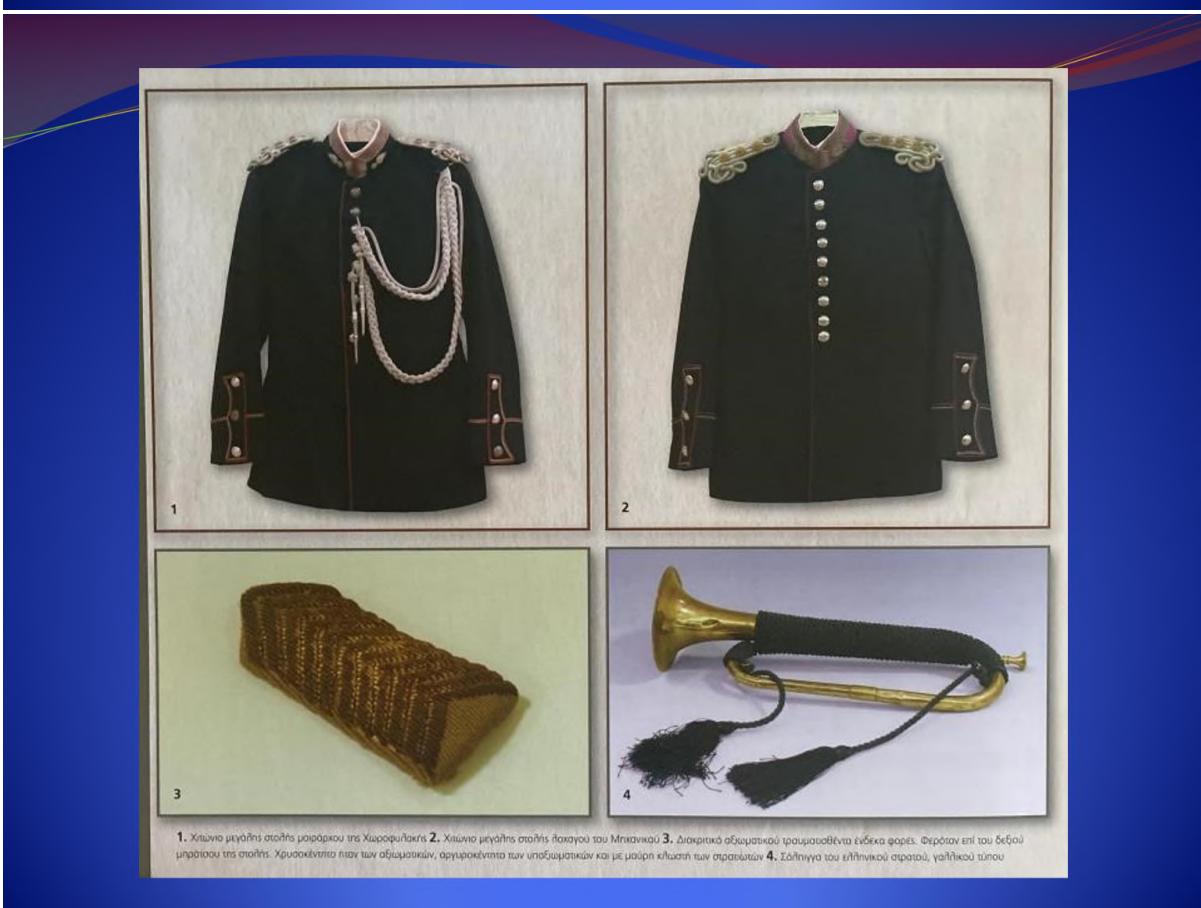
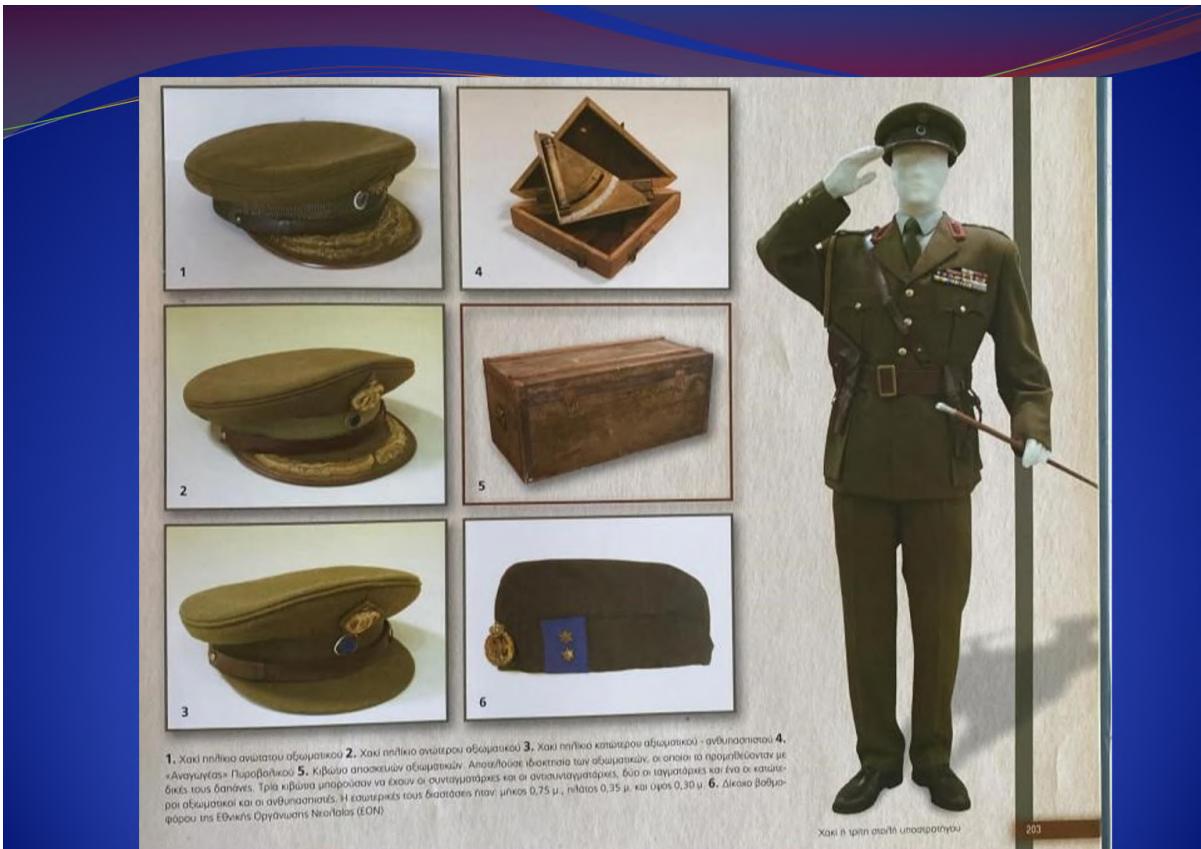
Реликвии греческой армии.

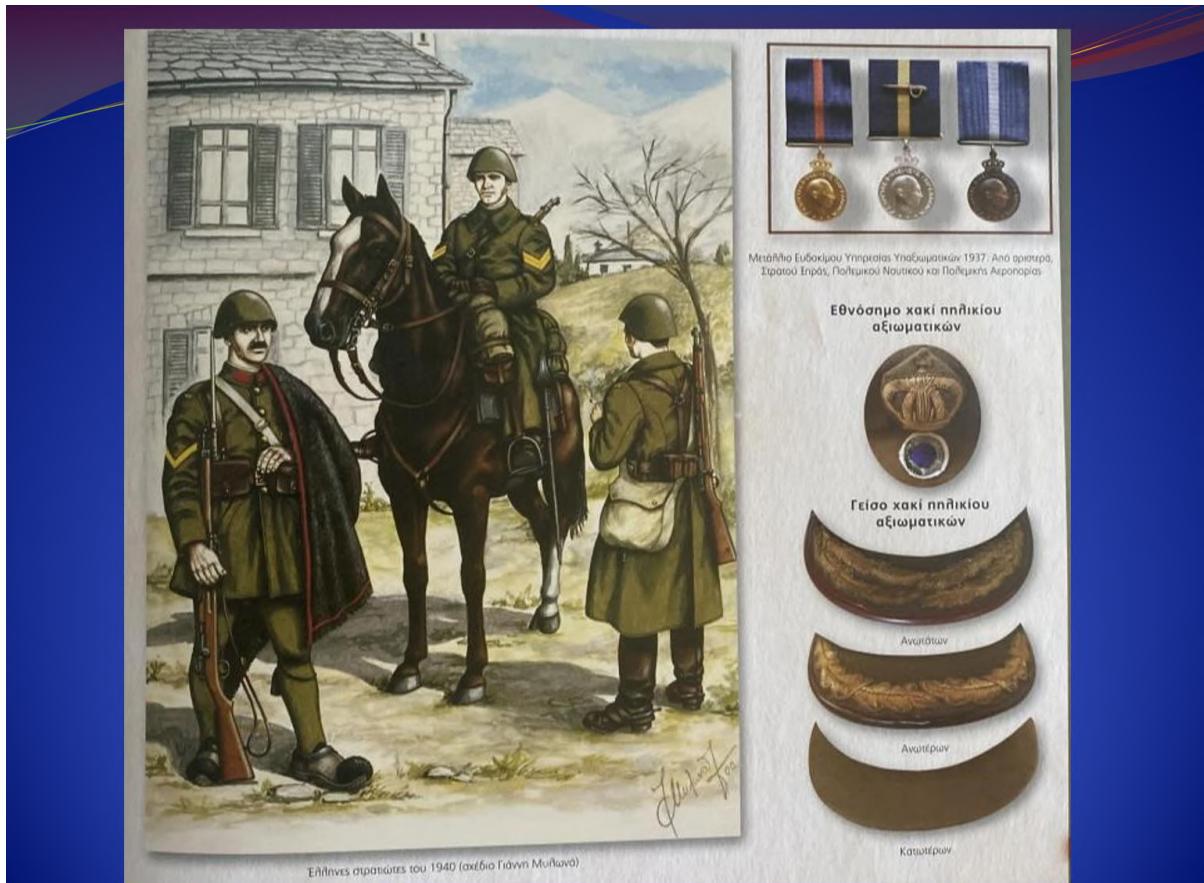

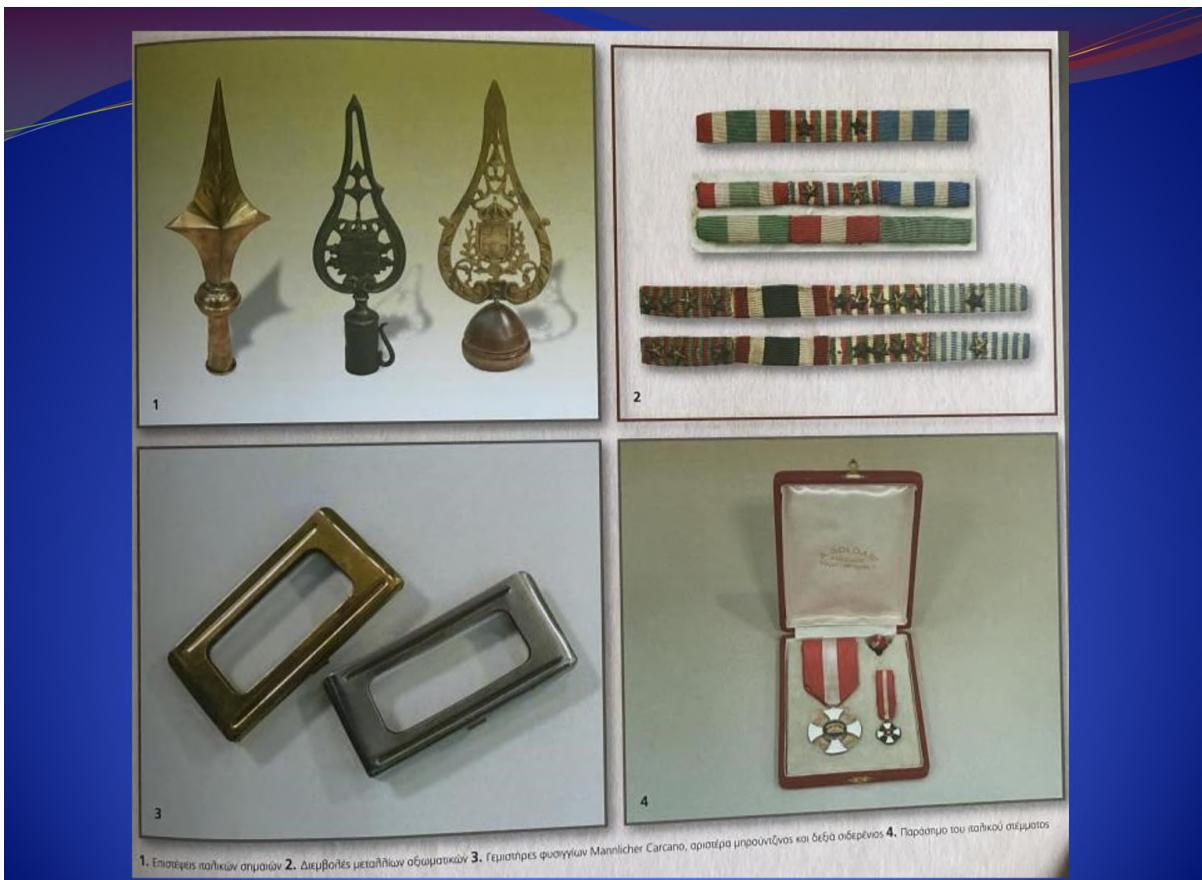

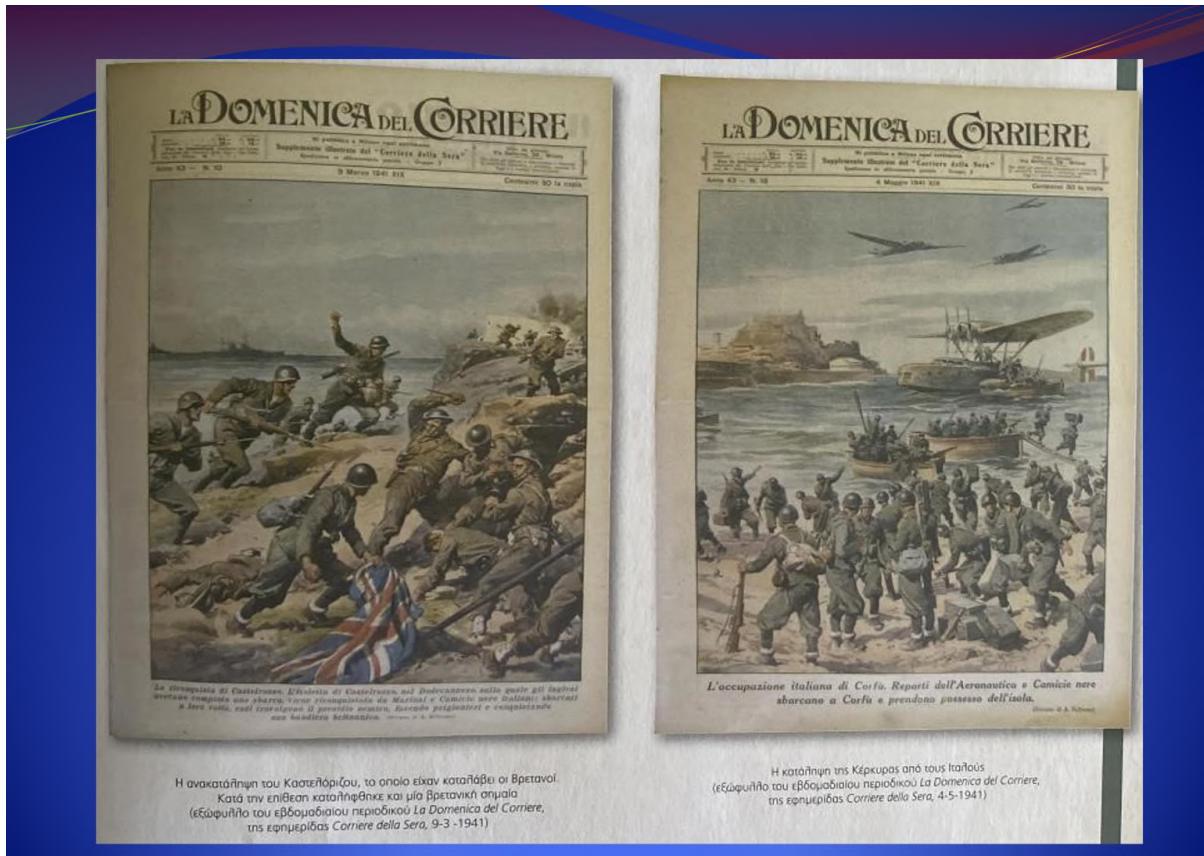

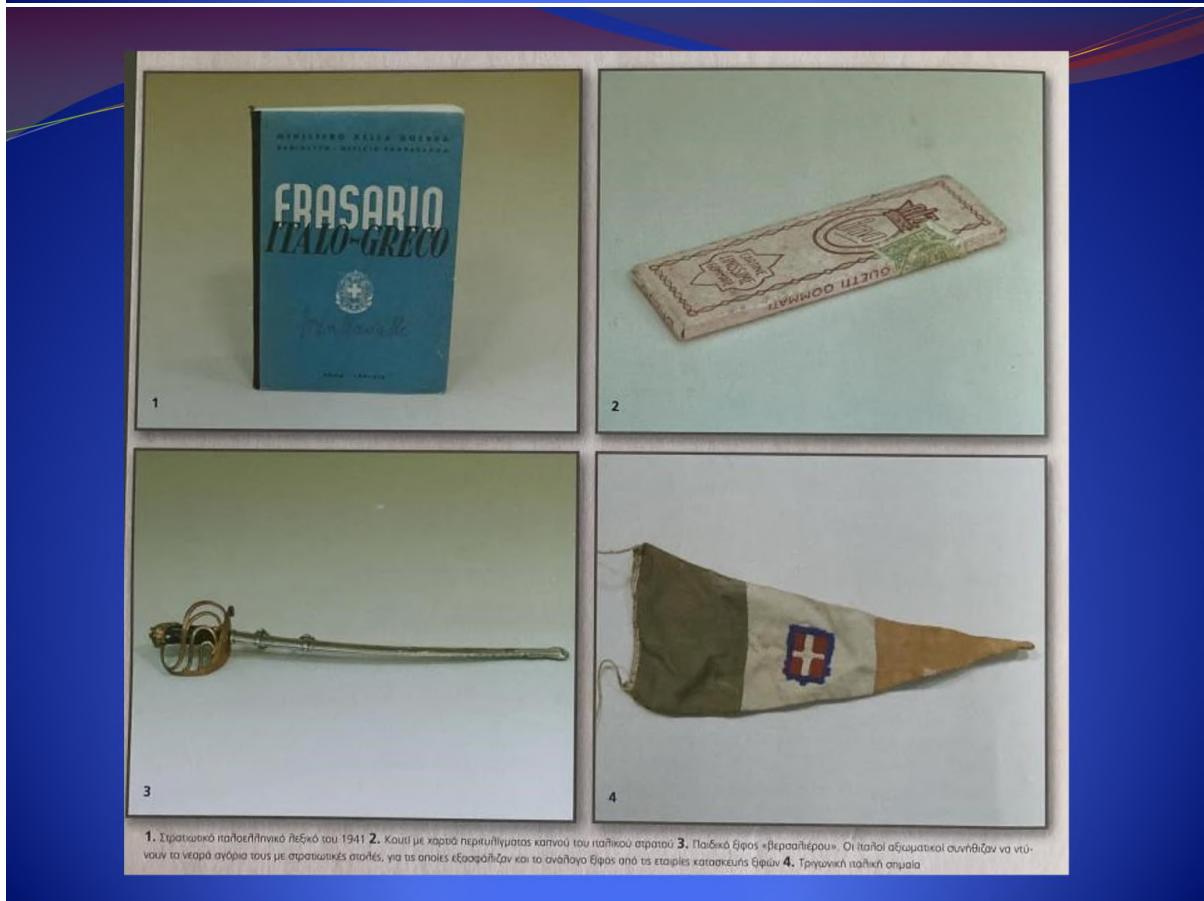

Η ανακατάληψη του Καστελβέριου, το οποίο έκαναν καταλήξεις οι Βρετανοί.
Κατά την επίθεση καταληφθήκε και μία βρετανική σημαία
(εξόφυλλο του εβδομαδιαίου περιοδικού *La Domenica del Corriere*,
της εφημερίδας *Corriere della Sera*, 9-3-1941)

Η κατάληψη της Κέρκυρας από τους Γαλλούς
(εξόφυλλο του εβδομαδιαίου περιοδικού *La Domenica del Corriere*,
της εφημερίδας *Corriere della Sera*, 4-5-1941)

Теодора Янници, историк, актриса.

Родилась и выросла в Афинах. По линии матери у нее корни с Мессинийской Земли, родоначальницы Национально-Освободительной Революции Греческого народа 1821 года (юг Греции, район Пелопоннеса); по линии отца корни с Таврической Земли. Закончила с отличием Экспериментальную Школу Университета Афин и поступила в Афинский Университет (Историко-Археологический фак-т).

В 1989 г., получив стипендию советского общества «**Отчизна**», приехала учиться в Москву. В 1995 г. закончила **исторический факультет МГУ им. М.В. Ломоносова**. В период 1996-1999 была стипендиатом **международногоФонда «A.C. Онасис»**.

В 2000 году защитила кандидатскую диссертацию на тему «*Греческий мир в конце XVIII– начале XX вв. по российским источникам (к вопросу об изучении самосознания греков)*», на основе которой впоследствии была опубликована одноименная научная монография (издавалась трижды, в 2002, 2005гг. на русском языке и в 2017г. в виде билингвы, на русском и греческом языках).

Участник множества научных конференций, автор десяток научных статей и публикаций на русском, греческом, английском языках.

В 2003 году закончила с отличием **РАТИ-ГИТИС (актерский факультет)**.

С момента его создания в 2005 году руководит общественной организацией **РОО «Греческий Культурный Центр - ГКЦ» (www.hecucenter.ru)**.

Награды:

- За роль «Антигоны» награждена за лучшую женскую роль на XI Фестивале-Конкурсе Национальных Театров «**МОСКВА-ГОРОД МИРА**», май 2014г.
- В сентябре 2014 года Теодора Янници была удостоена театрального приза Московского «Театра Луны» ***РОМАШКА*** за лучшую женскую роль прошедшего театрального сезона – роль *АНТИГОНЫ*. Приз присуждается по результату зрительских симпатий.
- В марте 2015 года была награждена греческим фондом «**ЭКСАЛИПТРОН**» за вклад в распространение греческой культуры.
- Научная книга директора Греческого Культурного Центра (ГКЦ) **Теодоры Янници** «*Греческий мир в конце XVIII–начале XX вв. по российским источникам (к вопросу об изучении самосознания греков)*» была награждена в Афинах, на **Международном литературном конкурсе «Гомер»** (23 сентября 2017г.).
- **10 июня 2019 г., XXI Международный Фестиваль Античного Искусства «БОСПОРСКИЕ АГОНЫ»** (г. Керчь). За большой вклад в развитие культуры и искусства, многолетнюю плодотворную деятельность по укреплению культурных и исторических связей Российской Федерации и Греческой Республикой, активное многолетнее личное участие в организации мероприятий Международного фестиваля античного искусства «Боспорские Агоны», **Теодора Янници** награждена Памятным Знаком **ВЕРНОСТЬ**.
- **Указом Президента Российской Федерации № 214 от 13 мая 2019 г.** «*За заслуги в укреплении дружбы и сотрудничества между народами, плодотворную деятельность по сближению и взаимообогащению культур наций и народностей*» **Теодора Янници** награждена **медалью Пушкина**. Церемония вручения состоялась в **МИД РФ** 03 сентября 2019г.; медаль была вручена Заместителем министра иностранных дел России **Александром Викторовичем Грушко**.
- .В октябре 2019 года научная работа Теодоры Янници удостоилась благодарственной грамоты **Комитета и Фонда по премиям памяти Митрополита Московского и Коломенского Макария** по гуманитарным наукам 2018–2019 гг. Сопредседатели Комитета – Патриарх Московский и всея Руси Кирилл, Президент Российской академии наук А.М. Сергеев, Мэр Москвы С.С. Собянин.

- Январь 2021г. Награждение директора Греческого Культурного Центра – ГКЦ Теодоры Янници *Международным Литературным Форумом за Мир и Права Человека – World Literary Forum for Peace and Human Rights* и присвоение ей почетного звания – «**Международный Посол Мира**».
- Июль 2022г. Награждение директора Греческого Культурного Центра - ГКЦ Теодоры Янници в номинации «Горячее Сердце» за творческое подвижничество и актёрскую страсть за исполнение ролей *Богини Боспорской* в пьесе «ПЕСНЬ АДЖИМУШКАЯ» и *Иокасты* в пьесе «ЦАРЬ ЭДИП» по Софоклу. - **Международный Театральный ландшафтный фестиваль «ТАЙНЫ ГОРЫ КРЕСТОВОЙ»**.

Теодора Янници одновременно является:

- представителем по России Международного общества друзей *Никоса Казантзакиса*,
- почетным членом Международной Ассоциации греческих писателей и художников,
- почетным членом Общества Культуры Греция-Кипр,
- представителем по России и Европе Мессинийской Амфикионии,
- членом научного совета греческого Фонда *Маниатакион*.

Δώρα Γιαννίτση, ιστορικός, ηθοποιός.

Γεννήθηκε και μεγάλωσε στην Αθήνα. Οι ρίζες της, από την πλευρά της μητέρας της αντλούν στη Μεσσηνιακή Γη-γενέτειρα του Εθνικό-Απελευθερωτικού Αγώνα του 1821, ενώ από την πλευρά του πατέρα της στη Γη της Ταυρίδας. Το 1989 αποφοίτησε με «άριστα» από το Πειραματικό Σχολείο του Πανεπιστημίου Αθηνών και εισήχθη στο Ιστορικό-Αρχαιολογικό Τμήμα της Φιλοσοφικής

Σχολής Αθηνών. Παράλληλα έλαβε υποτροφία από τον τότε **σοβιετικό οργανισμό «Πατρίδα»** και μετέβη στη Μόσχα για σπουδές. Το 1995 αποφοίτησε από την **Ιστορική Σχολή του Κρατικού Πανεπιστημίου της Μόσχας «Lomonosov».**

Υπότροφος του Ιδρύματος «Α.Σ. Ωνάσης» για την περίοδο 1996-2000.

Το 2000 υποστήριξε διδακτορική διατριβή στην ίδια σχολή με θέμα «**Ο ελληνικός κόσμος στα τέλη του 18^{ου} -αρχές 20^{ου} αιώνα μέσα από τις ρωσικές πηγές (όσον αφορά στην εθνική συνείδηση των Ελλήνων)**», η οποία αργότερα κυκλοφόρησε σε βιβλίο (2002, 2005, και το 2017 σε δίγλωσση έκδοση, ελληνικά-ρωσικά).

Το 2003 αποφοίτησε με άριστα από τη **Σχολή Υποκριτικής Τέχνης (ηθοποιίας) της Ρωσικής Ακαδημίας Θεατρικής Τέχνης (RATI-GITIS)**. **Υπότροφος του Ιδρύματος Α.Σ. Ωνάσης (περίοδος 1996-1999).**

Έχει συμμετάσχει σε πληθώρα διεθνών επιστημονικών συνεδρίων και άρθρα της έχουν δημοσιευθεί σε ελληνική, ρωσική, αγγλική.

Από τη στιγμή της ίδρυσής του (2005) έχει αναλάβει τη διεύθυνση και το συντονισμό του κοινωνικού φορέα μη κερδοσκοπικού τύπου **Κέντρο Ελληνικού Πολιτισμού (Κ.Ε.Π.)** με έδρα τη Μόσχα (www.hecucenter.ru).

Βραβεία - Διακρίσεις:

- Βραβείο καλύτερου γυναικείου ρόλου για την ερμηνεία στην *Αντιγόνη*, 11^ο Διεθνές Φεστιβάλ Εθνικών Θεάτρων «**ΜΟΣΧΑ – ΠΟΛΗ του ΚΟΣΜΟΥ**», Μάιος 2014.
- Βραβείο καλύτερου γυναικείου ρόλου «**ROMASHKA**» για την ερμηνεία στην *Αντιγόνη*, [πρόκειται για ετήσιο καθιερωμένο βραβείο του Θεάτρου «*Luna Theater*», το οποίο απονέμεται κατόπιν ψηφοφορίας του κοινού], Σεπτέμβριος 2014.
- Ελληνικό βραβείο «**ΕΞΑΛΕΙΠΤΡΟΝ**» για τη συμβολή στον πολιτισμό, Μάρτιος 2015.
- Διεθνής Λογοτεχνικός Διαγωνισμός «**Ομηρος 2017**», Β' βραβείο στην κατηγορία **επιστημονική εργασία** για τη διδακτορική της διατριβή, Σεπτέμβριος 2017.
- Για τη μεγάλη συμβολή στην ανάπτυξη του πολιτισμού και των τεχνών και την πολυετή εποικοδομητική δραστηριότητα για την ενίσχυση των

πολιτιστικών και ιστορικών σχέσεων της Ρωσικής Ομοσπονδίας και της Ελληνικής Δημοκρατίας, τη δραστήρια πολυετή ατομική συμμετοχή στην διοργάνωση εκδηλώσεων στο πλαίσιο του Διεθνούς Φεστιβάλ Αρχαίας Τέχνης «ΑΓΩΝΕΣ ΒΟΣΠΟΡΟΥ», στη Θεοδώρα Γιαννίτση απονεμήθηκε το τιμητικό μετάλλιο – τιμής ένεκεν - **ΠΙΣΤΗ** (10 Ιουνίου 2019).

- Σύμφωνα με το υπ' αριθ. 214 από 13 Μαΐου 2019 **Διάταγμα του Ρώσου Προέδρου Β. Πούτιν για τις υπηρεσίες της στην ενίσχυση της φιλίας και της συνεργασίας μεταξύ των λαών, την καρποφόρα δραστηριότητα σύσφιξης, αμοιβαίου εμπλοντισμού πολιτισμών λαών και εθνοτήτων, στη διευθύντρια του Κ.Ε.Π. Δώρα Γιαννίτση απονεμήθηκε το μετάλλιο «Πούσκιν». Η τελετή απονομής έγινε στο ΥΠΕΞ της Ρωσίας στις 3/09/2019, το μετάλλιο απονεμήθηκε από τον Υφυπουργό Εξωτερικών της Ρωσίας **Αλεξάντρ Γκρουσκό**.**
- Τιμητική Διάκριση για τα σημαντικά επιτεύγματα στον επιστημονικό κλάδο από το Ίδρυμα «Βραβεία στη μνήμη του Μητροπολίτη Μόσχας και Κολόμενσκι Μακάριου (Bulgakov)». Συμπρόεδροι του Ιδρύματος ο Πατριάρχης της Μόσχας και πασών των Ρωσιών Κύριλλος, ο Πρόεδρος της Ακαδημίας Επιστημών της Ρωσίας Α.Μ. Σεργκέγιεβ, ο Δήμαρχος της Μόσχας Σ.Σ. Σομπιάνιν, Οκτώβριος 2019.
- Ιανουάριος 2021. Απονομή στη δ/ντρια του Κέντρου Ελληνικού Πολιτισμού – Κ.Ε.Π. Δώρα Γιαννίτση από το *Διεθνή Λογοτεχνικό Φόρουμ για την Ειρήνη και τα Ανθρώπινα Δικαιώματα – World Literary Forum for Peace and Human Rights* του τιμητικού τίτλου της «Πρέσβειρας της Ειρήνης».
- Ιούλιος 2022. Βράβευση της δ/ντριας του Κέντρου Ελληνικού Πολιτισμού – Κ.Ε.Π. Δώρας Γιαννίτση στην υποψηφιότητα «Καυτή Καρδιά» για τη συμμετοχή της στο Διεθνές Φεστιβάλ Θεάτρου «ΜΥΣΤΙΚΑ ΤΟΥ ΒΟΥΝΟΥ ΤΟΥ ΣΤΑΥΡΟΥ» στην πόλη Γκουμπάχα των Ουραλίων (3-5/7/2022) !!! Βράβευση για την δημιουργική αφοσίωση και το υποκριτικό πάθος για τις ερμηνείες της στο ρόλο της θεάς του Βοσπόρου στην παράσταση «Τραγούδι του Αντζιμουσκάι» και στο ρόλο της Ιοκάστης στον «Οιδίποδα Τύραννο» Σοφοκλέους.

Η Δώρα Γιαννίτση, παράλληλα, είναι:

-εκπρόσωπος για τη Ρωσία της Διεθνούς Εταιρείας Φίλων Νίκου Καζαντζάκη,
-επίτιμο μέλος της Διεθνούς Εταιρείας Ελλήνων Λογοτεχνών και Καλλιτεχνών,

- επίτιμο μέλος του Συνδέσμου Πολιτισμού Ελλάδας-Κύπρου (ΣΠΕΚ)
- εκπρόσωπος για τη Ρωσία και την Ευρώπη της Μεσσηνιακής Αμφικτυονίας,
- μέλος της Επιστημονικής Επιτροπής του Μανιατακείου Ιδρύματος,

Содержание. - Περιεχόμενα.

ГЛАВА - ΚΕΦΑΛΑΙΟ	СТР./ΣΕΛ.
ПРЕДЫСЛОВИЕ / ΠΡΟΛΟΓΟΣ	6
ДЕНЬ «ОХИ»-«НЕТ» ГРЕЧЕСКОГО НАРОД - ГРЕКО-ИТАЛЬЯНСКАЯ ВОЙНА 1940-1941гг. - АЛБАНСКИЙ ЭПОС. - ПЕРИОД ФАШИСТО-НАЦИСТСКОЙ ОККУПАЦИИ (1941-1944). - НАЦИОНАЛЬНОЕ СОПРОТИВЛЕНИЕ. – ЭПОС ГРЕЧЕСКОГО НАРОДА. / ΤΟ «ΟΧΙ» ΤΟΥ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΛΑΟΥ. ΕΛΛΗΝΟ-ΙΤΑΛΙΚΟΣ ΠΟΛΕΜΟΣ 1940-1941, ΝΙΚΗΦΟΡΟΣ ΠΡΟΕΛΑΣΗ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΣΤΡΑΤΟΥ στο ΑΛΒΑΝΙΚΟ ΜΕΤΩΠΟ. ΤΟ ΕΠΟΣ ΤΗΣ ΑΛΒΑΝΙΑΣ. ΠΕΡΙΟΔΟΣ ΝΑΖΙΣΤΙΚΗΣ ΚΑΤΟΧΗΣ (1941-1944). ΕΠΟΠΟΙΑ ΕΘΝΙΚΗΣ ΑΝΤΙΣΤΑΣΗΣ.	11
ОБЗОР АЛБАНСКОГО И СОВЕТСКОГО ФРОНТОВ. – ΑΛΒΑΝΙΚΟ & ΣΟΒΙΕΤΙΚΟ ΜΕΤΩΠΟ. ΕΠΙΣΚΟΠΗΣΗ.	55
ГРЕЧАНКИ – ГЕРОИНЫ СОПРОТИВЛЕНИЯ ФАШИЗМУ. - ΕΛΛΗΝΙΔΕΣ ΗΡΩΙΔΕΣ – ΟΙ ΓΥΝΑΙΚΕΣ ΣΤΗΝ ΑΝΤΙΣΤΑΣΗ.	89
ИСКУССТВО И ЭПОС 1940г. СЛУЖЕНИЕ ОБЩЕЙ БОРЬБЕ. - ΕΙΚΑΣΤΙΚΑ ΚΑΙ ΕΠΟΣ ΤΟΥ '40. Η ΤΕΧΝΗ, ΣΤΡΑΤΕΥΜΕΝΗ ΣΤΟΝ ΑΓΩΝΑ.	107
НАЦИОНАЛЬНЫЙ ДЕНЬ "ОХИ" – НАТИСК ФАШИСТСКОЙ АГРЕССИИ в ОКТЯБРЕ 1940г. __ ГРЕКО-ИТАЛЬЯНСКАЯ ВОЙНА 1940-41 гг., АЛБАНСКИЙ ЭПОС __ ОПЕРАЦИЯ по СПАСЕНИЮ ПАМЯТНИКОВ АНТИЧНОСТИ, МУЗЕЙНЫХ АРТЕФАКТОВ, КУЛЬТУРНОГО НАСЛЕДИЯ ЭЛЛАДЫ !!! - ΕΘΝΙΚΗ ΕΠΕΤΕΙΟΣ ΤΟΥ "ΟΧΙ" ΣΤΟΝ ΙΤΑΛΙΚΟ ΦΑΣΙΣΜΟ – ΕΛΛΗΝΟ-ΙΤΑΛΙΚΟΣ ΠΟΛΕΜΟΣ, ΝΙΚΗΦΟΡΟΣ ΠΡΟΕΛΑΣΗ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΣΤΡΑΤΟΥ στο ΑΛΒΑΝΙΚΟ ΜΕΤΩΠΟ – Η ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗ ΔΙΑΣΩΣΗΣ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ ΑΡΧΑΙΟΤΗΤΩΝ, ΤΗΣ ΠΟΛΙΤΙΣΜΙΚΗΣ ΚΛΗΡΟΝΟΜΙΑΣ της ΕΛΛΑΔΑΣ !!!	133
ФОТО - МАТЕРИАЛЫ / ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΚΟ ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ	171
ОБ АВТОРЕ / ΣΗΜΕΙΩΜΑ για τη ΣΥΓΓΡΑΦΕΑ	380 // 382

Научно-популярное издание
 РОО «Греческий культурный центр»

www.hecucenter.ru

Теодора Янници.

НЕТ-ОХИ ГРЕЧЕСКОГО НАРОДА. НАТИСК ИТАЛО-ФАШИСТКОЙ АГРЕССИИ в 1940г. СОВРЕМЕННЫЙ ГРЕЧЕСКИЙ ЭПОС.

Το «ΟΧΙ» του ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΛΑΟΥ. ΟΚΤΩΒΡΙΟΣ 1940. Το ΣΥΓΧΡΟΝΟ ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΕΠΟΣ.

Θεοδόρα Γιαννίτση.

Москва, РОО «Греческий Культурный Центр», 2022

